

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี (พ.ศ. 2493)

นาย นที เจียมเจริญ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2678-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAILAND'S ALLYING WITH THE UNITED STATES IN THE KOREAN WAR (1950)

Mr. Natee Chiamcharoen

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2678-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี
(พ.ศ. 2493)

โดย

นาย นที เจริญเจริญ

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ ชูมาก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุภมิตร ปิติพัฒน์)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นที เจียมเจริญ : การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี (พ.ศ.2493). (THAILAND'S ALLYING WITH THE UNITED STATES IN THE KOREAN WAR (1950)) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร, 153 หน้า. ISBN 974-17-2678-3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสาเหตุการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลีเมื่อปี พ.ศ. 2493 ในช่วงสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทยดังกล่าว นั้น ในบริบทของสงครามเย็นที่เป็นระบบ 2 ขั้วอำนาจ เป็นการแสดงนัยถึงการเข้าเป็นฝักฝ่ายกับโลกเสรี และถือเป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรม เนื่องจาก ความช่วยเหลือต่างๆ จากสหรัฐอเมริกาต่อไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างชัดเจน ภายหลังจากเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

งานวิจัยนี้ ได้นำงานวิชาการที่อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย รวมถึง ทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องการฝักฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐ มาประกอบในการอธิบายสาเหตุนโยบายดังกล่าว โดยวิธีการศึกษานั้น เป็นการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ บุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสงครามเกาหลี รวมถึงการนำทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาอธิบายควบคู่ไปกับการอธิบายเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งจะทำให้ภาพของการดำเนินนโยบายดังกล่าวมีความสมบูรณ์ขึ้น

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี มิได้มีสาเหตุมาจากการมีภัยคุกคามร่วมกันแต่เพียงอย่างเดียว หรือไทยต้องการให้สหรัฐอเมริกา สนับสนุนต่อต้านภัยคุกคามคอมมิวนิสต์เท่านั้น ตามคำอธิบายของงานวิชาการส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 และกรอบการอธิบายของสำนักสังคมนิยมที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก แต่การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ได้เสริมสร้างความมั่นคงของระบอบของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งในการสยบภัยทางการเมืองภายใน สนับสนุนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้นำทหาร รวมถึงต่อประเทศในภาพรวม โดยสอดคล้องกับคำอธิบายของงานส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา และเป็นไปตามกรอบการอธิบายที่นำเสนอโดย ไมเคิล เอน บาร์เนต และ แจค เอส ลีวี ที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน

ภาควิชา.....ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา...ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2545

4281143724 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD: THAI LAND / ALLYING / THE UNITED STATES / KOREAN WAR / 1950

NATEE CHIAMCHAROEN : THAILAND’S ALLYING WITH THE UNITED STATES IN THE KOREAN WAR (1950). THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DR. PANITAN WATTANAYAGORN, 153 pp. ISBN 974-17-2678-3.

The objective of this thesis is to examine the causes of Thailand’s decision to allying herself with the United States in the Korean War in 1950, which occurred in the period of Phibun Songram Government. In the context of the Cold War and bipolar system, the decision implied that Thailand was moving toward the West. It also marked the beginning of a close alliance between Thailand and the United States. Several types of aids from the United States to Thailand began or increased substantially right after that.

This study utilized several selected theories of International Relations together with relevant literatures that explained Thailand’s decision. The method of this study is a historical approach, using documentary research and interviewing the persons involved in the Korean War.

The study found that the alliance between Thailand and the United States in Korean War was not based only on mutual or collective security on the desire to bring the United States to support and protect Thailand from the communist threat, as suggested by most literatures before the decade of 1990. It found that allying with the United States had enhanced the interest of Phibun regime, namely, depressing threat from the domestic politics; supporting the economic interest of other military leaders, and enhanced the security of the country as a whole. This finding is more compatible with literatures after 1990’s, and also in accordance with the internal factor explanation by Michael N. Barnett and Jack s. Levy.

Department.....International Relations..... Student’s signature.....

Field of study... International Relations.....Advisor’s signature.....

Academic year 2002

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นสิ่งที่สอนให้ผู้เขียนเข้าใจถึงคำว่า สติ สมาธิ ปัญญา เนื่องจากการเขียนวิทยานิพนธ์ที่ดึ้นนั้น แต่ละตัวอักษร คำ ประโยค ย่อหน้า บทต่างๆ จะต้องประกอบด้วยสามสิ่งดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ที่ประสิทธิประสาท และผลักดันให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ นั่นคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียน รวมถึงได้ให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนให้เข้าใจถึงการบริหารเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ สุกมิตร ปิติพัฒน์ ที่ได้ให้คำแนะนำ รวมถึงข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์จนสามารถนำมาปรับใช้เป็นหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และในฐานะกรรมการที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ชูมาก ที่สอนให้ผู้เขียนซึ่งมิได้มีพื้นฐานทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้าใจและเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น รวมถึงให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน นอกจากนี้แล้ว ขอขอบพระคุณ พลโท ชาญ อังศุโชติ ซึ่งผู้เขียนเคารพเสมือนอาจารย์ท่านหนึ่ง ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ รวมถึงให้คำแนะนำต่างๆ ทำให้ผู้เขียนได้ภาพทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมเกียรติ บุญชู หัวหน้าของผู้เขียน ที่เข้าใจและให้ความอนุเคราะห์ เมื่อผู้เขียน ต้องแบ่งเวลาดำเนินงานบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ในการสนับสนุนทางด้านข้อมูลต่างๆ ในการนำมาประกอบเป็นเนื้อหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พี่ปริยานุช ที่เอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนตลอดมา รวมถึงรุ่นพี่บัณฑิตศึกษา ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ พี่ตามไทที่ช่วยแลกเปลี่ยนทัศนะ รวมถึงการแนะนำหนังสือต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนๆ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เป็นกำลังใจ และคอยช่วยเหลือผู้เขียนตั้งแต่เริ่มการศึกษาจนถึงช่วงทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะ วรรณิการ์ ที่เป็นผู้จุดประกายให้ผู้เขียนรู้จัก “สงครามเกาหลี” ทำให้ผู้เขียนได้นำประเด็นดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานในรายงานต่างๆ และท้ายสุดได้กลายเป็นส่วนสำคัญหนึ่งของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จันทรินทร์ ที่ช่วยเหลือผู้เขียนในการจัดประเด็น และคำแนะนำต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไขแต่ละบท เนื่องจากมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกัน รวมถึง ระพีภรณ์ที่ช่วยในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ในเวลาอันจำกัด และขอบคุณเพื่อนสนิทจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ช่วยในการค้นหาการ เมื่อผู้เขียนต้องการกำลังใจ และทำให้ผู้เขียนเกิดพลังในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อไป จนสำเร็จได้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อครอบครัวของผู้เขียนไม่ว่าจะเป็น คุณพ่อ ซึ่งแม้ว่าจะไม่แสดงออกแต่ผู้เขียนก็ตระหนักถึงความห่วงใยของท่าน คุณแม่ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้เขียนอยู่ตลอดเวลา คุณน้าที่ขจัดความท้อแท้ออกจากผู้เขียน คุณยาย พี่สาว รวมถึงทุกคนในบ้าน ที่ให้กำลังใจ และทนต่อพฤติกรรม และอารมณ์ที่ไร้เหตุผลอันสมควรต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นปีการศึกษาจนถึงช่วงสุดท้ายของการทำวิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมา และสภาพปัญหา.....	1
	1.2 สมมุติฐาน.....	9
	1.3 กรอบความคิด และทฤษฎี.....	9
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
	1.5 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	14
	1.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการศึกษาวิจัย.....	14
	1.7 วิธีการนำเสนอ.....	15
	1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
2	สงครามเกาหลี ทำที่ของนานาประเทศ สหประชาชาติ และไทย ต่อสงคราม.....	17
	2.1 ภูมิหลังของคาบสมุทรเกาหลีก่อนสงคราม และสงครามเกาหลี.....	18
	2.1.1 ภูมิหลังคาบสมุทรเกาหลีก่อนสงคราม.....	19
	2.1.2 สงครามเกาหลี.....	26
	2.2 ทำที่ของสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต สหประชาชาติ และประเทศต่างๆ ต่อสงครามเกาหลี.....	31
	2.2.1 ทำที่ของสหรัฐอเมริกา.....	31
	2.2.2 ทำที่ของสหภาพโซเวียต.....	34
	2.2.3 ทำที่ของสหประชาชาติ.....	37
	2.2.4 ทำที่ของประเทศต่างๆ.....	39
	2.2 ทำที่ของไทยต่อสงครามเกาหลี และการแสดงนัยเข้าเป็นพันธมิตรกับ สหรัฐอเมริกาจากทำที่ดังกล่าว.....	41
	2.3.1 ทำที่ของรัฐบาลไทยต่อสงครามเกาหลี.....	42

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	2.3.2 การแสดงนัยการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา.....	48
	2.4 สรุป.....	51
3	ภัยคุกคามภายนอกกับการเข้าเป็นพันธมิตรในสงครามเกาหลีของไทย.....	54
	3.1 การประเมินภัยคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียก่อนสงครามเกาหลีของ สหรัฐอเมริกา และไทย.....	55
	3.1.1 ท่าทีของสหรัฐอเมริกา.....	56
	3.1.2 ท่าทีของไทย.....	61
	3.2 การเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจากกรณีการตระหนักในภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์.....	65
	3.2.1 การตระหนักถึงภัยคอมมิวนิสต์จากสงครามเกาหลีของไทย.....	65
	3.2.2 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจากสาเหตุของภัยคอมมิวนิสต์.....	69
	3.3 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกของ Stephen M. Walt.....	75
	3.3.1 สาระสำคัญของทฤษฎี.....	76
	3.3.2 การปรับใช้ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย.....	79
	3.4 สรุป.....	86
4	ภัยคุกคามภายในกับการเข้าเป็นพันธมิตรในสงครามเกาหลีของประเทศไทย.....	89
	4.1 สภาวะแวดล้อมภายในประเทศไทยที่เป็นสาเหตุการเข้าสู่สงครามเกาหลี.....	90
	4.1.1 สภาพการเมืองในประเทศ.....	91
	4.1.2 สภาพเศรษฐกิจ.....	95
	4.1.3 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีจากสภาวะแวดล้อมภายในประเทศ.....	102
	4.2 ทฤษฎี และแนวคิดในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศ ในโลกที่สาม.....	106
	4.2.1 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากการเมืองภายใน ของ Steven R. David.....	107
	4.2.2 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับประเด็นทางเศรษฐกิจ ของ Laurie A. Brand.....	111
	4.2.3 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกและเสถียรภาพ ภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy.....	115

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากแนวคิดการสร้างพันธมิตร ที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายในประเทศ.....	119
4.3.1 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากการเมืองภายใน ของ Steven R.David.....	119
4.3.2 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับประเด็นทางเศรษฐกิจ ของ Laurie A. Brand.....	123
4.3.3 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอก และเสถียรภาพภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy.....	131
4.4 สรุป.....	134
5 บทสรุป.....	136
5.1 สรุป.....	136
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	142
รายการอ้างอิง.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	153

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบกำลังทางทหารของแต่ละฝ่ายตามเส้นทางปะทะ.....	30
2 รายได้เทียบรายจ่ายของรัฐบาลไทย.....	97
3 การสนับสนุนทางทหารจากสหรัฐอเมริกาในรูปของเงินให้เปล่า (Grant) ปี ค.ศ. 1950- 1955 (พ.ศ. 2493-2498).....	124
4 การนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาปี ค.ศ. 1946-1951 (พ.ศ. 2489-2494).....	125
5 เงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1950-1955 (พ.ศ. 2493-2498).....	126
6 การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี เปรียบเทียบ กับทฤษฎี และแนวคิดการสร้างพันธมิตร.....	141

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 คาบสมุทรเกาหลี.....20
- 2 การบุกของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้เดือนช่วงเดือน มิถุนายน ถึง กรกฎาคม ค.ศ. 1950.....68

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และสภาพปัญหา

ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น อยู่ในสภาวะของสงครามเย็น โดยมีการแบ่งขั้วอำนาจออกเป็นสองฝ่าย คือ โลกเสรีที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และโลกคอมมิวนิสต์ที่สหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ ทั้งสองประเทศได้มีการแข่งขันกันเพื่อขยายอิทธิพลในประเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมือง และการทหาร เพื่อที่จะให้ประเทศเหล่านั้นเข้ามาอยู่ในค่ายของตน ดังนั้นในบริบทดังกล่าว ประเทศเล็ก ๆ จึงมีทางเลือกอยู่สองทาง คือ ทางแรกเข้ากับมหาอำนาจประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือวางตนเป็นกลางไม่สนับสนุนหรือเข้ากับประเทศใด¹ โดยสงครามเย็นเริ่มมาจากภูมิภาคยุโรป ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สองจากการที่กำลังทหารของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตได้เข้ามาอยู่ในยุโรปใน ส่วนตะวันตกและตะวันออก ตามลำดับ และทั้งสองมหาอำนาจพยายามจะนำประเทศในภูมิภาคยุโรปเข้ามาอยู่ในฝ่ายของตน ผ่านการให้ความช่วยเหลือฝ่ายที่มีอุดมการณ์เช่นเดียวกับตนภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการ ช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ เช่น แผนการมาร์แชลล์ของสหรัฐอเมริกา และการใช้วิธีการทางทหาร เช่น การใช้กำลังทหารปิดล้อมกรุงเบอร์ลินของสหภาพโซเวียต การเกิดขึ้นขององค์การสนธิสัญญา แอตแลนติกเหนือ และทำให้เกิดการแบ่งแยกที่ชัดเจนระหว่างประเทศยุโรปในตะวันตกและตะวันออกตามมา อย่างไรก็ตาม ผลของการแข่งขันของมหาอำนาจทั้งสองในภูมิภาคยุโรป มิได้ทำให้เกิดการใช้กำลังที่นำมาสู่สงครามระหว่างทั้งสองฝ่ายที่ชัดเจน

ผลของสงครามเย็นที่ปะทุขึ้นเป็นรูปธรรมในรูปของการใช้กำลังทางทหารระหว่างประเทศในทั้งสองค่ายที่ชัดเจนนั้น ได้เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย นั่นคือ การเกิดขึ้นของสงครามเกาหลี เนื่องจาก ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้เข้ายึดเกาหลีจากญี่ปุ่น โดยมีเส้นขนานที่ 38 (38th parallel) เป็นเส้นที่แบ่งเขตการยึดครอง โดยสหภาพโซเวียตได้ เข้าควบคุมเกาหลีส่วนเหนือเส้นขนานที่ 38 และสหรัฐอเมริกาได้เข้าควบคุมเกาหลีส่วนใต้เส้นขนานที่ 38 ซึ่งในบริบทของสงครามเย็นที่กล่าวมา ทั้งสองได้มีส่วนทำให้เกิดปัญหาในการรวมเกาหลี เนื่องจากพยายามให้เกาหลีมีระบอบการปกครองแบบของตน แม้ว่าสหรัฐอเมริกาก็จะ พยายามนำปัญหา

---

¹ กระมล ทองธรรมชาติ, การเมืองระหว่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2516), หน้า 19.

ดังกล่าวเข้าสู่สหประชาชาติ (United Nations)² ซึ่งถือเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ในการดูแล และจัดระเบียบของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับจากประเทศต่างๆ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้เกิด การรวมเกาหลีได้ โดยในการจัดการเลือกตั้งให้แก่เกาหลีของสหประชาชาตินั้น คณะทำงานของสหประชาชาติไม่สามารถที่จะจัดการเลือกตั้งในพื้นที่เหนือเส้นขนานที่ 38 ได้ เนื่องมาจากการไม่ยินยอมของสหภาพโซเวียต³ ทำให้เกาหลีได้มีการจัดการเลือกตั้งในสองส่วน โดยสหรัฐอเมริกาสนับสนุนการเลือกตั้งในส่วน ใต้เส้นขนานที่ 38 และสหภาพโซเวียตสนับสนุนการเลือกตั้งในส่วนที่เหนือเส้นขนานที่ 38 ซึ่ง ทำให้เกิดการแบ่งเกาหลีออกเป็นสองส่วนการปกครอง นั่นคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (The Democratic People's Republic of Korea) หรือเกาหลีเหนือ ที่มีการสนับสนุนของ สหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐเกาหลี (The Republic of Korea) หรือเกาหลีใต้ ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุน นอกจากนี้ มหาอำนาจทั้งสอง ได้มีส่วนในการพัฒนาเกาหลีในส่วนที่ตนได้ ควบคุมที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางการเมืองการปกครอง ทางเศรษฐกิจ และทางทหาร ซึ่งผลของการเข้าไปมีอิทธิพลของสองประเทศมหาอำนาจในเกาหลีทั้งสองส่วน ทำให้เกิดการแบ่งเกาหลีออกเป็นสองส่วนที่ชัดเจนทั้งทางภูมิศาสตร์ และทางการเมืองการปกครอง และเมื่อการพยายามรวมเกาหลีด้วยสันติวิธีไม่ประสบผล ส่งผลให้เกิดการพยายามรวมเกาหลีโดยใช้กำลังขึ้น ซึ่งได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 โดยกองทัพเกาหลีเหนือจำนวนประมาณ 90,000 คน ได้ทำการรุกรานเกาหลีใต้โดยเส้นขนานที่ 38 ลงมาโดยมิได้ประกาศสงคราม สามารถยึดกรุงโซลเมืองหลวงของเกาหลีใต้ และรุกต่อลงมาทางใต้ เพื่อต้องการที่จะยึดเกาหลีใต้ทั้งหมด

สงครามเกาหลีถือเป็นสงครามระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และส่งผลต่อท่าทีของประเทศต่างๆ รวมถึงสหประชาชาติ ซึ่งในการพยายามจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติพิจารณาว่า เกาหลีเหนือเป็นประเทศที่รุกราน และได้ลงมติให้ลงโทษการกระทำของเกาหลีเหนือ รวมถึงแจ้งให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้งปวงให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้เท่าที่จะทำได้⁴ และในบริบทของสงครามเย็นนั้น การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ได้แสดงนัยถึงตัวแทนในการพยายามต่อสู้ของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตในการนำเกาหลีเข้ามาเป็นประเทศในค่ายของตน ทั้งในช่วงก่อนการเกิดสงคราม รวมถึงในขณะที่สงครามได้ปะทุขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทางกำลังทหารของสหภาพโซเวียตต่อ

² กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2541), หน้า 9.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ Chae Han Kook, *The Korean War: Vol I* (Seoul, Korea: Korea Institute of Military History, Republic of Korea, 1997), pp. 244-245.

เกาหลีเหนือในการทำสงคราม⁵ และการให้การสนับสนุนทางทหารจากสหรัฐอเมริกาแก่เกาหลีใต้เมื่อถูกรุกราน รวมถึงการพยายามสนับสนุนเกาหลีในส่วนที่ตนควบคุม ผ่านสหประชาชาติในฐานะสมาชิกถาวร ไม่ว่าจะเป็นการพยายามชักนำให้สหประชาชาติ และประเทศสมาชิกเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ของสหรัฐอเมริกา⁶ และการพยายามคัดค้านจากสหภาพโซเวียตต่อมติคณะมนตรีความมั่นคงในการสนับสนุนเกาหลีใต้ ทำให้การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ส่งผลต่อประเทศต่างๆ ในการแสดงถึงท่าทีต่อมหาอำนาจทั้งสอง เช่น ในคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติซึ่งในขณะนั้น มีสมาชิกอยู่ 11 ประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต อังกฤษ จีนคณะชาติ (ไต้หวัน) ฝรั่งเศส ยูโกสลาเวีย อิตาลี อินเดีย นอร์เวย์ เอลซัลวาดอร์ และ คิวบา⁸ ไต้หวันซึ่งอยู่ในฝ่ายสหรัฐอเมริกาได้ออกเสียงสนับสนุนมติการสนับสนุนเกาหลีใต้ ขณะที่ยูโกสลาเวียซึ่งอยู่ในฝ่ายสหภาพโซเวียตได้ออกเสียงคัดค้านการลงมติดังกล่าวของคณะมนตรีความมั่นคง⁹ รวมไปถึง การสนับสนุนทางด้านกำลังทหาร เช่น อังกฤษที่มีการปกครองแบบเดียวกับสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนกำลังทหารต่อสหประชาชาติ ขณะที่สาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนคอมมิวนิสต์) ภายหลังเดือนตุลาคม ค.ศ. 1950 ได้สนับสนุนกำลังทหารต่อเกาหลีเหนือในการต่อต้านกองกำลังของสหประชาชาติ

ดังนั้น หากการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีในบริบทของสงครามเย็น ส่งผลต่อการสนับสนุนของประเทศต่างๆ ให้แสดงนัยการเป็นฝักใฝ่กับมหาอำนาจของตน สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อท่าทีของประเทศไทยเช่นกัน เนื่องจากประเทศไทยก็เป็นประเทศเล็กประเทศหนึ่งที่จะต้องเผชิญหน้ากับการแผ่ขยายอำนาจ และอิทธิพลของทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต และสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น ได้แสดงให้เห็นถึงสถานะของสงครามเย็นที่ไม่ได้เป็นเรื่องไกลตัว ที่ได้เกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปดังที่ผ่านมา แต่ได้เกิดขึ้นภูมิภาคเดียวกับที่ตั้งของไทย นั่นคือภูมิภาคเอเชีย และ

⁵ Robert T. Oliver, **Why war came in Korea** (New York: Fordham University Press, 1950), p. 3-14, 23-37.

⁶ Chae, **The Korean War: Vol I**, p. 248.

⁷ การจะมีมติของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติต้องไม่มีเสียงคัดค้าน (Veto) จากสมาชิกถาวร แต่เนื่องจาก ในช่วงวันที่ 25 และ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 สหภาพโซเวียตซึ่งเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติมิได้เข้าร่วมการพิจารณาการออกมติสนับสนุนเกาหลีใต้ ทำให้สหภาพโซเวียตประท้วงว่า มติดังกล่าวมิได้มีความชอบธรรม Chum-Kon Kim, **The Korean War; 1950-1953** (Seoul: Kwangmyong Publishing Company, 1973), pp. 526-527.

⁸ Rosalyn Higgins, **United Nation Peacekeeping, 1946-1967: Documents and commentary** (London: Oxford University Press, 1970), p. 161.

⁹ Ibid., p.162.

ผู้สนับสนุนเกาหลีเหนืออาจมิใช่เพียงสหภาพโซเวียตแต่รวมถึงจีนคอมมิวนิสต์¹⁰ ทำให้ไทยอาจต้องแสดงท่าทีที่ชัดเจนต่อมหาอำนาจจากสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งเมื่อได้มีการแจ้งขององค์การสหประชาชาติต่อประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งของสหประชาชาติ ในการส่งความช่วยเหลือสนับสนุนแก่เกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ นั้น การพิจารณาช่วยเหลือของรัฐบาลไทยต่อสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นอยู่ในช่วงของการขึ้นมาบริหารงานในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม สรุปได้ว่า รัฐบาลไทยตกลงที่จะส่งทหาร 4,000 คนไปร่วมรบในกองกำลังผสมสหประชาชาติในเดือนกรกฎาคม และในเดือนกันยายนก็ได้มีการส่งกำลังทางเรือและทางอากาศไปสนับสนุนเพิ่มเติม นอกจากนี้ ก็ยังมีการส่งข้าวไปช่วยเหลือเกาหลีใต้อีกจำนวนถึง 40,000 เมตริกตัน¹¹ ซึ่งการมีนโยบายสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติของไทยดังกล่าว หากมองในบริบทของสงครามเย็นนั้น ย่อมแสดงถึงนัยที่จะเลือกที่จะสนับสนุนโลกเสรีที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำในการต่อต้านการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ที่มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ และแสดงถึงการได้เปลี่ยนแปลง จุดยืน (turning point) ของนโยบายต่างประเทศของไทยไปสู่การผูกพันกับโลกเสรีอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของของนโยบายต่างประเทศไทยที่เข้าสนับสนุนฝ่ายโลกเสรี ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ จากการดำเนินนโยบายสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ นั้น ยังถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรม เนื่องจาก ภายหลังจากดำเนินนโยบายสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติในสงครามเกาหลี ทำให้สหรัฐอเมริกาได้มีนโยบายเข้าสนับสนุนไทยในด้านต่างๆ ทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจ และการเข้าสนับสนุนดังกล่าวจากสหรัฐอเมริกานั้น ได้แสดงถึงการกระชับสัมพันธ์ และเป็นการสร้างพันธมิตรที่ชัดเจนระหว่างสองประเทศ ซึ่งงานของนักวิชาการต่างๆ ได้สนับสนุนตรรกการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยที่เป็นการสร้างพันธมิตร หรือเข้าเป็นฝักใฝ่กับสหรัฐอเมริกา เช่น อาร์ ซีเน แรนดอล์ฟ (R. Sean Randolph) ที่เห็นว่าสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น เป็นแรงผลักดันที่สำคัญของการฝักใฝ่ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยการที่ไทยได้สนับสนุนสหประชาชาติในสงครามเกาหลีนั้น ได้สร้างความเป็นปึกแผ่นที่มั่นคงของความเป็นมิตรระหว่างทั้งสองประเทศที่ได้พัฒนามาตั้งแต่หลังปี ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488)¹² รัสเซล เอช ไฟฟิลด์ (Russell H. Fifield) นั้นก็เห็นว่า การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยแสดงถึงการเข้าฝักใฝ่กับสหรัฐอเมริกา และการที่จอมพล ป. ส่งความช่วยเหลือสนับสนุน สหประชาชาติ เนื่องจาก

¹⁰ Chae Sin Lee, "Conflict cooperation: the Pacific powers and Korea", in **Korea's future and the great powers**, eds. Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings (London: University of Washington Press, 2001), p. 54. and Don Oberdorfer, **The Two Koreans: A contemporary history** (Indianapolis: Basic Books, 1997), p. 8.

¹¹ R. Sean Randolph, **The United States and Thailand: Alliance dynamics, 1950-1985** (Berkeley: Institute of East Asian Studies, 1986), p.13.

¹² ตีความจาก Randolph, Ibid. , p. 13.

ต้องการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาสนับสนุนประเทศไทยมากขึ้น¹³ ทักษ์ เจลิเมเตียร์ธ เห็นว่า จอมพล ป. ได้ยกเลิกนโยบายต่างประเทศดั้งเดิม ซึ่งเป็นแบบยึดหยุ่นและผูกพันประเทศเข้ากับ สหรัฐอเมริกา ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้สนองตอบโดยสนับสนุนความช่วยเหลือต่อไทยอย่างเป็นทางการหลังการเสนอส่งกองทัพและเข้าไปยังเกาหลี¹⁴ แดเนียล ไลน์แมน (Daniel Fineman) นั้นก็เห็นว่า การเข้าสู่สงครามเกาหลีของจอมพล ป. เป็นการเปลี่ยนของทิศทางนโยบายต่างประเทศไทยในการเข้าผูกพันกับสหรัฐอเมริกา และนโยบายดังกล่าวของไทยได้ปฏิบัติความสัมพันธ์ที่มีมิตรกับประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์ เนื่องจากภายหลังการตัดสินใจส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย และภายหลังการได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกา ทำให้รัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์มากขึ้น และเขาได้แสดงให้เห็นว่า การผูกพันของสหรัฐอเมริกาในการช่วยเหลือทางทหาร และด้านอื่นๆ ต่อไทยก็เกิดหลังจากสงครามเกาหลีเช่นกัน¹⁵ แลมสุข นุ่มนนท์ เห็นว่า รัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายการสร้างความเป็นฝักใฝ่กับสหรัฐอเมริกาโดยที่สำคัญได้แก่ การส่งทหาร เข้าร่วมในสงครามเกาหลี และความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาสู่ไทยได้เกิดขึ้นหลังนโยบาย ดังกล่าว¹⁶ แฟรงค์ ซี ดาร์ลิง (Frank C. Darling) และวิวัฒน์ มุ่งการดี ก็แสดงให้เห็นว่าการผูกพันของสหรัฐอเมริกาหรือการสนองตอบการเป็นพันธมิตรกับไทยได้เกิดหลังจากสงครามเกาหลีเช่นกัน โดยคู่ได้จากความช่วยเหลือจากสหรัฐที่เป็นรูปธรรมนั้น เริ่มขึ้นภายหลังนโยบายสนับสนุนสหประชาชาติต่อเกาหลีได้ โดยได้เกิดความตกลงในเรื่องของการศึกษา เศรษฐกิจและการทหารตามลำดับ¹⁷ จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด

¹³ ดีความจาก Russell H. Fifield, *Americans in Southeast Asia: The roots of commitment*, (New York: Thomas Y. Crowell Company, 1973), p. 155.

¹⁴ สรุปและตีความจาก ทักษ์ เจลิเมเตียร์ธ, *การเมืองระบบพหุขบวนการ*, แปลโดย พรรณี ฉัตรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 129-130.

¹⁵ งานของ Daniel Fineman แม้ว่าจะไม่ได้สรุปโดยตรงว่า จุดเปลี่ยนของนโยบายต่างประเทศไทยที่ผูกพันกับฝ่ายโลกเสรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกานั้นเกิดขึ้นหลังจากการส่งความช่วยเหลือให้แก่เกาหลีได้ แต่จากการศึกษา และตีความ ผู้เขียนสรุปว่าเขาได้บอกไว้เป็นเชิงนัย เช่น การเข้าสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาต่อไทยที่มาจากคำพูดของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ภายหลังการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี โปรดดู Daniel Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997), pp. 118-119.

¹⁶ แลมสุข นุ่มนนท์, *ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง* (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525), หน้า 3-10.

¹⁷ รายละเอียดของความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาโปรดดู Frank C. Darling, *Thailand and the United States* (Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965), p. 78-80. และ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับ สหรัฐอเมริกา หลังสงครามโลกครั้งที่ 2,” ใน *ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950)*. ทรงศรี อัจจอรุณ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, 2519), หน้า 324-326.

บุณนาค ก็เห็นว่าสงครามเกาหลีเป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของ ไทยกับสหรัฐอเมริกา¹⁸ และความเป็น พันธมิตรของสองประเทศจากนโยบายของไทยเองที่เปลี่ยนไป ผูกพันกับโลกเสรีหรือสหรัฐอเมริกามากขึ้นภายหลังการเข้าสู่สงครามเกาหลี รวมถึง การที่ สหรัฐอเมริกาเข้ามาให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นดังที่กล่าวมานี้ได้ส่งผลกระทบต่อ ไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และมีผลต่อวิวัฒนาการของประเทศในช่วงทศวรรษที่ 1950 จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ งานทางวิชาการที่อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 นั้น ได้อธิบายถึงเหตุผลของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายให้ความช่วยเหลือดังกล่าว จาก ปัจจัยภายนอกประเทศ เนื่องจากสภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศไทย หากมองในบริบทของสงคราม เย็นแล้วนั้น ได้มีการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคทั้งจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึง ภายในประเทศเอง และการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ถือเป็น การพยายามใช้กำลัง ทางทหาร ของฝ่ายคอมมิวนิสต์ต่อฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย ทำให้งานในช่วงเวลาดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นใน บทความของ วิวัฒน์ มุ่งการดี จุลชีพ ชินวรรโณ ในหนังสือของเพ็ญศรี คุ้ม อ. พิบูล สงคราม งานวิจัยของจันทรา บุรณฤกษ์และปิยนาด บุณนาค และในวิทยานิพนธ์ของชาติรี ฤทธารมย์ ได้กล่าวถึงสาเหตุของการให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้ของไทยในสงคราม เกาหลีที่คล้ายๆ กันคือ ต้องการให้สหรัฐอเมริกาและโลกเสรีเห็นว่าไทยมีอุดมการณ์แบบเดียวกัน และต้องการ ให้ฝ่ายโลกเสรีเข้าช่วยเหลือประเทศไทย หากได้รับผลกระทบจากการ แทรกซึมของคอมมิวนิสต์ใน ประเทศ หรือจากการรุกรานจากนอกประเทศ¹⁹ ซึ่งเป็นการให้น้ำหนักกับสภาวะแวดล้อมภายนอก ประเทศ หรือในบริบทของสงครามเย็นที่มีการพยายามขยาย และ สกัดกั้นการแผ่ขยายอิทธิพลของ มหาอำนาจทั้งสองดังที่เสนอมานี้

¹⁸ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุณนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463 – 2506),” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 112.

¹⁹ รายละเอียดโปรดดูวิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” ใน 5 ทศวรรษการ ต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 116. จุลชีพ ชินวรรโณ, “นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น,” เรื่องเดียวกัน, หน้า 124. เพ็ญศรี คุ้ม, การต่างประเทศกับเอกราชและอำนาจอธิปไตยของไทย (กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 161. ; อ. พิบูลสงคราม, จอมพล ป. พิบูลสงคราม (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มนตรี, 2518), หน้า 157-159. จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุณนาค, “การศึกษาผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” หน้า 102. และ ชาติรี ฤทธารมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 152-153.

ทั้งนี้ การอธิบายของงานทางวิชาการที่กล่าวมานั้น เป็นการอธิบายในเชิงของประวัติศาสตร์ที่ให้ภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีได้มีงานที่มีการอธิบายการเกิดของนโยบายของไทยต่อเกาหลีในแง่ภูมิหรือในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่อธิบายเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านกรอบความคิดหรือทฤษฎี และจากการนำเสนอมานั้น การดำเนินนโยบายการสนับสนุนเกาหลีใต้ของไทยผ่านสหประชาชาติ ถือเป็นทางเลือกที่จะเข้าฝักใฝ่ และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ดังนั้นนโยบายของไทยในกรณีนี้ สามารถอธิบายด้วยกรอบความคิด หรือทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการสร้างพันธมิตร (alliance) หรือการเข้าฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (alignment) ของรัฐ ซึ่งการนำ แนวคิด หรือทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เข้ามาอธิบายควบคู่ไปกับการอธิบายในเชิงประวัติศาสตร์นั้น จะทำให้เกิดภาพที่สมบูรณ์ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

ผู้เขียนเห็นว่างานส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ที่อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีจากประเด็นของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศนั้น จะเป็นงานที่สนับสนุนทฤษฎี หรือแนวคิด ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ให้น้ำหนักในการอธิบายการสร้างพันธมิตรของรัฐจากปัจจัยภายนอกประเทศ ซึ่งเป็นการอธิบายของสำนักสังคมนิยม (realist) ที่เห็นว่า การรวมกลุ่ม หรือ การสร้างพันธมิตรจะเกิดขึ้น เพื่อที่จะถ่วงดุลรัฐที่เป็นภัยเข้ามาคุกคามจากภายนอก โดยการเป็นพันธมิตรหรือการรวมกลุ่มนั้นก็เพื่อเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่งานส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ได้อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากประเด็นภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ งานส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา เช่น งานของ Daniel Fineman ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์ ธวัชรัตน์ เคนนภาสุรพงศ์ และสร้อย मुख์ ยิ่งชัยยะกมล นั้น เห็นว่าประเด็นเรื่องคอมมิวนิสต์นั้นมิได้เป็นภัยต่อระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม²⁰ และทำให้ในการอธิบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย แตกต่างจากการอธิบาย

²⁰ Fineman , **A special relationship : The United States and military government in Thailand, 1947-1958**, pp. 66-125. ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 48-86. ธวัชรัตน์ เคนนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย พ.ศ. 2491-2495,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 100-128. และ สร้อย मुख์ ยิ่งชัยยะกมล, “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 15-50. นอกจากนี้ ยังมีงานก่อนทศวรรษที่ 90 เช่น Frank C. Darling, **Thailand and the United States States** (Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965), pp. 84-87.

ของงานก่อนทศวรรษที่ 1990 โดยงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 ได้ให้น้ำหนักการอธิบายสาเหตุของการดำเนินนโยบายการส่งความช่วยเหลือของรัฐบาลไทยต่อสงครามเกาหลี จากสภาวะแวดล้อมภายในประเทศซึ่งก่อนการเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องเผชิญกับภัยทางการเมืองภายใน ทั้งจากกลุ่มเสรีไทย ที่พยายามล้มล้างรัฐบาลโดยใช้กำลัง และกลุ่มที่สนับสนุนระบบกษัตริย์ภายในสภา กลุ่มรัฐประหารที่อยู่เบื้องหลังรัฐบาล รวมถึง ความต้องการรายรับเพื่อมาพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะสร้างประโยชน์แก่คณะรัฐประหารซึ่งสนับสนุนรัฐบาล จอมพล ป. ทำให้การเข้าสู่สงครามเกาหลีของจอมพล ป. มีสาเหตุมาจากความต้องการการเข้ามาสนับสนุนทางทหารและทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐบาลในการคงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองบริหารประเทศ และจำกัดการต่อต้านของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง รวมถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกลุ่มรัฐประหาร และประเทศโดยรวม²¹

ดังนั้น การอธิบายจากทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอกย่อมมีความขัดแย้งในการอธิบายสาเหตุการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากปัจจัยภายใน ที่มาจากงานวิชาการส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ได้ และทำให้ ทฤษฎี หรือแนวคิด ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ให้น้ำหนักในการอธิบายการสร้างพันธมิตรของรัฐจากปัจจัยภายในประเทศ ในประเด็นการเมืองภายใน ประเด็นเศรษฐกิจภายในประเทศ และประเด็นเสถียรภาพภายในประเทศ จึงมีความเหมาะสมกว่าในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ประกอบการอธิบายของงานส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา

ท้ายที่สุด การอธิบายนโยบายต่างประเทศไทยต่อสงครามเกาหลี ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) จากงานทางวิชาการดังที่นำเสนอมา และการตีความนโยบายดังกล่าวของไทยที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการพยายามสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา จากนโยบายที่เปลี่ยนไปผูกพันกับโลกเสรีหรือสหรัฐอเมริกามากขึ้น และการเข้ามาของความ ช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรมภายหลังการเข้าสู่สงครามเกาหลี ผนวกกับ จากการสำรวจวรรณกรรมที่ไม่ได้มีงานทางวิชาการที่อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากมุมมองของทฤษฎี และแนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังที่นำเสนอมา ทำให้ ผู้เขียนสนใจที่จะศึกษาการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ในสงครามเกาหลี ปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) โดยมีประเด็น

²¹ โปรดดู Fineman, A special relationship : The United States and military government in Thailand, 1947-1958, pp. 114-125. ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 56. สร้อยมุกข์ ยิ่งชัยยะกมล, “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957),” หน้า 45-46, 48. ธวัชรัตน์ เค่นนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย พ.ศ. 2491-2495,” หน้า 127-128. และ Frank C. Darling, Thailand and the United States, p. 79-80, 87.

ปัญหาคือ กรอบความคิดในเรื่องการสร้างพันธมิตรหรือการฝึกฝัฟ่ายใดฝัฟายหนึ่งรูปแบบใดที่เหมาะสม ในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี

1.2 สมมุติฐาน

จากสภาพปัญหาที่น่าเสนอมานั้น การอธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา ไม่สามารถที่จะอธิบายได้ด้วยปัจจัยภายนอกในเรื่องของภัยคุกคามคอมมิวนิสต์เพียงประการเดียว โดยผู้เขียนเห็นว่า ปัจจัยภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภัยจากการเมืองภายในประเทศ รวมถึง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มผู้นำทหาร และการต้องการรายได้ในการพัฒนาประเทศ มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายดังกล่าวของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งนี้ ทฤษฎีและกรอบความคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะใช้ในประกอบในการอธิบายนั้น ควรจะมีการแสดงให้เห็นถึงปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในในการสร้างพันธมิตร หรือการฝึกฝัฟ่ายใดฝัฟายหนึ่งของรัฐ เช่นกัน ซึ่งดังกล่าวนี้ นำมาสู่สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์ นั่นคือ

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี มิได้มีสาเหตุมาจากการมีภัยคุกคามร่วมกันตามคำอธิบายของสำนักสังคมนิยมเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงทางการเมืองของระบอบ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และผลได้ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มผู้นำทหารไทยจะได้รับจากสหรัฐอเมริกาตามคำอธิบายของทฤษฎีที่น่าเสนอโดย Michael N. Barnett และ Jack S. Levy

1.3 กรอบความคิด และทฤษฎี

กรอบความคิดในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐนั้น มีการอธิบายที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการตีความหมายว่า การสร้างพันธมิตรหรือการเข้าฝัฟักฝัฟ่ายใดฝัฟายหนึ่งนั้น อาจมองว่าเป็นการทำสัญญากันเป็นทางการ หรือเป็นเพียงการให้ความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือที่ไม่เป็นทางการ และเป้าหมายของการสร้างพันธมิตรนั้นก็มีการอธิบายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อป้องกันภัยจากภายนอกประเทศที่เข้ามาคุกคามในด้านการทหาร เพื่อจัดการกับภัยที่เกิดจากทั้งภายนอก และภายในประเทศ เพื่อเป้าหมายของรัฐบาลในการอยู่บริหารประเทศที่ยาวนานขึ้น เพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อเป้าหมายทางการทหาร ทำให้ผู้เขียนสนใจว่าการอธิบายที่แตกต่างกันนั้นมาจากสาเหตุใด จึงได้ทำการศึกษาการอธิบายการสร้างพันธมิตรที่แตกต่างกันของนักวิชาการ นั่นคือ แนวความคิดของสตีเฟน เอ็ม วอลท์ (Stephen M. Walt) แนวความคิดของสตีเวน อาร์ เดวิด (Steven

R. David) แนวความคิดของลอรีเอ แบรินด์ (Laurie A. Brand) และแนวความคิดของไมเคิล เอน บาร์เนทและแจค เอส ลีวี (Michael N. Barnett and Jack S. Levy) โดยมีสาระสำคัญคือ

- การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกของ Stephen M. Walt ²²

การอธิบายจากมุมมองของสำนักคิดจะนิยม (realist) นั้น การรวมกลุ่ม หรือ การสร้างพันธมิตรเกิดขึ้น เพื่อที่จะถ่วงดุลรัฐที่มีอำนาจเข้ามาคุกคาม โดยการเป็นพันธมิตร หรือการรวมกลุ่มนั้นก็เพื่อเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง นั่นคือ การรวมกลุ่มทางด้านการทหาร โดยลักษณะภายในประเทศ หรือปัจจัยภายในประเทศนั้น ไม่มีผลต่อการที่รัฐจะเข้าร่วมกลุ่ม

Stephen M. Walt ได้อธิบายเพิ่มจาก การมองการรวมกลุ่มของ realist โดยเขาเห็นว่า เมื่อรัฐเผชิญหน้ากับภัยคุกคามจากภายนอก สิ่งที่รัฐอาจจะทำได้ คือ การเลือกที่จะถ่วงดุล (balancing) หรือ เข้าร่วมเป็นพวก (bandwagoning) กับรัฐที่เข้ามาคุกคาม โดยความหมายของคำว่าถ่วงดุล คือ การเป็นพันธมิตรกับรัฐอื่นๆเพื่อต่อต้านประเทศที่เป็นภัยคุกคาม ในขณะที่การเข้าร่วมเป็นพวก หมายถึง การเป็นพันธมิตรกับประเทศที่เป็นภัยคุกคาม

โดยไม่ว่าจะเป็นการถ่วงดุล หรือการเข้าร่วมเป็นพวกนั้น เป็นพฤติกรรมของรัฐที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามที่มาจากภายนอก โดยสิ่งที่จะประเมินว่ารัฐหนึ่งๆ เป็นภัยคุกคามมากหรือน้อยนั้น จะดูที่ทรัพยากรของรัฐซึ่งได้แก่ ประชากร ความสามารถทางอุตสาหกรรมทางทหาร และการพัฒนาทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ ระยะทางระหว่างรัฐที่เป็นภัยคุกคามกับรัฐตน ความตั้งใจที่จะเข้าคุกคาม ก็มีผลต่อการประเมินระดับความเป็นภัยคุกคามของรัฐ อีกด้วย

นอกจากนี้ Walt เสนอว่า การทำให้ผู้นำประเทศอื่นเห็นว่า ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับประเทศตนนั้นก็สามารถเป็นภัยกับประเทศเหล่านั้น และทำให้เกิดการสร้างพันธมิตรขึ้น และแม้ว่าเขาจะเห็นว่าลักษณะภายในประเทศก็มีผลต่อการรวมกลุ่ม เช่น รัฐอาจสร้างพันธมิตรกับรัฐที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง (domestic ideology) ที่คล้ายกัน อย่างไรก็ตาม จุดประสงค์ที่สำคัญในการรวมกลุ่ม นั่นก็คือ ตอบสนองต่อภัยที่คุกคามจากภายนอก ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการถ่วงดุล หรือการเข้าร่วมเป็นพวก เป็นการหาเป็นพันธมิตรเพื่อความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านการทหาร เพื่อต่อต้านภัยคุกคามจากภายนอก

---

²² สรุปลักษณะสำคัญ และตีความจาก Stephen M. Walt, *The origins of alliances* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1987), pp. 1-49.

● การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากการเมืองภายในของ Steven R. David²³

Steven R. David มองว่าการที่รัฐรวมกลุ่มหรือสร้างพันธมิตรนั้น มิได้เพียงแค่อตอบสนองต่อภัยที่มาจากภายนอกเท่านั้น โดยเขาได้พยายามอธิบายการรวมกลุ่มจาก มุมมองของประเทศโลกที่สามว่า การรวมกลุ่มนั้น จะต้องตอบสนองต่อภัยรอบด้าน หรือเป็นการถ่วงดุลทุกทิศทาง (Omnibalancing) นั่นคือ การถ่วงดุลกับภัยที่มาจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญเพิ่มจากการถ่วงดุลของ realist คือ

1. การสร้างพันธมิตรนั้น มิใช่การถ่วงดุลอำนาจต่อต้านรัฐที่มากุคามทั้งหมด แต่อาจจะเป็นการเลือกที่จะสร้างพันธมิตรกับรัฐที่คุกคามอันดับรอง หรือเป็นศัตรูอันดับรอง เพื่อผลประโยชน์ในการถ่วงดุลกับรัฐที่คุกคามมากที่สุด หรือศัตรูอันดับแรก
2. การสร้างพันธมิตรนั้น มิใช่เพื่อการป้องกันภัยที่มาจากภายนอก แต่เป็นการสร้างพันธมิตรเพื่อที่จะจัดการกับการต่อต้านหรือภัยที่เกิดในประเทศ
3. การสร้างพันธมิตรนั้น อาจจะเป็นเป้าหมายเพื่อการอยู่รอดทางการเมือง ของผู้นำ หรือคณะรัฐบาล มากกว่า เป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ของชาติหรือคนส่วนใหญ่

David เห็นว่าการคำนวณผลได้เสียของอำนาจผู้นำ หรือคณะรัฐบาลนั้น เป็นสิ่งสำคัญ ในการที่ประเทศโลกที่สามจะสร้างพันธมิตร หรือการเข้าร่วมกลุ่ม มากกว่าการที่เห็นว่าการสร้างพันธมิตร มาจากการตัดสินใจที่เป็นหนึ่งเดียวกันของรัฐ (unitary actor) เพราะว่า ในประเทศโลก ที่สามส่วนใหญ่นั้น สภาพเหตุการณ์ในประเทศยังไม่อยู่ในเสถียรภาพมากนัก เนื่องจากการพยายามที่จะเข้าแย่งชิงอำนาจทางการเมืองมากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีแนวโน้มว่าการแย่งชิงจะเป็นการใช้กำลังเพื่อล้มล้างรัฐบาลเดิมอีกด้วย รัฐบาลเองก็พยายามทำทุกวิธีการเพื่อให้ตนเองอยู่ในการบริหารงานของประเทศ เนื่องจาก การที่เป็นรัฐบาลนั้นจะมีอำนาจ และความมั่งคั่งมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในสังคม ซึ่งการเข้าร่วมเป็นพันธมิตร หากมีส่วนช่วยพยุงอำนาจของรัฐบาล หรือ ผู้นำในรัฐบาลได้ รัฐบาลนั้นก็เข้าร่วมด้วย

● การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยทางเศรษฐกิจของ Laurie A. Brand²⁴

²³ สรุปสาระสำคัญ และตีความจาก Steven R. David, "Explaining Third World alignment," *World Politics* 43, No. 2 (January, 1991): 233-256.

²⁴ สรุปสาระสำคัญ และตีความจาก Laurie A. Brand, *Jordan's Inter- Arab relations: The political economy of alliance making* (New York: Columbia University Press, 1994), pp. 1-34.

Laurie A. Brand ได้อธิบายให้เห็นความสำคัญของความมั่นคงทางการเงิน หรือการแก้ปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความมั่นคงของระบบ (ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับรัฐ) และประเด็นทางการเงินก็จะเป็นส่วนประกอบหนึ่งของเศรษฐกิจความมั่นคง (economic security) ที่เป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดนโยบายต่างประเทศขึ้น โดยเฉพาะการสร้างพันธมิตร โดยประเด็นด้าน การเงินและงบประมาณนั้น มีผลต่อความอยู่รอดของระบบ รวมถึงรัฐ นั่นคือ การให้ความสำคัญกับ เศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะรายได้ของรัฐ ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าเรื่องของความร่วมมือทางทหารในการที่รัฐจะสร้างพันธมิตรกับรัฐอื่นๆ เนื่องจาก ไม่มีรัฐใดๆ สามารถที่จะอยู่รอดได้โดยปราศจากเงิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความมั่นคง ทางด้านทหาร การบริหารงานผ่านระบบราชการ การศึกษา การพัฒนา เศรษฐกิจ และสวัสดิการทางสังคม ล้วนแต่ต้องการเงินในการดำเนินการ

นอกจากนี้ เขาเห็นด้วยกับการมองความมั่นคงของรัฐนั้น แตกต่างจากความมั่นคงของระบบหรือของรัฐบาล ซึ่งความมั่นคงของรัฐนั้น อาจจะเป็นภัยที่มาจากภายนอกที่เห็นชัดเจน แต่สำหรับรัฐบาลแล้ว ภัยสำคัญที่ต้องเผชิญอาจจะเป็นภัยที่เกิดในประเทศ และมองว่าภัยนอกประเทศ และ ภัยในประเทศนั้น อาจะอยู่ในเรื่องของเศรษฐกิจ เช่น การที่ความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่ถูกตัดไป ทำให้รัฐต้องหาทางเลือกอื่นหรือการสร้างพันธมิตรเพื่อเข้ามาสนับสนุนรัฐในการคงไว้ซึ่งการจัดการทางทหาร การดำเนินการพัฒนาประเทศ รวมถึงการค้าขายและตลาดภายในอาจไม่สามารถดำเนินไปได้ตามปกติ เนื่องจาก ปัญหาความไม่มีเสถียรภาพภายในประเทศก็อาจก่อให้เกิดการขาดรายได้ของประเทศ และนำมาซึ่งความไม่มั่นคงของรัฐบาลได้

● การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกและเสถียรภาพภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคมของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy²⁵

Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ได้เสนอ แนวการอธิบายการสร้างพันธมิตรหรือการเข้าร่วมกลุ่มของประเทศ อียิปต์ โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย สามประการคือ

1. ภัยคุกคามจากภายนอก (external threat)
2. เศรษฐกิจภายในประเทศ (domestic economy)
3. ความมีเสถียรภาพภายในประเทศ (domestic stability)

²⁵ สรุปสาระสำคัญ และตีความจาก Michael N. Barnett and Jack S. Levy, "Domestic sources of alliances and alignments: The case of Egypt, 1962-73," *International Organization* 45, No. 3 (Summer, 1991): 369-395.

ทั้งสองเห็นว่า มีปัจจัยในความหลากหลายทางสังคม ในการอธิบายการเกิดนโยบายต่างประเทศ เช่น การให้ความสำคัญต่อเรื่องเสถียรภาพภายใน และเศรษฐกิจ ว่ามีส่วนในการที่รัฐจะดำเนินนโยบายต่างประเทศไม่น้อยไปกว่า เรื่องของการทหาร หรือความมั่นคง นั่นคือ ความต้องการที่จะสร้างพันธมิตรจากนอกประเทศของรัฐ เพื่อที่จะทำให้เกิดความมีเสถียรภาพภายในประเทศ ในการจัดการกับปัญหาภายในไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง และ สังคม เท่าๆ กับ เพื่อการจัดการกับภัยที่มาจากภายนอก

พวกเขาเห็นด้วยกับ Steven R. David ว่า ในประเทศโลกที่สามนั้น ภัยที่เกิดภายในประเทศนั้นมีความสำคัญกว่าภัยที่มาจากภายนอกและการสร้างพันธมิตรดังกล่าวนี้มีจุดประสงค์เพื่อการจัดการกับภัยภายใน²⁶ นั่นคือ เห็นว่าความอยู่รอดของรัฐบาลก็เป็นเป้าหมายหนึ่งในการที่รัฐสร้างพันธมิตร

● การปรับใช้กรอบความคิด

ผู้เขียนเห็นว่า กรอบความคิดที่นำเสนอมานั้น สามารถที่จะอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการดำเนินนโยบายสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพันธมิตรจากประเด็นภัยคุกคามภายนอกของ Stephen M. Walt ประเด็นการเมืองภายในของ Steven R. David ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจของ Laurie A. Brand อย่างไรก็ตาม ผู้เขียน เห็นว่ากรอบความคิดที่เหมาะสมที่สุดในการอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวของรัฐบาลไทยนั้น ได้แก่ แนวคิดของ Michael N. Barnett and Jack S. Levy เนื่องจาก มีทั้งการอธิบายจากปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ที่แม้ว่าทั้งสองจะให้ความสำคัญกับการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรกับปัจจัย ภายใน แต่ก็มิได้ละเลยที่จะอธิบายถึงปัจจัยจากภายนอกในการมีส่วนร่วมต่อการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐเช่นกัน ซึ่ง

²⁶ นอกจากนี้แล้วยังมี งานของ K.J. Holsti ที่เห็นว่า การเข้าเป็นพันธมิตรที่มาจาก การประเมินภัยภายนอกที่มาจากอำนาจ โดยเปรียบเทียบของรัฐนั้น ไม่เพียงพอในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศกำลังพัฒนา โดย Holsti เห็นว่าทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของสังคมนิยมนั้น เป็นการอธิบายที่มาจากการศึกษาประเทศในภูมิภาคยุโรป โดยเฉพาะในเรื่องความขัดแย้ง หรือสงครามนั้น ขาดการอธิบายในประเด็นภายในประเทศ เพราะในโลกที่สามนั้น สงครามภายในประเทศนั้นเกิดขึ้นมากกว่าสงครามระหว่างประเทศ และแม้ว่าจะมีการแข่งขันทางอาวุธเช่นเดียวกับภูมิภาคยุโรป แต่พฤติกรรมดังกล่าวสำหรับโลกที่สามนั้นเป็นการปกป้องระบอบจากภัยจากภายในประเทศ เพื่อค้ำจุนรัฐบาลที่ขาดความชอบธรรม และควบคุมกลุ่มต่างๆ ในสังคม ซึ่ง รวมถึงการสร้างพันธมิตรนั้น ก็มีผลมาจากประเด็นภายในประเทศเช่นเดียวกัน รายละเอียดโปรดดู K.J. Holsti, "International relations theory and domestic war in the Third World: Limits of relevance," in **International relations theory and the Third World**, ed. Stephanie G. Neuman (London: Macmillan Press Ltd, 1998), pp. 103-132.

ผู้เขียนเห็นตามสมมติฐานว่า การเข้าเป็นพันธมิตร ของไทยกับสหรัฐอเมริกา นั้น มาจากปัจจัยทั้งภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศ รวมถึงปัจจัยภายในที่มาจากการเมือง และเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อความมั่นคงของระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการเมืองภายในของประเทศไทย และปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาในช่วงระยะเวลา หลังสงครามโลกครั้งที่สอง จนถึงปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายการสร้างพันธมิตร หรือการฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

1.5 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. อธิบาย และวิเคราะห์ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) โดยนำแนวคิดของสำนักสังคมนิยม ที่เน้นปัจจัยภายนอก คือ ภัยคุกคาม ร่วมกับแนวคิดที่เน้นปัจจัยภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงของ ผู้นำ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับมาใช้เป็นกรอบในการอธิบาย
2. อธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)

1.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการศึกษาวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

• การเก็บข้อมูล

ปฐมภูมิ - ข้อมูลการสัมภาษณ์ บุคคล ที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดนโยบายต่างประเทศไทยกรณีการเข้าสงครามเกาหลีรวมถึง รายงานที่มาจากการจัดบันทึกคำพูด ที่ไม่ได้มีการตัดทอนในเรื่องดังกล่าว เช่น รายงานการประชุมรัฐสภา

ทุติยภูมิ - หนังสือที่อธิบายในเรื่องของการเมืองไทยทั้งภายใน และระหว่างประเทศในช่วงสมัยหลังสงครามโลก และหนังสือที่เกี่ยวกับการเมืองไทยที่อยู่ในการบริหารงานของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม หลังสงครามโลกครั้งที่สอง รวมไปถึง หนังสือทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายการสร้างพันธมิตร หรือการฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของรัฐในโลกที่สาม

● แหล่งในการรวบรวมข้อมูล

1. สถาบันวิทยบริการ ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ฝ่ายบรรณสารกระทรวงการต่างประเทศ
3. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
4. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นของนโยบายสงเคราะห์เข้าสู่ สงครามเกาหลี

วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ (historical approach) โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytical method)

1.7 วิธีการนำเสนอ

บทที่ 1 สภาพปัญหา ประเด็นปัญหา กรอบความคิด สมมุติฐาน วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัยวิธีการนำเสนอ วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 อธิบายการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ที่ถือเป็นการแสดงนัยการต่อสู้ระหว่างค่ายเสรีประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์ ในบริบทของสงครามเย็นที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองในการพยายามสร้างค่าย หรือฝ่ายระหว่างประเทศของมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ที่ได้เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งสงครามดังกล่าวส่งผลต่อท่าทีของมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต สหประชาชาติ ประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย โดยไทยนั้นได้สนับสนุนมติ สหประชาชาติต่อต้านเกาหลีเหนือ และสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ ทั้งในเรื่องข้าว และทหาร ซึ่งทำที่ดังกล่าวแสดงนัยการเข้าฝักใฝ่กับโลกเสรี และ เป็นการแสดงถึงจุดเปลี่ยนที่ชัดเจนของนโยบายต่างประเทศไทยที่เข้าผูกมัดกับสหรัฐอเมริกา และถือเป็นการเริ่มต้นการสร้างพันธมิตรที่เป็นรูปธรรมระหว่าง ทั้งสองประเทศ

บทที่ 3 อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีจากประเด็นภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นการให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก นั่นคือ การแผ่ขยายของภัยจากคอมมิวนิสต์ในสถานะของสงครามเย็นที่เริ่มแรกนั้นเกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรป และต่อมาได้ขยายเข้ามา ในภูมิภาคเอเชีย โดยงานทางวิชาการในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ให้ เหตุผลการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยว่า ต้องการความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาในการ

ป้องกันไทยจากภัยคุกคามดังกล่าว และนำมาสู่การตีความเข้าสู่ทฤษฎีการสร้างพันธมิตรของรัฐจากสำนักสังคมนิยม

บทที่ 4 วิเคราะห์การเข้าร่วมสงครามเกาหลีของประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา จากการอธิบายของงานทางวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 ที่เห็นว่ามีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในประเทศ ทั้งการเมืองภายใน และเศรษฐกิจ ผนวกกับทฤษฎีการสร้างพันธมิตรของรัฐที่มาจากประเด็นภายในประเทศ และพิสูจน์สมมติฐาน

บทที่ 5 เป็นบทสรุป และข้อเสนอแนะ

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มเติมการอธิบายในเรื่องของการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยว่า บริบทของการเมืองภายใน เศรษฐกิจ และการป้องกันภัยคุกคามภายนอก อาจจะอธิบายเรื่องดังกล่าวได้เหมาะสมกว่าการใช้บริบทใดบริบทหนึ่งเพียงอย่างเดียว
2. เป็นการสร้างแนวทางใหม่ ในการศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยที่เข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา กรณี สงครามเกาหลี จากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
3. สร้างความเข้าใจ และเห็นความแตกต่างของทฤษฎี การสร้างพันธมิตร หรือการเข้าฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของแต่ละนักวิชาการ ได้ชัดเจนขึ้น จากการนำมาอธิบายเหตุการณ์เดียวกัน
4. เป็นตัวแบบหนึ่งในการที่จะให้ผู้ศึกษา หรือผู้ที่สนใจในประเด็นนี้ ได้ใช้เป็นประโยชน์ในการสร้างผลงานที่มีความสมบูรณ์ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

สงครามเกาหลี ทำที่ของนานาประเทศ สหประชาชาติ และไทยต่อสงคราม

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกาหลีได้ถูกแบ่งการควบคุมออกเป็นสองส่วน โดยสหรัฐอเมริกา นั้นได้เข้าไปควบคุมส่วนใต้เส้นขนานที่ 38 และสหภาพโซเวียตได้เข้าควบคุมพื้นที่ส่วนเหนือ เส้นขนานที่ 38 และในบริบทของสงครามเย็นที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลก ทำให้มหาอำนาจ ทั้งสองพยายามที่จะสร้างเกาหลีให้มีการปกครองที่เป็นแบบเดียวกับตนจากการเข้าไปควบคุมพื้นที่ของเกาหลีในแต่ละส่วน ซึ่งทำให้นำไปสู่ปัญหาการรวมเกาหลี และท้ายสุด สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 และเป็นที่ยูกันว่าสงครามที่ปะทุขึ้นนั้นคือสงครามตัวแทน (proxy war) ระหว่างฝ่าย หรือค่ายกลุ่มโลกเสรีกับโลกคอมมิวนิสต์ เนื่องจาก สหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุน สหประชาชาติในการส่งความช่วยเหลือต่อเกาหลีได้รวมถึงในช่วงก่อนการมีมติดังกล่าว และ สหภาพโซเวียตมีส่วนเห็นชอบในการรุกรานของเกาหลีเหนือรวมถึงคัดค้านมติสหประชาชาติ และสงครามดังกล่าวยังถือเป็นสงครามระหว่างประเทศที่เป็นรูปธรรมจากผลของสงครามเย็นเป็น ครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

นอกจากนี้สงครามเกาหลี ได้ส่งผลต่อทำที่ของประเทศต่างๆ นอกเหนือจาก สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต รวมถึงองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญในช่วงเวลาดังกล่าว นั่นคือ องค์การสหประชาชาติ ในการที่จะสนับสนุนเกาหลีเหนือ หรือเกาหลีใต้ ซึ่งเมื่อสหประชาชาติได้มีมติให้ประเทศสมาชิกต่อต้านการกระทำของเกาหลีเหนือ และส่งความช่วยเหลือสนับสนุนเกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกาได้เข้ามาช่วยเหลือเกาหลีใต้ผ่านองค์การสหประชาชาติ ทำให้ประเทศต่างๆ ที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยได้ส่งทหารเข้าสนับสนุนสหประชาชาติ รวมถึงส่งความช่วยเหลืออื่นๆ ผ่านองค์การดังกล่าว ขณะที่สหภาพโซเวียตเข้าต่อต้านมติสนับสนุนเกาหลีใต้ของสหประชาชาติ ทำให้ประเทศคอมมิวนิสต์อื่นๆ ได้มีท่าทีเช่นเดียวกัน และสำหรับไทยนั้น ในฐานะประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ได้ให้การสนับสนุนมติดังกล่าว โดยสนับสนุนในเรื่องของข้าว และต่อมามีการร้องขอการสนับสนุนกำลังทางทหารแก่เกาหลีใต้ ไทยจึงส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของสงครามเย็นที่มีการแบ่งฝ่าย หรือค่ายระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตนั้น สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น อาจเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ไทยต้องแสดงท่าที เข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อแสดงถึงจุดยืนชัดเจน ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ ตามการร้องขอของสหประชาชาติ ใน

สงครามเกาหลีนั้น หากมองในบริบทดังกล่าว เป็นการแสดงถึงการที่ไทยเลือกที่จะเข้าไปผูกมัดกับฝ่ายโลกเสรีมากขึ้น และถือเป็นจุดเปลี่ยน (turning point) ของทิศทางนโยบายต่างประเทศไทยที่ เป็นกลางภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งในทางหนึ่งนั้นเป็นการแสดงถึงจุดเริ่มต้นการเข้าเป็นฝักฝ่ายหรือการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ที่สนับสนุนสหประชาชาติในการต่อต้านการขยายของคอมมิวนิสต์จากสหภาพโซเวียต (และสาธารณรัฐประชาชนจีน หลัง ค.ศ. 1949) เนื่องจากมีการเกิดขึ้นของสัญญาความช่วยเหลือต่างๆ ทั้งทางด้านการทหาร และเศรษฐกิจที่มาจากสหรัฐอเมริกา ภายหลังจากเข้าสู่สงครามเกาหลีในปีเดียวกัน (ค.ศ. 1950)

สาระสำคัญในบทที่ 2 นี้ถือเป็นการนำเสนอถึงภาพของสงครามเกาหลี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย ซึ่งท่าทีของไทยต่อสงครามเกาหลีนั้น เป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินนโยบายสร้างพันธมิตรต่อสหรัฐอเมริกา และการนำเสนอถึงภาพดังกล่าวในบทที่ 2 จะเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การอธิบายถึงสาเหตุการดำเนินนโยบายสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าร่วมสงครามเกาหลีในบทที่ 3 และ 4 ต่อไป โดยผู้เขียนจะนำเสนอถึงภาพของเกาหลีก่อนสงคราม และสงครามเกาหลีในช่วงเริ่มต้น รวมถึงท่าทีของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ นั่นคือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต องค์การสหประชาชาติต่อสงครามเกาหลี ประเทศต่างๆ รวมถึงท่าทีของประเทศไทยต่อสงครามเกาหลี ที่แสดงนัยการเป็นฝักฝ่ายกับโลกเสรี และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นรูปธรรม

2. 1 ภูมิหลังของคาบสมุทรเกาหลีก่อนสงคราม และสงครามเกาหลี

กึ่งในหมู่ปลาวาฬ หรือ a shirmp among whales¹ นั้น เป็นชื่อที่คนรุ่นเก่าของเกาหลีได้เปรียบเปรยถึงดินแดนบ้านเกิดของเขา ซึ่งมีนัยถึง การที่เกาหลีนั้นเป็นดินแดนที่เป็นที่ต้องการของประเทศมหาอำนาจไม่ว่าจะอยู่ในช่วงสมัยใดก็ตาม² และหากมองย้อนกลับไปในช่วงปลายศตวรรษที่ 1900 ถึงกลางปี ค.ศ. 1940 นั้น เกาหลีก็เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของสามประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียเหนือ นั่นคือ จีน สหภาพโซเวียต และญี่ปุ่น ในการที่จะขยายแผ่อิทธิพลเข้าไปครอบครองเพื่อ

¹ Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings, "Introduction," in **Korea's future and the great powers**, eds. Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings (London: University of Washington Press, 2001), p. 5.

² โดยส่วนทางเหนือของเกาหลีนั้นติดกับชายแดนแมนจูเรีย (Manchuria) ของจีน วลาดิวอสตอค (Vladivostok) ของสหภาพโซเวียต และ ในส่วนล่างนั้นมีเพียงช่องหนึ่งของทะเลที่แยกระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่น โดยหากวัดจากเกาะซึชิม่า (Tsushima) ของญี่ปุ่นแล้วห่างจากดินแดนที่เป็นพื้นดินของเกาหลีประมาณ 21 ไมล์ ซึ่งในปัจจุบันความห่างไกลทางระยะทางของมหาสมุทรแปซิฟิกมิได้ทำให้สหรัฐอเมริกา ละเลยที่จะถือว่าเกาหลีเป็นเพื่อนบ้านที่สำคัญ Ibid., p. 5.

ผลประโยชน์จากทรัพยากรในดินแดนดังกล่าว (โปรดดูแผนภาพที่ 1) รวมถึงการใช้เกาหลีเป็นส่วนที่เชื่อมต่อในการที่จะเข้าไปรุกรานประเทศอื่นๆ³ จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สหภาพโซเวียต และสหรัฐอเมริกาสามารถเข้าควบคุม และปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในเกาหลีได้จากส่วนเหนือของเกาหลีและส่วนใต้ของเกาหลีตามลำดับ ทั้งสองได้เข้ามาพยายามสร้างให้เกิดรัฐบาลที่สามารถปกครองตนเองของเกาหลี แต่ในภาวะของสงครามเย็นที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ทำให้กระบวนการสร้างเกาหลีก็กลายเป็นส่วนหนึ่งในการพยายามขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตต่อดินแดนดังกล่าวให้เข้ามาอยู่ในกลุ่ม หรือฝ่ายของตน ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแบ่งเกาหลีออกเป็นสองระบอบที่แตกต่างกัน และมีส่วนทำให้เกิดสงคราม ที่มีการใช้กำลังทางทหารระหว่างประเทศเป็นครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

2. 1. 1 ภูมิหลังของคาบสมุทรเกาหลีก่อนสงคราม

ในช่วงปลายของสงครามโลกครั้งที่สอง ภายหลังจากสหภาพโซเวียตตกลงใจที่จะเข้าทำสงครามกับญี่ปุ่นจากการประชุมที่ยัลตา (Yalta conference) บนคาบสมุทรไครเมีย (Crimea) สหภาพโซเวียต (ปัจจุบันคือสาธารณรัฐยูเครน) เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1945 แล้วนั้น ในการประชุมที่ปอตสดัม (Potsdam conference) เยอรมนี ในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกัน ก็ได้มีการวางแผนจาก สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตในการที่จะส่งกำลังทหารของชาติตนเข้าจัดการกับญี่ปุ่น โดยในส่วนของเกาหลีนั้น ได้แบ่งการปฏิบัติการของทั้งสองประเทศด้วยเส้นขนานที่ 38 (38th parallel)⁴

³ ซึ่งในช่วงปลายทศวรรษที่ 19 คือในช่วงปี ค.ศ. 1894-1895 นั้น เป็นการสู้รบเพื่อแย่งชิงดินแดนดังกล่าวของจีน และ ญี่ปุ่น (the Sino-Japanese War of 1894-1895) และภายหลังจากที่สามารถจะขับไล่จีนออกไปจากเกาหลีได้ในช่วงต้นทศวรรษที่ 20 เกาหลีก็กลายเป็นสมรภูมิรบในสงครามระหว่างรัสเซีย และญี่ปุ่น (the Russo-Japanese War of 1905-1910) จนกระทั่งญี่ปุ่นสามารถขับไล่สหภาพโซเวียตออกไปจากพื้นที่ได้ใน ปี ค.ศ. 1905 และได้เข้าครอบครองเกาหลีในฐานะเมืองขึ้นจนกระทั่งแพ้สงครามโลกครั้งที่สองในปี ค.ศ. 1945 Peter Lowe, **The origins of the Korean War** (New York: Longman Publishing, 1985), p. 1.

⁴ อย่างไรก็ตาม การพยายามที่จะปลดปล่อยเกาหลีให้เป็นอิสระจากญี่ปุ่นนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่การประชุมที่กรุงไคโร (Cairo) ของประธานาธิบดีโรสเวลท์ (Frank D. Roosevelt) แห่งสหรัฐอเมริกา นายกรัฐมนตรีเชอร์ชิล (Sir Winston Churchill) แห่งอังกฤษ และประธานาธิบดีเจียง ไคเช็ค (Chiang Kaishek) แห่งจีน ซึ่งได้มีข้อสรุปว่า “... ควรจะทำการต่อต้านญี่ปุ่นผู้รุกราน รวมถึงการลงโทษ และสมควรจะมีแนวทางที่สร้างให้เกาหลีสามารถมีความเป็นอิสระ และมีเอกราช...” Kenneth Scott Latourette, **The American record in the Far East, 1945-1951** (New York: Macmillan Company, 1952), p. 173. และ Chae Sin Lee, “Conflict Cooperation: the Pacific Powers and Korea,” in **Korea’s future and the great powers**, eds. Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings, p. 53.

แผนที่ที่ 1 คาบสมุทรเกาหลี

ที่มา: Billy C. Mossman, **East asia** [online], (n.d.), Available from: http://www.army.mil/cmhp-g/books/korea/maps/map1_full.jpg [2002, August 17]

และ ภายหลังกการประกาศยอมแพ้สงครามของญี่ปุ่น ทั้งสองมหาอำนาจสามารถเข้าควบคุมดินแดนดังกล่าวได้ตามที่ได้วางแผนไว้ในวันที่ 10 สิงหาคม ค.ศ. 1945 ซึ่งต่อมาในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศที่กรุงมอสโกในช่วงเดือนธันวาคมปีเดียวกันนั้น ได้มีการพยายามสร้างภาวะทรัสตี (Trusteeship) ต่อเกาหลีใต้ หรือการเข้าไปดูแลประเทศเกาหลีใต้ให้สามารถฟื้นฟูและพัฒนากลับสู่ปกติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงจากสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) และจีนภายในระยะเวลา 5 ปี รวมถึง การสร้างคณะทำงานร่วมระหว่างสหรัฐ-

อเมริกาและสหภาพโซเวียตจากกองกำลังทหารที่อยู่ในเกาหลี (Joint American-Soviet Commission) ในการจัดหาวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการเลือกตั้งเพื่อสร้างรัฐบาลเกาหลี⁵

อย่างไรก็ตามภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง โลกได้ถูกแบ่งออกเป็นฝ่าย หรือค่าย ระหว่างฝ่ายโลกเสรี หรือประเทศที่นิยมการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำโดยสหรัฐอเมริกา และฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ หรือประเทศที่นิยมการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต ซึ่งมหาอำนาจทั้งสองพยายามจะมีอิทธิพลในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยการขยายแนวคิดของฝ่ายตนเข้าไปสู่ประเทศต่างๆ ผ่านการใช้กำลัง การแทรกซึม หรือในรูปของการช่วยเหลือต่างๆ เพื่อที่จะเปลี่ยนหรือนำประเทศต่างๆ เข้ามาอยู่ในค่ายของตน ทั้งนี้รวมถึงการสกัดกั้น มิให้อีกฝ่ายแผ่ขยายแนวคิดในประเทศต่างๆ อีกด้วย ซึ่งในบางครั้งทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างประเทศที่อยู่ต่างค่ายกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การทำสงครามระหว่างประเทศ รวมถึงสงครามภายในประเทศหนึ่งๆ ที่มาจากการขัดแย้งทางอุดมการณ์ทั้งสอง แต่ก็ไม่ได้มีการทำสงครามขนาดใหญ่ระหว่างสองประเทศมหาอำนาจ ซึ่งรวมเรียกระบบโลกในช่วงนั้นว่าสงครามเย็น (Cold War)⁶ ดังนั้น ในบริบทของ

⁵ โดยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการต่างประเทศ เจมส์ เอฟ. เบิร์น (James F. byrnes) ได้กล่าวสรุปผลการประชุมส่วนหนึ่งว่า “...ภายใต้ข้อตกลงของเราที่มอสโกนั้น...กองกำลังทหารทั้งสอง (สหรัฐอเมริกา และ สหภาพโซเวียต) จะสร้างคณะกรรมการร่วมสหภาพโซเวียต-สหรัฐอเมริกาในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางการปกครอง ... คณะทำงานดังกล่าวจะทำหน้าที่แนะนำในการสร้างรูปแบบของรัฐบาลประชาธิปไตยเกาหลี ซึ่งพวกเขาจะต้องเสนอแนะแผนร่าง ... ที่ซึ่งสี่ชาติมหาอำนาจยอมรับในการเตรียมการให้เกาหลีเป็นอิสระ และปกครองตนเองได้ภายใน 5 ปี...” U.S. Department of State Bulletin (December 30, 1945), pp. 1030, 1035 in Harley Farnsworth MacNair and Donald F. Lachand, **Modern Far Eastern international relations** (New York: D. Van Nostrand Company, Inc., 1955), p. 623. และ Chum-Kon Kim, **The Korean War; 1950-1953** (Seoul: Kwangmyong Publishing Company, 1973), pp. 19-21.

⁶ สงครามเย็นนั้นเริ่มมาจากภูมิภาคยุโรป จากการมีนโยบายต่างประเทศที่ต้องการขยายอิทธิพล และการพยายามสกัดกั้นอิทธิพลในยุโรปทั้งภูมิภาคของทั้งสองประเทศมหาอำนาจ โดยในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง ปี ค.ศ. 1945 ที่มีการประชุมจัดระเบียบในภูมิภาคยุโรป เนื่องจากระบบชั่วคราวแบบเดิมได้เปลี่ยนแปลงไป โดยประเทศมหาอำนาจก่อนสงคราม นั่นคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี ได้หมดสถานะของตัวแสดงหลักในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากผลของสงครามที่ส่งผลต่อประเทศดังกล่าว รวมถึงประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป ประสบความเสียหายอย่างมาก และได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเขตแดน ได้แก่ การแบ่งเยอรมนี การมอบประเทศที่อยู่ภายใต้การปกครองของอิตาลีให้แก่ฝรั่งเศส การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สถานะการหลังสงครามทำให้พื้นที่ทางการเกษตร ระบบคมนาคมขนส่ง โรงงานต่างๆ ได้รับผลกระทบจากสงคราม ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมของประเทศต่างๆ ในยุโรปต้องพึ่งพาลดลง รวมถึงการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของระบบประชาธิปไตยในยุโรปตะวันตก รวมถึงการที่พรรคคอมมิวนิสต์จะมีอิทธิพลมากขึ้นในระบบการเมืองของประเทศต่างๆ ในยุโรป ท้ายที่สุดการเปลี่ยนแปลงทาง การทหาร ซึ่งมาจากการที่เยอรมนีได้หมดอำนาจในการควบคุมประเทศต่างๆ ในภูมิภาคยุโรปลงจากการแพ้สงคราม การที่กองกำลัง

สงครามเย็นที่เกิดขึ้น ทำให้การรวมเกาหลีประสบปัญหาจากความขัดแย้งกันระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการสร้างรัฐบาลเกาหลี เนื่องจากทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะนำผู้นำที่ฝ่ายตนสนับสนุนให้เข้ามาเป็นผู้นำใหม่ของ รัฐบาลนั้นคือ สหรัฐ-อเมริกันนั้นสนับสนุนนายซิงมันรี (Syngman Rhee) ส่วนสหภาพโซเวียตนั้นสนับสนุนนายคิมอิลซุง (Kim Il Sung) โดยนายซิงมันรี นั้นเป็นอดีตรัฐบาลของเกาหลีที่ถูกเนรเทศจากญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองที่สนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย ส่วนนายคิมอิลซุงนั้นเป็นผู้นำของเกาหลีส่วนเหนือที่สนับสนุนการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้คณะทำงานร่วมไม่สามารถที่จะหาข้อยุติในการสร้างรัฐบาลเกาหลีได้ใน ช่วงปี ค.ศ. 1946 ถึงปี ค.ศ. 1947⁷

ทหาร หรือกองทัพแดงของสหภาพโซเวียตได้เข้าไปอยู่ในประเทศด้านยุโรปตะวันออก ยุโรปตอนกลาง และบริเวณหลังแหลมบอลข่านหลัง ค.ศ. 1945 นอกจากนี้สิ่งเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ จากการ หมดบทบาทของมหาอำนาจเดิมในยุโรป และการเข้ามามีอิทธิพลของของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตในภูมิภาคดังกล่าว เนื่องจากในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ทั้งสองประเทศเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคนในยุโรป ไม่ว่าจะเป็นการจัดการฝ่ายทหารของเยอรมนีรวมถึงภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง บทบาทของ สหภาพโซเวียตในการพยายามแผ่ขยายอิทธิพลเข้าไปในยุโรปผ่านการมีกำลังทหารในประเทศต่างๆ รวมถึงการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศให้เป็นรัฐบาล และการพยายามสกัดกั้นการแผ่ขยายของสหภาพโซเวียตของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของหลักการทรูแมน (Truman Doctrine) และแผนการมาร์แชลล์ (Marshall Plan) ในด้านเศรษฐกิจ รวมถึงการเกิดขึ้นขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization) ในด้านการทหาร รายละเอียดโปรดดู สัตยชัย สุวังบุตร, *ยุโรปสามทศวรรษหลังสงคราม: ค.ศ. 1945-1975* (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), หน้า 1-58. เชิดชาย เหล่าหัด้า, *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ* (กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2517), หน้า 82-123. และวิมลวรรณ ภัทร โรดม, *ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง* (กรุงเทพฯ : ศักดิโสภาคการพิมพ์, 2544), หน้า 2-38. John Lewis Gaddis, *We now know: Rethinking Cold War history* (Oxford: Oxford University Press, 1997), p. 26-54. David Rees, *The age of containment: The Cold War 1945-1965* (London: Macmillan, 1967), p. 15-24. Gerald Kurland, *The origin of the Cold War* (New York: Simon & Schuster, 1975), pp. 16-31. วิลเลียม แอล แบรดลีย์ และ จูลซีฟ ซินวรรมโน, *บรรณาธิการ เส้นทางมหาอำนาจ เอกสารด้านนโยบายต่างประเทศอเมริกาต่อเอเชีย*, แปลโดย วริยา ศ. ซินวรรมโน (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2544), หน้า 204-212. และ Scott D. Patrish, "The turn towards confrontation: the Soviet reaction to the Marshall Plan, June 1947," Paper delivered at the Conference on New Evidence on Cold War History (Moscow, 1993), p. 28. in Melvyn P. Leffler, *The specter of Communism: The United States and the origin of the Cold War, 1917-1953* (New York: Hill and Wang, 1994), p. 66.

⁷ โดยมีการประชุมทั้งหมดสองครั้งที่กรุงโซล ในวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1946 และวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1947 Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 21-24.

ภายหลังจากที่สหรัฐอเมริกาเห็นว่าคณะกรรมการร่วมนั้นไม่สามารถที่จะหาข้อยุติในการสร้างรัฐบาลเกาหลีได้ จึงนำประเด็นปัญหาดังกล่าวเข้าสู่สหประชาชาติ ในวันที่ 17 กันยายน ค.ศ. 1947 และสหประชาชาติมีมติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน ปีเดียวกันเห็นตามข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาที่ให้เกาหลีได้รับเอกราชและต้องมีการถอนกำลังทหารออกจากเกาหลี รวมทั้งให้มีการจัดการเลือกตั้งโดยประชาชนต้องมีส่วนในการจัดตั้งรัฐบาล⁸ โดยสหประชาชาติได้เสนอให้มีคณะทำงานชั่วคราวสหประชาชาติต่อเกาหลี (United Nations Temporary Commission on Korea : UNTCOK) ในการเข้าไปทำการจัดการเลือกตั้งเพื่อสร้างสมาชิกสภาแห่งชาติเกาหลี ซึ่งจะเป็นกลไกในการสร้างรัฐบาลเกาหลีในเวลาต่อมา โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาดังกล่าวต้องไม่เกินวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1948⁹ รวมไปถึงประเด็นการถอนทหารของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตจากเกาหลีภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ภายหลังมีการตั้งรัฐบาล¹⁰

อย่างไรก็ตามคณะทำงานของสหประชาชาตินั้นสามารถที่จะได้เพียงความชอบธรรมในพื้นที่ส่วนได้ของเกาหลี เนื่องจากคณะทำงานที่ได้เข้ามาในเกาหลีส่วนได้เมื่อเดือน มกราคม ค.ศ. 1948 นั้น ไม่สามารถที่จะผ่านขึ้นไปเหนือพื้นที่ส่วนที่อยู่เหนือเส้นขนานที่ 38 ได้เนื่องจาก ถูกกระจับจากสหภาพโซเวียต ซึ่งทำให้คณะทำงานของสหประชาชาติทำได้เพียงการจัดการเลือกตั้งเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลในส่วนทางใต้ของเกาหลี และในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1948 มีการประกาศประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (The Republic of Korea) โดยมี นายซึงมันรี เป็นประธานาธิบดี และสหประชาชาติให้การยอมรับการเกิดขึ้นของเกาหลีได้ ในวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ซึ่งในขณะที่ทางตอนใต้ของเกาหลีมีการเตรียมการจัดการเลือกตั้งนั้น ในตอนเหนือก็มีการเตรียมการก่อตั้งเกาหลีเช่นกัน จากการชี้นำของสหภาพโซเวียต และในวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 1948 มีการประกาศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (The Democratic People's Republic of Korea) ซึ่ง สหภาพโซเวียตและประเทศในค่ายได้ให้การยอมรับในวันที่ 13 ตุลาคม ปีเดียวกัน¹¹ รวมไปถึงการให้เงินช่วยเหลือจำนวนหนึ่งแก่เกาหลีเหนือผ่านข้อตกลงทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ในทางกลับกันนั้น ทางฝ่ายเกาหลีใต้ก็ได้รับความช่วยเหลือทางการทหารจากสหรัฐอเมริกา รวมไปถึงความตกลงด้านความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน¹² ดังนั้นเมื่อเกาหลีทั้งสองได้จัดตั้งรัฐบาลได้ ทำให้มี การยุบ

⁸ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, **ประวัติการรบของไทยในสงครามเกาหลี**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), 2541), หน้า 9.

⁹ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจาก 9 ประเทศ คือ ออสเตรเลีย แคนาดา จีน (ไต้หวัน) เอลซัลวาดอร์ ฝรั่งเศส อินเดีย ฟิลิปปินส์ และยูเครน Kim, **The Korean War; 1950-1953**, pp. 26-27.

¹⁰ Latourette, **The American record in the Far East, 1945-1951**, p. 173

¹¹ Kim, **The Korean War; 1950-1953**, pp. 30, 32.

¹² MacNair and Lach, **Modern Far Eastern international's relations**, p. 632.

เล็ก UNTCOK ลง และได้มีการตั้งคณะกรรมการสหประชาชาติต่อเกาหลี (United Nations Commission on Korea: UNCOK) ขึ้นมาแทนในปลายปี ค.ศ. 1948 โดยมีหน้าที่ในการกำกับดูแล และตรวจสอบการถอนกำลังทหารของ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต¹³

นอกจากการที่สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตมีส่วนทางตรงต่อการทำให้เกิดการแบ่งแยก เกาหลีจากการไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้แล้วนั้น ทั้งสองประเทศยังมีส่วนในทางอ้อมต่อการ ทำให้เกาหลีนั้นไม่สามารถที่จะรวมกันได้จากการเข้าไปฟื้นฟูเกาหลีในแต่ละส่วนที่ตนดูแลอยู่¹⁴ เนื่องจากวิธีการที่แตกต่างกันในการสร้างแนวคิดเรื่องการสร้างชาติแก่ผู้นำในส่วนเหนือ และส่วน ใต้ของเกาหลีจากมหาอำนาจทั้งสอง โดยสหภาพโซเวียตนั้นสามารถที่จะสร้างให้เกาหลีเหนือมี ความแข็งแกร่งทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางทหารได้มากกว่าเกาหลีใต้ เนื่องจากทางด้านการเมือง นั้น สหภาพโซเวียตได้สร้างฐานอำนาจทางการเมืองที่เปรียบเสมือนหุ่นให้แก่นั่นได้ จากการที่ คณะรัฐบาลนั้นประกอบไปด้วย ผู้ซึ่งเคยได้รับการส่งสอนทางด้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ จากสหภาพโซเวียตมาก่อน โดยในสมัยที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลี บุคคลเหล่านี้ได้หลบไปอยู่ที่แมนจูเรีย และทางตอนเหนือของจีน รวมถึงได้มีประสบการณ์จากการสู้รบร่วมกับจีนคอมมิวนิสต์ต่อต้านจีน คณะชาติ และร่วมต่อสู้กับญี่ปุ่นที่แมนจูเรีย (Manchuria)¹⁵ รวมถึงนายคิมอิลซุงเอง ได้เคยมีการ ประสานกับฝ่ายสหภาพโซเวียตในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งภายหลังจากที่ชนะสงครามกับญี่ปุ่น และสหภาพโซเวียตเข้าควบคุมพื้นที่ทางเหนือของเกาหลี บุคคลเหล่านี้ก็เข้ามาในประเทศ และ ถูก นำขึ้นมาเป็นผู้นำระดับสูงของเกาหลีเหนือ¹⁶

ในส่วนของสหรัฐอเมริกา ผู้นำฝ่ายชาตินิยมเกาหลีนายซิงมันรี ในขณะที่ญี่ปุ่นเข้าครอบครอง ดินแดนของเกาหลีอยู่นั้น เขา และนายคิมกู (Kim Koo) ได้พยายามเตรียมการตั้งรัฐบาลจาก ภายนอกเกาหลี แต่สหรัฐอเมริกามีได้ยอมรับรัฐบาลดังกล่าว ซึ่งภายหลังจากเข้ามาควบคุมพื้นที่ส่วน ใต้เกาหลีของสหรัฐอเมริกาแล้วนั้น ฝ่ายของนายรี ที่ได้เตรียมการในการจัดตั้งรัฐบาล เห็นว่า สหรัฐอเมริกาควรจะถอนกำลังออกไป และให้ฝ่ายตนได้จัดการบริหารประเทศภายหลังปลดอาวูรชาว ญี่ปุ่นรวมถึงปลดจากการบริหารประเทศ ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้ถอนกำลังออกไป และยิ่งไปกว่า นั้น ยังมีการคงไว้ซึ่งชาวญี่ปุ่นในการดำรงตำแหน่งทางการบริหาร ทำให้เกิดความไม่ พอใจแก่ผู้นำ

¹³ Lowe, *The origins of the Korean War*, p. 49.

¹⁴ MacNair and Lach, *Modern Far Eastern international's relations*, pp. 623-627. และ Latourette, *The American record in the Far East, 1945-1951*, pp. 174-177.

¹⁵ Robert T. Oliver, *Why war came in Korea* (New York: Fordham University Press, 1950), p. 5.

¹⁶ MacNair and Lach, *Modern Far Eastern international's relations*, p. 623.

ฝ่ายชาตินิยมของเกาหลีต่อฝ่ายสหรัฐอเมริกา¹⁷ นอกจากนี้ทางด้านเศรษฐกิจนั้น ชาวเกาหลีในส่วนได้มากกว่าสามในสี่เป็นชาวนาที่อยู่ใต้การปกครองของขุนนาง และชาวญี่ปุ่นซึ่งชาวเกาหลีเหล่านั้นต้องการที่จะเป็นอิสระและมีที่ดินเป็นของตนเอง แต่ภายหลังการเข้ามาของสหรัฐอเมริกา กลับมิได้ล้มเลิกระบบที่ดินของพวกขุนนางและชาวญี่ปุ่นทันที ซ้ำยังรับประกันถึงสิทธิในทรัพย์สินของชาวญี่ปุ่นอีกด้วย และทำให้เกิดการประณามสหรัฐอเมริกาว่าเป็นพวกที่สนับสนุนเจ้าที่ดิน นายทุน และพวกอนุรักษนิยม¹⁸ และนำมาซึ่งความไม่ลงรอยกันของเกาหลีได้ และ สหรัฐอเมริกา ทั้งผู้นำในระดับนโยบาย รวมถึงภาคประชาชน

นอกจากความแตกต่างของอิทธิพลของทั้งสองมหาอำนาจแล้วนั้น ประเด็นทางการทหารที่แตกต่างกันก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญทำให้เกิดความแบ่งแยกที่ชัดเจนของการพัฒนาของ ทั้งสองประเทศ เพราะเป้าประสงค์ของการสร้างเกาหลีของผู้นำเกาหลีเหนือ รวมถึงสหภาพโซเวียตนั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างรวดเร็ว ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตในทุกๆด้านรวมถึงทางการทหารทั้งในด้าน กำลังทางอาวุธ และการฝึกอบรมด้านกำลังคนแก่เกาหลีเหนือตั้งแต่ภายหลัง ค.ศ. 1945¹⁹ โดยแม้ว่าสหภาพโซเวียตได้ถอนกำลังทางทหารออกไปจากเกาหลีเหนือตามมติของสหประชาชาติแล้ว แต่สิ่งที่สหภาพโซเวียตเหลือไว้คือ ที่ปรึกษาทางทหารประมาณ 3,000 คนที่ประจำอยู่ตามกองทัพ²⁰ เพื่อสร้างความชำนาญด้านการทหาร รวมถึงการสนับสนุนทางด้านกำลังทหาร ไม่ว่าจะเป็นรถถัง เครื่องบินรบ ปืนใหญ่ จนถึง เชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนซึ่งก็คือ น้ำมัน²¹ เหล่านี้ก็เป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางทหารให้กับเกาหลีเหนือ และแตกต่างจากเกาหลีใต้ที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งแม้ว่าจะมีความต้องการที่ให้เกาหลีใต้อยู่ในภาวะที่พึ่งพาตนเองได้มากที่สุด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางทหาร แต่การที่สหรัฐอเมริกามีกองกำลังทหารที่ญี่ปุ่นอยู่แล้ว จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีกำลังทหารถึงสองกองกำลังในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสหรัฐอเมริกา เห็นว่ากำลังทหารของเกาหลีใต้จำเป็นต่อการบริหารความปลอดภัยทางสาธารณะเท่านั้น (maintenance public safety)²² และในเวลาต่อมาเมื่อสหภาพโซเวียตได้เริ่มถอนทหารออกไปก็เป็นการกดดันสหรัฐอเมริกาทางหนึ่งในการที่จะต้องถอนกำลังทหาร นอกจากนี้การถอนทหาร ส่วนหนึ่งก็มาจากความไม่พอใจของผู้นำ และประชาชนเกาหลีต่อการปกครองของสหรัฐอเมริกาในการฟื้นฟู

¹⁷ Ibid., pp. 624-625.

¹⁸ Ibid., p. 626.

¹⁹ Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 241-245.

²⁰ David W. Ziegler, *War, peace, and international politics*, 5th ed. (Glenview, Ill: Scott, Foresman and Co, 1990), p. 56.

²¹ Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 255-262.

²² Ibid., p. 246

เกาหลีใต้ตั้งที่นำเสนอมานี้ และท้ายสุดเป็นเรื่องของความต้องการจากภายในประเทศในการลดงบประมาณการทหารลง²³ ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องทำการถอนทหารออกจากเกาหลีใต้ ภายหลังจากสหภาพโซเวียต นอกจากนั้นสหรัฐอเมริกาเหลือไว้เพียงที่ปรึกษาทางทหารประมาณ 500 คน และยังสามารถถอนอาวุธหนักที่อาจใช้ในการรบ เช่น รถถัง ปืนใหญ่ และเครื่องบินออกจากเกาหลีใต้ เพราะสหรัฐอเมริกาไม่ต้องการให้เกาหลีใต้มีการใช้กำลังบุกขึ้นไปรวมเกาหลีทั้งหมด²⁴ ทำให้กำลังทหารของเกาหลีใต้นั้นมีความอ่อนแอเมื่อเทียบกับเกาหลีเหนือ²⁵

2.1.2 สงครามเกาหลี

แม้ว่าเกาหลีทั้งสองได้พัฒนาการที่แตกต่างกันจากสองประเทศมหาอำนาจ แต่สิ่งที่เหมือนกันในความคิดของผู้นำเกาหลีคือ การพยายามที่จะทำการรวมเกาหลีให้เป็นหนึ่งเดียว²⁶ ทั้งความต้องการที่จะใช้กำลังของนายชุงมันรี ซึ่งได้เคยร้องขอต่อสหรัฐอเมริกาในการบุกขึ้นไปรวม เกาหลีเหนือ และการพยายามของนายคิมอิลซุง ที่จะจัดประชุมในประเด็นดังกล่าว ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1948 ที่กรุงเปียงยางก่อนที่จะมีการสถาปนาเกาหลีทั้งสองขึ้น โดยฝ่ายเกาหลีเหนือไม่เห็นด้วยกับการที่จะจัดการเลือกตั้งที่เกาหลีใต้ในเดือน พฤษภาคม ปีเดียวกัน²⁷ และวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ. 1950 มีการเสนอให้มีการรวมเกาหลี จากเกาหลีเหนือ ต่อเกาหลีใต้ โดยหนึ่งในข้อเสนอนี้ที่จะเกิดการรวมกันได้ก็คือ การที่ให้นายชุงมันรี และผู้นำคนอื่นๆของเกาหลีใต้อยู่ในฐานะอาชญากรของประเทศ รวมถึงการที่ให้คณะทำงานของสหประชาชาติออกจากเกาหลีไป²⁸ ซึ่งฝ่ายเกาหลีใต้ มิได้ยอมรับในข้อเสนอดังกล่าว และการเจรจาดังกล่าวถือเป็นการเจรจาล่าสุดท้ายก่อนสงครามเกาหลี อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1949 และ 1950 จนถึงการพยายามเจรจาล่าสุดท้ายนั้น ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างสองดินแดนอยู่พอสมควร²⁹ จนกระทั่งใน วันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 เวลาประมาณ 4.00 น. (เวลา

²³ Ziegler, *War, peace, and international politics*, p. 56.

²⁴ Ibid., p. 56.

²⁵ รายละเอียดการเปรียบเทียบทางกำลังทางทหารใน Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 269-274.

²⁶ Hugh Higgins, *The Cold War* (London: Heinemann Educational Books, 1974), p. 77.

²⁷ MacNair and Lach, *Modern Far Eastern international's relations*, pp. 628-629.

²⁸ Ibid., p. 632.

²⁹ ทั้งในช่วงปี ค.ศ.1949 ที่บริเวณพื้นที่ใกล้เส้นขนานที่ 38 เช่น ในเมืององจิ้น (Ongjin) วันที่ 21 พฤษภาคม มีการโจมตีของทหารเกาหลีเหนือประมาณ 1,000 คน บริเวณคุกซา บอง (Kuksa Bong) ในวันที่ 4 สิงหาคม มีการบุกเข้าโจมตีกองกำลังเกาหลีใต้ของเกาหลีเหนือบริเวณอ่าวองจิ้น และในเมืองเคซอง (Kaesong) วันที่ 3 พฤษภาคม มีการโจมตีเกาหลีใต้จากเกาหลีเหนือบริเวณเทือกเขาซอกกัก (Songak) Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 271-274. และในช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 เช่น วันที่ 22 มกราคม มีการเข้ามา

เกาหลี) กองทัพเกาหลีเหนือจำนวน ประมาณ 90,000 คน ก็ได้ทำการเคลื่อนกำลังเข้าสู่เกาหลีใต้ จากเส้นทางที่ 38 ลงมาโดยมิได้ประกาศสงคราม และเนื่องจากการปฏิบัติการทางทหารที่ รวดเร็ว และไม่ได้มีการประกาศ ทำให้ในช่วงต้นของสงครามนั้นเกาหลีใต้ต้องเสียเมืองต่างๆ บริเวณเส้นทางที่ 38 ไปในเวลาเพียง 1 สัปดาห์หลังสงครามรวมถึงเมืองสำคัญ เช่น โซล (Seoul) ที่เป็นเมืองหลวงของเกาหลีใต้

ตามรายงานของ เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำเกาหลีใต้ จอห์น เจ มัคซิโอ (John J. Muccio) ได้รายงานว่า การเข้าบุกของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้นั้น เริ่มจากในช่วงเช้ามืดเวลาประมาณ 4.00 น. กำลังทหารของฝ่ายเกาหลีเหนือเข้าโจมตีหลายสถานที่ของเกาหลีใต้ โดยถูกโจมตีจากปืนใหญ่ของเกาหลีเหนือเวลาประมาณ 4.00 น. และ อีกสองชั่วโมงต่อมาทหารของเกาหลีเหนือเริ่มจะบุกข้ามเส้นทางที่ 38 สามารถยึดเมืององจิน (Ongjin) และบริเวณพื้นที่เมืองเคซอง (Kaesong) และชุนซอน (Chunchon) รวมถึงบริเวณชายฝั่งทางเหนือที่อยู่ใต้เมืองคางนิง (Kangnung) โดยเมืองเคซองถูกยึดได้ประมาณ 9.00 น. ตามมาด้วยเมืองชุนซอน และฮอนเชน (Honchen) เมืองคางนิง และซัมชอก (Samchok) ในส่วนทางใต้ของจังหวัดคันทวอน (Kangwon) และอีกหลายเมือง ตามมา โดยกรุงโซลที่เป็นเมืองหลวงของเกาหลีใต้อีกก็ได้อพยพในเวลา 23.30 น. ของวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1950³⁰

อย่างไรก็ตาม เกาหลีเหนือได้ออกมาอ้างว่ามีได้เป็นผู้ที่เริ่มสงครามก่อน โดยได้อ้างถึงรายงานของหน่วยข่าวกรองซึ่งมีรายงานว่า กองกำลังของเกาหลีใต้มีการเตรียมการที่จะปฏิบัติการบริเวณเส้นเขตแดน และการโจมตีนั้นได้เริ่มมาจากเกาหลีใต้ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1950 โดยเวลาประมาณ 22.00 น. มีการระดมยิงจากปืนใหญ่ ปืนครก ผ่านเข้ามาในเกาหลีเหนือเป็นเวลา

โจมตีฝ่ายเกาหลีใต้จากทหารเกาหลีเหนือประมาณ 100 คนที่เมืองชุงปุนกรี (Chungpyungri) ในวันที่ 30 มกราคม มีการเข้ามาลอบวางเพลิงของทหารเกาหลีเหนือที่เมืองทันยาง (Tanyang) และมุน (Myun) และในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ มีการเข้ามาลอบสังหารประชาชน เกาหลีใต้จากทหารเกาหลีเหนือบริเวณเมืองไชซาน (Chaisan) และ มุน รายละเอียดโปรดดู Oliver, *Why war came in Korea*, pp. 20-22.

³⁰ Lowe, *The origins of the Korean War*, p. 164. โดยในการปฏิบัติการนั้นเกาหลีเหนือได้เปิดการปฏิบัติการโจมตีชุดแรกด้วยปืนใหญ่และใช้รถถังแบบ T-34 และเคลื่อนกำลังตามมาด้วยกำลังทหารราบ ซึ่งการโจมตีในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 นั้น เริ่มมาจาก 4 จุด โดยในจุดแรกคือบริเวณคาบสมุทรองจิน ซึ่งกองกำลังเกาหลีใต้ไม่สามารถต้านทานได้และต้องถอยไปที่เมืองอินซอนในวันที่ 26 มิถุนายน ในจุดที่สองบริเวณเมือง เคซอง กองกำลังเกาหลีใต้ไม่สามารถต้านทานได้และเสียเมืองไปในตอนเช้าของวันที่ 25 มิถุนายน ในจุดที่สามนั้นอยู่ที่บริเวณเมืองชุนซอน ซึ่งกองกำลังเกาหลีใต้สามารถต้านทานได้จนถึงวันที่ 28 มิถุนายน และท้ายสุดบริเวณฝั่งเมืองคางนิง และเมืองซัมชอก ซึ่งกองกำลังเกาหลีใต้สามารถต้านทานได้จนถึงวันที่ 28 มิถุนายน กรมยุทธศึกษาทหารกองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, *ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี*, หน้า 19.

ประมาณ 6 ชั่วโมง³¹ และเหตุการณ์ลักษณะดังกล่าวได้เกิดขึ้นเป็นระยะๆ กระทั่งเวลา 4.00 น. ของวันที่ 25 มิถุนายน ที่เกาหลีใต้ได้บุกขึ้นผ่านเส้นขนานที่ 38 ทำให้เกาหลีเหนือต้องต่อสู้เพื่อปกป้องดินแดนของฝ่ายตน และเพื่อปกป้องดินแดนที่เกิดจากจกัวรรคินิยมสหรัฐอเมริกา³² อย่างไรก็ตาม จากคำอธิบายของนักวิชาการต่าง ๆ นั้น แสดงให้เห็นว่าสงครามที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการเริ่มโจมตีจากเกาหลีเหนือเช่น การอธิบายของปีเตอร์ โลว์ (Peter Lowe) ที่อธิบายว่าจุดเริ่มต้นของสงครามเกาหลี อาจจะสามารถตรวจสอบได้จากรายงานคณะทำงานสหประชาชาติต่อเกาหลี หรือ UNCOK ซึ่งได้มีการสำรวจและตรวจสอบสังเกตสถานการณ์ในบริเวณเส้นขนานที่ 38 ช่วงก่อนสงครามเกาหลี ที่สรุปได้ว่าเกาหลีเหนือเป็นต้นเหตุของสงครามเกาหลี เนื่องจากมีการปฏิบัติการทางทหารก่อนสงคราม³³ รวมถึง ชุมคอน คิม (Chum-Kon Kim) ได้แสดงถึงหลักฐานแผนการโจมตีของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ที่ได้มีการเตรียมการมาก่อนหน้าวันที่ 25 มิถุนายน³⁴

สาเหตุหนึ่งที่เกาหลีใต้ไม่สามารถต้านทานการรุกรานของเกาหลีเหนือในช่วงเริ่มต้นของสงครามนั้น ผู้เขียนเห็นว่ามาจากสาเหตุของกำลังทางทหารทั้งในแง่ของอาวุธ และบุคลากรทางทหาร ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการที่มีการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา น้อยกว่า สหภาพโซ

³¹ Channing Liem, *The Korean War: An unanswered question* (Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1993), p. 11.

³² Ibid., p. 13.

³³ โดยสองนายทหารออสเตรเลีย พันตรี เอฟ.เอส.บี พีช (F.S.B Peach) และ ผู้นำกองร้อย (Squadron Leader) อาร์ เจ แรงค์คิง (R. J. Ranking) รับหน้าที่ในการตรวจตราสถานการณ์บริเวณดังกล่าวในวันที่ 9-23 มิถุนายน ค.ศ.1950 ซึ่งทั้งสองได้ทำการตรวจกำลังทหารของเกาหลีใต้ในบริเวณดังกล่าว และได้รายงานว่า กองกำลังทหารของเกาหลีใต้นั้นถูกจัดเตรียมไว้เพื่อการป้องกันและไม่อยู่ในสภาพที่สามารถจะดำเนินการ โจมตีระดับใหญ่ต่อเกาหลีเหนือได้ ขณะเดียวกัน ทางฝ่ายของเกาหลีเหนือมีการอพยพประชาชนที่อยู่บริเวณ เส้นขนานที่ 38 ไปอยู่บริเวณที่เหนือขึ้นไป และสังเกตพบกิจกรรมทางทหารใกล้เมืองชิวยารี (Chwiyari) ที่อยู่บริเวณดังกล่าว และจากรายงานของทั้งสอง ทำให้ UNCOK สรุปได้ว่าเกาหลีเหนือเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเริ่มการปฏิบัติการทางทหารในตอน เช้ามีดของวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ.1950 และได้ปฏิเสธการกล่าวอ้างของเกาหลีว่าเป็นการป้องกันและตอบโต้การโจมตีของเกาหลีใต้ Lowe, *The origins of the Korean War*, pp. 154-155.

³⁴ Kim ได้แสดงถึงหลักฐานแผนการโจมตีของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ที่ได้มีการเตรียมการมาก่อนหน้าวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ.1950 โดยการ โจมตีนั้น เป้าหมายหลักของเกาหลีเหนือ คือ เส้นทางสายใหญ่ที่เชื่อมระหว่างเมืองโซล และปูซาน (Pusan) ซึ่งผ่านเมือง อูยจองบู (Uijongbu) โซล ซูวอน (Suwon) เตจอน (Taejon) เทกู (Taegu) และปูซาน รวมถึงการบุกโจมตีจากด้านข้าง เพื่อควบคุมเกาหลีใต้ทั้งหมดโดยเร็ว ที่สุด โดยใช้การบุกจากเส้นทางระหว่างเมืองอูยจองบู และโซล ขณะเดียวกันก็โจมตีในเส้นทางระหว่างเมืองเคซอง มูซาน (Musan) และโซล ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตก และในด้านตะวันออกจะใช้การบุกผ่านเส้นทางเมืองฮาซอน (Hwachon) ฮุนซอน และฮองชอน (Hongchon) ที่อยู่ทางด้านตะวันออก รวมทั้งมีการใช้กำลังบุกจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกอีกด้วย Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 296-310.

เวียดดั่งที่เสนอมา (โปรดดูตารางที่ 1) โดยกำลังทางทหารก่อนการโจมตีนั้น เกาหลีเหนือมีกำลังพลประมาณ 198,380 คน ในขณะที่เกาหลีใต้มีกำลังพลประมาณ 105,752 คน ทำให้ เกาหลีเหนือมีกำลังมากกว่าประมาณหนึ่งเท่าโดยเปรียบเทียบ และเมื่อรวมกับความได้เปรียบอื่นๆ เช่น รถถัง T-34 จำนวน 242 คัน ในขณะที่เกาหลีใต้ไม่มี และเกาหลีเหนือมีเครื่องบินรบ 211 ลำ ในขณะที่เกาหลีใต้มีเพียง 22 ลำ ในส่วนของปืนใหญ่วิถีโค้ง (howitzer) นั้น ฝ่ายเกาหลีเหนือก็มี ประสิทธิภาพกว่าโดยสามารถมีรัศมีทำการประมาณ 11,710 เมตร ในขณะที่เกาหลีใต้รัศมีทำการน้อยกว่าเพียง 6,525 เมตร นอกจากนี้เกาหลีใต้ก็ไม่มีปืนต่อต้านรถถัง (anti-tank) และปืนต่อต้านเครื่องบินรบ (anti-aircraft) ที่จะใช้ในการทำลายกองพลยานเกราะ (Armored) และเครื่องบินรบของเกาหลีเหนือ³⁵ ทำให้เมื่อมีการบุกลงมาของเกาหลีเหนือในวันที่ 25 มิถุนายน กองกำลังของเกาหลีใต้จึงไม่สามารถต้านทานการบุกลงมาของเกาหลีเหนือได้และเสียพื้นที่ให้กับเกาหลีเหนืออย่างรวดเร็ว

จากที่ผู้เขียนนำเสนอมานั้นจะเห็นได้ว่าพัฒนาการของการแบ่งเกาหลีนั้นจุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งมีผลมาจากความขัดแย้งกันของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ในภาวะของสงครามเย็นที่ทั้งสองพยายามที่จะสร้างให้เกาหลีเป็นประเทศที่เข้ามาอยู่ในค่ายของตน ซึ่งผลของวิธีการที่สร้างเกาหลีของทั้งสองมหาอำนาจนำไปสู่ การไม่ลงรอยกันในรูปแบบการปกครองระหว่างสองผู้นำของเกาหลีที่ท้ายสุดนำมาซึ่งการเกิดของสงครามเกาหลีที่นับหนึ่งเป็นสงครามภายในที่มาจากความต้องการที่จะรวมเกาหลีให้เป็นหนึ่งเดียวกันทางการปกครอง และยังเป็นสงครามตัวแทนระหว่างประเทศมหาอำนาจในสถานะของสงครามเย็นซึ่งส่งผลกระทบต่อเกาหลีเองรวมไปถึงประเทศต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศซึ่งก็คือสหประชาชาติ ในการที่ดำเนินการต่อประเด็นสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁵ Chae Han Kook, *The Korean War: Vol I* (Seoul, Korea: Korea Institute of Military History, Republic of Korea, 1997), pp. 146-147.

ตารางที่ 1. การเปรียบเทียบกำลังทางทหารของแต่ละฝ่ายตามเส้นทางปะทะ

เส้นทางที่เข้าปะทะ (Avenue of Approach)	กองกำลังเกาหลีใต้ (ROK Defensive Unit)	กองกำลังเกาหลีเหนือ (NKPA Attacking Unit)	เกาหลีใต้ : เหนือ (ROKA : NKPA)
เคซอง-มุนซาน-โซล (Kaesong-Munsan-Seoul)	กองพลที่ 1 9,715 (1 st Division)	กองพลที่ 1 (1 st Division) 11,000 กองพลที่ 6 (6 th Division (-1)) 8,000 กองพลทหารยานเกราะที่ 203 2,000 (203 rd Armored) รวม 21,000	1:2.2
ชอรวอน – อูยจองบู-โซล (Ch'orwon-Uijongbu-Seoul)	กองพลที่ 7 7,211 (7 th Division)	กองพลที่ 3 (3 rd Division) 11,000 กองพลที่ 4 (4 th Division) 11,000 กองพลที่ 13 (13 th Division) 6,000 กองพลทหารยานเกราะที่ 105 4,000 (105 rd Armored (-1)) รวม 32,000	1:4.4
ฮาซอน – ชูซอน-อินเจ- ซองซอน (Hwach'on-Ch'unch'on Inje-Hongch'on)	กองพลที่ 6 9,112 (6 th Division)	กองพลที่ 2 (2 nd Division) 10,838 กองพลที่ 12 (12 th Division) 12,000 กองพลที่ 2 (2 nd Division) 11,000 กองยานเกราะอิสระ 1,100 (Independent Armored) กองกำลังทหารจักรยานยนต์ที่ 12 2,000 (12 th MTSP) รวม 36,938	1:4.1
ยางยัก – คางนุง (Yangyang-Kangnung)	กองพลที่ 8 6,866 (8 th Division)	กองพลที่ 5 (5 th Division) 11,000 กองกำลังเสริมที่ 766 3,000 (766 th Detachment) กองกำลังเสริมที่ 549 3,000 (549 th Detachment) รวม 17,000	1:2.5

ที่มา : Chae Han Kook, **The Korean War: Vol I** (Seoul, Korea: Korea Institute of Military History, Republic of Korea, 1997), p. 147.

2.2 ทำที่ของสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต สหประชาชาติ และประเทศต่างๆ ต่อสงครามเกาหลี

ภายหลังจากที่เกาหลีเหนือได้เริ่มปฏิบัติการทางทหารต่อเกาหลีใต้นั้น ทำให้ประเทศต่างๆ ได้ตระหนักถึงการปะทุขึ้นของสงครามเย็นในภูมิภาคเอเชีย เพราะแม้ว่าจะเป็นการต่อสู้กันระหว่างชนชาติเกาหลีด้วยกัน แต่ในบริบทของสงครามเย็นนั้นถือเป็นสงครามระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนอุดมการณ์แบบคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต และฝ่ายที่สนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำโดยสหรัฐอเมริกา ซึ่งสหภาพโซเวียตเอง ที่แม้ว่าจะไม่ได้มีท่าทีที่ชัดเจนในการสนับสนุนเกาหลีใต้ แต่ในทางพฤตินัยนั้น รถถัง และอาวุธต่างๆ รวมถึงการฝึกฝนทักษะและความชำนาญทางทหารแก่เกาหลีเหนือในช่วงก่อนสงครามนั้น ถือได้ว่าเป็นการให้การสนับสนุนแก่เกาหลีเหนือ และส่วนหนึ่งก็เป็นความต้องการที่มีอิทธิพลลงมาจากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นกัน ขณะที่สหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนเกาหลีใต้อย่างเต็มที่ทั้งในด้านของอาวุธยุทโธปกรณ์ และ ความช่วยเหลือต่างๆ ผ่าน (และไม่ผ่าน) องค์การสหประชาชาติต่อเกาหลีใต้เมื่อเกิดสงครามขึ้น รวมถึงการส่งกำลังทหารเข้าไปในบริเวณอื่นๆ ของภูมิภาคเอเชีย เช่น ใต้หวัน เพื่อป้องกันการรุกรานของประเทศคอมมิวนิสต์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนคอมมิวนิสต์) และนอกจากทั้งสองประเทศมหาอำนาจแล้วนั้น สงครามเกาหลียังส่งผลต่อองค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการจัดระเบียบ และกฎเกณฑ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองในการจัดการปัญหาดังกล่าว รวมถึงส่งผลต่อทำที่ของประเทศต่างๆ

2.2.1 ทำที่ของสหรัฐอเมริกา

ฝ่ายสหรัฐทั้งที่ปรึกษาและประธานาธิบดีแฮร์รี เอส ทรูแมน (Harry S. Truman) เห็นว่า การที่เกาหลีเหนือที่มีระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ทำการรุกรานประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นการแสดงนัยของการต่อสู้ในการขยายอำนาจระหว่างโลกเสรีกับโลกคอมมิวนิสต์อย่างชัดเจนในภูมิภาคเอเชีย และเชื่อว่าเกาหลีเหนือจะไม่ทำการรุกข้าม เขตแดนเข้ามาในเกาหลีใต้โดยปราศจากการชี้แนะของสหภาพโซเวียต³⁶ ทำให้สหรัฐอเมริกาจะต้อง

³⁶ John Spanier, *American foreign policy since World War II* (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1991), pp. 73-75. Higgins, *The Cold War*, p. 77 และ William R. Keyler, *The Twentieth-century world: An international history* (New York : Oxford University Press, 1984), p. 374 นอกจากนี้ บรูซ ฮาร์แลนด์ (Bryce Harland) ยังเห็นว่าเป็นการสมรู้ร่วมคิดจากจีน Bryce Harland, *Collision course: America and East Asia in the past and the future* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1996), p. 76

ดำเนินการสนับสนุนเกาหลีใต้จากการรุกรานของเกาหลีเหนือ เพื่อต่อต้านการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งภายหลังสงครามเกาหลีได้เกิดขึ้นวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 ประธานาธิบดีทรูแมนได้ตัดสินใจ (ในช่วงกลางคืนเวลาเกาหลี) ให้พลเอก ดักลาส แมคอาเธอร์ (General Douglas MacArthur) ผู้บัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายสัมพันธมิตรแห่งภาคพื้นแปซิฟิก ซึ่งกำลังทำหน้าที่อยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น อพยพคนอเมริกันออกจากเกาหลีใต้ และจัดส่งอาวุธในการช่วยเหลือเกาหลีใต้ รวมถึงการส่งกองทัพอากาศที่เจ็ด (Seventh Fleet) ไปที่ไต้หวัน เพื่อป้องกันการรุกรานจากจีน (คอมมิวนิสต์)³⁷ รวมถึงในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1950 ก็ได้มีการส่งกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกาเข้าไปช่วยเหลือเกาหลีเพิ่มเติมอีกสองหน่วย (two military divisions)³⁸ และในวันที่ 7 กรกฎาคม สหประชาชาติได้มีมติให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจัดกองทัพบัญชาการร่วม (United Command) และให้แต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุดด้วย ทำให้ประธานาธิบดีทรูแมนแต่งตั้ง พลเอก ดักลาส แมคอาเธอร์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดของสัมพันธมิตรในการยึดครองประเทศญี่ปุ่น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นผู้บังคับบัญชาการทหารสูงสุดกองทัพสหประชาชาติ (Supreme Commander UN Forces in Korea)³⁹ ในการนำทหารเข้าต่อสู้กับกองทัพของเกาหลีเหนือ

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้านี้นั้นในการแถลงการณ์ของ นายดีน แอชิสัน (Dean Acheson) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ เกี่ยวกับเขตแดนที่สหรัฐอเมริกาจะให้ความป้องกันทางทหาร นั้นเริ่มตั้งแต่หมู่เกาะอลังเซียถึงญี่ปุ่นรวมทั้งหมู่เกาะรังกิง และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์⁴⁰ แต่เมื่อเกิดการรุกรานของเกาหลีเหนือขึ้นสหรัฐอเมริกา ก็เข้ามาสนับสนุนเกาหลีใต้ และนอกจากสหรัฐอเมริกาได้ทำการส่งกองเรือที่เจ็ดไปยังไต้หวันแล้ว ยังได้มีมาตรการที่จะทำการเสริมกำลังทางทหารของ

³⁷ โดยการตัดสินใจดังกล่าวของประธานาธิบดีทรูแมน ในการส่งกองทัพอากาศที่เจ็ดนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากการประชุมคณะมนตรีความมั่นคงในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 ณ การประชุมที่จัดขึ้นใน Blair House กรุงวอชิงตันช่วงเย็น โดยมีผู้นำระดับสูงเข้าร่วมในการเสนอทางเลือกและการตัดสินใจ จากกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหม Lowe, *The origins of the Korean War*, p. 161-162. Harland, *Collision course: America and East Asia in the past and the future*, p. 77.

³⁸ Harland, *Collision course: America and East Asia in the past and the future*, p. 77.

³⁹ Higgins, *The Cold War*, p. 80 และกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, *ประวัติศาสตร์ของทหารไทยในสงครามเกาหลี*, หน้า 46.

⁴⁰ รายละเอียดโปรดดู Ziegler, *War, Peace, and International Politics*, p. 57. อย่างไรก็ตามการบอกถึงเขตแนวป้องกันดังกล่าว มิได้รวมเกาหลีเข้าไปด้วย ซึ่งการประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ดีน แอชิสัน (Dean Acheson) ทำให้ผู้นำเกาหลีเหนือ มีความว่า สหรัฐอเมริกาจะข้ามแนวป้องกันขึ้นมาหากเกาหลีใต้ถูกรุกราน Harland, *Collision course: America and East Asia in the past and the future*, p. 75.

สหรัฐอเมริกาในฟิลิปปินส์ และอินโดจีน⁴¹ อีกด้วย ซึ่งดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในภัยคุกคามของประธานาธิบดีทรูแมน และที่ปรึกษาว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์อาจส่งผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียได้ ซึ่งนั่นมีผลต่อตะวันออกกลาง และยุโรปตามมา โดยการที่สหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือต่อเกาหลีได้ อาจไม่ใช่เพราะประเทศเกาหลีได้มีระบอบการปกครองเหมือนสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่อาจเป็นเพราะประธานาธิบดีทรูแมน และที่ปรึกษาเชื่อในทฤษฎีโดมิโน ที่อธิบายถึงการล้มของตัวโดมิโนตัวหนึ่งที่จะมีผลกระทบไปทำให้ตัวที่อยู่ถัดไปล้มลงไปด้วย ซึ่งผลกระทบดำเนินไปจนในที่สุดก็จะไม่มีโดมิโนที่ตั้งอยู่⁴² โดยในบริบทนี้ อาจหมายถึงการที่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่รัฐหนึ่งๆ ซึ่งถูกคุกคามจากสหภาพโซเวียตโดยใช้อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ และถ้าการคุกคามประสบผลสำเร็จก็จะทำให้เกิดความต้องการที่ขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในดินแดนที่ใกล้เคียงกัน นำไปสู่ผลกระทบต่อรัฐที่อยู่ใกล้เคียงติดต่อกันไปเรื่อยๆ โดยอาจจะผ่านปัจจัยภายนอก คือการรุกรานโดยใช้กำลัง หรือผ่านปัจจัยภายในคือการแทรกซึมทางอุดมการณ์ทางการเมืองก็ได้ นอกจากนี้อาจจะสร้างความไม่มั่นคงให้กับพันธมิตรของอีกฝ่าย เพราะถ้าปล่อยให้เกิดการคุกคามต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่ดำเนินการใดๆ ก็จะเหมือนกับการปล่อยให้โดมิโนล้มลงไปที่ละตัว และถ้าภัยคุกคามนั้นมาถึงประเทศของตน ประเทศเหล่านั้นอาจจะเปลี่ยนไปเข้ากับฝ่ายที่คุกคามเนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา⁴³

ประธานาธิบดีทรูแมน และที่ปรึกษาของเขาจึงเห็นว่าสหรัฐอเมริกา ควรจะต้องเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือเกาหลีได้ เนื่องจากการไม่ทำอะไรลงไปนั้น อาจจะสร้างความไม่เชื่อมั่นในหลักการของสหรัฐอเมริกา และจะเพิ่มความก้าวร้าวของฝ่ายตรงข้ามได้ นอกจากนี้การนิ่งเฉยอาจจะทำให้พันธมิตรของสหรัฐอเมริกา หมดความศรัทธาในเจตจำนงของสหรัฐอเมริกาในการป้องกันการคุกคามของคอมมิวนิสต์ และการไม่ป้องกันการคุกคามของคอมมิวนิสต์ในประเทศนี้ ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อประเทศในภูมิภาคได้เพราะอาจจะเกิดการสร้างความไม่มั่นคงจากภายในประเทศโดยอาศัยพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศนั้นๆ เช่น อินโดจีน มาลายู และอินโดนีเซีย ซึ่งถ้าประเทศเหล่านั้นกลายเป็นคอมมิวนิสต์อาจจะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคตามมา รวมไปถึงการรุกรานโดยใช้กำลังจากภายนอกเหมือนกับที่สงครามเกาหลีได้เกิดขึ้น ผลกระทบเหล่านี้มันอาจจะเปลี่ยนแปลงประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญมากที่สุดในปีนี้ให้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ได้ และอาจจะขยายไปสู่

⁴¹ Russell H. Fifield, *American in Southeast Asia: The roots of commitment* (New York: Thomas Y. Crowell Company, 1973), pp. 148-149.

⁴² สรุปและตีความจาก Graham Ewan and Jefery Newnham, *The dictionary of world politics*, (New York: Harvester Wheatsheaf, 1992), p. 75.

⁴³ Spanier, *American foreign policy since World War II*, pp. 75-76.

ภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งในที่สุดก็จะมีผลกระทบต่อภูมิภาคยุโรปที่มีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกาในที่สุดได้⁴⁴

ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงให้ความสนับสนุนเกาหลีได้อย่างเต็มที่ในการต่อต้านการรุกรานของเกาหลีเหนือ เพื่อดำเนินการรุกรานของภัยคอมมิวนิสต์ ดังที่ ประธานาธิบดี ทรูแมนประกาศเมื่อ วันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 สนับสนุนมติสหประชาชาติรวมถึงการเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ทางด้านทหาร⁴⁵ รวมถึงเป็นประเทศที่สนับสนุนทางการทหารมากที่สุดในกองกำลังสหประชาชาติโดยมีกำลังทหารบกอยู่ประมาณ 50 เปรอร์เซ็นต์ กำลังทหารเรือ 86 เปรอร์เซ็นต์ และกำลังทางอากาศ 93 เปรอร์เซ็นต์

⁴⁶

2.2.2 ทำทีกของสหภาพโซเวียต

แม้ว่าสหภาพโซเวียตมิได้ปฏิบัติการทางกำลังใดๆในการต่อต้านมติของสหประชาชาติ ต่อการเข้าช่วยเหลือเกาหลีใต้ และต่อต้านเกาหลีเหนือ ซึ่งถือเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์เหมือนกับสหภาพโซเวียต แต่จากงานทางวิชาการต่าง ๆ นั้นเห็นว่าสหภาพโซเวียตได้มีส่วนทำให้สงครามดังกล่าวเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการให้ความสนับสนุนทางด้านกำลังทหาร รวมถึงการฝึกฝนบุคลากรทางทหารแก่เกาหลีเหนือ⁴⁷ และแม้ว่ายังไม่มีข้อพิสูจน์ที่แน่ชัดว่าสหภาพโซเวียตเป็นผู้สั่งให้เกิดการทำสงครามขึ้น แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ได้ให้ความเห็นชอบต่อการกระทำของเกาหลีเหนือในการรุกรานเกาหลีใต้ โดย เอ็ดเวิร์ด เอ โอลเซน (Edward A Olsen) ได้ให้ความเห็นว่า สหภาพ

⁴⁴ Leffler, *The specter of Communism: The United States and the origin of the Cold War*, p. 100. และ Douglas J. McDonald, “The Truman administration and global responsibility: The birth of the falling domino principle,” in *Dominoes and bandwagons strategic: Beliefs and great power competition in the Eurasian rimland*, eds. Robert Jervis and Jack Snyder (New York: Oxford University Press, 1991), p. 132. และ Everlyn Colbert, *Southeast Asia in international politics 1941-1956* (London: Cornell University Press, 1977), p. 160

⁴⁵ ตีความจาก “...คณะรัฐมนตรีความมั่นคงจึงขอให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติทั้งหมดให้ความช่วยเหลือ...ข้าพเจ้าจึงได้ส่งกองกำลังของสหรัฐอเมริกา ทั้งทางอากาศและทางทะเลให้การคุ้มกันและความสนับสนุนทางการทหารแก่รัฐบาลเกาหลี...การโจมตีประเทศเกาหลีทำให้เป็นที่ปรากฏชัดเจนโดยปราศจากข้อสงสัยว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ก้าวข้ามการใช้วิธีแทรกซึมบ่อนทำลายล้างระบอบการปกครองเดิมของประเทศ เอกราชประเทศใดประเทศหนึ่งไปเป็นการใช้กำลังรุกรานด้วยกำลังอาวุธและการทำสงคราม...” *State Department Bulletin* (July 3, 1950) อ้างใน วิลเลียม แอล แบรดลีย์ และ จูลซีฟ ชินวรรณโน, บรรณาธิการ *เส้นทางมหาอำนาจเอกสารด้านนโยบายต่างประเทศอเมริกาต่อเอเชีย*, แปลโดย วริยา ศ. ชินวรรณโน, หน้า 227-8.

⁴⁶ Keyler, *The Twentieth-century world: An international history*, p. 374.

⁴⁷ Chae, *The Korean War: Vol I*, pp. 146-149.

โซเวียตมีความต้องการที่จะควบคุมเกาหลี และขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในเกาหลีได้ การปลุกปั่นการปฏิวัติในจีน การครอบครองเกาหลี ที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางรัฐกับชนด้านเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่ง รวมถึงเมืองท่าในตะวันออกเฉียงไกลของสหภาพโซเวียต⁴⁸ โจเซฟ ไนย์ (Joseph Nye) นั้น อ้างหลักฐาน ของนิกิตา ครุสเชฟ (Nikita Khrushchev) ผู้สืบทอดอำนาจต่อจาก โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin) ซึ่งเป็นผู้นำของสหภาพโซเวียตในขณะนั้น โดยอธิบายในบันทึกของเขาว่า เหตุผลที่สตาลินยอมให้เกาหลีเหนือ รุกรานเกาหลีใต้ มาจากการที่คิมอิลซุง (Kim Il Sung) ผู้นำเกาหลีเหนือได้รุกรานสตาลินถึงโอกาสความเป็นไปได้ที่จะรวบรวมคาบสมุทรเกาหลีเป็นหนึ่งเดียว⁴⁹ และงานของ เซชินลี (Chae Sin Lee) ในปี ค.ศ.2001 ก็เห็นว่า การบุกของเกาหลีเหนือก็มาจากความเห็นชอบของสตาลิน และเหมา เจ๋อตุง (Mao Zedong)⁵⁰ ส่วน โรเบิร์ต ที โอลิวเวอร์ (Robert T. Oliver) นั้นเห็นว่า สหภาพโซเวียตต้องการที่จะบุกเกาหลีใต้โดยได้ให้เหตุผลหกประการ ได้แก่

1. เกาหลีนั้น เป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทหารที่สำคัญในเอเชียเหนือในการที่จะสร้างฐานในการลง ไปบุกญี่ปุ่น และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. นโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตตั้งแต่สมัยซาร์นิโคลัสที่ 2 (Nicolas II) นั้น ต้องการที่จะยึดครองคาบสมุทรเกาหลีเพื่อเป็นประโยชน์ทางด้านต่างๆ
3. รัฐบาลของเกาหลีเหนือที่อยู่ใต้การควบคุมของสหภาพโซเวียตนั้นมีความพร้อมทางด้านกำลังทหาร
4. ความตั้งใจของสหรัฐอเมริกาในการไม่เสริมสร้างกำลังทางทหารในเกาหลีทำให้เกาหลีใต้มีความอ่อนแอ
5. การประกาศอย่างเป็นทางการของสหรัฐอเมริกาต่อแนวป้องกันในภูมิภาคเอเชียที่ไม่ได้รวมเกาหลีใต้เข้าไปด้วย

⁴⁸ Edward A. Olsen, "Northeast Asia," in **Superpower competition and security in the Third World**, eds. Robert S. Litwak and Samuel F. Wells, Jr (Cambridge, Mass.: Ballinger Publishing Co., 1988), p. 180.

⁴⁹ Joseph Nye, **Understanding international conflicts: An introduction to theory and history** (New York: Harper Collins College Publishers, 1993), pp. 107-108.

⁵⁰ Chae, "Conflict cooperation: The Pacific powers and Korea", in **Korea's future and the great powers**, eds. Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings, p. 54. และงานเขียนที่เห็นว่าโซเวียตให้การเห็นชอบต่อเกาหลีเหนือในการบุกเกาหลีใต้ได้แก่ Harland, **Collision course: America and East Asia in the past and the future**, p. 75 และ Ziegler, **War, peace, and international politics**, p. 58.

6.ความสำเร็จในการสร้างประชาธิปไตยของเกาหลีใต้นั้นเป็นที่ยอมรับไม่ได้ของ สหภาพโซเวียต⁵¹

และภายหลังกการมีมติของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ต่อการให้ความสนับสนุนต่อเกาหลีใต้ในการต่อต้านการรุกรานของเกาหลีเหนือในวันที่ 25 และ 27 มิถุนายน ค.ศ.1950 นั้น สหภาพโซเวียตมิได้เห็นด้วยกับมติดังกล่าวของสหประชาชาติ โดยรองนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหภาพโซเวียตในขณะนั้น ได้แสดงความเห็นในนามของรัฐบาล สหภาพโซเวียตว่า มติดังกล่าวไม่ถูกต้องเนื่องจากการลงมติที่ขาดเสียงรับรองของสมาชิกถาวร ถึง สองเสียง นั่นคือ สหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนคอมมิวนิสต์) โดยสหภาพ-โซเวียตนั้น มิได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมกับสหประชาชาติมาตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 1950 เนื่องจากได้ทำการประท้วงสหประชาชาติที่ได้ให้สิทธิของจีน (ไต้หวัน) ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกถาวรของสหประชาชาติ ทั้งที่จีนคอมมิวนิสต์ได้เข้าปกครองแผ่นดินจีนเกือบทั้งหมดแทนที่จีนคณะชาติเดิม ซึ่งมีผลทำให้จีนคอมมิวนิสต์มิได้มีที่นั่งในตำแหน่งสมาชิกถาวรของสหประชาชาติ จากผล ดังกล่าวนี้ เป็นผลให้การลงมติของคณะมนตรีความมั่นคงต่อประเด็นเรื่องเกาหลีที่จะต้องมีการให้ความเห็นชอบถึง 7 เสียง และจะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง 5 สมาชิกถาวรของสหประชาชาติ ในการอนุมัติของมติดังกล่าว มีสองสมาชิกถาวรมิได้ออกเสียงรับรอง และทำให้การบังคับใช้มติของสหประชาชาติในเรื่องนี้ไม่ถูกต้อง

“...รัฐบาลของโซเวียต ขอให้ข้อสังเกตว่า การลงมตินั้นเป็นไปโดย 6 เสียง เสียงที่ 7 ของ ดร.ทิงฟู เอฟ. เซียง (Dr. Tingfu F. Tsiang) นั้นไม่ถูกต้องที่จะเป็นตัวแทนประเทศจีน โดยกฎบัตรของสหประชาชาตินั้น การลงมติของคณะมนตรีความมั่นคง ต้องเป็น 7 เสียงที่รวมถึงเสียงของ 5 สมาชิกถาวร นั่นคือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต และจีน ซึ่ง (สหภาพโซเวียต) นั้นเห็นว่า มติดังกล่าวได้ผ่านไปได้โดย มีสองเสียงที่ไม่ได้ลงมตินั้นคือ สหภาพโซเวียตและจีน ... ซึ่งทำให้เห็นได้ชัดเจนว่ามติที่ออกมาของสหประชาชาตินั้นเป็นการบังคับใช้ที่ไม่ถูกต้อง...”⁵²

นอกจากนี้ ผู้แทนของสหภาพโซเวียตได้ตอบโต้การกระทำของสหประชาชาติว่าเป็นเครื่องมือของสหรัฐอเมริกา ในการสร้างความชอบธรรมที่จะใช้กำลังต่อเกาหลีเหนือ และยังตอบได้ว่าเกาหลีใต้นุกขึ้นมาที่เกาหลีเหนือก่อน ซึ่งการปฏิบัติการดังกล่าวก็เป็นแผนของสหรัฐอเมริกา

⁵¹ Oliver, *Why war came in Korea*, pp. 3-14, 23-37.

⁵² Kim, *The Korean War; 1950-1953*, pp. 526-527.

เช่นเดียวกัน⁵³ ซึ่งในมุมมองของคอมมิวนิสต์นั้น สหรัฐอเมริกา เป็นพวกก้าวร้าว (provocative) และชอบแทรกแซง (interventionist) โดยเห็นว่าการบุกของเกาหลีเหนือเป็นการกระทำเพื่อเกาหลี ในการขับไล่อำนาจเผด็จการของผู้นำเกาหลีใต้ นายซิงมันรี⁵⁴ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่สหภาพ-โซเวียตได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมในคณะมนตรีความมั่นคงอีกครั้งในฐานะประธานช่วงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1950 ได้มีการขัดขวางการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงจากสหภาพโซเวียตเมื่อมีการพยายามจะเสนอประเด็นต่างๆ จากสหรัฐอเมริกาในการสนับสนุนเกาหลีใต้จนกระทั่งช่วงต้นปี ค.ศ. 1951⁵⁵

2.2.3 ทำทึของสหประชาชาติ

สหประชาชาติ (United Nations) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับโลกที่มีชื่อเสียงมากที่สุด ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง⁵⁶ โดยมีหน้าที่ในการจัดระเบียบหรือวางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ รวมถึงด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยการใช้คำว่า สหประชาชาตินั้น เริ่มจากประธานาธิบดี แฟรงคลิน ดี. โรสเวลท์ (Franklin D. Roosevelt) ใช้ในการประชุมของรัฐ 26 รัฐที่กรุงวอชิงตันดีซี สหรัฐอเมริกา เพื่อให้คำมั่นที่จะร่วมกันต่อสู้กับเยอรมันนี อิตาลี และ ญี่ปุ่น หรือเรียกว่า ระบบความมั่นคงทั่วไปที่ถาวรระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1942 ซึ่งต่อมาในการประชุมที่ ซานฟรานซิสโก ระหว่างวันที่ 25 เมษายน ถึง 26 มิถุนายน ค.ศ. 1945 มีตัวแทนของรัฐ 50 รัฐมาร่วมกันร่าง และลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ

สหประชาชาตินั้นมีองค์กร 2 ระดับ คือ องค์กรหลัก และองค์กรรอง โดยองค์กรหลักตั้งขึ้นตามกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งมีอยู่ 6 องค์กรคือ สมัชชา (General Assembly) คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) สำนักงานเลขาธิการ (Secretariat) ส่วนองค์กรรอง ตั้งขึ้นตามความจำเป็นขององค์กรหลักคือ องค์กรหลักมีอำนาจตั้งองค์กรรองเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในรายละเอียดในขอบเขตความรับผิดชอบ

⁵³ และยังได้กล่าวอ้างในประเด็นความไม่ถูกต้องของการลงมติของสหประชาชาติตั้งที่นำเสนอมาด้วย โปรดดู Latourette, *The American record in the Far East, 1945-1951*, pp. 182, 184.

⁵⁴ MacNair and Lach, *Modern Far Eastern international's relations*, p. 633.

⁵⁵ Ibid., p.634. and Lowe, *The origins of the Korean War*, p. 169.

⁵⁶ สมพงษ์ ชูมาก, *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 และ แนวโน้ม)* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 118.

ชอบของตนได้ตามความเหมาะสม ซึ่งบางองค์กรองเหล่านี้เมื่อเสร็จภารกิจแล้วก็ถูกยุบเลิกไปแต่บางองค์กรมีภารกิจต่อเนื่องก็ไม่ถูกยุบเลิก⁵⁷

สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้เกิดภาวะการตึงเครียดระหว่างประเทศอย่างรุนแรงเป็นครั้งแรกนับแต่สงครามโลกครั้งที่สองยุติลง รัฐบาลสหรัฐอเมริกาซึ่งได้รับรายงานจากเอกอัครราชทูตอเมริกัน ณ กรุงโซล ได้ขอให้เรียกประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council) ซึ่งเป็นองค์กรหลักหนึ่งขององค์การสหประชาชาติที่รับผิดชอบหลักในเรื่องสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ⁵⁸ โดยเร่งด่วน พร้อมกันนี้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติก็ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสหประชาชาติประจำเกาหลีที่มีความ ตอนหนึ่งว่า สถานการณ์เข้าสู่ลักษณะของสงครามขนาดใหญ่⁵⁹ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกทั้งหมด 11 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต อังกฤษ จีนคณะชาติ (ไต้หวัน) และฝรั่งเศส ยูโกสลาเวีย อียิปต์ อินเดีย นอร์เวย์ เอลซัลวาดอร์ และคิวบา⁶⁰ จึงได้เปิดการประชุมในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 เวลา 3.00 น.ตามเวลาสหรัฐอเมริกา และเห็นตามข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาพิจารณาว่า การที่เกาหลีเหนือรุกรานเกาหลีใต้นั้นเป็นการบ่อนทำลายสันติภาพและความสงบสุขและได้มีมติให้

1. เรียกร้องให้ยุติการศึกโดยทันที และให้ฝ่ายเกาหลีเหนือถอนกำลังของตนกลับไปอยู่เหนือเส้นขนานที่ 38 โดยไม่ชักช้า
2. ขอให้คณะกรรมการสหประชาชาติประจำเกาหลี ดำเนินการดังต่อไปนี้
  - ก. ส่งข้อเสนอแนะที่ได้วิเคราะห์แล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ โดยมิชักช้า
  - ข. สังเกตการณ์การถอนกำลังทัพของฝ่ายเกาหลีเหนือไปยังเส้นขนานที่ 38
  - ค. รายงานให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติทราบถึงการปฏิบัติตามมตินี้

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 120.

⁵⁸ ซึ่งหมายถึง ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐที่คุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศหรือสถานการณ์ระหว่างประเทศใดๆ ที่คุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศจนถึงเรื่องการรุกรานอันละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ สมพงษ์ ชูมาก, เรื่องเดียวกัน, หน้า 121.

⁵⁹ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี, หน้า 62.

⁶⁰ Rosallyn Higgins, *United Nation Peacekeeping, 1946-1967: Documents and comentary* (London: Oxford University Press, 1970), p. 161.

3. ขอให้บรรดาประเทศสมาชิกอำนวยความสะดวกช่วยเหลือสหประชาชาติทุกด้านในการปฏิบัติ ตามมตินี้ และละเว้นการให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายเกาหลีเหนือ⁶¹

ในวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติพิจารณาว่า เกาหลีเหนือเป็นประเทศที่รุกราน และได้ลงมติให้ลงโทษการกระทำของเกาหลีเหนือกับแจ้งให้ ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้งปวงให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้เท่าที่จะทำได้⁶² อย่างไรก็ตามมติดังกล่าวที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เป็นเอกฉันท์ เนื่องจากการประชุมคณะมนตรีความมั่นคงครั้งแรกในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ.1950 นั้นได้มีการงดออกเสียงของประเทศยูโกสลาเวียซึ่งเป็นประเทศในกลุ่ม สหภาพโซเวียต และประเทศดังกล่าวเป็นประเทศที่ออกเสียงคัดค้าน ในการประชุมคณะมนตรีความมั่นคงครั้งที่สองในวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 รวมถึงมีการงดออกเสียงของประเทศอียิปต์ และ อินเดีย⁶³ นอกจากนี้การลงมติทั้งสองครั้ง ขาดเสียงของสหภาพโซเวียตที่มีได้เข้าร่วมประชุม

2.2.4 ทำติของประเทศต่างๆ

ภายหลังสหประชาชาติได้ประกาศมติของคณะมนตรีความมั่นคง ในวันที่ 25 และ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 นั้น ทำติของประเทศต่างๆต่อคำร้องขอของสหประชาชาติ ส่วนมากได้ให้การ สนับสนุนในมติดังกล่าว และทำให้มีการให้ความสนับสนุนทางด้านกำลังทหารและด้านอื่นๆ สนับสนุนสหประชาชาติและสหรัฐอเมริกาต่อการช่วยเหลือเกาหลีใต้ โดยในช่วงต้นของการเกิด สงครามคือระหว่างปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1950 นั้น การสนับสนุนกำลังทหาร ทางบกจะอยู่ที่สหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกำลังทางอากาศนั้นมีการสนับสนุนจากอังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ แคนาดา และนิวซีแลนด์ กำลังทางเรือนั้นนอกจากสหรัฐอเมริกา ยังมีอังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย⁶⁴ และจนถึงเดือนสิงหาคมปีเดียวกันนั้น มีการสนับสนุนเพิ่มเติมจาก ตุรกี ใน ส่วนของกำลังทหาร และในส่วนการสนับสนุนทางอากาศนั้น มีประเทศแอฟริกาใต้ เบลเยียม และ กรีซ ส่วนประเทศอินเดียได้ให้การสนับสนุนหน่วยพยาบาล และในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการเจรจา ระหว่างฝรั่งเศส ฟิลิปปินส์ และปากีสถานในความเป็นไปได้ที่จะส่งทหารเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ ซึ่ง ในช่วงต้นนี้ มีประมาณ 15 ประเทศที่เข้าสนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร และ 5 ประเทศที่สนับสนุน

⁶¹ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, เรื่องเดียวกัน, หน้า 62-63. และ Chae, *The Korean War: Vol I*, p. 255.

⁶² กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, *ประวัติการรบของทหารไทยใน สงครามเกาหลี*, หน้า 98.

⁶³ Lowe, *The origins of the Korean War*, pp. 161, 163.

⁶⁴ Chae, *The Korean War: Vol I*, p. 346.

ทางด้านกรพยบวลกับสหประชาชาติในสงครามเกาหลี⁶⁵ และตั้งแต่สงครามเริ่มต้น จนถึงจบลงนั้น มีประเทศที่ส่งทหารเข้าไปสนับสนุนเกาหลีได้ทั้งหมด 21 ประเทศ และเมื่อรวมกับความช่วยเหลือด้านอื่นๆ แล้วทั้งหมด 32 ประเทศ⁶⁶ โดยไทยนั้นได้ให้ความสนับสนุนทางด้านกำลังทหารทางบก และทางเรือ ซึ่งเข้าถึงเกาหลีได้ในวันที่ 7 และ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 1950 ตามลำดับ⁶⁷

ในส่วนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศต่างๆ ได้เห็นชอบในการสนับสนุนมติของสหประชาชาติ โดยฟิลิปปินส์สนับสนุนความช่วยเหลือทางด้านทหาร และพม่าได้สนับสนุนความช่วยเหลือด้านอื่นๆ เช่น ข้าว และทำทิจองประเทศที่ให้ความช่วยเหลือนั้นต้องการที่ได้รับความช่วยเหลือหากถูกรุกรานจากภัยจากคอมมิวนิสต์เช่นกัน รวมถึงต้องการความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกา ในการสร้างความเข้มแข็งทางทหารภายในประเทศ⁶⁸ มีเพียง สองประเทศคือ อินโดนีเซีย และเวียตนามที่มีได้เห็นชอบกับมติของสหประชาชาติ โดยอินโดนีเซียนั้นเห็นว่า เป็นเรื่องของสงครามภายในประเทศ และเวียตนามขณะนั้นก็อยู่ในช่วงปัญหาคอมมิวนิสต์⁶⁹

ผู้เขียนเห็นว่า สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น ได้ย้าให้เห็นถึงสภาพของสงครามเย็นในภูมิภาคเอเชียต่อประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ ทั้งสหภาพโซเวียตที่แสดงนัยการสนับสนุนเกาหลีเหนือผ่านการสร้างความแข็งแกร่งทางอาวุธ และการคัดค้านในสหประชาชาติ และสหรัฐอเมริกาที่ตระหนักถึงของการคุกคามของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในภูมิภาค และแสดงท่าทีชัดเจนถึงการเปลี่ยนของนโยบายการป้องกันในภูมิภาคเอเชีย ไม่ว่าจะเป็น การเข้าร่วมมือของสหรัฐอเมริกาภายใต้กรอบของสหประชาชาติ ที่แสดงนัยของการป้องกันการแผ่ขยายของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์อย่างเต็มที่ การส่งกำลังทหารในการเข้าไปป้องกันได้หวัน และเสริมสร้างกำลังใน ฟิลิปปินส์และอินโดจีน

นอกจากนี้ สงครามเกาหลีได้ส่งผลต่อสหประชาชาติในการทำหน้าที่ในการจัดการปัญหาดังกล่าว และส่งผลต่อประเทศต่างๆ ที่ตระหนักได้ถึงการปะทุของผลของสงครามเย็น ในการที่จะแสดงท่าทีสนับสนุนฝ่ายหรือค่ายที่ตนอยู่ และต่อต้านฝ่าย หรือค่ายตรงข้ามต่อประเด็นสงครามเกาหลีผ่านองค์สหประชาชาติ เช่น ในขณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ได้หวันซึ่งอยู่ในฝ่าย

⁶⁵ Lowe, **The origins of the Korean War**, p. 177-78.

⁶⁶ Nye, **Understanding international conflicts: An introduction to theory and history**, p. 109.

⁶⁷ Chae, **The Korean War: Vol I**, p. 919.

⁶⁸ Colbert, **Southeast Asia in international Politics 1941-1956**, pp. 154-155. and Fifield, **Americans in Southeast Asia: The roots of commitment**, pp. 154-155.

⁶⁹ Fifield, *Ibid.*, pp. 155-156.

สหรัฐอเมริกาได้ออกเสียงสนับสนุนมติการสนับสนุนเกาหลีใต้ ขณะที่ยุโรปซึ่งอยู่ในฝ่ายสหภาพโซเวียตได้ออกเสียงคัดค้านการลงมติดังกล่าวของคณะมนตรีความมั่นคง รวมไปถึง การสนับสนุนทางด้านกำลังทหาร เช่น อังกฤษที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา ได้สนับสนุนกำลังทหารต่อสหประชาชาติ ขณะที่จีนหลังเดือนตุลาคม ได้สนับสนุนกำลังทหารต่อเกาหลีเหนือในการต่อต้านกองกำลังของสหประชาชาติ ซึ่งจากที่ได้นำเสนอมานั้น สงครามเกาหลีได้ส่งผลกระทบต่อประเทศมหาอำนาจ ประเทศต่างๆ รวมถึงองค์การสหประชาชาติ ดังนั้น สงครามเกาหลีเอง ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคเดียวกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกัน

2.3 ท่าทีของไทยต่อสงครามเกาหลี และการแสดงนัยการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา จากท่าทีดังกล่าว

ภายหลังสหประชาชาติมีมติให้ประเทศสมาชิกต่อต้านการกระทำของเกาหลีเหนือ และส่งความช่วยเหลือต่างๆ เท่าที่จะทำได้แก่เกาหลีใต้ผ่านองค์การดังกล่าว ในวันที่ 25 และ 27 มิถุนายน ค.ศ. 1950 ตามลำดับนั้น ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนมติดังกล่าว โดยการสนับสนุนข้าว และกำลังทางทหาร แก่เกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ ในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของสงครามเย็นที่มีการแผ่ขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ต่อประเทศต่างๆ ให้เข้ามาอยู่ในค่าย หรือฝ่ายของตน ที่เริ่มจากในภูมิภาคยุโรป และขยายเข้ามาในภูมิภาคเอเชียการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี หากมองในเชิงระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้แสดงนัยของการต่อสู้ระหว่างตัวแทนของสองประเทศมหาอำนาจดังกล่าวที่เป็นรูปธรรมในรูปแบบของการใช้กำลังทางทหารระหว่างประเทศครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และทำให้การแสดงท่าทีดังกล่าวของไทยนั้นแสดงนัยการเลือกที่จะดำเนินนโยบายเข้าเป็นฝักใฝ่กับโลกเสรี โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่เป็นผู้สนับสนุนหลักของสหประชาชาติต่อเกาหลีใต้ และเป็นจุดเริ่มต้นอย่างชัดเจนของการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก ในปีเดียวกันภายหลังจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น ได้เกิดสนธิสัญญาการให้ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาต่อไทย ที่เป็นรูปธรรมครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

2.3.1 ทำหน้าที่ของรัฐบาลไทยต่อสงครามเกาหลี

เมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้น สหประชาชาติที่เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ในการจัดการ ดูแล จัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นั้นมีมติให้ประเทศสมาชิกสนับสนุนเกาหลีใต้ และต่อต้านเกาหลีเหนือ รวมถึงความเป็นไปได้ในการสนับสนุนเกาหลีใต้ในด้านต่างๆ และได้มีโทรเลขถึงไทยในวันที่ 29 และ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) แจ้งถึงมติดังกล่าว และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ ทำให้ภายหลังจากได้รับ โทรเลขจากเลขาธิการสหประชาชาติในประเด็นของเกาหลี รัฐบาลซึ่งในขณะนั้นมีจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจสนับสนุนมติของสหประชาชาติในการสนับสนุนเกาหลีใต้ และต่อต้านเกาหลีเหนือ รวมถึงส่งความช่วยเหลือต่อสถานการณ์ดังกล่าว โดยในเบื้องต้นนั้นไทยพิจารณาจะส่งความช่วยเหลือทางด้านอาหาร เช่น ข้าว เนื่องจากเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ไทยได้ส่งโทรเลขตอบเลขาธิการสหประชาชาติว่า

“...รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสนับสนุนมติของคณะมนตรี ความมั่นคงของสหประชาชาติอย่างหนักแน่นและ...พิจารณาให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะสามารถทำได้...โดยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม จึงยินดีที่จะช่วย สาธารณรัฐเกาหลีในทางอาหาร เช่น ข้าว เป็นต้น ...”⁷⁰

นอกจากนั้นแล้ว สหประชาชาติได้มีการร้องขอการสนับสนุนทางด้านทหารจากไทยในโทรเลขของสหประชาชาติในวันที่ 15 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)⁷¹ ภายหลังจากได้รับ โทรเลขดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้รายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบในข้อร้องขอของสหประชาชาติ และได้มีการประชุมในเรื่องการส่งความช่วยเหลือทางทหารต่อเกาหลีใต้ ที่สภาป้องกันราชอาณาจักรในวันที่ 20 กรกฎาคม ประกอบด้วยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ ผู้นำทหาร ซึ่งผลประชุมได้ลงมติเอกฉันท์เห็นชอบการในมติการสนับสนุนทางทหาร และเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันเดียวกัน และเมื่อมีมติเอกฉันท์จึงนำเรื่องเข้าสู่สภาโดยจอมพล ป. ได้กล่าวไว้ในแถลงการณ์ในการประชุมรัฐสภาในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ว่า

“...อนึ่งสภาป้องกันราชอาณาจักรได้ประชุมปรึกษาเรื่องนี้แล้วเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ... มีมติเป็นเอกฉันท์รับหลักการที่จะให้ความช่วยเหลือทางทหาร เฉพาะกำลังทหาร

⁷⁰ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี, หน้า 72.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

ทางพื้นดินในกรณีสงครามเกาหลี ตามที่เลขานุการองค์การสหประชาชาติแจ้งมาด้วยกำลังหนึ่ง
กรมผสม...

...คณะรัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. นี้ พิจารณาเหตุผลทางได้
ทางเสียในเรื่องนี้ ... จึงได้ลงมติเอกฉันท์ เห็นชอบตามมติของสภาป้องกันราชอาณาจักร
ดังกล่าวข้างต้น...”⁷²

อย่างไรก็ตาม ได้มีการกล่าวถึงการมีความคิดที่แตกต่างในเรื่องของนโยบายดังกล่าวของ
รัฐบาลของสภา เช่น ในบทความของ วิวัฒน์ มุ่งการดี ในวิทยานิพนธ์ของ ชาตรี ฤทธารมย์ และใน
หนังสือของแดเนียล ฟินแมน (Daniel Fineman) มีการกล่าวถึงการอภิปรายของสมาชิกใน รัฐสภา
และรัฐมนตรีไว้เช่นกัน⁷³ และจากการที่ผู้เขียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนข้อมูลจาก รายงาน
รัฐสภาในเรื่องของนโยบายที่เกิดขึ้นพบว่า ได้มีการนำเรื่องของสงครามเกาหลีเข้าสู่รัฐสภารวมสอง
ครั้ง ครั้งแรกในการประชุมสภาครั้งที่ 9/2493 (วิสามัญครั้งที่ 2) ชุดที่ 1 วันจันทร์ที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ.
1950 (พ.ศ. 2493) เรื่องที่ 3 การแถลงปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนสหประชาชาติเกี่ยวกับสาธารณรัฐ
เกาหลี⁷⁴ และครั้งที่สองในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ในวันเสาร์ที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ.
2493) คณะรัฐมนตรีขอเปิดการอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภาในเรื่องนโยบาย
ของรัฐบาลที่จะส่งทหารไปช่วยสหประชาชาติรบเกี่ยวกับสงครามกลางเมืองเกาหลี⁷⁵ โดยในการ
ประชุมครั้งแรกนั้นเป็นการแถลงการณ์ของจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อการตอบสนองต่อคำร้องขอ
ของสหประชาชาติในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือเรื่องข้าว และการส่งกำลังทหารสนับสนุน ซึ่ง
ผู้เขียนพบว่ามีกรอภิปรายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นฝ่ายค้านและ

⁷² สำนักงานเลขานุการรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494 (พระนคร: โรงพิมพ์อำพลพิทยา, 2507), หน้า 741.

⁷³ มีการกล่าวถึงการคัดค้านจากสภาในวิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2,”
ใน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950), ทรงศรี อาจอรูณ,
บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2519), หน้า 116. และ ชาตรี ฤทธารมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย
(2488-2497),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 151. นอกจากนี้การคัดค้านจากสภาแล้วนั้นนายวรกาญจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นต่อนโยบายในการช่วยเหลือทางทหารดังกล่าวว่า จะเป็นภาระ
และความยุ่งยาก โปรดดูเพิ่มเติมใน Daniel Fineman, **A special relationship: The United States and military
government in Thailand, 1947-1958** (Honolulu: University of Hawai’I Press, 1997), p. 116.

⁷⁴ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่ 2 ชุดที่
1 พ.ศ. 2493 (พระนคร: โรงพิมพ์สหการพิมพ์, 2493), หน้า สารบัญ.

⁷⁵ สำนักงานเลขานุการรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494, หน้า สารบัญ.

สมาชิกท่านอื่น⁷⁶ ส่วนการเสนอเรื่องนี้ในครั้งที่สองนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งทหารเข้าไปใน สงครามเกาหลี ซึ่งมีการอภิปรายจากฝ่ายค้านเช่นกัน โดยทั้งสองครั้งสรุปได้ว่า ฝ่ายค้านนั้นอภิปราย ในประเด็นของสภาพทางเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ภายในประเทศที่ไม่เอื้อต่อนโยบายการส่งทหาร รวมไปถึงในเรื่องของงบประมาณ กำลังพลที่ต้องเสียไปและกระบวนการในการนำเสนอ นโยบายเข้าสู่สภา⁷⁷ โดยในเรื่องขั้วนั้น มีการอภิปรายเช่น

นายกิจจา วัฒนสินธุ์ กล่าวว่า

“...รัฐบาลได้คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนบ้างหรือเปล่าว่า เนื่องจากการ ประกาศสงครามของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้เป็นชนวนที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวใน ตลาดและข้าวของก็ขึ้นราคาโดยเฉพาะสิ่งที่จำเป็นแก่ครอบครัวประจำวัน เช่น ข้าว ยา รักษาโรค ... เป็นการกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของคนไทย ... เมื่อเสร็จสงครามที่ ผ่านมาเราก็ต้องส่งข้าวให้เขาเปล่าๆ สั้นสองแสนตัน ทำให้ชาวนาต้อง รับผิดชอบต่อ ความเป็นอยู่ของประเทศชาติ ซึ่งภาระต่างๆที่เป็นอยู่แล้วก็หนักอยู่ ยิ่งถ้าเมื่อรัฐบาลรับปาก ว่าจะส่งข้าวให้เขาอีก ภาระอันนี้ก็จะต้องตกอยู่แก่ราษฎร ข้าพเจ้า เข้าใจว่าจะทำให้คน ไทยต้องรับเคราะห์โดยไม่จำเป็น...”⁷⁸

ในเรื่องทหารมีการอภิปรายเช่น

นายนิวัฒน์ ศรีสุวรรณนท์

“...เข้าใจว่าทางรัฐบาลได้พิจารณารอบคอบแล้วแต่กระผมยังสงสัยว่า เหตุใดไฉน เราจึงต้องคว่นทำเช่นนี้ ... กระผมอ่านข่าวเมื่อสองสามวันว่ายังมีอีกหลายชาติยังวินิจฉัย สงวนท่าทีในเรื่องนี้อยู่ก่อน ท่านได้พิจารณารอบคอบทุกทางแล้วหรือ ... เมื่อเราเปลี่ยน การปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย ... ประเทศไทยได้เข้าสู่สงคราม 2 ครั้ง ครั้งหนึ่ง กรณีพิพาทอินโดจีนได้ยกทหารเข้าไปช่วยรบเป็นการใหญ่ และได้ดินแดน กั้นมา 4 จังหวัด ผลที่สุดทหารได้ตายเป็นจำนวนมาก แต่ภายหลังเราต้องคืนดินแดนนี้ไป ทั้งต้อง เสียค่าปรับอีกจำนวนมาก ... ครั้งที่ 2 เราช่วยญี่ปุ่นเขารบและเที่ยวนี้ทหารเราตายไปอีก ผล ที่สุดเราเกือบจะเอาเอกราชนั้นไว้ไม่ได้จนกระทั่งต่อมาต้องเสียค่าปรับอะไรต่ออะไรต่างๆ

⁷⁶ นอกจากนาย คง อภัยวงศ์แล้วยังมี ร้อยโท จงกล ไกรฤกษ์ ขุนอนุสรกรรม นาย กิจจา วัฒนสินธุ์ นาย โสภณ สุภธีระ นายละเอียดโปรดคุณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่ 2 ชุดที่ 1 พ.ศ. 2493, หน้า 661, 671-672, 676, 683-685, 694. ตามลำดับ

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 661, 671-672, 676, 683-685, 694. และ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494, หน้า 363-364, 758-759, 766, 773-774, 779-780, 781, 796, 803.

⁷⁸ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่ 2 ชุดที่ 1 พ.ศ. 2493, หน้า 676.

นานา ... ท่านจะทำอย่างไรให้ราษฎรไม่ต้องได้รับตอบแทนอย่างที่เคยเป็นมานั้นเป็นครั้งที่ 3...”⁷⁹

ในเรื่องของกระบวนการส่งประเด็นเข้าพิจารณามีการอภิปรายเช่น

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

“... ก่อนที่รัฐบาลจะกำหนดนโยบายเป็นเรื่องใหญ่ก็อย่าเพิ่งตกลงใจมาปรึกษาหารือเสียก่อน เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นอย่างไรแล้วจึงไปกำหนดขึ้น เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จึงไม่มีการลงมติกัน แต่ที่วินิจฉัยอยู่ที่นี่รัฐบาลลงมติไปแล้ว ดำเนินการไปแล้วบริหารไปแล้ว เกิดสงสัยว่าจะผิดพลาดจึงขอมาให้สภาวินิจฉัยตามมาตรา 147 เพื่อลงมติไว้วางใจหรือไม่ ... แต่นี่มาประชุมรัฐสภาตามมาตรา 132 นั้นข้าพเจ้าว่าเป็นเรื่องที่จะต้องทำก่อนรัฐบาลตกลงใจ แต่ถ้ารัฐบาลจะหารือต่อสภาก่อนยังไม่ลงมติ เปิดช่องไว้ก่อน แล้วรัฐสภาจะเอาอย่างไรมาปรึกษาอีกทีหนึ่ง แต่ที่คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ลงไปแล้ว แล้วจะมาปรึกษาอะไรกัน วิธีทาง ไม่ถูก...”⁸⁰

แม้ว่าจะมีการคัดค้านจากสมาชิกรัฐสภาดังที่กล่าวมาแล้ว แต่การนำเรื่องเข้าสู่สภาของรัฐบาลนั้นมิได้อยู่ในมาตราที่จะให้สมาชิกรับรอง หรือไม่รับรอง เป็นเพียงการนำเข้ามาขอรับความคิดเห็นเท่านั้น ทำให้การประชุมในเรื่องนี้ได้มีการดำเนินต่อไป และเมื่อนโยบายดังกล่าวได้ผ่านสภาไป กระทรวงการต่างประเทศได้โทรเลขแจ้งแก่เลขาธิการสหประชาชาติในเรื่องการสนับสนุนทางด้านทหาร ในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ว่า

“...รัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พิจารณาถึงความผูกพันที่มีอยู่ ตามกฎบัตรสหประชาชาติ จึงได้ตกลงใจที่จะเสนอให้การช่วยเหลือด้วยการส่งทหาร 1 กรมผสม (1 combat team) ซึ่งมีกำลังพลประมาณ 4,000 คน ไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับพระบรมราชานุมัติจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสียก่อน และไทยพร้อมที่จะเจรจาตกลงกับกองบัญชาการร่วม (United Command) ในรายละเอียดต่อไป...”⁸¹

ภายหลังการแจ้งตอบรับข้อร้องขอของเลขาธิการสหประชาชาติ ในการขอความช่วยเหลือในกำลังทางทหารในการเข้าช่วยเหลือเกาหลีได้แล้วนั้น รัฐบาลได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อขอรับพระ

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 779-780.

⁸⁰ รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494, หน้า 745.

⁸¹ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี, หน้า 827.

บรมราชานุมัติจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามบทรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งกำลังทหารไป ร่วมรบใน ประเทศเกาหลี เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และได้พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ส่งกำลังภาคพื้นดินไปร่วมรบในสงครามเกาหลี เมื่อวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และรวมถึง กำลังทางเรือและทางอากาศในเดือนกันยายน⁸² และการสนับสนุนด้านกำลังทหาร ของไทยต่อเกาหลีได้ในสงครามเกาหลีนั้น นับเป็นประเทศในภูมิภาค เอเชียประเทศแรกที่ตอบรับ การขอความช่วยเหลือของสหประชาชาติ⁸³ โดยในการดำเนินการนั้น ได้จัดตั้งคณะทูตทหาร คณะ ผู้สำรวจการทหารฝ่ายไทย และนายทหารติดต่อไทยประจำการสหประชาชาติไปประจำกองบัญชาการ สหประชาชาติเพื่อทำการประสานงานระหว่างกองกำลังฝ่ายไทยในเกาหลีกับฝ่ายทหารในประเทศ ไทย ทั้งในด้านการประสาน รวบรวมข่าว และรายงานให้กับรัฐบาลทราบรวมถึงการให้ความ ช่วยเหลือหน่วยทหารที่อยู่ในเกาหลีรวมถึงเป็นตัวแทนรัฐบาลในพิธีการต่างๆ⁸⁴

ในส่วนของปฏิบัติการทางการรบนั้นได้มีการแต่งตั้ง กองบัญชาการทหารไทยทำการ ร่วมรบกับสหประชาชาติในเกาหลี ซึ่งทำการควบคุมดูแลทหารไทยทุกหน่วยในเกาหลี⁸⁵ โดยกองทัพบก นั้น ได้ส่งทหาร 1 กรมผสม กำลังพลประมาณ 4,000 คน ปฏิบัติการที่เกาหลี โดยเรียกว่า กรมผสมที่ 2⁸⁶ โดยมีทั้งหมด 7 ผลัดปฏิบัติการ โดยแต่ละผลัดใช้เวลาประมาณ 1 ปี โดยผลัดแรกเริ่มปฏิบัติการ วันที่ 5 พฤศจิกายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และผลัดสุดท้ายปฏิบัติการวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498)⁸⁷ ในส่วนของกองทัพเรือนั้น ในช่วงแรกยังมีได้มีการปฏิบัติการในการสู้รบเนื่องจากเป็น การลำเลียงและคุ้มกันทหารจากกองทัพบกจากประเทศไทยไปสู่เกาหลี โดยมีการใช้เรือลำเลียงทหาร 1 ลำ และให้เรือรบหลวงของไทยคุ้มกันเรือรบดังกล่าว ซึ่งเมื่อไปถึงแล้วก็ทำการ เข้าร่วมกับฝ่าย สหประชาชาติ⁸⁸ การส่งเรือรบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังสหประชาชาติอย่างเป็นทางการนั้น เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) โดย ไทยได้ส่งเรือหลวงสีซัง เรือหลวงประแส และเรือ หลวงบางปะกง โดยเรือรบทั้งสามนั้นถูกเรียกว่าหมู่เรือปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติ⁸⁹ และมีการ

⁸² เรื่องเดียวกัน, หน้า 75.

⁸³ Frank C. Darling, *Thailand and the United States States* (Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965), p. 78.

⁸⁴ กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, *ประวัติการรบของทหารไทยใน สงครามเกาหลี*, หน้า 80-82, 84-85, 93.

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94.

⁸⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 110-111.

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 121-418.

⁸⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 419.

⁸⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 432 .

ผลัดเปลี่ยนการประจำการของเรือทั้งสาม ในระหว่างสงคราม โดยเรือสี่ซังได้ถูกส่งกลับในวันที่ 15 กรกฎาคม ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) และเรือบางปะกงในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ส่วนเรือประแสนั้นประสบอุบัติเหตุตั้งแต่เดือนมกราคม ทำให้มีการส่งเรือทำเงิน และเรือประแสลำใหม่ประจำการแทนที่เรือทั้งสาม⁹⁰ ทางด้านกองทัพอากาศนั้น ได้มีการช่วยในการลำเลียงทหารบกพร้อมกับทหารเรือในช่วงเดือนกันยายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และได้มีการส่งหน่วยพยาบาลทางอากาศ ปฏิบัติการ วันที่ 24 ธันวาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) หน่วยบินลำเลียง ปฏิบัติการ วันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) ถึง วันที่ 30 กรกฎาคม กรกฎาคม ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) และท้ายสุด นายทหารติดต่อประจำสำนักงานนายทหารติดต่อประจำกองบัญชาการสหประชาชาติ ปฏิบัติงานเดือนตุลาคม ถึง ปัจจุบัน (ค.ศ. 2003)

จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค ได้ให้รายละเอียดว่าไทยต้องเสียเงินถึง 18,984,267 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งทหาร⁹¹ ส่วนจูลซีฟ ชินวรรโณ และแฟรงค์ ซี คาร์ลิง (Frank C. Darling) ได้อ้างในเรื่องการส่งข้าวไปช่วยเหลือเกาหลีใต้จำนวน 40,000 เมตริกตัน มีมูลค่า 87 ล้านบาท⁹² อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการสัมภาษณ์ พลโท ชาญ อังศุโชติ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการประสานงานการดำเนินการเรื่องของการทูต และการจัดการทางด้านทหารของไทยในระหว่างสงครามเกาหลีนั้น ทำให้ทราบว่าเงินงบประมาณในเรื่องดังกล่าวเป็นการเบิกจ่ายจาก สหรัฐอเมริกา

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 464-467, 469, 473.

⁹¹ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุนนาค, “การศึกษาผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า112 .

⁹² วิวัฒน์ มุ่งการดี เพ็ญศรี ตึก ชาตรี ฤทธารมย์ และกอบเกียรติ สุวรรณทัต-เพียร ได้เสนอถึงการให้ความช่วยเหลือของไทยในสงครามเกาหลีในเรื่องของข้าว และทหาร แต่มีการอ้างค่าใช้จ่ายในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องข้าวสองท่านคือ จูลซีฟ ชินวรรโณ และ Frank C. Darling โปรดดู วิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” ใน 5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความ ขัดแย้งสู่ความร่วมมือ .ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 109-116. จูลซีฟ ชินวรรโณ, “นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น,” เรื่องเดียวกัน, หน้า 124. เพ็ญศรี ตึก, การต่างประเทศกับเอกราชและอำนาจอธิปไตยของไทย (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 219. ชาตรี ฤทธารมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 146. Kubkua Suwannathat-Pian, **Thailand’s durable premier: Phibun through three decades 1932-1957** (Oxford: Oxford University Press, 1995), p. 277. Fineman, **A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958**, p. 116. and Darling, **Thailand and the United States**, p. 78.

มาใช้ดำเนินการก่อน ซึ่งจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยก็ยังไม่ได้มีการใช้คืน สหรัฐอเมริกาแต่อย่างใด⁹³

2.3.2 การแสดงนัยการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา

ภายหลังจากที่สงครามเกาหลีปะทุขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) นั้น รัฐบาลไทยได้ส่งความช่วยเหลือทั้งทางด้านการทหาร และด้านการสนับสนุน เช่น ข้าว แก่เกาหลีใต้ ตามคำร้องขอของสหประชาชาติซึ่งได้นำเสนอมา ซึ่งในทางหนึ่ง แม้ว่าการส่งทหารและให้ความช่วยเหลือดังกล่าวของประเทศไทยจะเป็นการให้ความร่วมมือที่ดีในฐานะของประเทศสมาชิกสหประชาชาติ แต่เมื่อหันกลับมามองอีกด้านหนึ่งผู้เขียนเห็นว่า การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีนั้น หากมองในบริบทของสงครามเย็น การแสดงท่าทีของประเทศต่างๆ ในทางหนึ่งย่อมแสดงนัยการเป็นฝักฝ่ายกับมหาอำนาจของตน และสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อท่าทีของประเทศไทยเช่นกัน เนื่องจาก ประเทศไทยก็เป็นประเทศเล็กประเทศหนึ่งที่จะต้องเผชิญหน้ากับการแผ่ขยายอำนาจและอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจทั้งสอง และสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงสถานะของสงครามเย็นที่ไม่ได้เป็นเรื่องที่ไกลตัว ดังที่เกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปดังที่ผ่านมา แต่ได้เกิดขึ้นภูมิภาคเดียวกับที่ตั้งของไทยนั่นคือภูมิภาคเอเชีย และการมีนโยบายสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติของไทยดังกล่าวนั้น ย่อมแสดงถึงนัยที่จะเลือกที่จะสนับสนุน โลกเสรีที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำในการต่อต้านการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ที่มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ ซึ่งหมายถึงการได้เปลี่ยนแปลงจุดยืน (turning point) ของนโยบายต่างประเทศไทยไปสู่การผูกพันกับโลกเสรี โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจน ซึ่งงานของนักวิชาการต่างๆ ก็ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น เช่น

อาร์ ซีน แรนดอล์ฟ (R. Sean Randolph)

“...สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแรงผลักดันที่สำคัญของการฝักฝ่ายระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา... โดยการที่ไทยได้สนับสนุนสหประชาชาติในสงครามเกาหลีนั้นได้สร้างความเป็นปึกแผ่นที่มั่นคงของความเป็นมิตรระหว่างทั้งสองประเทศที่ได้พัฒนามาตั้งแต่หลัง ปี ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488)...”⁹⁴

⁹³ สัมภาษณ์ ชาญ อังศุโชติ, พลโท, อดีตหัวหน้า นายทหารติดต่อประจำกองบัญชาการสหประชาชาติ และอดีตเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโซล, 11 กรกฎาคม 2544.

⁹⁴ ดีความจาก R. Sean Randolph, *The United States and Thailand: Alliance dynamics, 1950-1985* (Berkeley: Institute of East Asian Studies, 1986), p. 13.

รัสเซลล์ เอช ไฟฟิลด์ (Russell H. Fifield)

“...จอมพล ป. ตัดสินใจอย่างรวดเร็วในการสนับสนุนทางเกาหลีผ่านสหประชาชาติ เขาเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวนั้นจะเป็นปัจจัยสำคัญในการที่สหรัฐอเมริกาจะเข้าสนับสนุนไทยมากขึ้น...”⁹⁵

แดเนียล ไฟน์แมน (Daniel Fineman) แม้ว่าจะไม่ได้สรุปโดยตรงว่า จุดเปลี่ยนของนโยบายต่างประเทศไทย ที่ผูกพันกับฝ่ายโลกเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกานั้น เกิดขึ้นหลังจากการส่งความช่วยเหลือให้แก่เกาหลีใต้ แต่จากการศึกษา และตีความงานของเขา ผู้เขียนสรุปว่า Fineman ได้บอกไว้เป็นเชิงนัย เช่น

“...ความช่วยเหลือทางการทหาร และการตัดสินใจในวิกฤตการณ์ เบาได้ และเกาหลี ได้ทำให้ไทยก้าวเข้าสู่สถานะใหม่เพื่อเป็นการรักษาความช่วยเหลือทางการทหารของสหรัฐอเมริกา จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้หันรื้อนาอ่าวอย่างทันควันไปสู่ฝ่ายขวา และในการนี้รัฐบาลได้กลายมามีลักษณะเผด็จการมากขึ้น และนโยบายต่างประเทศ ได้เปลี่ยนมาเป็นการต่อต้านคอมมิวนิสต์มากขึ้น...”⁹⁶

“...ความช่วยเหลือทางการทหารของสหรัฐอเมริกา และการตัดสินใจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม... ในการส่งกองทหารเข้าไปในเกาหลีได้ทำให้การปฏิวัติของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยช่วงหลังสงครามโลกซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) บรรลุผล มันเป็นการสิ้นสุดนโยบายในการคงความสัมพันธ์อันที่มิตรกับประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์...”⁹⁷

แถมสุข นุ่มนนท์ ได้กล่าวว่า

“...นับจากที่ตัดสินใจค่อนข้างแน่วแน่ว่าจะดำเนินนโยบายสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา รัฐบาลไทยก็ได้ดำเนินการหลายอย่างเพื่อให้สอดคล้องกับท่าทีของอเมริกา เช่น เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ไทยรับรองรัฐบาลลาว กัมพูชา เวียดนาม และต่อมาอีกไม่นานก็ขับไล่สำนักงานของพวกเวียดนามที่ออกจากประเทศ รัฐบาลไทยไม่ยอมรับสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การส่งทหาร... เข้าร่วมในสงครามเกาหลี...”⁹⁸

⁹⁵ ตีความจาก Russell H. Fifield, *Americans in Southeast Asia: The roots of commitment*, p. 155.

⁹⁶ Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, p. 119.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ แถมสุข นุ่มนนท์, *ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง*, หน้า 3.

นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายดังกล่าวยังถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา เพราะการผูกพันของไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรมนั้นได้เกิดขึ้นภายหลังการเข้าสู่สงครามเกาหลีของประเทศไทย โดยในปีเดียวกันนั่นเอง ได้มีการลงนามในความตกลงที่เป็นการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาต่อไทย 3 เรื่อง ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยการศึกษาและวัฒนธรรมในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการในเดือน กันยายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) รวมถึงความช่วยเหลือทางทหาร ในเดือน ตุลาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)⁹⁹ ซึ่งงานของนักวิชาการต่างๆ ก็ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมถึงสนับสนุน มาตรการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยที่เป็นการสร้างพันธมิตร หรือเข้าเป็นฝักฝ่ายกับสหรัฐ-อเมริกา เช่น

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ ได้กล่าวว่า

“...จอมพล ป. ได้ยกเลิกนโยบายต่างประเทศดั้งเดิมซึ่งเป็นแบบยึดหยุ่น และผูกพันประเทศเข้ากับสหรัฐอเมริกา...ด้วยการเสนอส่งกองทัพและเข้าไปยังเกาหลี... รัฐบาล (สหรัฐ) อเมริกา รู้สึกในบุญคุณของจอมพล ป. เป็นอย่างยิ่ง...ทันทีหลังการตัดสินใจของจอมพล ป. เกี่ยวกับกรณีการขัดแย้งเกาหลี รัฐบาลสหรัฐ (อเมริกา) ก็ตอบสนองด้วยการลงนามข้อตกลง แลกเปลี่ยนการศึกษาโครงการฟูไลไบรท์ และข้อตกลงทางด้านเศรษฐกิจ... ข้อตกลงระบุความช่วยเหลือทางด้านยุทโธปกรณ์ปัจจัยและด้านการฝึกอบรมนายทหารไทยในสหรัฐอเมริกา...”¹⁰⁰

แถมสุข นุ่มนนท์

“...หลังจากสงครามเกาหลีเป็นต้นมา ประเทศไทยก็แสดงตัวอย่างเปิดเผยว่าเข้าข้างฝ่ายโลกเสรีซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีสนธิสัญญากับสหรัฐอเมริกาด้วย 3 ฉบับ กล่าวคือ ...ความตกลงทางการศึกษา และวัฒนธรรม ... ความตกลงร่วมกันทางเศรษฐกิจและเทคนิค... โดย เสนอเงินช่วยเหลือต่อไทยเป็นจำนวน 8,000,000 ดอลลาร์ และธนาคารโลกก็จะให้เงินกู้ต่อไทยอีกเป็นเงิน 25,400,000 ดอลลาร์ ... ซึ่งเป็นเงินกู้จำนวนแรกที่ธนาคารโลกให้กับประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ และฉบับสุดท้าย เป็นความตกลงช่วยเหลือทางทหาร เพื่อจัดอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ประเทศไทยพร้อมด้วยผู้เชี่ยวชาญและช่างเทคนิค...”¹⁰¹

วิวัฒน์ มุ่งการดี

⁹⁹ Darling, **Thailand and the United States**, pp. 79-80.

¹⁰⁰ ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, **การเมืองระบบพหุขบวนการ**, แปลโดย พรรณี ฉัตรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 129-130.

¹⁰¹ แถมสุข นุ่มนนท์, **ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง** (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525), หน้า 4-10.

“...สำหรับประเทศไทยเองนั้น ภายหลังจากสงครามเกาหลี ความช่วยเหลือต่างๆ จากสหรัฐอเมริกาได้เริ่มหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก และประเทศไทยได้แสดงตัวอย่างเปิดเผยว่าเข้าข้างฝ่ายโลกเสรีที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการทำความตกลงสำคัญสามฉบับในช่วงปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)... ว่าด้วยการศึกษาและวัฒนธรรม ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ และความช่วยเหลือทางทหาร...”¹⁰²

ดังนั้น สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อไทยในการที่จะดำเนินนโยบายเข้าเป็นฝ่ายกับโลกเสรี โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา และนำมาซึ่งจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรระหว่างสองประเทศที่เป็นรูปธรรม จากการมีข้อตกลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น และทำให้สงครามเกาหลีมีความสำคัญต่อไทยทั้งในด้านจุดยืนของประเทศต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงวิวัฒนาการภายในไทยเอง จากการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา และได้รัฐการสนับสนุนจากข้อตกลงที่เป็นรูปธรรมซึ่งเริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1950 (พ.ศ. 2493)

2.4 สรุป

จากที่นำเสนอมานั้น ผู้เขียนสรุปว่า สงครามเกาหลีในทางหนึ่งนั้น ถือเป็นสงครามที่แสดงถึงความขัดแย้งภายในของเกาหลีเอง และในอีกทางหนึ่งนั้นแสดงถึงนัยของสงครามตัวแทนระหว่างสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ในบริบทของสงครามเย็นที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เอเชียตั้งแต่หลัง ค.ศ. 1949 และแม้ว่าการพยายามจะรวมเกาหลี (ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังหรือไม่) จะอยู่ในความคิดของผู้นำเกาหลีทั้งสองฝ่าย แต่จากบริบทของสงครามเย็นที่เกิดขึ้นจากการพยายามขยายอิทธิพลของมหาอำนาจทั้งสอง ไม่ว่าจะเป็นการแผ่ขยายอิทธิพลของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต และนโยบายสกัดกั้นอุดมการณ์ดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาใน ภูมิภาคเอเชียนั้น ทำให้ผู้เขียนเห็นว่า ทั้งสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตมีส่วนต่อการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลี ตั้งแต่กระบวนการสร้างเกาหลีให้แยกออกเป็นสองส่วนภายหลังสงครามโลก ครั้งที่สอง ซึ่งทั้งสองประเทศมหาอำนาจพยายามที่นำเกาหลีเข้ามาอยู่ในค่ายของตนเพื่อสร้าง อิทธิพลในภูมิภาคเอเชียดังที่ได้ทำไว้กับภูมิภาคยุโรปผ่านการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ภายหลังได้เข้าไปควบคุมเกาหลี ซึ่งมีผลให้เกิดความแตกต่างในการปกครอง เศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างส่วนเหนือ และส่วนใต้ของเกาหลี จนไม่สามารถที่จะรวมกัน โดยสันติวิธีได้และนำมาซึ่งสงครามเกาหลีในที่สุด

¹⁰² วิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” ใน 5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย : จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ . ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 116-117.

นอกจากนั้นแล้วสงครามเกาหลียังส่งผลต่อ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยรวม เพราะถือเป็นการปะทุของผลจากสงครามเย็นที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ในรูปแบบของการใช้กำลังทหารครั้งแรกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศมหาอำนาจเองทั้งสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ได้พยายามจะสนับสนุนเกาหลีในส่วนที่ตนมีอิทธิพลอยู่ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกานั้น ได้ตระหนักถึงการเกิดขึ้นของภัยคุกคามจากในภูมิภาคเอเชีย และทำให้เกิดการให้ความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ซึ่งแสดงออกในการเป็นผู้สนับสนุนลำดับแรกทั้งทางด้าน อาวุธ กำลังพล กำลังสนับสนุนต่าง ๆ ต่อเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ รวมถึงการเพิ่มกำลังทหารเข้ามาใน ภูมิภาคเอเชีย ในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งการส่งหน่วยเรือรบที่เจ็ดเข้าปกป้องได้หัวนหากมีการรุกรานจากจีนคอมมิวนิสต์ ส่วนสหภาพโซเวียตนั้น แม้ว่าจะไม่แสดงอย่างชัดเจนว่ามีส่วนต่อการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลี แต่จากหลักฐานการสนับสนุนทางอาวุธและการพยายามขัดขวางการทำงานของสหประชาชาติ ภายหลังการมีมติสนับสนุนเกาหลีใต้ ย่อมเป็นการแสดงนัยการให้การสนับสนุนเกาหลีเหนือต่อการรุกรานเกาหลีใต้ รวมถึงสหประชาชาติที่เป็นเสมือนผู้จัดระเบียบในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ได้ทำหน้าที่ในการเป็นตัวกลางในการให้ประเทศต่างๆ หาแนวทาง ในการจัดการปัญหาเกาหลี ซึ่งในที่สุดมีมติสนับสนุนเกาหลีใต้ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ซึ่งประเทศต่างๆ นั้นก็มีท่าทีสนับสนุนมหาอำนาจที่เป็นผู้นำค่ายของตน ซึ่งมีทั้งการแสดงความเห็นชอบ และขัดแย้ง รวมถึงการสนับสนุนความช่วยเหลือผ่านองค์กรดังกล่าว และผ่านการสนับสนุนเกาหลีโดยตรงเช่น สหรัฐอเมริกา ในช่วงก่อนมติคณะมนตรีความมั่นคง

สำหรับประเทศไทยนั้น ย่อมได้รับผลกระทบจากสงครามดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการที่ไทยได้สนับสนุนมติของสหประชาชาติในการต่อต้านเกาหลีเหนือ ผู้เขียนตีความได้ว่า พฤติกรรมของไทยดังกล่าวหากมองในเชิงระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่อยู่ในบริบทของสงครามเย็นนั้น แสดงถึงนัยการต่อต้านฝ่ายคอมมิวนิสต์ ที่มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ และย่อมเป็นการแสดงนัยการเลือกที่จะเข้ากับฝ่ายโลกเสรีที่นำโดยสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรที่ชัดเจนระหว่างสองประเทศ เพราะภายหลังจากการตัดสินใจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือด้านทหารและข้าวแก่เกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาตินั้น มีผลต่อทั้งนโยบายของไทยเองที่เปลี่ยนไปผูกพันกับโลกเสรีหรือสหรัฐอเมริกา มากขึ้น และสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นดังที่กล่าวมา และความช่วยเหลือนี้ก็ส่งผลกระทบต่อทั้ง ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งส่งผลต่อวิวัฒนาการของไทย ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1950 จนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นเมื่อการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยมีความสำคัญต่อจุดยืนของไทยในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรวมถึงส่งผลต่อวิวัฒนาการของประเทศที่มาจากความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา สารสำคัญของบทที่ 2 จะเป็นภาพที่นำไปสู่การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรจากการดำเนินนโยบายการสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติของไทยในสงครามเกาหลี ที่มาจากมุมมองในเชิงระบบที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภัยคุกคามซึ่งเป็นการอธิบายจากงานวิชาการส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ในบทที่ 3 ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ภัยคุกคามภายนอกกับการเข้าเป็นพันธมิตรในสงครามเกาหลี ของประเทศไทย

สงครามเกาหลีที่ปะทุขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 นั้น ได้ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ตระหนักถึงการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ซึ่งในช่วงก่อนสงครามเกาหลีนั้น ก็ได้ตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ภายหลังจากที่จีนได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ในปี ค.ศ. 1949 รวมถึงมีความต้องการเข้ามาต่อต้านการแผ่ขยายของภัยดังกล่าว และเมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้นจึงเป็นการนำสหรัฐอเมริกาเข้ามาในภูมิภาคเอเชียอย่างชัดเจน ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่ง ซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย และแม้ว่า ทางภูมิศาสตร์อาจมิได้รับผลกระทบจากสงครามดังกล่าวเทียบเท่าประเทศญี่ปุ่น หรือ จีน แต่ก็ได้ตระหนักถึงสถานะแวดล้อมภายนอกนั้นคือ สงครามเย็นระหว่างสองประเทศมหาอำนาจ และผลของมันที่เป็นรูปธรรม ซึ่งก็คือ สงครามเกาหลีที่ได้ปะทุขึ้นในทวีปเอเชีย จากการใช้กำลังทางทหารของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ ประกอบกับการรับรู้ถึงสถานะแวดล้อมของประเทศเพื่อนบ้านในช่วงก่อนสงครามเกาหลี เช่น พม่า มลายู (ปัจจุบันเป็นประเทศมาเลเซีย) และอินโดจีน (ปัจจุบันเป็นประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชา) ที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่ต่อต้านรัฐบาลต่างๆ ทำให้ที่ไทยตระหนักถึงการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในเอเชียก่อนสงคราม ย่อมเล็งเห็นถึงการคุกคามของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเมื่อสงครามปะทุขึ้น รวมถึงเมื่อสหประชาชาติซึ่งมีมติต่อต้านการกระทำของเกาหลีเหนือ ไทยก็ได้ให้การสนับสนุนมติดังกล่าว รวมถึงการให้การสนับสนุนในเรื่องของข้าว และต่อมามีการร้องขอการสนับสนุนกำลังทางทหารแก่เกาหลีใต้ ไทยในฐานะประเทศสมาชิก จึงส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี ซึ่งงานทางวิชาการต่างๆ ก่อนทศวรรษที่ 1990 ส่วนใหญ่ได้ให้เหตุผลของการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยว่า เป็นเรื่องของการดำเนินนโยบายต่อต้านภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ โดยการที่ไทยเข้าร่วมกับสหประชาชาตินั้น เพื่อว่า ในกรณีที่ไทยถูกรุกรานจากภัยในลักษณะเดียวกับเกาหลีใต้ จะมีการเข้าร่วมป้องกันจากพันธมิตร ซึ่งที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกาในการเข้าสนับสนุนไทยเพื่อต่อต้านภัยคุกคามดังกล่าว

ทั้งนี้ จากการนำเสนอในบทที่ 2 นั้น การดำเนินนโยบายของไทยดังกล่าว เป็นการแสดงนัยการเข้าเป็นฝ่ายกับโลกเสรี และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรมภายหลังการส่งทหารของไทย เมื่อผนวกกับการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากประเด็นของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ของงานทางวิชาการก่อน

ทศวรรษที่ 1990 นั้น ผู้เขียนเห็นว่า การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยในทางหนึ่ง สามารถอธิบายจากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในเรื่องของการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐที่มาจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ การป้องกัน ภัยคุกคามที่เป็นกรอบความคิดที่พัฒนามาจากสำนักสัจนิยม ซึ่งจะให้ภาพที่สมบูรณ์ขึ้นของการ เข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากมุมมองของทฤษฎี ที่มาประกอบกับการอธิบายเชิงประวัติศาสตร์ของงานวิชาการก่อนทศวรรษที่ 1990

สาระสำคัญของบทที่ 3 นี้ จะเป็นส่วนที่อธิบายสาเหตุของการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย และเป็นส่วนสำคัญที่ต่อเนื่องมาจาก การนำเสนอถึงภาพของการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีที่เป็นจุดเริ่มต้นการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรมในบทที่ 2 ซึ่งในบทที่ 3 จะเป็นการนำงานทางวิชาการที่อธิบายการเข้าสู่สงครามของไทยจากสาเหตุของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศ ซึ่งเป็นการอธิบายเชิงประวัติศาสตร์ มานำเสนอในมุมมองของทฤษฎีการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างรัฐจากประเด็นภัยคุกคามภายนอกประเทศ และจะเป็นประเด็นที่จะนำไปสู่การอธิบายสาเหตุที่แตกต่างกัน ของงานวิชาการช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา รวมถึงทฤษฎีการเข้าเป็นพันธมิตรในบทที่ 4 ที่เห็นว่าการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น มาจากประเด็นของภายในประเทศเช่นกัน ซึ่งถือเป็นประเด็นหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเริ่มจากการนำเสนอถึงการประเมินภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์จากสหรัฐอเมริกาก่อนสงครามเกาหลี ซึ่งนำมาสู่การเข้ามาในภูมิภาคของสหรัฐอเมริกา การประเมินภัยคุกคามของฝ่ายไทยก่อนสงคราม ซึ่งนำมาสู่การตระหนักได้ถึงภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ที่อาจเกิดขึ้นกับไทย จากการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี และนำไปสู่การเข้าสงครามเพื่อหาหลักประกันทางความมั่นคงจากพันธมิตร ซึ่งก็คือสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการอธิบายของงานวิชาการส่วนใหญ่ก่อนทศวรรษที่ 1990 และท้ายสุด การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากทฤษฎีการเข้าเป็นพันธมิตร ที่ให้น้ำหนักกับภัยคุกคามจากภายนอกประเทศของสำนักสัจนิยม

3.1 การประเมินภัยคุกคามในภูมิภาคเอเชียก่อนสงครามเกาหลีของสหรัฐอเมริกาและไทย

ในช่วงก่อนสงครามเกาหลีนั้น สหรัฐอเมริกาและ ไทย ได้ตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย และส่งผลให้สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีนโยบายที่เข้ามาป้องกันการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคมากขึ้น โดยเหตุการณ์ที่ทำให้สหรัฐอเมริกาทระหนักถึงภัยดังกล่าว และเริ่มที่จะมีนโยบายเข้ามาเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียก่อนสงครามเกาหลีนั้น ภายหลังจากการที่จีนได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ และได้ทำสนธิสัญญามิตรภาพกับสหภาพโซ

เวียดนามช่วงต้นปี ค.ศ. 1950¹ ในขณะที่ไทยเองนั้น ได้ตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์จากจีน เช่นเดียวกัน และก่อนหน้านั้น ได้มีการรับรู้ถึงพัฒนาการจากการที่ประเทศเพื่อนบ้านมีการบ่อนทำลายจาก ภัยคอมมิวนิสต์ รวมถึงการแทรกซึมจากภัยดังกล่าวภายในประเทศไทยเองที่มาจาก ชาวจีน ซึ่งทั้งนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อภูมิภาคเอเชีย และการตระหนักถึงภัยของ คอมมิวนิสต์ของไทยนั้น เป็นสภาวะแวดล้อมที่สำคัญในการที่ไทยจะดำเนินนโยบายการสนับสนุน สหประชาชาติในสงครามเกาหลี ผู้เขียนจึงขอทบทวนสภาวะแวดล้อมดังกล่าวก่อนที่จะนำเสนอถึง สาเหตุการ เข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

3.1.1 ท่าทีของสหรัฐอเมริกา

การตระหนักถึงภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาที่นำมาสู่สงครามเย็นหลัง สงครามโลกครั้งที่สองนั้น เกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปเป็นภูมิภาคแรก ไม่ว่าจะเป็น ความไม่ยอมรับการ เกิดขึ้นของพรรคบอลเชวิคในปี ค.ศ. 1917 ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกา และ สหภาพโซเวียต จากข้อตกลงการประชุมยัลตา (Yalta Conference) ในเรื่องการจัดระเบียบประเทศในยุโรปตะวันออก ในปี ค.ศ. 1945 การพยายามที่จะสกัดกั้นการขยายตัวของสหภาพโซเวียต หรืออุดมการณ์ คอมมิวนิสต์ จากการประกาศนโยบายที่ชัดเจนของสหรัฐอเมริกาในการสกัดกั้นภัยคุกคามของ คอมมิวนิสต์ และเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมกับภูมิภาคยุโรปอย่างเป็นทางการจากการเกิดของหลักการ ทรูแมน และแผนการมาร์แชลล์ในปี ค.ศ. 1947 รวมถึงการป้องกันทางทหารในภูมิภาคยุโรป เช่น องค์กรสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (นาโต) ซึ่งทำให้ไทยต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาใน ช่วงต้นของสงครามเย็น (ปี ค.ศ. 1945-1949) นั้น เน้นการให้ความสำคัญแก่ประเทศในกลุ่มยุโรป เป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะมีการให้ความช่วยเหลือในภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย เช่น ตะวันออกกลาง หรือ ในจีน ซึ่งขณะนั้นได้เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างพรรครัฐบาลจีนซึ่งก็คือ พรรคก๊กมินตั๋ง (Kou Min Tang: KMT) ของเจียงไคเช็ค (Chaing Kaishek) กับพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party: CCP) ของเหมา เจ๋อตุง (Mao Zedong) ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ทำการช่วยเหลือพรรครัฐบาลในเรื่องของ อาวุธและเงินทุน แต่อย่างไรก็ตาม ความสนใจของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศในภูมิภาคเอเชียก็ยังไม่ มากเท่ากับยุโรป ซึ่งอาจจะมีเหตุผล มาจากในขณะนั้น สหรัฐอเมริกายังมีฐานทัพอยู่ในประเทศ ต่าง ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และ สหรัฐอเมริกาเห็นว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ใน ประเทศอื่นในภูมิภาคไว้ได้ จึงทำให้ความสนใจของสหรัฐอเมริกามุ่งไปสู่ประเทศในภูมิภาคยุโรป

¹ Bryce Harland, *Collision course: America and East Asia in the past and the future* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1996), p. 70-71. Michael Yahuda, *The international politics of the Asia-Pacific, 1945-1995* (London: New York: Routledge, 1996), pp. 25,119.

เป็นหลัก² จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้สหรัฐอเมริกา ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชีย มากกว่าเดิม และเป็นจุดเริ่มต้นของการมองผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภูมิภาคเอเชียต่อภูมิภาคยุโรป ของประธานาธิบดีทรูแมนและที่ปรึกษา นั่นคือ การสิ้นสุดการผูกขาดของระเบิดปรมาณูของ สหรัฐอเมริกา และการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยเหมา เจ๋อตุง

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1949 สหภาพโซเวียตสามารถทดลองระเบิดปรมาณูได้สำเร็จ ทำให้สหรัฐอเมริกานั้นมิได้เป็นประเทศเดียวที่ผูกขาดการมีอาวุธร้ายแรงอีกต่อไป ที่ปรึกษาของ ประธานาธิบดีทรูแมน จึงเสนอให้มีการอนุมัติการสร้างระเบิดปรมาณูที่มีอนุภาคร้ายแรงกว่าที่ใช้ ในการสู้รบในสงครามโลกครั้งที่สอง รวมถึงเรื่องของการเพิ่มงบประมาณทางทหารมากขึ้น เพื่อใช้ในการ ป้องกันภัยคุกคามจากสหภาพโซเวียต ซึ่งในขณะนั้นสหรัฐอเมริกาเห็นว่า สหภาพโซเวียตอาจจะ เข้าทำการคุกคามประเทศในยุโรปตะวันตกได้ แต่เหตุการณ์ก็ยิ่งเลวร้ายลงเมื่อ เหมา เจ๋อตุง ผู้นำ แห่งกองทัพคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะเหนือพรรครัฐบาลจีน (KMT) และได้สถาปนาสาธารณรัฐ ประชาชนจีน (People's Republic of China) เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 โดยจัดตั้งรัฐบาล คอมมิวนิสต์จีนที่กรุงปักกิ่งโดยมีการรับรองจากสหภาพโซเวียต และกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ทำให้สหรัฐอเมริกาหมดอิทธิพลต่อประเทศจีนไปโดยปริยาย และจากการที่สหภาพโซเวียตได้ให้ การรับรองสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีระบอบการปกครองแบบเดียวกับตน สิ่งที่เกิดขึ้นคือ การลงนามร่วมในสนธิสัญญาพันธมิตร (treaty of friendship, alliance and mutual assistance) ใน ค.ศ. 1950³ ซึ่งทำให้เกิดการร่วมมือทางด้านการทหารและความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีให้แก่ จีนคอมมิวนิสต์ และสถานการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้สหรัฐอเมริกาเริ่มจะมีความวิตกกังวล ต่อความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียมากขึ้น

ประธานาธิบดีทรูแมน และคณะผู้บริหารได้มองเห็นการเสี่ยงของประเทศในแถบภูมิภาค เอเชียต่อการคุกคามของคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งทุกคนในวอชิงตันถือเป็นญูแจ

² จอห์น แสเปนเนียร์ (John Spanier) อธิบายว่าฝ่ายบริหารของสหรัฐอเมริกาเห็นว่าไม่มีพื้นที่ในภูมิภาค เอเชีย ที่มีความสำคัญ เท่ากับภูมิภาคยุโรป โดยเขาใช้คำว่ายุทธศาสตร์หลัก (strategic priority) กับภูมิภาคยุโรป และใช้คำว่าผลประโยชน์รอง (secondary interest) กับภูมิภาคเอเชีย โปรดดู John Spanier, **American foreign policy since World War II** (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1991), p. 64.

³ จุลชีพ ชินวรรณ, “นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น,” อ้างใน 5 ทศวรรษการ ต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 122.

ไปสู่อนาคตของเอเชีย (the key to Asia future)⁴ หากการปฏิรูปฟื้นฟูญี่ปุ่นในด้านต่าง ๆ ไม่สำเร็จ ในเร็ววัน ก็มีโอกาที่จะถูกรอบงำจากอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ เนื่องจากแหล่งวัตถุดิบของญี่ปุ่น ส่วนมากจะมาจากแมนจูเรีย ทางเหนือของจีน เกาหลีเหนือ และไต้หวัน ซึ่งเกือบจะทั้งหมดอยู่ ภายใต้อิทธิพลของระบบคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นถือได้ว่ามีศักยภาพที่สุดในภูมิภาค เอเชียในด้านอุตสาหกรรมและแรงงาน ซึ่งการที่สหรัฐอเมริกาสูญเสียอิทธิพลในประเทศจีนทำให้ ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศที่เชื่อมต่อกับแหล่งวัตถุดิบของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นการที่จะรักษาสถานภาพของญี่ปุ่นไว้ให้อยู่ในพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา เป็นสิ่งที่ คณะรัฐบาลทุกคนในสหรัฐอเมริกาเห็นชอบด้วย⁶ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาก็ยังมีความกังวลต่อการ เพิ่มของกระแสคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นกัน เนื่องมาจากการได้รับชัยชนะของ พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็จะมีส่วนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น อินโดจีน มาลายู ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งการเกิดขึ้นของการแผ่ขยายอิทธิพลของลัทธิ คอมมิวนิสต์ในเอเชียนั้น ได้เริ่มตั้งแต่การประกาศการจัดตั้งโคมินฟอรัม (Cominform) หรือสำนัก ข่าวสารคอมมิวนิสต์ (Communist Information Bureau) เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสหภาพ- โซเวียต และ ประเทศที่อยู่ในอิทธิพล ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1947 เพราะ องค์กรดังกล่าวมิใช่เพียงแต่ ต้องการตอบโต้ประเทศฝ่ายโลกเสรีในภูมิภาคยุโรปเท่านั้น⁷ แต่ยังรวมไปถึงการพยายามทำให้ สถานการณ์ในประเทศที่อยู่ในอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ยากต่อการควบคุม หรือ

⁴ Melvyn P. Leffler, **The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War, 1917-1953** (New York: Hill and Wang, 1994), p. 87.

⁵ Christopher Layne, "Rethinking American grand strategy: Hegemony or balance of power in the twenty-first century?," **World Policy Journal**, Summer 1998, 15.2, 8-28 [online], (n.d.), Available from: <http://fox.rolls.edu/~tlairson/intro/ushegemony5.html> [2001, May 5]

⁶ Ibid. and Spanier, **American foreign policy since World War II**, pp. 75-76.

⁷ เนื่องจาก แผนการมาร์แชลล์ ของสหรัฐอเมริกา มีจุดประสงค์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจประเทศต่าง ๆ ใน ยุโรป เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงในการเมืองและด้านสังคมได้อย่างอิสระเช่นกรีซและตุรกี และเพื่อป้องกัน ผลกระทบจากเศรษฐกิจของภูมิภาคยุโรปต่อตลาดการค้าของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งเพื่อสกัดกั้นการเข้าครอบงำ ของคอมมิวนิสต์ โปรดดู วิลลวอร์ธ กัทโรคม, **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง** (กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2544), หน้า 28-30. John Lewis Gaddis, **We now know: Rethinking Cold War history** (Oxford: Oxford University Press, 1997), p. 46. David Rees, **The Age of containment: The Cold War 1945-1965** (New York: St Martin's Press, 1967), p. 24. และ ภูมิรัตน์ ทักษาดิพงษ์, "กลวิธีทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 78. ทำให้เกิดการก่อตั้งองค์การโคมินฟอรัมในปี ค.ศ. 1949 เพื่อเป็นองค์การในการ ช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระบอบคอมมิวนิสต์เพื่อทดแทนแผนการมาร์แชลล์เช่นเดียวกัน วิลลวอร์ธ กัทโรคม, **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง**, หน้า 30-31.

พยายามสร้างสถานการณ์ที่ไม่สงบขึ้น โดยในปี ค.ศ. 1948 พรรคคอมมิวนิสต์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้พยายามทำการต่อต้านรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็น ฟิลิปปินส์ มลายู และ อินโดจีน รวมถึงการพยายามทำลายเสถียรภาพของรัฐบาล อินโดนีเซีย พม่า⁸ ซึ่งแม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จยกเว้น อินโดจีนแต่ ก็แสดงถึงการพยายามขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตในภูมิภาคนี้ ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ดิน แอชิสัน (Dean Acheson) กล่าวในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1950 ว่า

“ ... สหภาพโซเวียตได้ขยายอิทธิพลของตน เข้ามาครอบงำในจีน ซึ่งจะเป็นภัยคุกคามต่ออินโดจีน ขยายลงไปถึงมาลาชา รวมถึงการสร้างปัญหาที่อาจตามมาในฟิลิปปินส์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว ในอินโดนีเซีย...”⁹

ทั้งนี้ ก่อนการที่ประธานาธิบดีทรูแมน และที่ปรึกษาจะเริ่มให้ตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ในในภูมิภาคเอเชียนั้น นโยบายต่างประเทศในการจัดการกับภัยคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปเป็นภูมิภาคแรก โดย จอร์จ เอฟ เคนเนน (George F. Kennan) อดีตที่ปรึกษาสถานทูตอเมริกัน ณ กรุงมอสโก ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองก่อนที่จะมาเป็นที่ปรึกษาให้กับประธานาธิบดีทรูแมน ทำการวิเคราะห์และแจ้งเตือนว่า นโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตนั้น เป็นนโยบายที่ก้าวร้าว (aggressive foreign policy) และเห็นว่าสหรัฐอเมริกาจะต้องไม่ทนกับพฤติกรรมดังกล่าว และจะต้องพยายามปิดล้อม สหภาพโซเวียตให้อยู่ในบริเวณที่อยู่เท่านั้น ซึ่งต่อมาเขาได้เสนอให้สหรัฐอเมริกาจำกัดการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียต โดยพยายามไม่ให้มีการทำสงครามกัน และเขาเห็นว่าหากโซเวียตไม่สามารถจะขยายอิทธิพลเข้ามาในประเทศไทยยุโรปตะวันตกได้ ก็จะอ่อนกำลังลงไปเอง¹⁰ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นที่มาของนโยบายปิดล้อม หรือ Containment Policy ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหลักการทรูแมน หรือแผนการมาร์แชลล์ ที่เกิดขึ้นนั้นก็เป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาที่สอดคล้องกับแนวคิดของ เคนเนน

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวนี้ ยังมีได้นำมาใช้กับภูมิภาคเอเชียจนกระทั่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงเป็นคอมมิวนิสต์ของจีน และเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในช่วงต้นปี ค.ศ. 1950 ที่มีการประกาศเขตการป้องกัน (defence perimeter) ของสหรัฐอเมริกาในเอเชียแปซิฟิก ในเดือนมกราคม

⁸ Rees, *The age of containment: The Cold War 1945-1965*, pp. 25-26.

⁹ FRUS, 1950, Vol.3 (Washington, D.C.: Government Printing Office, 1976), p. 349. in Leffler, *The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War, 1917-1953*, p. 92.

¹⁰ Gaddis, *We now know: Rethinking Cold War history*, p.37. Michael Yahuda, *The international politics of the Asia-Pacific*, pp. 116. and Rees, *The age of containment: The Cold War 1945-1965*, p.23.

(ก่อนหน้าที่จะมีการลงนามในข้อตกลงพันธมิตรระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน และ สหภาพโซเวียตในเดือนกุมภาพันธ์) และมีการยอมรับรัฐบาลเบาไต (Bao Dai) ในเดือนกุมภาพันธ์ เพื่อป้องกันมิให้มีการขยายของคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังจากที่ประสบความสำเร็จในจีน¹¹ นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกาเริ่มมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชีย มากขึ้น เพื่อที่จะป้องกันการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ และถ่วงดุลย์กับสหภาพโซเวียต โดยเอกสารความมั่นคงแห่งชาติหมายเลข 68 (National Security Council No.68: NSC-68) ที่พอล นิตซ์ (Paul Nitze) หนึ่งในที่ปรึกษาของประธานาธิบดีทรูแมนได้เสนอ นั่นคือ นโยบายเกี่ยวกับการปิดล้อมสหภาพโซเวียตของสหรัฐอเมริกา¹² โดยเขามีความเห็นว่าการจะเพิ่มความแข็งแกร่งทางทหารและด้านเศรษฐกิจเพื่อที่จะต่อต้านภัยคุกคามจากสหภาพโซเวียตภายหลังจากที่สามารถคิดค้นระเบิดปรมาณูได้ โดยเพิ่มศักยภาพทางทหารให้แก่ประเทศพันธมิตรในภูมิภาคยุโรป และถ้าเป็นไปได้ก็ควรจะรับเยอรมนีตะวันตกเข้ามาเป็นพันธมิตร เพื่อที่จะเสริมสร้างศักยภาพทางทหารของกลุ่มพันธมิตรได้นอกจากนี้รวมถึง การที่จะรักษาสถานภาพของญี่ปุ่นและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งอาจหมายถึงการส่งความช่วยเหลือทางทหารให้แก่รัฐบาลที่เป็นมิตรของประเทศเหล่านั้น¹³ โดยเขาเชื่อว่าถ้าไม่เพิ่มศักยภาพทางทหารดังกล่าว จะทำให้เสียพันธมิตรที่สำคัญไปจากการคุกคามของสหภาพโซเวียต ซึ่งจะทำให้ไม่เป็นผลดีต่อความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา และภายหลังจากที่ NSC-68 ได้รับการอนุมัติจากฝ่ายบริหารในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1950 ได้มีการเพิ่มศักยภาพทางทหารให้แก่ นาโต การเพิ่มความช่วยเหลือให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และเสถียรภาพทางการเมืองภายในของเยอรมนีตะวันตก และญี่ปุ่น รวมทั้ง การพยายามที่จะรวมเยอรมนีตะวันตกเข้าเป็นสมาชิกของนาโต นอกจากนี้ยังได้มีการวางแผนให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ประเทศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้และประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁴

¹¹ อย่างไรก็ตาม เขาเห็นว่า นโยบายปิดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่มีความชัดเจน จนกระทั่งการเข้าร่วมสงครามเกาหลีของสหรัฐอเมริกา Michael Yahuda ,*The international politics of the Asia-Pacific*, pp.118-121.

¹² Leffler, *The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War, 1917-1953*, pp. 93-94.

¹³ สรุปจาก section VI และ VIII ในเอกสาร NSC 68: **United States Objectives and Programs for National Security (April 14, 1950)**[online], (n.d.), Available from: <http://www.fas.org/irp/offdocs/nsc-hst/nsc-68.htm>[2002, May 5]

¹⁴ Douglas J. McDonald, "The Truman administration and global responsibility: The birth of the falling domino principle," in *Dominoes and bandwagons strategic: Beliefs and great power competition in the Eurasian rimland*, eds. Robert Jervis and Jack Snyder (New York: Oxford University Press, 1991), p. 130.

ในส่วนของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทยนั้น ในการประชุมที่สำนักงานกิจการด้านตะวันออกไกล (Office of Far Eastern Affairs) และนักการทูตอาวุโสจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการหาหนโยบายต่อประเทศไทยในต้นเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) มีความเห็นในที่ประชุมซึ่งเป็นการเสนอของนาย โรแลนด์ บุชเนอร์ (Rolland Bushner) ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขานุการโทแห่งสถานทูตสหรัฐอเมริกาที่กรุงเทพมหานครว่า สหภาพโซเวียตนั้น มีแผนการที่จะสร้างฐานในกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอินโดจีน รวมไปถึงการใช้การบ่อนทำลายพม่า และมาลาญ จากพรรคคอมมิวนิสต์จีนในประเทศเหล่านั้น ซึ่งรวมถึงการที่พรรคคอมมิวนิสต์ในจีนให้การสนับสนุนสินค้าราคาต่ำให้แก่บริษัทจีนในไทยเพื่อที่จะทำการแข่งขัน และขับให้สหรัฐอเมริกาและอังกฤษไม่สามารถทำการค้าขายได้ จากการประชุมดังกล่าว สหรัฐอเมริกาเริ่มเห็นว่า ปัญหาคอมมิวนิสต์เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับประเทศไทย ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะต้องทำการเข้าช่วยเหลือไทยในการต่อต้านภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์¹⁵ อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมต่างๆ จากสหรัฐอเมริกายังมีได้เข้ามาสู่ประเทศอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม จนกระทั่งภายหลังจากการเข้าสู่สงครามเกาหลี (หลังปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493))

3.1.2 ท่าทีของไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ชัยชนะในพื้นที่แผ่นดินใหญ่จีน โดยผู้นำแห่งกองทัพคอมมิวนิสต์เหมา เจ๋อตง ได้รับชัยชนะเหนือพรรครัฐบาลจีน (KMT) และได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) ซึ่งได้จัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์จีนที่กรุงปักกิ่งโดยมีการรับรองจากสหภาพโซเวียต รวมไปถึงการประกาศนโยบายต่างๆ ของพรรคคอมมิวนิสต์ เช่น การเป็นพันธมิตรกับสหภาพโซเวียต และการต่อสู้เพื่อปลดแอกจากจักรวรรดินิยมในจีน ได้มีเหตุการณ์การแผ่ขยายของอุดมการณ์ดังกล่าวในประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมไปถึง ประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น มีการเข้ามาประชิดพรมแดนจากกองทัพจีนคอมมิวนิสต์ทางชายแดนอินโดจีนของฝรั่งเศส และการเข้ามาทางชายแดนด้านเหนือ โดยได้อ้างสาเหตุในการเข้ามาปราบกองทัพจีนคณะชาติ ทำให้ฝ่ายไทยก็วิตกเช่นเดียวกัน¹⁶ว่า คอมมิวนิสต์จีนจะใช้เป็น

¹⁵ Daniel Fineman, **A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958** (Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997), p. 70.

¹⁶ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” ใน **5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ**. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 116.

มูลเหตุอ้างเพื่อเข้ารุกรานไทย¹⁷ และในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ได้เกิดสงครามกู่ชาติอินโดจีนโดยรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์นั้น ก็ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศเวียดนาม (เวียดนามห์) และในลาว ซึ่งขบวนการดังกล่าวได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ¹⁸

ในเรื่องของภัยของคอมมิวนิสต์ภายในประเทศนั้น ในสมัยการบริหารงานของจอมพล ป. พิบูลสงครามหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นเรื่องของการเคลื่อนไหวของผู้สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ซึ่งจริงๆ แล้วการเคลื่อนไหวของผู้ที่นิยมอุดมการณ์ดังกล่าวในประเทศไทยได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2473) โดยในขณะนั้นได้มีการติดต่อประสานงานกับพรรคคอมมิวนิสต์ในมลายู แต่ในช่วงเวลาต่อมาได้มีการติดต่อโดยตรงกับพรรคคอมมิวนิสต์ทางเชียงไฮ้ และสันนิษฐานได้ว่าคอมมิวนิสต์ของไทยนั้นมีส่วนเชื่อมโยงกับคอมมิวนิสต์จีนมากกว่าสหภาพโซเวียต เพราะในขณะที่มีการกวาดล้างคอมมิวนิสต์ในจีนแผ่นดินใหญ่ของจีนคณะชาติ ปัญุชาชนจีนที่นิยมคอมมิวนิสต์บางส่วนได้หลบหนีลงมาในประเทศไทย และได้นำอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ของจีนเข้ามาเพื่อเผยแพร่ให้กับคนไทยอีกด้วย¹⁹

ในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1932 (พ.ศ. 2475) ก็ได้มีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ต่อคณะราษฎรเพื่อที่จะพยายามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ทางรัฐบาลก็มิได้มีนโยบายสนับสนุนคอมมิวนิสต์ โดยในปี ค.ศ. 1933 (พ.ศ. 2476) ได้ออกกฎหมายต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยมีหลักการเอาโทษบุคคลผู้สนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์²⁰ ทำให้การดำเนินงานของผู้สนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก อย่างไรก็ตาม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองนั้น การเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์พยายามแทรกซึมเข้าสู่คนไทยโดยอาศัยความรู้สึก

¹⁷ การแทรกซึมของกองทัพจีนคอมมิวนิสต์ในประเทศเพื่อนบ้านและในไทยโปรตุเกส วิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2,” ใน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950). ทรงศรี อัจจุรงค์, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2519), หน้า 318-320. และ จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 102-105.

¹⁸ สุภาวดี พ่วงภักดี, “การศึกษาเรื่องนโยบายต่างประเทศไทยกับความเป็นกลาง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 39.

¹⁹ ภูมิรัตน์ ทักษาดิพงษ์, “กลวิธีบ่อนทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย,” หน้า 83-84.

²⁰ ยูเฟรศ มิลลิแกน, “บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 130-135.

ชาตินิยม และต่อต้านญี่ปุ่น ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จในการโนมน้าวคนไทยให้หันมานิยม
อุดมการณ์คอมมิวนิสต์²¹

นอกจากนี้ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลไทยได้ยกเลิกกฎหมายต่อต้าน
คอมมิวนิสต์ในปี ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) เพื่อแลกกับการเข้าเป็นสมาชิกในองค์การสหประชาชาติ
ซึ่งทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่เปิดเผยมากขึ้นของผู้สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ได้แก่ การจัดตั้ง
พรรคคอมมิวนิสต์ไทย รวมทั้งได้มีสมาชิกพรรคดังกล่าว เข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร นอกจากนี้ได้มีการพยายามประกาศนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์
รวมถึงการจัดตั้งสื่อหนังสือพิมพ์เพื่อเป็นกระบอกเสียงให้แก่พรรคอีกด้วย²² ซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้มี
การเคลื่อนไหวของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ก่อนการเข้ามาของ
รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ต่อมาในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยก็
ได้รับผลจากการรุกรานและแทรกซึมของคอมมิวนิสต์จากการแพร่ขยายของลัทธินี้เกิดในหมู่คนจีน
ในประเทศไทยซึ่งมีการแสดงออกถึงความเห็นที่ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับขบวนการคอมมิวนิสต์ภายใต้
การนำของ เหมา เจ๋อตุง ที่กำลังต่อสู้ทางการเมืองอยู่ในประเทศจีนขณะนั้น ทำให้การโฆษณาชวนเชื่อ
เพื่อสนับสนุนคอมมิวนิสต์จีนในหมู่หนังสือพิมพ์จีนที่ออกในประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในสมัย
จอมพล ป. ได้มีการกวาดล้างและพยายามกำจัดการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ.
2491)²³ และเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ชัยชนะในแผ่นดินใหญ่จีน โดยผู้นำแห่งกองทัพ
คอมมิวนิสต์เหมา เจ๋อตุง ได้รับชัยชนะเหนือพรรครัฐบาลจีน และได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชน
จีนในเดือน ตุลาคม ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) และจัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์จีนที่กรุงปักกิ่งโดยมีการ
รับรองจากสหภาพโซเวียต และกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ก็ยิ่งทำให้เป็นปัญหามากขึ้นสำหรับรัฐบาล
จอมพล ป. เพราะชาวจีนมิใช่เพียงจุดกำเนิดของความขัดแย้งภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวนำ
อุดมการณ์คอมมิวนิสต์อันเชื่อว่าจะแผ่ขยายไปทั่วโลกอาจคุกคามไทยโดยการแทรกซึม บ่อนทำลาย

²¹ รัศมี ศรีวรพงษ์พันธ์, “อิทธิพลทางอุดมการณ์คอมมิวนิสต์จีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 51-52.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 53-54.

²³ ชาตรี ฤทธิธรรมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 171.

หรือแม้แต่การรุกราน สิ่งเหล่านี้อยู่ในใจของจอมพล ป. และพรรคพวกในขณะนั้น²⁴ รวมไปถึงการประกาศนโยบายต่างๆ ของพรรคคอมมิวนิสต์ เช่น การเป็นพันธมิตรกับสหภาพโซเวียต และการต่อสู้เพื่อปลดแอกจากจักรวรรดินิยมในจีนได้สำเร็จจะเป็นตัวอย่างต่อประเทศอื่นนั้น เป็นการแสดงถึงนโยบายแทรกแซงกิจการภายในประเทศที่ทำให้ผู้นำไทยไม่พอใจด้วย²⁵ นอกจากนี้ ยังได้มีการเคลื่อนไหวอย่างลับๆ ของผู้สนับสนุนอุดมการณ์ดังกล่าวในประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การเกิดขึ้นของคณะกรรมการ สันติภาพแห่งประเทศไทย (World Peace Council-WPC) ซึ่งอ้างว่ามีการกึ่งในการเรียกร้องสันติภาพ ประณามการใช้อาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐอเมริกา แต่ก็ได้มีกิจกรรมเช่น การเรียกร้องต่อประชาชน นักศึกษา รวมถึงการให้สมาชิกขององค์กรดังกล่าวเข้าไปร่วมประชุมคอมมิวนิสต์นานาชาติ ซึ่ง ทั้งหมดอยู่ภายใต้การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ไทย²⁶

ดังนั้น จากที่ผู้เขียนนำเสนอมา เป็นการประเมินภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์จากทั้งฝ่ายสหรัฐอเมริกา และฝ่ายไทยในช่วงก่อนสงครามเกาหลี ซึ่งหากมองจากบริบทของสงครามเย็นนั้น ทั้งสองประเทศได้เห็นตรงกันในเรื่องของความเป็นภัยของคอมมิวนิสต์ โดยฝ่ายสหรัฐอเมริกาได้พยายามที่จะสกัดกั้นการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียภายหลังจากที่ตระหนักได้ว่าการพยายามแผ่ขยายในภูมิภาคดังกล่าวปลาย ค.ศ. 1949 และเมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้นนั้น สหรัฐอเมริกาได้แสดงท่าทีที่ชัดเจนในการเข้ามาป้องกันภูมิภาคเอเชีย ดังที่นำเสนอมาในบทที่ 2 ซึ่งเป็นการย้ำถึงการเห็นถึงภัยคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคดังกล่าว และจากที่นำเสนอมาไทยเองก็ได้ตระหนักถึงการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคมาตั้งแต่ก่อนสงครามเกาหลี ไม่ว่าจะมาจากการพัฒนาของการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ภายในประเทศ ตั้งแต่ก่อนช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1932 (พ.ศ. 2475) รวมถึงการที่จีนได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นคอมมิวนิสต์ และการที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยกำลังประสบปัญหาการบ่อนทำลาย หรือพยายามล้มล้างรัฐบาลเหล่านั้น จากกลุ่มที่สนับสนุนอุดมการณ์ดังกล่าว ทำให้เมื่อสงครามได้ปะทุขึ้นไทยจึงได้แสดงท่าทีสนับสนุนเกาหลีใต้ที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยผ่านสหประชาชาติ ซึ่งเป็นการแสดงนัยของการดำเนินนโยบายเข้าเป็นฝ่ายกับโลกเสรี และเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นในอีกทางหนึ่ง การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยย่อมแสดงถึงการต่อต้านฝ่ายคอมมิวนิสต์ รวมถึงการเล็งเห็นถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้จากการคุกคามของคอมมิวนิสต์ต่อไทย ดังกรณีที่เกิดขึ้นกับเกาหลีใต้ได้ โดยในส่วนต่อไปจะเป็น

²⁴ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2,” ใน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950). ทรงศรี อัจจอรุณ, บรรณาธิการ, หน้า 320.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 317-318.

²⁶ ภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์, “กลวิธีบ่อนทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย,” หน้า 87.

การอธิบายสาเหตุของการเข้าสู่สงครามเกาหลี จากงานทางวิชาการส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ซึ่งได้อธิบายถึงสาเหตุของการเข้าสู่สงครามเกาหลี ที่มาจากการต้องการพันธมิตรในการป้องกันภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์

3.2 การเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจากผลกระทบในภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์

การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี หากมองในเชิงระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลต่อประเทศไทยในการแสดงท่าทีต่อคอมมิวนิสต์ เนื่องจากสงครามดังกล่าวเป็นการแสดงนัยถึงการต่อสู้ระหว่างอุดมการณ์เสรีที่สนับสนุนเกาหลีใต้ และอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่สนับสนุนเกาหลีเหนือ และผู้เขียนเห็นว่าเมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้นนั้น ย่อมทำให้ไทยได้ตระหนักถึง ผลที่เป็นรูปธรรมของสงครามเย็นที่ได้ปะทุขึ้นในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งแสดงถึงการคุกคามของคอมมิวนิสต์ผนวกกับประเด็นการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค ที่มีพัฒนาการมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีน สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเพื่อนบ้านที่มาจากกลุ่มที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดการแสดงท่าทีต่อสงครามเกาหลีที่ชัดเจนในการต่อต้านการคุกคามของคอมมิวนิสต์ในสงครามเกาหลี โดยเมื่อสหประชาชาติที่มีหน้าที่ในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งไทยเป็นสมาชิกอยู่ มีมติต่อต้านเกาหลีเหนือ ไทยได้ตัดสินใจที่จะสนับสนุนมติดังกล่าว รวมถึงได้สนับสนุนทางด้านกำลังทหาร และด้านอื่นๆ ต่อสหประชาชาติในสงครามเกาหลี เมื่อมีการร้องขอในเวลาต่อมา ทั้งนี้ เนื่องจากไทยที่ตระหนักในภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จากสงครามดังกล่าว และต้องการพันธมิตรที่เข้ามาช่วยเหลือ ในกรณีที่ไทยประสบเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันกับการเกิดขึ้นกับเกาหลีใต้ ซึ่งงานทางวิชาการต่างๆ ก่อนทศวรรษที่ 1990 ได้อธิบายถึงสาเหตุที่สนับสนุนตรรกดังกล่าวไว้ นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายดังกล่าวของ ไทยเป็นการแสดงถึงการเข้าร่วมในการป้องกันทางความมั่นคงระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ในการต่อต้านการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย

3.2.1 การตระหนักถึงภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์จากสงครามเกาหลีของไทย

ผู้เขียนเห็นว่า หากมองในเชิงระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว การพัฒนาของสงครามเย็นซึ่งในช่วงแรก ที่ได้เกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปซึ่งเป็นการต่อสู้ในการพยายามสร้างค่ายหรือฝ่าย ที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมของสหรัฐอเมริกา และฝ่ายที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต ที่อาจยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยนั้น ได้ปะทุขึ้นในรูปของสงครามที่เป็นการใช้กำลังทางทหารที่ชัดเจนในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการต่อสู้ระหว่างเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ แต่ในบริบทของสงครามเย็น สงครามดังกล่าวแสดงถึงการต่อสู้

ระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมกับฝ่ายที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย และไทยในฐานะที่เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียย่อมได้รับผลกระทบจากสงครามดังกล่าว ต่างจากสงครามเย็นในภูมิภาคยุโรป เพราะการที่เกาหลีเหนือได้บุกลงมานั้นการที่เกิดความได้เปรียบต่างๆ นั้นมีความเป็นไปได้ที่มีการสนับสนุนกำลังทหารจากจีนคอมมิวนิสต์²⁷ สงครามเย็นจึงมิใช่ เรื่องไกลตัวที่มาจากอิทธิพลของสหภาพโซเวียตเท่านั้น แต่เป็นจีนซึ่งกลายเป็นคอมมิวนิสต์หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองปี ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) และทำให้สงครามเกาหลีก็แสดงนัยของการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย ประกอบกับสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านของไทยในช่วงเวลาก่อนสงครามรวมถึงในช่วงสงครามนั้น ก็มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านฝ่ายรัฐบาลที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ไม่ว่าจะเป็นในพม่า มลายู และเวียดนาม²⁸ มีการเข้ามาประชิดพรมแดนของไทยจากกองทัพเงินคอมมิวนิสต์ทางชายแดนอินโดจีนของฝรั่งเศส และการเข้ามาทางชายแดนด้านเหนือในการเข้ามาปราบกองทัพเงินคณะชาติ²⁹ ที่เมื่อผนวกกับการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีย่อมทำให้ไทยเองนั้นตระหนักว่าภูมิภาคเอเชียกำลังเผชิญกับการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์

ในส่วนภายในประเทศนั้น ประเด็นเรื่องภัยคอมมิวนิสต์อาจดูรวมไปกับเรื่องของชาวจีนในประเทศไทย ในขณะที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ก็ได้มีการพยายามที่จะจำกัดการเข้ามาครอบครองความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ จากนโยบายชาตินิยม รวมถึง เห็นว่าชาวจีนมีส่วนต่อการฉ้อโกงในเรื่องข้าว และเรื่องอื่นๆ ในสมัยรัฐบาลพลเรือนหลังสงครามโลกครั้งที่สอง³⁰ และในการเข้าควบคุมประเทศหลัง ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ชุมชนชาวจีนในไทยได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับจีนคอมมิวนิสต์ ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนมีอาชีพ

²⁷ Chae Sin Lee, “Conflict cooperation: the Pacific powers and Korea”, in **Korea’s future and the great Powers**, eds. Nicolas Eberstadt and Richard J. Ellings (London: University of Washington Press, 2001), p. 54.

²⁸ Donald E. Nuechterlein, **Thailand and the struggle for Southeast Asia** (N.Y.: Cornell University Press, 1965), p. 69.

²⁹ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2,” ใน **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950)**. ทรงศรี อัจจอรุณ, บรรณาธิการ, หน้า 318-320. และ จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” หน้า 102-105.

³⁰ G. William Skinner, **Chinese society in Thailand: An analytical history** (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1957), p. 288. in Donald E. Nuechterlein, **Thailand and the struggle for Southeast Asia**, pp. 100-101.

ครู หัวหน้า สหภาพแรงงาน ซึ่งทำให้รัฐบาลมีนโยบายที่จะจำกัดชาวจีนดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการปิดโรงเรียนจีน การจับกุมผู้นำสหภาพแรงงานชาวจีน การสั่งไม่ให้หนังสือพิมพ์จีนเผยแพร่ข่าวในลักษณะ บ่อนทำลายรัฐบาล การลดระดับการให้ชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยจาก 10,000 คนต่อปี เหลือเพียง 200 คนต่อปี³¹ อย่างไรก็ตาม เอ็ดวิน แสตตัน (Edwin Stanton) ซึ่งเคยเป็นเอกอัครราชทูตสมัยนั้นก็เห็นว่า จอมพล ป. อาจไม่ได้กังวลมากถึงภัยที่มาจากความคุกคามของจีนคอมมิวนิสต์ แต่เป็นเรื่องของภัยชาวจีนในไทยต่อประเด็นเศรษฐกิจ³² ซึ่งรัฐบาลไทยอาจตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงก่อนสงครามเกาหลีจริง แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจที่แน่ชัดว่าจะดำเนินนโยบายอย่างไรต่อปัญหาดังกล่าว³³ โดยแม้ว่าจะมีการร่วมมือกับอังกฤษ และฝรั่งเศสในการพยายามปราบปรามกลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่ทั้งสองประเทศสนับสนุน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้วนั้นก็ยังมีการช่วยเหลือกลุ่มต่อต้านของเวียดนามที่³⁴ และมีได้มีมาตรการที่ชัดเจนในการสนับสนุนอังกฤษในการต่อต้านกลุ่มคอมมิวนิสต์ในมลายู³⁵

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีนั้น ทำให้ประเด็นเรื่องภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ต่อรัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในช่วงเวลา 1 เดือนแรก เนื่องจากกระบวนการของสงครามเองแสดงให้เห็นถึงนัยการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ที่มาจากทางใต้เปรียบในทางทหารของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ที่สามารถจะยึดครองพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจากวันที่ 25 มิถุนายน จนถึง 15 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) นั้น เกาหลีเหนือสามารถยึดพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของเกาหลีใต้ (โปรดดูแผนภาพที่ 2) ซึ่งแม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะมีการเข้าต่อต้านการบุกลงมาของเกาหลีเหนือ จากหน่วยภารกิจสมิธ (Task Force Smith) ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2493³⁶ ซึ่งทำให้ผู้เขียนเห็นว่า ผู้นำไทยที่มีความคิดต่ออุดมการณ์คอมมิวนิสต์ว่า ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม

³¹ Nuechterlein. Ibid., p. 101.

³² Edwid Stanton, **Brief authority: Excursions of a common man in an uncommon world** (New York: Harper, 1956), p. 221

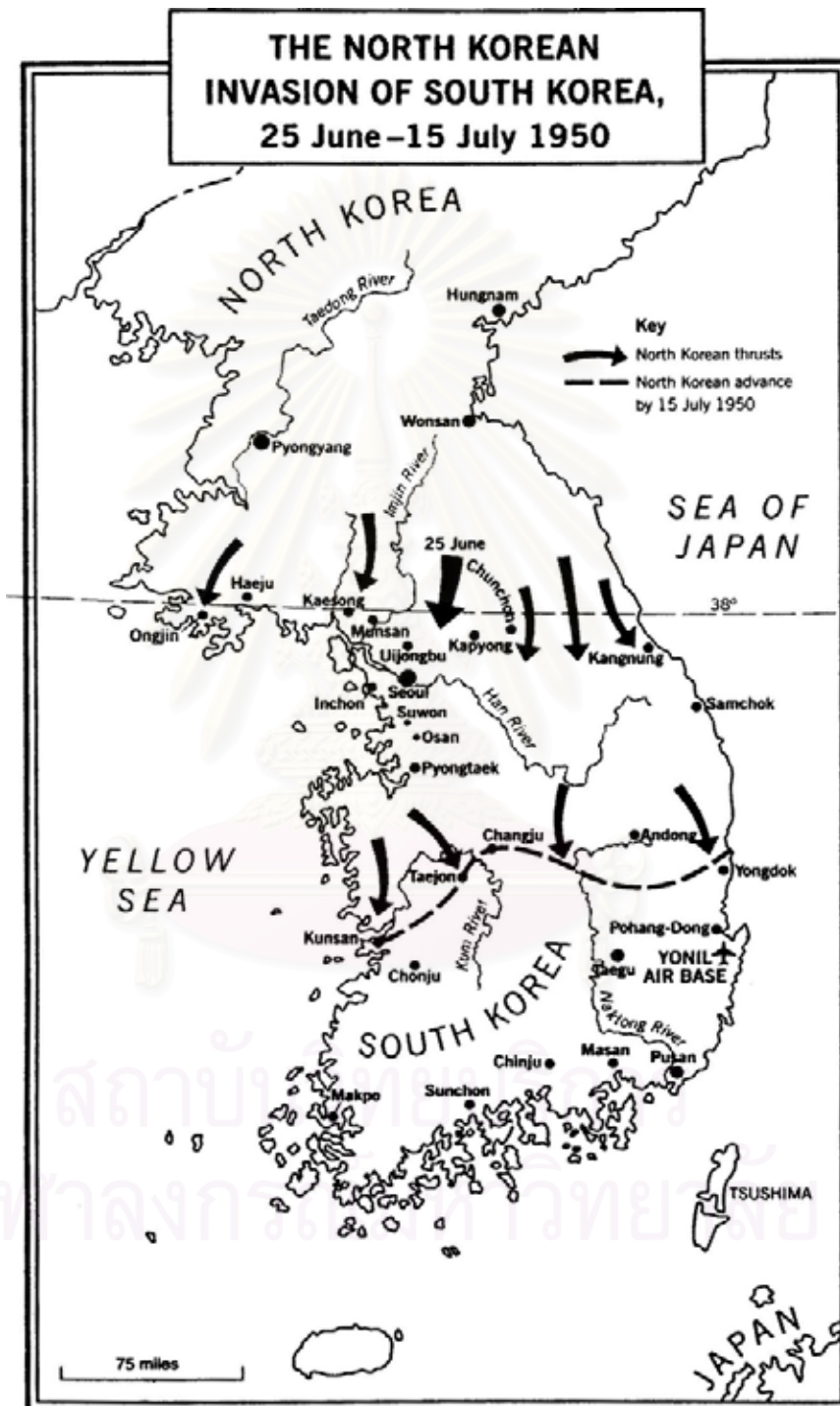
³³ Donald E. Nuechterlein, **Thailand and the struggle for Southeast Asia**, p. 103.

³⁴ Ibid.

³⁵ Fineman, **A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958**, pp. 85-86.

³⁶ ซึ่งเป็นกองกำลังทางพื้นดินหน่วยแรกของสหรัฐอเมริกาที่ได้เผชิญกับกองกำลังเกาหลีเหนือโดยตรง กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม, **ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), 2541), หน้า 22-23.

แผนภาพที่ 2 การบุกของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ช่วงเดือน มิถุนายน ถึง กรกฎาคม ค.ศ. 1950

ที่มา : Brian Catchpole, *The Korean War 1950-53* (London: Constable, 2000), p. 14.

ตลอดจนขัดต่อแบบแผนทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ไทยดำเนินอยู่³⁷ ย่อมตระหนักได้ถึงการพยายามที่จะแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในเอเชียทั้งจากภายนอกประเทศ รวมถึง มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการบ่อนทำลายจากภายใน ดังนั้น การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ที่เป็นผลจากสงครามเย็นในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผนวกกับ การรับรู้พัฒนาการในภูมิภาคเอเชียจากจีนที่กลายเป็นคอมมิวนิสต์ การเคลื่อนไหวของผู้สนับสนุนคอมมิวนิสต์ในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงเรื่องของคนจีนในประเทศไทย ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้นำไทยว่า ประเด็นในเรื่องของคอมมิวนิสต์นั้น ไม่ใช่เรื่องไกลตัวดังที่ผ่านมา และย่อมส่งผลสนับสนุนความคิดในเรื่องของคอมมิวนิสต์ของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ว่า

“...รัฐบาลจะไม่ใช่ชายหรือขวา แต่ส่วนตัวข้าพเจ้าเองต่อต้านคอมมิวนิสต์...”³⁸

3.2.2 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจากสาเหตุของภัยคอมมิวนิสต์

สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ไทยที่ตระหนักถึงการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย ได้มีการดำเนินนโยบายในการที่จะต่อต้านการแผ่ขยายดังกล่าว ด้วยการสนับสนุนมติสหประชาชาติในการต่อต้านเกาหลีเหนือ และสนับสนุนเกาหลีใต้ทางกำลังทหาร ซึ่งในทางหนึ่งนั้น ก็เพื่อต้องการให้มีการเข้ามาปกป้องไทย ในกรณีที่มีการรุกรานจากคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นการแสดงให้เห็นสำหรับอเมริกาที่มีนโยบายในการสกัดกั้นการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย เห็นถึงท่าทีที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ของไทย และเข้ามาช่วยเหลือประเทศไทยไม่ให้ตกอยู่ในการคุกคามของภัยดังกล่าว ซึ่งจากการสำรวจวรรณกรรมนั้น งานทางวิชาการต่างๆ ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ได้อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีไว้ในลักษณะเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น

ชาติรี ฤทธารมย์ - ได้อธิบายถึงการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทย กรณีการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยว่า การดำเนินนโยบายดังกล่าวเป็นการพยายามป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียและการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น เพื่อต้องการสร้าง หรือกระชับความสัมพันธ์มิตรกับสหรัฐอเมริกาให้มีการเข้ามาของความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาต่อไทยในการต่อต้านการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ โดยเขาเห็นว่าในช่วงก่อนสงครามเกาหลีนั้น สหรัฐอเมริกา

³⁷ ประทุมพร วัชรเสถียร, “ไทยกับสงครามเวียดนาม: ประเมินผลจากนโยบายในอดีต,” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศไทย: จากความ ขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 146.

³⁸ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศของไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” เรื่องเดียวกัน, หน้า 139.

เห็นว่าการคุกคามทางทหารต่อความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียจากภัยคอมมิวนิสต์ยังไม่ถึงขั้นที่รุนแรงนัก และความคิดดังกล่าวนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสงครามเกาหลีได้ปะทุขึ้น³⁹ ในขณะที่ไทยเองนั้น ได้ตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์มาตั้งแต่หลังเดือนตุลาคม ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) แต่มิได้มีการดำเนินการใดๆ ที่ชัดเจนในการต่อต้านภัยดังกล่าว โดยไทยได้ใช้นโยบายรอคอยสถานการณ์ (wait and see policy) ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้รอให้มีการเข้ามาปกป้องภูมิภาคเอเชียจากสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก สหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่สามารถมีบทบาทต่อต้านการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴⁰ ดังนั้น (ผู้เขียนตีความได้ว่า) หากมีการเข้ามาสนับสนุนการต่อต้านคอมมิวนิสต์จากสหรัฐอเมริกาไทยจะเข้าร่วมการต่อต้านดังกล่าว และสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น สหรัฐอเมริกาก็เป็นประเทศแรกที่เข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านสหประชาชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการของสหรัฐอเมริกาในการเข้าป้องกันการรุกรานของคอมมิวนิสต์ในเอเชีย⁴¹ ส่งผลให้ไทยที่ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ จึงเข้าสู่สงครามเพื่อต้องการให้มีการเข้ามาปกป้องคุ้มครองจากสหรัฐอเมริกาหากมีการรุกรานจากคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน

“...การที่เข้าร่วม (สงครามเกาหลี)...นี้ ...ประเทศไทยทำไปก็เพื่อผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศไทยเอง ทั้งนี้เพราะการให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้ในภาวะที่ถูกรุกราน ทำให้เกิดเป็นตัวอย่าง ซึ่งต้องมีการกระทำตามถ้าหากประเทศไทยเองถูกรุกรานบ้าง...นอกจากนั้นการที่อยู่ใกล้กับจีนคอมมิวนิสต์โดยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ... ความล้มเหลว...หรือความผิดพลาดของสหประชาชาติในการต่อต้านการรุกรานในเกาหลี อาจจะมีผลสนองตอบอย่างร้ายแรง... โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในขณะนั้นมีการเคลื่อนไหว..คอมมิวนิสต์อยู่มาก และโดยเหตุนี้จะทำให้ความมั่นคงของประเทศไทยต่อแหลมต่อการคุกคาม และแทรกซึมของฝ่ายคอมมิวนิสต์...”⁴²

“...สำหรับประเทศไทย สงครามเกาหลีนับได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินตามนโยบายร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์... ดำเนินไปอย่างเข้มแข็ง ....สงครามเกาหลียังเป็นจุดสำคัญยิ่งที่แสดงออกให้เห็นว่าทั้ง ไทย และสหรัฐอเมริกาพร้อมที่จะใช้กำลังที่มีอยู่ป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้พ้นจากการยึดครองของคอมมิวนิสต์...”⁴³

³⁹ สรุปรจาก ชาตรี ฤทธิธรรมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” หน้า 179.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 173-74.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 158.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

“... สงครามเกาหลี จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นสงครามที่นำประเทศไทยเข้าสู่การผูกพันกับฝ่ายตะวันตกมาก และได้กระทำไปโดยผ่านองค์การสหประชาชาติ...”⁴⁴

เพ็ญศรี ตึก - ได้อธิบายถึงการดำเนินนโยบายต่อสงครามเกาหลี ว่าเป็นการต่อต้านการคุกคามของภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ รวมถึงเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทย กับสหรัฐอเมริกาให้แน่นแฟ้นขึ้น ซึ่งเขาได้นำเสนอภาพของไทย ที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมของการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ทั้งภายนอก และภายในประเทศ รวมถึงการดำเนินนโยบายของไทยหลังการเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการพยายามที่จะต่อต้านการคุกคาม และแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ของไทยจากภายใน และภายนอกประเทศ ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ที่เข้ามาให้ความสำคัญในการปกป้องการขยายตัวของภัยคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียหลังจากที่จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์⁴⁵ และการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลีนั้นทำให้ความสัมพันธ์ของไทยกับสหรัฐอเมริกา ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นในการที่จะร่วมกันป้องกันการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค

“...ประเทศไทย ...ส่งทหารไปร่วมรบ 1,200 คน นอกจากนั้นจอมพลแปลกยังเสนอที่จะส่งข้าว 40,000 ตันไปช่วยด้วย... อนึ่ง การที่รัฐบาลไทยไม่ลงคะแนนเสียงสนับสนุนสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ก็แสดงให้เห็นถึงนโยบายอันแจ่มชัดของไทยในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ประจวบกับการที่คนไทย...ร่วมรบในสงครามเกาหลี...ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา...ยิ่งแน่นแฟ้นเป็นลำดับ”⁴⁶

“...สงครามเกาหลีซึ่งอุบัติขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ทำให้สหรัฐอเมริกาและประเทศไทย...มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด...มากขึ้น...”⁴⁷

วิวัฒน์ มุ่งการดี - งานของวิวัฒน์ มุ่งการดีนั้น จะอธิบายถึงการเข้าร่วมสงครามเกาหลีที่มาจากมุมมองเห็นถึงพัฒนาการของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียของไทย และสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก สภาวะแวดล้อมภายนอกและภายในของไทยมีการพยายามบ่อนทำลายของ

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 182.

⁴⁵ เพ็ญศรี ตึก, การต่างประเทศกับเอกราชและอำนาจอธิปไตยของไทย (กรุงเทพฯ ฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2542), หน้า 213-219.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 219.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 219.

คอมมิวนิสต์ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงจากภายในประเทศเอง ซึ่งเขาเห็นว่า โดยเฉพาะ ภายหลังจากที่จีนได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ และมีการสถาปนาความสัมพันธ์ กับสหภาพโซเวียตทำให้ผู้นำของไทย (และสหรัฐอเมริกา) เห็นว่าการเกิดขึ้นของจีนคอมมิวนิสต์ เปรียบเสมือนการแผ่ขยายของสหภาพโซเวียต⁴⁸ และเมื่อสงครามเกาหลีได้ปะทุขึ้น ทำให้ไทยที่ ตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ ได้เข้าร่วมกับสหประชาชาติในการต่อต้านภัยดังกล่าว ซึ่งนโยบาย ดังกล่าวได้แสดงถึงจุดยืนที่ชัดเจนในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ของไทย และเป็นการเสริมสร้างความ เป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านการภัยดังกล่าวในภูมิภาคเอเชีย

“...ในความคิดของผู้นำไทยวิธีการหนึ่งที่จะป้องกันการแทรกซึมของ คอมมิวนิสต์ได้ ก็คือ การเข้าร่วมมือกับฝ่ายโลกเสรีอันเป็นฝ่ายตรงข้าม นโยบายต่อต้าน คอมมิวนิสต์ซึ่งได้เริ่มขึ้น ไม่เพียงแต่ในแนวความคิดแต่เป็นการปฏิบัติด้วย นั่นคือ ร่วมมือกับตะวันตก ... สถานการณ์ที่นำประเทศไทยให้เข้าร่วมกับฝ่ายโลกเสรีอย่าง เต็มตัว ก็คือ สงครามเกาหลีที่ระเบิดขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1950... ประเทศไทยเป็น ประเทศแรกในเอเชียที่สนับสนุนคณะมนตรีความมั่นคงในเรื่องนี้ (เสนอให้สมาชิก สหประชาชาติให้ความช่วยเหลือเกาหลีใต้ เพื่อรักษาความมั่นคงในภูมิภาคนั้น)...”⁴⁹

“...การที่ไทยได้สนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อมติสหประชาชาติในการสนับสนุน เกาหลีใต้ ...เป็นการพิสูจน์ที่แน่ชัดในการมีจุดยืนที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ... การ สนับสนุนของไทยต่อเกาหลีใต้ยกระดับความสัมพันธ์ไทย และสหรัฐอเมริกา ภายหลัง ค.ศ. 1945...”⁵⁰

จันทร์ภา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค - งานของทั้งสองได้กล่าวถึงการเข้าสู่สงคราม เกาหลีที่มาจากสาเหตุความต้องการป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลไทย เนื่องจาก รัฐบาลได้ตระหนักถึงการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเห็นว่า ภูมิศาสตร์ของไทยนั้น เสี่ยงต่อการแทรกซึมของภัยดังกล่าว เพราะภูมิศาสตร์ของไทยติดกับประเทศ ที่ได้รับเอกราชหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งประเทศต่างๆ เหล่านี้มีพรมแดนติดกับประเทศฝ่าย

⁴⁸ Wiwat Mungkandi, “The security syndrome: 1941-1975,” in *A century and a half of Thai – American relations*, eds. Wiwat Mungkandi and William Warren (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1982), หน้า 89.

⁴⁹ วิวัฒน์ มุงการดี, “การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950,” ใน *5 ทศวรรษการต่างประเทศ ไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ*. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 116.

⁵⁰ Wiwat Mungkandi, “The security syndrome: 1941-1975,” in *A century and a half of Thai – American relations*, eds. Wiwat Mungkandi and William Warren, p. 88.

คอมมิวนิสต์ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงของประเทศต่างๆ เหล่านี้จากการคุกคามของคอมมิวนิสต์ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อไทยตามมา⁵¹ นอกจากนี้ในเรื่องของการหวาดระแวงชาวจีนภายในประเทศที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นพวกที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์ ซึ่งการหวาดระแวงดังกล่าวแสดงออกในรูปแบบของนโยบายการต่อต้านชาวจีน และในช่วงก่อนสงครามนั้น รัฐบาลยังประสบกับปัญหาการแบ่งแยกดินแดนของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีการสนับสนุนจากจีนคอมมิวนิสต์⁵² ดังนั้น เมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้น ไทยที่หวาดระแวงภัยจากคอมมิวนิสต์จึงได้สนับสนุนมติของสหประชาชาติ ในการต่อต้านเกาหลีเหนือ และสนับสนุนเกาหลีใต้ ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวก็เพื่อต่อต้านการคุกคามจากคอมมิวนิสต์ รวมถึงต้องการให้มีการเข้ามาช่วยเหลือไทยจากประเทศต่างๆ และการดำเนินนโยบายของไทยต่อเกาหลีนั้น สร้างความพอใจให้สหรัฐอเมริกา และทำให้สหรัฐอเมริกาพร้อมที่จะช่วยเหลือไทยทุกๆ ด้าน

“...การส่งทหารครั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าไทยพยายามต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเปิดเผย ในเวลาเดียวกันไทยก็หวังว่าหากมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น คือการรุกรานของคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศไทย ประเทศต่างๆ ...จะส่งความช่วยเหลือมาเช่นกัน...จากการส่งทหารไปครั้งนี้ สหรัฐ (อเมริกา) ได้ยกย่องประเทศไทยอย่างมาก และจะช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย....

...สงครามเกาหลีเป็นปัจจัยสำคัญ...ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของ ไทย-สหรัฐอเมริกา และเป็นการแสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกา และไทยพร้อมที่จะร่วมมือกันทางทหารเพื่อรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน คือการยึดมั่นในหลักสันติสุขของโลก...”⁵³

จุลชีพ ชินวรรโณ – งานของเขาได้แสดงให้เห็นชัดเจนถึงการตระหนักในภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1950 นั้น ก็เพื่อจำกัดการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ⁵⁴ ซึ่งเขาได้ให้ความสำคัญของประเด็นของภัยคอมมิวนิสต์ในการอธิบายถึงสภาวะแวดล้อมภายใน และภายนอกประเทศ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ ได้แก่ สงครามเย็น การที่จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ และสงครามเกาหลี ขณะที่สภาพแวดล้อมภายใน

⁵¹ จันทรา บูรณฤกษ์ และ ปิยนาล บุณนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 102.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 103-105.

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 112.

⁵⁴ จุลชีพ ชินวรรโณ, “นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น,” อ้างใน 5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 122-125.

ประเทศ ได้แก่ ความกังวลของรัฐบาลต่อชาวจีนภายในประเทศ⁵⁵ นอกจากนี้เขาได้แสดงให้เห็นถึงการต้องการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา เพื่อผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงทั้งในช่วงก่อนสงคราม ซึ่งในกรณีการเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น ก็เป็นหนึ่งในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาเพื่อเข้ามาสนับสนุนไทยในการต่อต้านคอมมิวนิสต์

“...นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงทศวรรษที่ 1950 หรือระหว่าง ค.ศ. 1950-1959 นี้ มีลักษณะเด่นคือ ดำเนินนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ เพราะหวั่นเกรงภัยคุกคามความมั่นคงจากการขยายตัวของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกทั้งฝักใฝ่ และพยายามแสวงหาพันธมิตรในระดับพหุภาคีกับกลุ่มประเทศโลกเสรีภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา...”⁵⁶

“...ผู้นำของไทยจึงพยายามผูกมิตรกับประเทศมหาอำนาจในกลุ่มโลกเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา โดยหวังพึ่งสหรัฐอเมริกา และโลกเสรี ในการต่อต้านคอมมิวนิสต์... และเมื่อเกิดสงครามเกาหลี ประเทศไทยได้ส่งทหาร 4,000 คน...และส่งข้าวไปช่วยเหลืออีก 40,000 เมตริกตัน มีมูลค่า 87 ล้านบาท...”⁵⁷

จากการตระหนักถึงภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์จากสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้น ทำให้ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายต่อต้านเกาหลีเหนือ และสนับสนุนเกาหลีใต้ เพื่อหากเกิดกรณีดังกล่าวกับประเทศไทย ย่อมต้องการให้มีประเทศพันธมิตรเข้ามาช่วยเหลือไทยเช่นกัน และการดำเนินนโยบายดังกล่าวย่อมทำให้สหรัฐอเมริกาที่มีนโยบายในการปกป้องประเทศในภูมิภาคเอเชียเข้าสนับสนุนไทยเพื่อสร้างความมั่นคงแก่ประเทศในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และจากการอธิบายถึงการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ของนักวิชาการต่างๆ ที่สนับสนุนตรงกันข้ามกันนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยในเชิงของประวัติศาสตร์ที่ให้ภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมเพื่อแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่เหมือนกับสหรัฐอเมริกา เพื่อหาหลักประกันทางความมั่นคงหากถูกรุกรานจากภัยคอมมิวนิสต์ และจากบทที่ 2 นั้น กรณีของไทยในการส่งทหารเข้าร่วมสงครามเกาหลี ถือเป็นการแสดงนัยเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นผู้นำฝ่ายโลกเสรีอย่างชัดเจน ดังนั้น หากมองในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อธิบายเหตุการณ์ผ่านกรอบความคิด หรือทฤษฎี ทำให้การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยในอีกทางหนึ่งนั้น สามารถอธิบายการเกิดของนโยบายดังกล่าวผ่าน

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 122-123.

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 122.

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 124.

ทฤษฎี หรือกรอบความคิดทางสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากงานของงานทางวิชาการในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ที่อธิบายการเข้าสู่สงครามจากประเด็นภัยคุกคามคอมมิวนิสต์นั้น เป็นการอธิบายที่มองในบริบทของสงครามเย็น โดยเห็นภาพของสงครามเกาหลีเป็นการขยายแผ่ขยายอิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์ และใช้กรอบความคิดของของสัจนิยม (realist) ที่มองการสร้างพันธมิตรมาจากการคำนวณปัจจัยจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจึงสามารถอธิบายได้ด้วยกรอบความคิด หรือทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการสร้างพันธมิตร (alliance) หรือการเข้าฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (alignment) ของรัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก เช่น การคุกคามของรัฐอื่นๆ การคุกคามทางทหารของสตีเฟน เอ็ม วอลท์ (Stephen M. Walt)

3.3 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกของ Stephen M. Walt ⁵⁸

สตีเฟน เอ็ม วอลท์ (Stephen M. Walt) ได้อธิบายถึงกรอบความคิดในการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐที่พัฒนามาจากการอธิบายของสำนักสัจนิยม (realist) ที่ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของรัฐถ่วงดุลกับรัฐที่มีอำนาจเพิ่มขึ้นซึ่งให้ความสำคัญจากปัจจัยภายนอกประเทศ โดยเขาเสนอเพิ่มเติมในการมองการสร้างพันธมิตรของรัฐจากสาเหตุของปัจจัยภายนอกประเทศที่มีใช้เพียงแต่อำนาจของรัฐ แต่เป็นเรื่องของภัยคุกคาม (threat) โดยแนวคิดของเขาเน้นถึงระดับของภัยที่รัฐจะประเมินในการถ่วงดุล หรือเข้าร่วมเป็นพวกกับรัฐที่เห็นว่าเป็นภัย ซึ่งได้แก่ อำนาจโดยรวม ความใกล้ชิดเชิงทางดินแดน อำนาจในเชิงรุก และความตั้งใจรุกราน และผู้เขียนเห็นว่าแนวความคิดของเขานั้น สามารถนำมาปรับใช้ในการอธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลีได้ เนื่องจาก การรับรู้ถึงการแผ่ขยายของภัยคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค ในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึง ภายในประเทศเอง ผนวกกับ การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีที่แสดงนัยการคุกคามของคอมมิวนิสต์ ย่อมส่งผลต่อการประเมินระดับของภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และต้องการที่จะหาหลักประกันทางความมั่นคง ซึ่งก็คือสหรัฐอเมริกา ในการเข้าสนับสนุนไทยในการป้องกัน และต่อต้านภัยดังกล่าว เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเองนั้น ได้ประเมินว่าภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียจะส่งผลทำให้ประเทศต่างๆ เปลี่ยนไปเข้ากับฝ่ายคอมมิวนิสต์ หากไม่มีการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา และการแสดงท่าทีของไทยนั้นทำให้สหรัฐอเมริกาเข้าสนับสนุนไทยเพื่อสร้างพันธมิตรในการป้องกัน

⁵⁸ สรุปสาระสำคัญ และตีความจาก Stephen M. Walt, *The origins of alliances* (New York: Cornell University Press, 1987), pp. 1-49.

แผ่ขยายของภัยคอมมิวนิสต์ ซึ่ง ผู้เขียนจะนำเสนอ สาละสำคัญของทฤษฎี รวมถึงการปรับใช้ในการอธิบายตามลำดับ

3.3.1 สาละสำคัญของทฤษฎี

Walt เสนอทฤษฎีการสร้างพันธมิตร ที่มาจากการศึกษาและทดสอบกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในตะวันออกกลางรวมถึงความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต โดยเขานั้น สนับสนุนตรรกของสังคมนิยม (realist) ที่ว่าการรวมกลุ่ม หรือ การสร้างพันธมิตรเกิดขึ้น เพื่อที่จะถ่วงดุลรัฐที่มีอำนาจมากขึ้น โดยการเป็นพันธมิตร หรือการรวมกลุ่มนั้นก็เพื่อเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคง นั่นคือ การรวมกลุ่มทางด้านการทหาร เพื่อถ่วงดุลกับรัฐที่มีอำนาจภายนอกประเทศ โดยลักษณะภายในประเทศ หรือ ปัจจัยภายในประเทศนั้นไม่มีผลต่อการที่รัฐจะเข้าร่วมกลุ่ม แต่เขาได้อธิบายเพิ่มเติมว่า มิใช่เพียงอำนาจเท่านั้น แต่เป็นภัยคุกคามจากภายนอกที่รัฐจะมิใช่นโยบายสร้างพันธมิตรเกิดขึ้นด้วย ซึ่งเมื่อรัฐเผชิญหน้ากับภัยคุกคามจากภายนอกที่รัฐอาจจะทำได้ คือ การเลือกที่จะถ่วงดุล (balancing) หรือเข้าร่วมเป็นพวก (bandwagoning) กับรัฐที่เข้ามาคุกคาม โดยความหมายของคำว่าถ่วงดุลก็คือ การเป็นพันธมิตรกับรัฐอื่นๆเพื่อต่อต้านประเทศที่เป็นภัยคุกคาม ในขณะที่การเข้าร่วมเป็นพวกหมายถึง การเป็นพันธมิตรกับประเทศที่เป็นภัยคุกคาม⁵⁹ ซึ่งเขาเห็นว่าในที่สุดแล้วรัฐส่วนใหญ่ก็จะสร้างพันธมิตรเพื่อต่อต้านภัยคุกคามจากภายนอก⁶⁰

Walt เห็นว่า แม้อำนาจโดยเปรียบเทียบของรัฐจะเป็นส่วนที่สำคัญ แต่ก็มิใช่เพียงปัจจัยเดียวในการทำให้รัฐเกิดพฤติกรรมการเป็นพันธมิตรกับรัฐอื่นๆ ที่เป็นการถ่วงดุลกับรัฐ หรือ เข้าร่วมขบวน และ Walt ได้อธิบายเพิ่มจากการมองการรวมกลุ่มของสังคมนิยมโดยเสนอ ทฤษฎีการถ่วงดุลภัยคุกคาม หรือ Balance of Threat Theory ที่อธิบายว่าในระบบอนาธิปไตยนั้น รัฐจะสร้างพันธมิตรเพื่อป้องกันภัยที่เข้ามาคุกคาม โดยรัฐอาจจะถ่วงดุลโดยการสร้างมิตรกับรัฐที่แข็งแกร่งอื่น ๆ หากรัฐที่มีอำนาจน้อยกว่านั้น เป็นภัยคุกคาม⁶¹ ดังนั้น Walt จึงเสนอว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับของภัยคุกคามซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการสร้างพันธมิตรได้แก่

⁵⁹ Ibid., pp. 18-19.

⁶⁰ Ibid., p. 149.

⁶¹ โดยเขายกตัวอย่าง การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ การจัดการเยอรมันในสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ซึ่งประเทศที่มาร่วมเป็นพันธมิตรกันนั้น มีทรัพยากรของรัฐโดยรวมที่มากกว่าเยอรมนี และพันธมิตร

- **อำนาจโดยรวม (aggregate power)** เขาเห็นว่า ยิ่งทรัพยากรของรัฐ เช่น ประชากร ความสามารถทางอุตสาหกรรม และทางการทหาร รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากเท่าไร ก็จะยิ่งเป็นภัยคุกคามต่อรัฐอื่น ๆ ได้มากเท่านั้น

- **ความใกล้เคียงทางดินแดน (geographic proximity)** เนื่องจากความสามารถในการแสดงอำนาจผกผันกับระยะทาง รัฐที่อยู่ใกล้จะเป็นภัยมากกว่ารัฐที่อยู่ห่างไกลกว่า และภัยของรัฐที่ใกล้เคียงจะนำไปสู่การถ่วงดุลหรือการเข้าร่วมเป็นพวก

- **อำนาจในเชิงรุก (offensive power)** รัฐที่มีอำนาจในเชิงรุก จะสร้างพันธมิตรมากกว่ารัฐที่ขาดความสามารถในการโจมตี และการคุกคามอย่างรวดเร็ว จากอำนาจเชิงรุก อาจทำให้เกิดแรงจูงใจอย่างมากในการถ่วงดุลของรัฐอื่น อย่างไรก็ตาม หากอำนาจเชิงรุกทำให้เกิดการได้ชัยชนะอย่างรวดเร็วแล้ว รัฐที่อ่อนแอนั้นก็ยากที่จะต่อต้าน และอาจจะถูกบังคับให้เข้าร่วมเป็นพวก เนื่องจากการสร้างพันธมิตรเพื่อถ่วงดุลอาจเกิดขึ้นไม่ทันเวลา

- **ความตั้งใจรุกราน (aggressive intention)** รัฐที่ถูกมองว่าก้าวร้าว มักจะทำให้รัฐอื่น ๆ ต่อต้านรัฐดังกล่าว ซึ่งจริง ๆ แล้ว เพียงแค่รัฐนั้นมีความพร้อม (ศักยภาพ) อาจกระตุ้นให้รัฐอื่น ๆ ทำการถ่วงดุลหากรัฐอื่น ๆ ประเมินว่า ความพร้อมดังกล่าว นั้น เป็นความก้าวร้าว

ดังนั้น Walt เห็นว่า การตีความที่ให้ความสำคัญกับภัยคุกคาม มากกว่าจะใช้อำนาจเพียงอย่างเดียว นั้น ทำให้เห็นภาพที่สมบูรณ์ของปัจจัยที่ผู้นำรัฐจะใช้พิจารณาเมื่อสร้างพันธมิตร และเขาได้เสนอสมมติฐาน ของการเข้าถ่วงดุล และการเข้าร่วมเป็นพวกของรัฐ ต่อภัยคุกคาม ไว้กล่าวคือ

• **สมมติฐานการถ่วงดุล⁶²**

1. รัฐที่เผชิญหน้ากับภัยคุกคามภายนอกจะเข้าถ่วงดุลสร้างพันธมิตรกับรัฐอื่น ๆ เพื่อต่อต้านรัฐที่กำลังสร้างภัยคุกคาม
2. ยิ่งรัฐที่คุกคามแสดงออกถึงอำนาจมากเท่าไร ยิ่งทำให้รัฐอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกลุ่มต่อต้านรัฐที่เป็นภัย
3. รัฐที่มีอำนาจอยู่ใกล้เท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้เกิดแนวโน้มสำหรับรัฐอื่น ๆ ใกล้เคียงเป็นฝ่ายต่อต้าน ดังนั้น รัฐเพื่อนบ้าน มักจะไม่เป็นพันธมิตรกัน หรือมีความเป็นไปได้ในการเป็นพันธมิตรน้อยกว่ารัฐที่อยู่ห่างกันหรืออาจมีรัฐอยู่ระหว่างทั้งสอง

ของเยอรมนี แต่ประเทศเหล่านั้นก็มารวมตัวเมื่อเห็นชัดแล้วว่า เป้าหมายที่ก้าวร้าวของเยอรมันเป็นอันตราย Ibid., pp. 22,264.

⁶² Ibid., p. 32.

4. ยิ่งรัฐมีความสามารถเชิงรุกเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มสำหรับรัฐอื่น ๆ จะเข้าร่วมกลุ่มกันต่อต้าน ดังนั้นรัฐที่มีความสามารถเชิงรุกด้านการทหารมักจะกระตุ้นให้รัฐอื่น ๆ เข้าร่วมกลุ่มกันป้องกันรัฐดังกล่าว
5. ยิ่งรัฐถูกมองว่ามีความก้าวร้าวเท่าไร ยิ่งทำให้รัฐอื่น ๆ รวมกลุ่มกันต่อต้านรัฐดังกล่าว
6. พันธมิตรที่เกิดขึ้นระหว่างสงครามจะแยกจากกันเมื่อศัตรูถูกทำลาย

● **สมมุติฐานของการเข้าร่วมเป็นพวก⁶³**

1. รัฐที่เผชิญหน้ากับภัยคุกคามภายนอกจะเข้าร่วมเป็นพวกกับรัฐที่คุกคาม
2. ยิ่งรัฐที่คุกคามแสดงออกถึงอำนาจมาเท่าไร ยิ่งทำให้รัฐอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมเป็นพวกกับรัฐดังกล่าว
3. รัฐที่มีอำนาจอยู่ใกล้เท่าไร ก็จะทำให้เกิดแนวโน้มสำหรับรัฐอื่น ๆ ใกล้เคียงจะเข้าร่วมเป็นพวกกับรัฐดังกล่าว
4. ยิ่งรัฐมีความสามารถเชิงรุกเท่าใดยิ่งมีแนวโน้มให้รัฐอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นพวกกับรัฐดังกล่าว

● **สมมุติฐานในสภาพที่เอื้อต่อการถ่วงดุล หรือการเข้าร่วมเป็นพวก⁶⁴**

1. การเข้าถ่วงดุลนั้นเกิดขึ้นมากกว่าการเข้าร่วมเป็นพวก
2. ยิ่งรัฐมีศักยภาพมากเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มที่จะทำการถ่วงดุล ในขณะที่รัฐที่มีอำนาจน้อยจะถ่วงดุลกับรัฐที่มีอำนาจใกล้เคียงกัน แต่อาจจะเข้าร่วมเป็นพวกเมื่อรัฐที่มีอำนาจมากคุกคาม
3. ยิ่งความเป็นไปได้ในการที่พันธมิตรจะเข้าสนับสนุนเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มที่รัฐที่จะถ่วงดุล เมื่อการสนับสนุนของพันธมิตรนั้นถึงในระดับหนึ่งก็จะเกิดภาวะของการหาประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นของรัฐ
4. เมื่อรัฐที่คุกคามนั้นถูกเข้าใจว่ามีความต้องการคุกคามไม่เปลี่ยนแปลงเท่าใด ก็ยังจะมีแนวโน้มที่รัฐอื่น ๆ จะเข้าถ่วงดุลกับรัฐดังกล่าว
5. ในช่วงสงคราม เมื่อฝ่ายใดมีท่าทีที่จะเป็นฝ่ายชนะยังจะทำให้มีแนวโน้มที่รัฐอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นพวกกับฝ่ายดังกล่าว

นอกจากนี้ Walt เสนอว่า นอกจากภัยคุกคามมีผลต่อรัฐในการตัดสินใจที่จะสร้างพันธมิตรทั้งสองแบบดังที่เสนอมานี้แล้วนั้น ยังมีประเด็นอื่นๆที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจเป็นพันธมิตรของรัฐ

⁶³ Ibid., p. 32.

⁶⁴ Ibid., p. 33.

เช่น อุดมการณ์ (ideology) เหมือนหรือต่างกันของรัฐ⁶⁵ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ (foreign aid)⁶⁶ ไม่ว่าจะเป็นทางการทหารหรือทางเศรษฐกิจ และการแทรกซึมข้ามชาติ (transnational penetration) เช่น โฆษณาชวนเชื่อจากต่างประเทศ⁶⁷ อย่างไรก็ตาม Walt เห็นว่าทั้งสามประเด็นนั้น มิใช่สาเหตุสำคัญในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐ โดยเห็นว่า ในเรื่องของอุดมการณ์นั้น มีความสำคัญรองลงมาจากประเด็นความมั่นคงที่กระทบต่อรัฐ นั่นคือ พันธมิตรที่มาจากอุดมการณ์จะเกิดขึ้นเมื่อประเทศมีความมั่นคง หากประเทศเกิดภัยก็จะเลือกพันธมิตรที่สามารถสนับสนุนได้ ไม่ว่าจะมื อุดมการณ์ที่เหมือนหรือต่างก็ตาม⁶⁸ ในเรื่องของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ Walt เห็นว่าการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นทางการทหารและทางเศรษฐกิจจะถูกยอมรับเพียงเพื่อมันสร้างผลประโยชน์แก่รัฐทั้งสอง ในการที่จะตอบสนองต่อภัยคุกคามร่วมกัน นั่นคือ ความสัมพันธ์จากความช่วยเหลือ อาจเป็นผลมาจากการฝักใฝ่ทางการเมืองมากกว่าจะเป็นสาเหตุให้เกิดการฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง⁶⁹ และในเรื่องของ การแทรกซึมข้ามชาตินั้น Walt เห็นว่าแม้จะมีในบางกรณีที่ประสบความสำเร็จแต่โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นการแทรกซึมข้ามชาตินั้นมิใช่สาเหตุสำคัญของการสร้างพันธมิตร⁷⁰

สรุปแล้ว Walt เห็นว่าสาเหตุสำคัญในการสร้างพันธมิตรของรัฐนั้นก็คือ มิใช่เพียงแต่ตอบสนองต่ออำนาจโดยเปรียบเทียบที่เพิ่มขึ้นของรัฐอื่นๆเท่านั้น แต่ยักรวมถึงตอบสนองต่อระดับของภัยคุกคามจากภายนอกจากรัฐอื่นๆที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย และยังได้อธิบายให้เห็นรูปแบบของพฤติกรรมการสร้างพันธมิตรเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามสองลักษณะนั่นคือ พฤติกรรมการเข้าร่วมหรือสร้างพันธมิตรกับรัฐอื่นๆเพื่อถ่วงดุลกับรัฐที่เป็นภัยคุกคาม และการเข้าร่วมเป็นพวกหรือสร้างพันธมิตรกับรัฐที่เป็นภัยคุกคาม ซึ่งผู้เขียนตีความได้ว่า เขาให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกในการอธิบายสาเหตุของการเป็นพันธมิตรของรัฐ นั่นคือ ภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ มากกว่าการให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน เช่น การแทรกซึมของภายในประเทศ รวมถึงการเมืองภายใน

3.3.2 การปรับใช้ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

⁶⁵ Ibid., pp. 33-40.

⁶⁶ Ibid., pp. 40-46.

⁶⁷ Ibid., pp. 47-49.

⁶⁸ Ibid., pp. 37-39.

⁶⁹ Ibid., p. 42.

⁷⁰ Ibid., p. 269.

จากมุมมองของ Walt นั้น เห็นว่าการเกิดขึ้นของการสร้างพันธมิตรมาจากภัยที่มาคุกคามจากภายนอก รัฐ ซึ่งขึ้นอยู่กับ อำนาจโดยรวม ระยะทางของภัย อำนาจในเชิงรุก และ ความตั้งใจที่จะคุกคาม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะทำให้รัฐเกิดการเข้าถ่วงดุลโดยการสร้างพันธมิตรกับประเทศอื่นๆ หรือเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับภัยที่เกิดขึ้น โดยผู้เขียนเห็นว่าสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น ถือเป็นการปะทุของผลจากสงครามเย็นที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย และยังเป็นสงครามแรกที่เกิดขึ้นภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งสงครามดังกล่าวทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกได้ตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียไม่ว่าจะเป็นประเทศมหาอำนาจ เช่นสหรัฐอเมริกา ที่เริ่มมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียมากขึ้นภายหลังจากการปะทุของสงครามเกาหลี รวมถึงสหภาพโซเวียตที่แม้จะไม่ได้แสดงท่าทีที่ชัดเจนในการสนับสนุนเกาหลีเหนือ แต่ก็ได้แสดงท่าทีโดยนัยเช่น การสนับสนุนด้านกำลังรบ และการพยายามขัดขวางการดำเนินการของสหประชาชาติในการส่งทหารเข้าต่อต้านเกาหลีเหนือ รวมถึงสหประชาชาติที่ต้องเป็นตัวกลางในการจัดการปัญหาดังกล่าว และประเทศต่างๆ ที่แสดงนัยท่าทีสนับสนุนฝ่ายหรือค่ายของตน จากสงครามเกาหลี ผ่านสหประชาชาติ

ทั้งนี้ หากมองจากฝ่ายสหรัฐอเมริกานั้น ทฤษฎีของ Walt ในเรื่องของการเข้าร่วมเป็นพวก (bandwagoning) กับภัยคุกคาม สามารถที่จะปรับใช้ในการอธิบายการสร้างพันธมิตรกับไทยได้ เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเองได้ประเมินถึงภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ผ่านทฤษฎีโดมิโน ที่เห็นว่าประเทศต่างๆ กลายเป็นคอมมิวนิสต์ หากประเทศหนึ่งเปลี่ยนเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์จากภัยคุกคามดังกล่าว (หากปราศจากการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา) ดังที่นำเสนอไว้ในบทที่ 2 ซึ่งในอีกทางหนึ่งนั้น ย่อมแสดงว่า ประธานาธิบดี ทรูแมน ย่อมเล็งเห็นถึงการที่ประเทศต่างๆ จะเข้ามามีความเป็นไปได้ที่จะร่วมเป็นพวกกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เมื่อมีการคุกคามของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค ซึ่งเมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้น ทำให้ประธานาธิบดีทรูแมนได้มีการสนับสนุนเกาหลีได้อย่างเต็มที่ ทั้งที่ผ่านสหประชาชาติในการโน้มน้าวให้เกิดมติการสนับสนุนเกาหลีได้ รวมถึงการส่งกองกำลังทางทหารเข้าสนับสนุนเกาหลีได้ก่อนที่จะมีมติของสหประชาชาติในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 ซึ่ง ผู้เขียนตีความได้ว่า ความคิดดังกล่าวของผู้นำสหรัฐอเมริกา ได้สนับสนุนกรอบความคิดในเรื่องของการเข้าร่วมเป็นพวกของ Walt เพราะได้เล็งเห็นว่าหากไม่สนับสนุนเกาหลีได้นั้น ภัยจากคอมมิวนิสต์จะส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตามมา โดยเห็นได้จากคำพูดของประธานาธิบดี ทรูแมน ภายหลังจากที่ได้ทราบข่าวการ โจมตีของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้

“...หากเราปล่อยเกาหลี (ใต้) ... (สหภาพ) โซเวียต จะดำเนินการในการนำประเทศ ในเอเชีย แต่ละประเทศให้เข้ามาอยู่ในฝ่ายตน...

...และหากเราปล่อยภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกไกลจะไม่สามารถอยู่ได้ และภูมิภาคยุโรปย่อมจะได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกัน...”⁷¹

นอกจากนี้ การที่ได้รับการรายงานจาก จอห์น เมลบี (John Melby) เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งถูกส่งไปช่วยการประเมินถึงความช่วยเหลือด้านการทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1950 โดยในรายงานส่วนหนึ่งมีใจความว่าหากประเทศใดประเทศหนึ่งในภูมิภาคกลายเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ประเทศที่เหลือก็จะเข้าเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์เช่นกัน⁷² จากรายงานดังกล่าว ได้สนับสนุนความคิดของประธานาธิบดีทรูแมนและที่ปรึกษาในการที่จะเข้าไปป้องกันเกาหลีใต้ รวมถึงประเทศต่างๆ ในภูมิภาคจากสงครามที่เกิดขึ้น โดยเห็นว่าถ้าไม่ป้องกันการคุกคามของคอมมิวนิสต์ต่อเกาหลีใต้ จะส่งผลกระทบต่อประเทศในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญมากที่สุด ตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ได้

จากที่นำเสนอมานั้น จะเห็นได้ว่าประธานาธิบดีทรูแมนได้มองประเทศในภูมิภาคเอเชียผ่านกรอบการอธิบายการเข้าร่วมเป็นพวกกับภัยคุกคามของ Walt และทำให้สหรัฐอเมริการต้องการที่เข้าไปสนับสนุนเกาหลีใต้อย่างเต็มที่ ดังที่นำเสนอมา เนื่องจากการเล็งเห็นว่าประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียจะเปลี่ยนไปเข้าเป็นพวกกับคอมมิวนิสต์หากสหรัฐอเมริกาไม่เข้าสนับสนุน และเมื่อประเทศไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่แสดงท่าทีสนับสนุนทางด้านทหารแก่เกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ ย่อมทำให้สหรัฐอเมริการที่ต้องการปกป้องภูมิภาคเอเชียจากภัยคอมมิวนิสต์ เห็นถึงท่าทีที่แสดงนัยการต่อต้านคอมมิวนิสต์จากการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทย และเชื่อมั่นว่าไทยนั้น ต้องการที่จะต่อต้านคอมมิวนิสต์ ทำให้ได้เริ่มสนับสนุนประเทศไทยในด้านต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะทางด้านทหาร ซึ่งประเทศไทยเองได้ร้องขอการสนับสนุนดังกล่าวจากสหรัฐอเมริกา แต่ยังมีได้มีการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้น จนกระทั่งไทยมีนโยบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี ซึ่งทำให้กรอบความคิดในเรื่องของการเข้าร่วมเป็นพวก

⁷¹ Notes of George M. Elsey, 26 June 1950, box 71 George M. Elsey Papers, Harry S. Truman Library (Independence, Missouri) in Leffler, **The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War**, P. 100.

⁷² Melby Mission Final Report (December 11, 1950), HSTL, John F. Melby Papers, Chronological File, 1950: Box 10. in McDonald, “The Truman administration and global responsibility: The birth of the falling domino principle,” in **Dominoes and bandwagons strategic: Beliefs and great power competition in the Eurasian rimland**, eds. Robert Jervis and Jack Snyder (New York: Oxford University Press, 1991), p. 131.

กับภัยคุกคามของ Walt สามารถอธิบายการที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาสนับสนุนประเทศในภูมิภาคเอเชีย ต่อต้านการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ รวมถึงอธิบายการสร้างพันธมิตรที่เป็นรูปธรรมกับไทยของ สหรัฐอเมริกา จากคำพูดของเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เช่นกัน

“...เนื่องจาก รัฐบาลไทยได้แสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการยอมรับรัฐบาลเบาไต (Bao Dai) และในการสนับสนุนสหประชาชาติในเกาหลี ในวันที่ 24 สิงหาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) กระทรวงการต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) จึงสามารถจัดส่งอาวุธใน งวดแรกให้กับประเทศไทยได้...”⁷³

ในส่วนของไทยนั้น ถือว่าเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย และในขณะนั้น ภัยในเรื่องของ คอมมิวนิสต์ ทั้งจากประเทศรอบบ้านรวมถึงภายในประเทศที่มีความเคลื่อนไหวมากขึ้นภายหลัง จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ ดังที่นำเสนอมา ย่อมต้องส่งผลต่อผู้นำในการ ตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่ภัยดังกล่าวจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทย และการสร้างพันธมิตรกับ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจในค่ายโลกเสรีนั้น จะทำให้ได้รับการสนับสนุนเพื่อ ต่อต้านภัยดังกล่าวหากเกิดกรณี เช่น การรุกรานของเกาหลีเหนือต่อเกาหลีใต้ ซึ่งงานวิชาการในช่วง ก่อนทศวรรษที่ 1990 ดังที่นำเสนอมา สนับสนุน การอธิบายของ Walt โดยเป็นการกล่าวถึงสาเหตุ รัฐบาลไทยในการให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้ของไทยในสงครามเกาหลีที่คล้ายๆ กัน ก็คือ ต้องการให้สหรัฐอเมริกา และโลกเสรีเห็นว่าไทยมีอุดมการณ์แบบเดียวกัน รวมถึงต้องการให้ฝ่าย โลกเสรีโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาเข้าช่วยเหลือประเทศไทย ถ้าเกิดได้รับผลกระทบจากการแทรกซึม ของคอมมิวนิสต์ในประเทศ หรือจากการรุกรานจากนอกประเทศ ซึ่งนั่นก็คือความหมายของการ สร้างพันธมิตรเมื่อเกิดภัยคุกคาม ที่ได้ตีความจากการอธิบายของ Walt

จากสาระสำคัญของทฤษฎีที่นำเสนอมานั้น ระดับที่ถือว่าเป็นภัยของ Walt นั้นผู้เขียนเห็น ว่าสามารถนำมาปรับใช้กับไทยได้ เนื่องจาก สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นจากการที่เกาหลีเหนือที่มีการ ปกครองแบบคอมมิวนิสต์ได้รุกรานเกาหลีใต้นั้น ประเทศเพื่อนบ้านของไทยเช่น พม่า อินโดจีน มลายู และอินโดนีเซีย นั้น ได้มีการพยายามล้มล้างรัฐบาล โดยใช้กำลังจากกลุ่มที่สนับสนุนการ ปกครองดังกล่าว ประเทศไทยย่อมมีความเป็นไปได้ต่อการเข้ามารุกรานจากกองกำลังที่สนับสนุน อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ รวมถึงอาจมีการบ่อนทำลายจากภายในประเทศที่มาจากชาวจีนได้ เพราะ กำลังที่เข้มแข็งของเกาหลีเหนือในการบุกเกาหลีใต้นั้นมีส่วนสำคัญจากการสนับสนุนของ

⁷³ ราชละเอียดยุทธคดี Fineman, A special Relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958, p. 118.

สหภาพโซเวียต และจีนซึ่งเป็นคอมมิวนิสต์ และหมายถึง ภัยจากคอมมิวนิสต์มิใช่เรื่องไกลตัวที่มาจาก สหภาพโซเวียตเท่านั้น แต่เป็นจีนคอมมิวนิสต์ซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ บ่อนทำลายรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยประทุมพร วัชรเสถียร อธิบายว่า จริงๆแล้วไม่มีความเกี่ยวพันกันที่แน่นแฟ้นของประเทศคอมมิวนิสต์ไม่ว่าจะเป็น สหภาพโซเวียต จีน และ เวียดนาม แต่เป็นความกลัวของผู้นำไทยที่เห็นว่าคอมมิวนิสต์ไม่ว่าจะเป็นประเทศใด ก็มีความ ต้องการที่จะแผ่ขยายอิทธิพลดังที่โซเวียตได้กระทำ⁷⁴ และ เมื่อมองถึงความสามารถในเชิงรุกที่ เกาหลีเหนือสามารถรุกรานเกาหลีใต้ได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะมีการเข้าช่วยเหลือของกองทัพจาก สหรัฐอเมริกาในช่วงสองสัปดาห์แรก แต่ก็ไม่สามารถที่จะต้านทานการ บุกลงมาของเกาหลีเหนือ ได้ ผนวกกับ ความตั้งใจในการรุกรานซึ่งเห็น ได้ชัดเจนว่าฝ่ายที่มีอุดมการณ์คอมมิวนิสต์เป็นฝ่ายที่ เริ่มการรุกราน (ไม่ว่าจะมาจากเกาหลีเหนือ หรือสหภาพโซเวียต) ฝ่ายที่สนับสนุนแนวคิดเสรี ประชาธิปไตยนั้น ผู้เขียนมองว่าผู้นำไทยที่เห็นถึงพัฒนาการของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค และ พัฒนาการของสงครามที่เกาหลีเหนือนั้นเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบ ย่อมตระหนักถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ จากคอมมิวนิสต์หากมีการรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือจากภายใน และไม่ต้องการที่จะเสี่ยง หากเกิดขึ้นจริง จึงต้องการที่จะสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา จากการส่งทหารเข้าร่วมกับกอง กำลังองค์การสหประชาชาติที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุนหลักในการสนับสนุนเกาหลีใต้ ต่อต้านเกาหลีเหนือ เพื่อการหาพันธมิตรเข้ามาสนับสนุนไทยหากมีการรุกรานประเทศจากภายนอก รวมถึงการบ่อนทำลายจากภายใน ท้ายสุด หากดูจากสมมุติฐานของ Walt นั้น พฤติกรรมของไทยได้ เข้าไปอยู่ในเรื่องของการถ่วงดุล ซึ่ง Walt เองได้ยอมรับว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ของ รัฐใน โลกที่สามหากเห็นว่ามีกรพยายามคุกคามจากภัยภายนอกประเทศ⁷⁵ ซึ่งทำให้พฤติกรรมของ ไทยได้เข้ากับข้อสมมุติฐานการถ่วงดุลในข้อที่1- 5⁷⁶ ของ Walt ที่นำเสนอมา

อย่างไรก็ตาม การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของ Walt ที่มาจากประเด็นภัยคุกคาม ภายนอก รวมถึงงานส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ที่เห็นว่าจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตระหนักในภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์เพียงประการเดียวนั้น ไม่สมบูรณในการอธิบายการเข้าเป็น พันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี โดยงานของ แฟรงค์ ซี ดาร์ลิง (Frank C. Darling) ซึ่งเป็นงานก่อนช่วงทศวรรษที่ 1990 นั้น เห็นว่าในเรื่องของระยะทางนั้น ประเทศไทย ไม่ได้มีที่ตั้งที่ติดต่อกับเกาหลีเหนือ รวมถึง มีความเป็นไปได้ต่ำที่จะมีการใช้กำลังทหารจากฝ่าย

⁷⁴ ประทุมพร วัชรเสถียร, “ไทยกับสงครามเวียดนาม: ประเมินผลจากนโยบายในอดีต,” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ, หน้า 146-147.

⁷⁵ Stephen M. Walt, *The origins of alliances*, pp. 149-151.

⁷⁶ *Ibid.*, p. 32.

คอมมิวนิสต์ในการรุกรานประเทศไทย ทั้งที่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่ เนื่องจากการขนส่งกำลังทางทหารนั้นแตกต่างจากเกาหลีเหนือที่มีพรมแดนติดกัน ในส่วนของภัยคุกคามจากอินโดจีน มลายู และพม่า เขาเห็นว่าขบวนการคอมมิวนิสต์ดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับการต่อสู้ภายในประเทศมากกว่า และในส่วนของกรบ่อนทำลายจากกลุ่มดังกล่าวในประเทศไทยนั้น ก็มีจำนวนน้อยและสนใจเพียงการต่อสู้ ภายในประเทศเท่านั้น⁷⁷

นอกจากนี้ แม้ว่าประเด็นของคอมมิวนิสต์จะเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของรัฐบาลไทย แต่อาจมิใช่ประเด็นหลักในการดำเนินนโยบายดังกล่าว เนื่องจกงานวิชาการต่างๆ ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา ที่พยายามจะแสดงให้เห็นว่าคอมมิวนิสต์ในไทยไม่ใช่ภัยคุกคามระบอบของจอมพล ป. พิบูลสงครามในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยไม่ว่าจะเป็น แดเนียล ฟินแมน (Daniel Fineman) ที่อธิบายว่า จอมพล ป. มิได้เห็นว่าคอมมิวนิสต์นั้น เป็นภัยที่สำคัญต่อระบอบ⁷⁸ รวมถึงนโยบายที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ในช่วงก่อนสงครามเกาหลี มิได้มีความชัดเจน โดยแม้ว่าจะมีการแสดงให้เห็นว่าฝรั่งเศสเห็นว่ารัฐบาลต่อต้านเวียดมินห์ แต่ก็ยังสนับสนุนกลุ่มดังกล่าวในการต่อต้านฝรั่งเศส⁷⁹ ซึ่ง Fineman เห็นว่า ประเด็นที่ทำให้จอมพล ป. นั้น พยายามที่จะดำเนินนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ในทางปฏิบัติก็คือ ความช่วยเหลือทางทหาร และเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา⁸⁰ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในการยอมรับรัฐบาลเขาได้ที่ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุน มากกว่าการที่จอมพล ป. ต้องการต่อต้านการปกครองแบบคอมมิวนิสต์⁸¹

วิทยานิพนธ์ของ ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์ (วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่กล่าวอ้างถึงประเด็นภัยคอมมิวนิสต์) นั้น ได้แสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ของคอมมิวนิสต์ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น เป็นแต่เพียงโวหารทางการเมืองที่นำมาใช้ในการเรียกร้องความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และการทหารจากสหรัฐอเมริกา⁸² และเขาเห็นว่ายังมีการเข้ามาใช้ไทยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการในการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านของพรรค

⁷⁷ Frank C. Darling, *Thailand and the United States* (Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965), pp. 84-87.

⁷⁸ Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, p. 76.

⁷⁹ Ibid., p. 77.

⁸⁰ Ibid., pp. 92-93.

⁸¹ Ibid., pp. 109-111.

⁸² ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 58.

คอมมิวนิสต์มลายา และขบวนการเวียดมินห์⁸³ ซึ่งแสดงถึงการไม่สอดคล้องกับการตระหนักถึงภัยคอมมิวนิสต์ และหากดำเนินนโยบายในการจัดการกับภัยดังกล่าวภายในประเทศ

ธวัชรรัตน์ เค้นนภาสุรพงศ์ (วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่กล่าวอ้างถึงประเด็นการขัดแย้งในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย) และสร้อยमुख ยิ่งชัยยะกมล (วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่กล่าวอ้างถึงประเด็นการการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน) นั้น เห็นว่า นโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของจอมพล ป. ไม่ได้มีการดำเนินมาตรการใดๆ ที่เด็ดขาด และภัยจากคอมมิวนิสต์ในระยะบอบจอมพล ป. หลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสหรัฐอเมริกา และสร้างประโยชน์จากการช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา ในการใช้เพื่อปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองภายใน ทั้งในช่วงก่อนสงครามเกาหลี และภายหลังการปะทุขึ้นของสงคราม⁸⁴

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา จากทฤษฎี Stephen M. Walt สามารถจะปรับใช้ในการอธิบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยในส่วนของสหรัฐอเมริกา ที่ได้ตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียที่เพิ่มขึ้นภายหลังการเปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์ของจีนในปี ค.ศ. 1949 และประธานาธิบดีทรูแมนได้ประเมินว่า ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาจเปลี่ยนไปอยู่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ หากสหรัฐอเมริกาไม่เข้าไปสนับสนุนประเทศเหล่านั้น ซึ่งความคิดดังกล่าวสนับสนุนกรอบการอธิบายของ Walt ในเรื่องการเข้าร่วมขบวนการกับภัยคุกคาม โดยจะเห็นได้จากการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีที่สหรัฐอเมริกาได้เข้าสนับสนุนเกาหลีได้อย่างเต็มที่ และเมื่อเห็นว่าไทยแสดงท่าทีต่อต้านคอมมิวนิสต์จากนโยบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีจึงได้สนับสนุนไทยทางด้านการทหาร รวมถึงทางด้านต่างๆ เพื่อสร้างพันธมิตรในภูมิภาคในการป้องกันการแผ่ขยายของภัยคอมมิวนิสต์

ในส่วนของประเทศไทย แม้ว่า การเกิดขึ้นของสงครามเกาหลีที่ถือเป็นการปะทุขึ้นของผลจากสงครามเย็นนั้น ทำให้ผู้นำไทยที่เห็นว่า คอมมิวนิสต์นั้นเป็นภัย จากการรับรู้การพัฒนาของอิทธิพลจากคอมมิวนิสต์มาตั้งแต่ภายหลังจีนเปลี่ยนแปลงการปกครอง และการเข้าใจผิดว่า

⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

⁸⁴ ธวัชรรัตน์ เค้นนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย พ.ศ. 2491-2495,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 100-128. และสร้อยमुख ยิ่งชัยยะกมล, “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 15-50.

คอมมิวนิสต์ต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและเชื่อมโยงกัน ส่งผลให้การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลีนั้น ทำให้ผู้นำไทยเห็นว่า อาจมีความเป็นไปได้ของการรุกรานของประเทศที่มีอุดมการณ์คอมมิวนิสต์จากประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ไทยจึงได้พยายามแสวงหาพันธมิตร ซึ่งก็คือสหรัฐอเมริกาในการเข้ามาสนับสนุนไทยหากภัยดังกล่าวจะเกิดขึ้น ซึ่งการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของประเทศไทยนั้น จึงแสดงนัยความต้องการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาปกป้องการรุกรานจากภัยภายนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องของภัยคอมมิวนิสต์เพียงประการเดียวนั้น อาจไม่สมบูรณ์ในการอธิบายการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทย เนื่องจาก ความห่างไกลทางระยะทางที่ทำให้มีความเป็นไปได้ต่ำที่คอมมิวนิสต์จีนจะรุกรานลงมา รวมถึงกลุ่มต่อต้านรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านที่สนับสนุน อุดมการณ์ดังกล่าว มิได้มีแผนการณ์ที่จะรุกรานประเทศไทย รวมถึง งานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมานั้น เห็นว่า จอมพล ป. มิได้ตระหนักในภัยจากคอมมิวนิสต์ และทำให้ผู้เขียนเห็นว่า อาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีใช้ประเด็นภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ ที่มีส่วนในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี

3.4 สรุป

สงครามเกาหลีที่แสดงนัยถึงการต่อสู้ระหว่างฝ่ายโลกเสรีที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต ซึ่งจากการที่เกาหลีเหนือเป็นฝ่ายรุกรานเกาหลีใต้ก่อนนั้น ย่อมทำให้ไทยตระหนักถึงการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย และจากการพัฒนาของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีนในปี ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) สถานการณ์ในอินโดจีนมลายู และพม่า ที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในประเทศเหล่านั้น ผนวกกับการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี เมื่อสหประชาชาติมีมติสนับสนุนเกาหลีใต้ รวมถึง ร้องขอการสนับสนุนทางความช่วยเหลือทางทหาร ทำให้ไทยซึ่งเป็นสมาชิกของสหประชาชาติได้สนับสนุนสหประชาชาติในการต่อต้านเกาหลีเหนือ ซึ่งการเข้าสู่สงครามเกาหลีของประเทศไทยนั้น เพื่อต้องการต่อต้านการคุกคามของคอมมิวนิสต์ รวมถึงหาพันธมิตรมาปกป้อง หากเกิดกรณีการรุกรานจากคอมมิวนิสต์ดังเช่นกรณีของสงครามเกาหลี และพันธมิตรที่ไทยต้องการให้เข้ามาสนับสนุน และปกป้องไทยในการต่อต้านการคุกคามจากคอมมิวนิสต์ ก็คือ สหรัฐอเมริกาที่มีนโยบายต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียมากขึ้น จากการตระหนักถึงภัยคอมมิวนิสต์หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีน รวมถึงการสนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อเกาหลีใต้ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านสหประชาชาติ สหประชาชาติในช่วงการปะทุขึ้นของสงคราม และการแสดงท่าทีดังกล่าวย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้ไทยซึ่งตระหนักถึงการคุกคามของภัยคอมมิวนิสต์จากสงครามเกาหลี ต้องการที่จะสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าร่วมสงครามเกาหลี

ทั้งนี้ การส่งทหารเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ของไทยผ่านองค์การสหประชาชาติในสงครามเกาหลีนั้น ได้แสดงนัยการเข้าเป็นฝ่ายโลกเสรี และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในบริบทของสงครามเย็น ผนวกกับการอธิบายของนักวิชาการต่างๆ ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ถึงสาเหตุในการเข้าสงครามที่มาจากความต้องการหาพันธมิตรในการเข้ามาร่วมป้องกัน และต่อต้านภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์นั้น ผู้เขียนได้นำทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องของการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้ามาเพื่อให้เกิดการมองประเด็นดังกล่าวจาก มุมมองของทฤษฎี ที่จะเข้าเสริมจากการอธิบายในเชิงประวัติศาสตร์ของนักวิชาการ และจากที่นำเสนอมานั้น แสดงให้เห็นว่าการอธิบายที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก หรือภัยคุกคามของ สตีเฟน เอ็ม วอลท์ (Stephen M. Walt) นั้น สามารถอธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลีได้ในระดับหนึ่ง โดยหากมองในเชิงระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้วนั้น ภูมิภาคเอเชีย และไทยย่อมได้รับผลกระทบจากการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อเห็นถึงการพยายามเข้ามาปกป้องไม่ให้เกิดการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกา รวมถึงการพยายามแทรกซึมของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งจากภายในประเทศหรือ ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดสงครามเกาหลีขึ้นและฝ่ายเกาหลีเหนือได้มีชัยชนะเหนือเกาหลีใต้ลงมานั้น ย่อมทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงภัยที่เกิดจากคอมมิวนิสต์ที่อาจมาจากการคุกคามภายนอก และทำให้เกิดความต้องการป้องกันภัยจากภายนอกเป็นส่วนหนึ่งในการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี ซึ่งหากมองจากสหรัฐอเมริกา การที่ประธานาธิบดีทรูแมน และที่ปรึกษาได้ตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จะส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียเปลี่ยนไปอยู่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ หากขาดการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกานั้น และเมื่อเกิดการปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ทำให้สหรัฐอเมริกาเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้อย่างเต็มที่ รวมถึงเมื่อเห็นว่า ไทยได้แสดงท่าทีต่อต้านคอมมิวนิสต์จากการส่งทหารเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ สหรัฐอเมริกาที่ต้องการเข้าสนับสนุนประเทศในภูมิภาคเอเชียจึงเข้าสนับสนุนไทยอย่างเป็นทางการเพื่อสร้างพันธมิตรในการต่อต้านภัยจากคอมมิวนิสต์

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การอธิบายของ Walt ที่ให้ความสำคัญปัจจัยภายนอก ซึ่งหมายถึงภัยคุกคามจากภายนอก หรือภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ตามการตีความของผู้เขียนนั้น จะปรับใช้ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย แต่สาเหตุที่มาจากปัจจัยภายนอกนั้น ยังไม่เพียงพอในการอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวของรัฐบาลไทยในการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา จากการเข้าสู่สงครามเกาหลีอย่างสมบูรณ์ได้ เนื่องจาก ประเด็นในเรื่องของระยะทางที่ทำให้ความเป็นไปได้ต่ำที่จะมีการใช้กำลังจากฝ่ายคอมมิวนิสต์จีน รวมถึงกลุ่มต่อต้านรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านนั้น มิได้มีการ

วางแผนที่จะใช้กำลังรุกรานไทย รวมถึง งานในช่วงทศวรรษที่ 1990 ก็เห็นว่าจอมพล ป. พิบูลสงคราม มิได้ตระหนักในภัยจากคอมมิวนิสต์ และทำให้ผู้เขียนเห็นว่า การอธิบายของ Walt และงานส่วนใหญ่ ก่อนทศวรรษที่ 1990 นั้น ได้ละเลยถึงความสำคัญของปัจจัยภายใน นั่นคือ สถานการณ์ทางการเมือง ภายในที่มีความเป็นไปได้จากการพยายามใช้กำลังเปลี่ยนแปลงการปกครองของผู้ที่จะล้มล้าง ระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งได้เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1948–1949 (พ.ศ. 2491-2492) ภายหลังจาก ที่รัฐประหารในปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) รวมถึงการพยายามต่อต้านการทำงานของรัฐบาลจากพรรค ประชาธิปัตย์ในสภา จึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะเลยได้สำหรับรัฐบาลจอมพล ป. ซึ่งสนับสนุนโดยคณะ รัฐประหารที่ได้อำนาจการปกครองมาด้วยความไม่ชอบธรรม หรือไม่ถูกต้องตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ หลังการทำรัฐประหารในปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) นั้น ใช้ในการคำนวณในการเข้าเป็นพันธมิตร กับสหรัฐอเมริกา ในการดำเนินนโยบายเข้าสู่สงครามดังกล่าวเพื่อนำความช่วยเหลือทางการทหาร จากสหรัฐอเมริกามาจัดการกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง รวมถึงประเด็นทางเศรษฐกิจ ที่ไทยยังมีความต้องการรายได้เข้ามาพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ รวมถึงที่สำคัญ การเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจของคณะรัฐประหาร ย่อมมีส่วนต่อการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาเพื่อการได้มา ซึ่งผลประโยชน์ของตนทางเศรษฐกิจเช่นกัน โดยในบทที่ 4 จะเป็นการอธิบายการเข้าสู่สงคราม เกาหลีที่เป็นการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากประเด็นดังกล่าว ซึ่งเป็นการอธิบาย การเข้าสู่สงครามเกาหลีจากงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา ประกอบทฤษฎี และแนวคิด ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายในประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นหลักของ วิทยานิพนธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ภัยคุกคามภายในกับการเข้าเป็นพันธมิตรในสงครามเกาหลี ของประเทศไทย

สงครามเกาหลีที่ปะทุขึ้นในภูมิภาคเอเชีย ในบริบทของสงครามเย็นนั้น แสดงถึงนัยการต่อผู้ระหว่างสองประเทศมหาอำนาจนั้นคือสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต และสำหรับไทยนั้น สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นอาจเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ไทยต้องแสดงท่าทีเข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อแสดงถึงจุดยืนที่ชัดเจนในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย เข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ตามการร้องขอของสหประชาชาติในสงครามเกาหลี หากมองในบริบทดังกล่าว เป็นการแสดงถึงการเข้าเป็นฝักฝ่าย หรือการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนสหประชาชาติ ในการต่อต้านการขยายของคอมมิวนิสต์จากสหภาพโซเวียต (และสาธารณรัฐประชาชนจีน หลัง ค.ศ. 1949) ซึ่งงานวิชาการก่อนทศวรรษที่ 1990 ได้อธิบาย และให้ความสำคัญกับประเด็นของภัยคุกคามจากภายนอกนั้น สนับสนุนกรอบความคิดและทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐ ที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกประเทศของสังคมนิยม ดังที่เสนอมานในบทที่ 3

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจัยภายนอกจากเรื่องของภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จากภายนอกประเทศไทยจะมีส่วนต่อการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในกรณีการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี แต่การอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวของไทยนั้น อาจยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมานั้น อธิบายว่า สงครามดังกล่าวมิได้มีส่วนกระทบต่อความมั่นคงของไทย รวมถึงจอมพล ป. พิบูลสงคราม อาจมิได้เห็นที่คอมมิวนิสต์นั้น เป็นภัยที่สำคัญต่อความอยู่รอดของระบอบ และทำให้ผู้เขียนเห็นว่า การอธิบายของงานส่วนใหญ่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 รวมถึงทฤษฎีการสร้างพันธมิตรที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกของสังคมนิยม นั้น ยังละเลยในเรื่องของปัจจัยภายในประเทศไทย ซึ่งจากการสำรวจวรรณกรรมที่กล่าวถึงการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากงานทางวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมานั้น ได้อธิบายถึงสภาวะ แวดล้อมภายในประเทศที่อยู่ในช่วงของการฟื้นฟูประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และมีเหตุการณ์ที่สำคัญภายในประเทศในด้านต่างๆ ที่มีผลต่อความอยู่รอดของระบอบของจอมพล ป. ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองที่มีการพยายามขัดขวาง และแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ทั้งจากกลุ่มนิคมราษฎร หรือกลุ่มเสรีไทย ในทางเศรษฐกิจที่ต้องประสบกับการใช้ข้าวเป็นค่า ปฏิกรรมสงคราม รวมถึงความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศภายหลังสงคราม และที่สำคัญการเข้าไปมีส่วนทางโครงสร้าง

เศรษฐกิจไทยของคณะรัฐประหาร ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามหลังรัฐประหาร ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) และเห็นว่าสภาวะภายในเหล่านี้ มีส่วนต่อการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการส่งทหาร เข้าสู่สงครามเกาหลีเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่า มีกรอบความคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐจากปัจจัยภายใน เช่น ในเรื่องของภัยจากการเมือง ภายใน และผลได้ทางเศรษฐกิจ ที่จะเสริมการอธิบายของงานในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ให้สมบูรณ์ขึ้น และเป็นการเติมเต็มการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยให้มีทั้งการอธิบายจากปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน

สาระสำคัญของบทที่ 4 จะเป็นส่วนสำคัญที่สุดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื่องจากเป็นการอธิบายสาเหตุของการสร้างพันธมิตรจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากปัจจัยภายในประเทศ เสริมการอธิบายการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยจากปัจจัยภายนอกประเทศ ในเรื่องของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ จากบทที่ 3 และจะเป็นการนำหลักฐานต่างๆ จากงานทางวิชาการมาพิสูจน์สมมติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นั่นคือ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี มิได้มีสาเหตุมาจากการมีภัยคุกคามร่วมกันตามคำอธิบายของสำนักสังคมนิยมเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงทางการเมืองของระบอบ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และผลได้ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มผู้นำทหารไทยจะได้รับจากสหรัฐอเมริกาตามคำอธิบายของทฤษฎีที่นำเสนอโดย Michael N. Barnett และ Jack S. Levy โดยการนำเสนอนั้น ผู้เขียนจะเริ่มจากการอธิบายถึงสภาวะแวดล้อมภายในประเทศไทยก่อนสงครามเกาหลี ที่ทำให้นักวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 นำมาอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย และนำมาซึ่งการตีความคำอธิบายเข้าสู่กรอบความคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องของการเข้าเป็นพันธมิตรหรือการฝึกฝัฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดของรัฐที่มาจากประเด็นภายในประเทศ และท้ายสุดเป็นการปรับใช้กรอบความคิดดังกล่าวในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยของผู้เขียน

4.1 สภาวะแวดล้อมภายในประเทศไทยที่เป็นสาเหตุการเข้าสู่สงครามเกาหลี

ก่อนการเกิดสงครามเกาหลีนั้น สภาพของประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น อยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อความมั่นคงของระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยดำรงตำแหน่งนี้ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ทั้งจากการเมืองภายในหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่เป็นการพยายามแย่งชิงอำนาจทางการเมืองจาก กลุ่มเสรีไทย และกลุ่มนิคมราษฎร ซึ่งการสร้างความเข้มแข็งของระบอบจากการปราบปรามหรือจัดการกับภัยภายในประเทศที่มาจากกลุ่มดังกล่าว ย่อมมีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของระบอบจอมพล ป.

นอกจากนี้ ในประเด็นทางเศรษฐกิจนั้น เนื่องจากไทยอยู่ในสถานะสงครามกับอังกฤษ และฝรั่งเศส ผลแห่งสงคราม จึงได้ได้ชะลอการพัฒนาประเทศไป เช่น ในด้านเศรษฐกิจนั้น มีปัญหาในเรื่องของ สัญญาให้ข้าว เพื่อชดใช้หนี้สงคราม รวมถึงการขาดรายได้ในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ถนน ทางรถไฟ และการชลประทาน และที่สำคัญ การที่ผู้นำทหารในคณะรัฐประหารที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทย ซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจดังกล่าว ย่อมจะมาเสริมฐานอำนาจทางการเมืองของระบอบจอมพล ป. ได้ รวมถึง การที่จอมพล ป. มิได้มีอำนาจอยู่เหนือคณะรัฐประหาร ทำให้การสร้างความปลอดภัยทางเศรษฐกิจต่อผู้นำดังกล่าวย่อมส่งผลต่อสถานะทางการเมืองของจอมพล ป. เอง และ ทำให้งานทางวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 นั้น ให้ความสำคัญกับสภาวะแวดล้อมภายในดังกล่าว และอธิบายว่าเป็นสาเหตุของการเข้าสู่สงครามเกาหลีของรัฐบาลไทย ที่ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสภาวะหรือตำแหน่งของประเทศไทย ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่แสดงถึงการเข้าร่วมหรือ เข้าเป็นฝ่ายกับสหรัฐอเมริกา ภายหลังจากประเทศไทยเข้าร่วมกับสหประชาชาติในสงครามเกาหลี

4.1.1 สภาพการเมืองในประเทศ

ในช่วงก่อนสงครามเกาหลีจะปะทุขึ้นนั้น เป็นสมัยของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) และมีเหตุการณ์ทางการเมืองภายในที่แสดงให้เห็นถึง การพยายามบ่อนทำลาย และล้มล้างรัฐบาลอยู่หลายประการ ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากรัฐบาลของจอมพล ป. นั้น ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายทหาร ซึ่งเข้ามามีอำนาจในการปกครองประเทศอย่างไม่ชอบธรรมจากการทำรัฐประหาร ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) เพราะก่อนที่จะเกิดรัฐประหารดังกล่าว การเมืองไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองไปจนถึงช่วงปลายปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) อยู่ในการบริหารงานของรัฐบาลเสรีประชาธิปไตยซึ่งมีแกนนำมาจากเสรีไทย คือ นายปรีดี พนมยงค์ โดยช่วงที่รัฐบาลเสรีนิยมทำหน้าที่บริหารประเทศนั้น ก็มีการต่อต้านจากฝ่ายอนุรักษนิยมที่ต้องการคงระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชไว้ ทำให้ มีการแข่งขันกันอยู่ในระบอบรัฐสภา ซึ่งต่อมาฝ่ายอนุรักษนิยมได้สนับสนุนให้ทหารกลับเข้ามามีอำนาจ ด้วยการให้ความสนับสนุนคณะรัฐประหารล้มล้างระบอบรัฐสภาในวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันคือ “รัฐประหาร 2490” การล้มล้างรัฐบาลครั้งนี้ ทำให้นักการเมืองฝ่ายเสรีไทยผู้ซึ่งสนับสนุน พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนสุดท้ายก่อน รัฐประหาร 2490 (และเป็นฝ่ายที่สนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ผู้นำฝ่ายเสรีไทย) อยู่เดิมสูญเสียอำนาจ และได้กลายเป็นศัตรูกับ จอมพล ป. พิบูลสงครามไป¹ โดยเหตุผลของการทำรัฐประหารนั้น ได้แก่

¹ อ. พิบูลสงคราม, จอมพล ป. พิบูลสงคราม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มนตรี, 2518), หน้า 68.

1. ความเดือดร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจากการขาดแคลนข้าวบริโภค
2. ปัญหาการเศรษฐกิจเสื่อมโทรมภายหลังสงคราม
3. การบริหารงานของรัฐบาลหย่อนสมรรถภาพ
4. ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย
5. กรณีรัชกาลที่ 8 สวรรคต
6. การเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐบาลโดยพรรคประชาธิปัตย์
7. ความไม่พอใจของกลุ่มทหาร²

ภายหลังจากรัฐประหารสำเร็จคณะรัฐประหารก็ได้ให้นายควง อภัยวงศ์ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากคณะรัฐประหารเห็นว่า จะไม่ได้รับความยอมรับจากประชาชน รวมถึงนานาประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ทำให้ได้แต่งตั้งนายควง ซึ่งมีความสนิทสนมกับสหรัฐอเมริกา³ เพื่อจะหลีกเลี่ยงการไม่ยอมรับดังกล่าว⁴ ซึ่งนายควงนั้น นอกจากจะเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศแล้ว ในขณะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้รับความนิยมนิยมจากประชาชน⁵ ทั้งนี้ นายควง เป็นผู้ซึ่งสนับสนุนการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช หรือเป็นฝ่ายอนุรักษนิยม ทำให้การบริหารงานของรัฐบาลนายควง ได้มีความขัดแย้งกับคณะรัฐประหาร รวมถึงมีการพยายามที่จะลดบทบาทของคณะรัฐประหารลงจากการใช้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) ที่ห้ามมิให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมือง⁶

² รายละเอียดโปรดดู สุชิน ตันติกุล, “ผลสะท้อนทางการเมืองของรัฐประหาร พ.ศ. 2490,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 19. และ ทักษิณ เจริญธรรม ได้ตีความว่าส่วนหนึ่งนั้น กระทำขึ้นด้วยผลประโยชน์ของกองทัพเองเพื่อที่จะได้เรียกความนิยมนับถือกองทัพให้กลับคืนมาจากการขาดอำนาจปกครองทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว โปรดดู ทักษิณ เจริญธรรม, **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์**, แปลโดย พรรณี ฉัตรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 40-41.

³ ตามไท ดิลกวิทยรัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 57.

⁴ Edwid Stanton, **Brief authority: Excursions of a common man in an uncommon world** (New York: Harper, 1956), p. 210.

⁵ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 94.

⁶ สุจิต บุญบงการ, **การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย** (กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2521), หน้า 7.

อย่างไรก็ตาม แม้จะพยายามจำกัดบทบาทของฝ่ายทหาร แต่รัฐบาลนายควง ก็ถูกแทรกแซงการบริหารงานจากฝ่ายคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะในเรื่องของความมั่นคงภายใน และนอกประเทศ เพราะนอกจากสมาชิกคณะรัฐประหารจะได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ข้อที่น่าสังเกตที่สำคัญก็คือ คณะรัฐประหารได้รับสิทธิพิเศษที่จะจับบุคคลที่ขัดขวางการดำเนินงานของคณะรัฐประหารด้วยการใช้พระราชบัญญัติ คຸ້ມครองความสงบตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490)⁷ และเนื่องจากการทำงานของรัฐบาลนายควงนั้นมีการดำเนินการที่ขัดแย้งกับความต้องการของคณะรัฐประหาร ทำให้ท้ายที่สุดคณะรัฐประหารได้บังคับให้นายควงลาออกจากการรัฐประหารเงียบในวันที่ 6 เมษายน ปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) โดยในการที่เข้าพบกับนายควงนั้นหนึ่งในสิ่งของที่เข้าพบและได้ให้เหตุผลว่า คณะ รัฐบาลไม่สามารถที่จะแก้ไขภาวะการณ์ของบ้านเมืองให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะค่าครองชีพ ซึ่งลดได้ ไม่ทันใจ⁸ และให้จอมพล ป. พิบูลสงครามเข้ารับตำแหน่งแทน โดยนายควงนั้น เป็นนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายอนุรักษนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวุฒิสภา เมื่อถูกฝ่ายทหารบังคับให้ลาออก ทำให้ฝ่ายดังกล่าวกลายเป็นศัตรูกับจอมพล ป. ไปโดยอัตโนมัติด้วยอีกฝ่ายหนึ่ง⁹

จากการที่มีศัตรูทางการเมือง คือ ฝ่ายเสรีไทยของนายปรีดี พนมยงค์ ที่มีการสนับสนุนจากฝ่ายทหารเรือ และนักการเมืองฝ่ายพลเรือน¹⁰ ซึ่งพยายามที่จะสร้างอำนาจให้กับกลุ่มของตนอยู่ภายนอกสภาจากการพยายามใช้กำลังล้มล้างรัฐบาล และฝ่ายอนุรักษนิยมในนามของพรรคประชาธิปัตย์ รวมถึง วุฒิสภาก็พยายามที่จะขัดขวางการดำเนินการบริหารประเทศของจอมพล ป. พิบูลสงครามอยู่ ยกตัวอย่างเช่น การวางแผนลอบสังหาร ผู้นำทหารทางการเมืองที่สำคัญ โดยอาศัยงานสมรซของพลตรี สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ยศขณะนั้น) ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) หรือ กบฏเสนาธิการซึ่งมี พลตรี เนตร เหมะโยธิน เป็นหัวหน้า และกบฏแบ่งแยกดินแดนในเดือนเดียวกัน¹¹ ระบบสังหารอู๋องซาน ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492)¹² กบฏวังหลวงโดยฝ่ายเสรีไทยเมื่อ 26

⁷ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” หน้า 95.

⁸ ประยูทธ สิทธิพิณธ์, ประวัติการเมืองไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ นครชน, 2511), หน้า 581.

⁹ อ. พิบูลสงคราม, จอมพล ป. พิบูลสงคราม, หน้า 62.

¹⁰ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2463 – 2506),” หน้า 96.

¹¹ ดู อ. พิบูลสงคราม, จอมพล ป. พิบูลสงคราม, หน้า 129-134.

¹² รายละเอียดโปรดดู จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463 – 2506),” หน้า 95-96.

กุมภาพันธ์ ปีเดียวกัน รวมถึงการ จัดขบวนการเสนอพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ต่อสภาในเรื่องของบรายจ่ายสำหรับเป็นค่าเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนละหนึ่งพันบาท¹³ รวมถึงการไม่รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณของวุฒิสภา ในเดือน พฤศจิกายน ค.ศ.1949 (พ.ศ. 2492) และเดือน มกราคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)¹⁴ ซึ่งจาก เหตุการณ์ที่นำเสนอมานั้น แสดงให้เห็นว่าในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี มีเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองในประเทศเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์

ทั้งนี้ ทำให้งานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เช่น วิทยานิพนธ์ของ ธวัชรัตน์ เค้นนภาสุรพงศ์ เห็นว่าภัยจากการเมืองภายในมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ ประเด็น การต่อต้านภัยจากคอมมิวนิสต์นั้น เป็นการใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมในการ จัดการ กลุ่มต่อต้านทางการเมืองภายใน¹⁵ ไม่ว่าจะเป็นการปราบปราม จับกุม และสังหารฝ่ายเสรีไทยที่สนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์¹⁶ ส่วนวิทยานิพนธ์ของตามไท ดิลกวิทย์รัตน์¹⁷ ก็แสดงให้เห็นว่าจอมพล ป. พยายามจะอ้างการต่อต้านคอมมิวนิสต์ เพื่อใช้ในการปราบปรามบุคคลอันไม่พึงประสงค์ของรัฐบาล¹⁷ ทางการเมืองภายใน เช่น กลุ่มชาวจีน และผู้ที่เป็นปรปักษ์กับรัฐบาล¹⁸ รวมถึงในการจัดการกับความไม่เป็นมิตรของสภานั้น ในการทำให้สภาลงมติต่างๆ ตามความต้องการของรัฐบาลจอมพล ป. นั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการนอกกรอบแบบในลักษณะของการใช้อิทธิพลของผู้นำทหาร เช่น พลตรี สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในการข่มขู่ให้สภามีการออกเสียงเห็นชอบการดำเนินงานของ รัฐบาล¹⁹

4.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

¹³ รายละเอียดโปรดดู อ. พิบูลสงคราม, **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**, หน้า 91-98, 134-141.

¹⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ พีรศักดิ์ จันทวรินทร์, **ข้อมูลพื้นฐานกึ่งศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทย** (กรุงเทพฯ ฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524), หน้า 27.

¹⁵ ธวัชรัตน์ เค้นนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย ค.ศ. 1948-2495,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 163-164.

¹⁶ เช่น การจัดการผู้สนับสนุนกบฏวังหลวง การสังหารนาย ทวี ตะเวทีกุล ผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนายปรีดี รวมถึง การสังหาร 4 อดีตรัฐมนตรีที่สนับสนุนนายปรีดี เรื่องเดียวกัน.

¹⁷ ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในเมืองไทย,” หน้า 66.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 69-76.

¹⁹ สันติ ทางชนกุล, “รัฐบาลผสมในเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 48-49, 121.

ประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่อยู่ในช่วงการบริหารงานของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น ถือว่ามีความต้องการพัฒนาพื้นฐานประเทศทั้งในด้าน เศรษฐกิจ และการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากลักษณะของเศรษฐกิจของไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น เกษตรกรรมยังคงเป็นที่มาของรายได้หลักของประเทศ โดยรายได้ร้อยละ 50 ของประเทศไทยมาจากการเกษตรกรรม และการกสิกรรม²⁰ ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพในทางกสิกรรมคิดเป็นร้อยละ 91 ของผู้ทำงานทั้งหมด²¹ สินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้แก่ ข้าว ยาง ดีบุก และไม้²² ส่วนอุตสาหกรรมนั้น จะเกิดขึ้นเพื่อรองรับการแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม เสียเป็นส่วนมากเช่น อุตสาหกรรมโรงสีข้าว โรงเลื่อยไม้ โรงงานน้ำตาล และโรงงานแป้ง²³ อย่างไรก็ตามปัญหาที่สำคัญในช่วงนี้ก็คือปัญหาข้าว ซึ่งถือเป็นรายได้หลักทางด้านเกษตรกรรม ของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ทำความตกลงสมบูรณ์แบบเพื่อ เลิกสถานะสงครามระหว่างไทยกับอังกฤษ ลงนามเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) โดยในหัวข้อที่ 14 นั้น กล่าวถึงเรื่องของการส่งข้าวให้โดยไม่มีคิดมูลค่าแก่ประเทศอังกฤษ²⁴

แม้ว่าในเวลาต่อมาได้มีการทำสัญญาใหม่ เนื่องมาจากข้าวปริมาณดังกล่าวมีมูลค่าถึงสองพัน กว่าล้านบาท โดยประเทศไทยอยู่ในภาวะหลังสงคราม แม้จะไม่สาหัสเท่าประเทศอื่นๆ ใน เอเชีย แต่ก็ได้รับผลกระทบเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่ง และญี่ปุ่นได้ยึดไปประมาณ สองพันล้านบาท ไทยจึงไม่สามารถจะเร่งการผลิตได้ รวมถึงการบังคับซื้อราคาจากราษฎรนั้นยาก มาก และไม่เป็นธรรม²⁵ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการลักลอบนำข้าวไปขายต่างประเทศเพราะได้ราคา สูงกว่าในประเทศไทย เนื่องจากในทุกประเทศที่ประชาชนต้องกินข้าวเป็นอาหารหลัก โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ในประเทศที่ใกล้เคียงไทย ซึ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองพื้นที่เกษตรกรรมต่างๆ ได้ถูก นำไปใช้ในการทำสงครามจนทำให้ข้าวเป็นที่ขาดแคลนภายหลังสงคราม และการลักลอบนำข้าวไป ขายต่างประเทศ ทำให้ในประเทศไทยประสบกับการขาดแคลนข้าว ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ ทำให้ อังกฤษได้ยอมจ่ายค่าข้าวให้กับไทย แต่ก็ไม่เท่ากับมูลค่าจริงที่ควรจะได้ โดยไทยส่งข้าวได้ครบตาม

²⁰ ป่วย อึ้งภากร, เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2499), หน้า 73.

²¹ กุลลดา เกษบุญชู, “ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 31.

²² ป่วย อึ้งภากร, เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย, หน้า 111-118.

²³ กุลลดา เกษบุญชู, “ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย,” หน้า 31.

²⁴ รายละเอียดดู ดิเรก ชัยนาม, ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2 (พระนคร: แพร่พิทยา, 2510), หน้า 832.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 578.

สัญญาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) แต่ก็ทำให้ไทยเสียรายได้จากการขายข้าวและเสียทรัพยากรนี้ไปถึง 1,500,000 ตัน²⁶

ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานนั้น อยู่ในขั้นที่ต้องการการพัฒนาเนื่องจากรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญต่อกิจการหรือรัฐวิสาหกิจสำหรับพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์โดยตรง นอกจากกิจการรถไฟ อย่างไรก็ตามหลังสงครามโลกครั้งที่สองการพัฒนากิจการดังกล่าวได้ชะลอลงเนื่องจากทางรถไฟได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ การชลประทานที่สำคัญกับการเกษตรกรรมก็ไม่ได้ได้รับการพัฒนามากนักโดยใน ค.ศ 1947 (พ.ศ. 2490) เนื้อที่นาที่ได้รับผลประโยชน์จากการชลประทานประมาณ 3.8 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเนื้อที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกทั้งประเทศคือ 58.7 ล้านไร่ รวมถึงถนน ซึ่งในปี ค.ศ 1950 (พ.ศ. 2493) มีถนนราดยางเพียง 760 กิโลเมตรที่เหลืออยู่ในสภาพที่ใช้การได้จาก ถนนราดยางทั้งหมด 2,200 กิโลเมตร²⁷ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

นอกจากนี้สิ่งที่บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจของไทยก็ยังไม่เป็นที่คึกคัก แม้หลังจากหมดสัญญาส่งข้าวโดยคุณได้จากตารางที่ 2 รายได้เทียบรายจ่ายของรัฐบาลไทย

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁶ คุราชละเอียดการจ่ายเงินซื้อข้าวของอังกฤษในวิทยานิพนธ์ของ ชาตรี ฤทธารมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 57.

²⁷ กุลลดา เกษบุญชู, “ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย,” หน้า 34-35.

ตารางที่ 2 รายได้เทียบรายจ่ายของรัฐบาลไทย

ปี ค.ศ	รายได้จริง	รายจ่ายจริง			รวม	(ล้านบาท) + รายได้สูงกว่ารายจ่าย - รายจ่ายสูงกว่ารายได้
		สามัญ	วิสามัญ			
			ไม่ลงทุน	ลงทุน		
1946	628	385	331		716	-87
1947	993	450	517	67	1,034	-41
1948	1,690	652	844	165	1,661	+28
1949	1,919	637	981	272	1,890	+30
1950	2,137	850	1,161	258	2,269	-132
1951	2,518	1,037	1,292	903	3,232	-714
1952	3,338	1,220	2,126	923	4,269	-931
1953	3,938	1,693	2,276	897	4,866	-928
1954	4,240	1,913	2,079	1,286	5,278	-1,038
1955	4,362	1,803	2,185	994	4,983	-621

ที่มา: ป๋วย อึ๊งภากร, เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2499), หน้า 218.

จะเห็นได้ว่าแม้ในปี ค.ศ 1948 และ 1949 (พ.ศ. 2491 และ 2492) รัฐบาลจะมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย 28 และ 30 ล้านบาทตามลำดับ แต่เมื่อเทียบกับ 2 ปีที่ผ่านมา คือ ค.ศ 1946 และ 1947 (พ.ศ. 2489 และ 2490) ที่มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ 87 และ 41 ล้านบาทตามลำดับ เมื่อหักลบกันแล้ว ก็แสดงให้เห็นว่า รายจ่ายของรัฐบาลโดยรวมถึงปี ค.ศ 1949 ยังเป็นลบอยู่ ซึ่งจากทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐานในประเทศที่กำลังต้องการการพัฒนานั้น แสดงถึงความต้องการรายได้เข้ามาสนับสนุนประเทศไทยในช่วงสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และอนุমানได้ว่า เศรษฐกิจไทยในขณะนั้นยังต้องการรายได้เข้ามาพัฒนาประเทศที่ยังไม่ฟื้นตัวนักในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่จะส่งผลให้เศรษฐกิจมีส่วนสำคัญต่อสถานะทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น อาจมิใช่เรื่องของเศรษฐกิจภายในประเทศโดยรวม แต่เป็นประเด็นของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกลุ่มผู้นำทางทหารที่สนับสนุนรัฐบาลจอมพล ป. อยู่เนื่องจาก ในช่วงที่จอมพล ป. เข้าบริหารประเทศในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) นั้น ได้ใช้อำนาจของคณะ รัฐประหาร

เข้าแทรกแซงกิจการของฝ่ายของนายปรีดี พนมยงค์ ได้แก่ ธนาคารเอเซีย ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา ธนาคารมณฑล บริษัทประกันภัย เพื่อควบคุมมิให้ฝ่ายปรีดี ใช้เงินจากกิจการดังกล่าวมาทำการเคลื่อนไหวต่อต้านคณะรัฐประหาร²⁸ รวมถึง รัฐบาลได้เข้าเป็นเจ้าของกิจการด้านอุตสาหกรรมหลายประเภทเนื่องจากไม่ต้องการให้ต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาได้ผลประโยชน์จากการกิจการดังกล่าว และจากการที่เข้ามาบริหารด้วยการทำรัฐประหาร จึงต้องทำการตอบแทนกลุ่มทหารที่ช่วยในการปฏิวัติและการให้ผลประโยชน์ ผู้จงรักภักดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผ่านการเข้าดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ เช่น องค์การ ทอผ้า เชื้อเพลิง อุตสาหกรรมป่าไม้ กิจการด้านพานิชย์ และบริการ²⁹ ซึ่งสร้างผลประโยชน์ให้แก่ผู้นำทหารในเรื่องของเบี้ยประชุม และเงินโบนัสประจำปี³⁰ ซึ่งมีข้อกำหนดว่าสามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินคนละ 2 แห่ง³¹

นอกจากจะดำรงตำแหน่งในวิสาหกิจต่างๆ ของรัฐแล้ว ทหารและตำรวจในคณะรัฐประหารยังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยหลัง ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ผ่านการมีตำแหน่งต่างๆ ในวิสาหกิจดังกล่าวเช่นกัน เนื่องจาก ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นั้นรัฐจะสามารถเข้าดำเนินธุรกิจแทนเอกชนอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายถึงการสามารถควบคุมเศรษฐกิจในประเทศ ผ่านกลไกซึ่งก็คือ กฎหมาย ข้าราชการ หน่วยงานของรัฐต่างๆ³² ทำให้ผู้นำคณะรัฐประหารได้ใช้กลไกดังกล่าว สร้างอภิสิทธิ์ เข้าควบคุมระบบเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่งให้แก่พวกเขา ผ่านการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่นำมาซึ่งรายได้ของประเทศ ผ่านการเข้าเป็นประธานคณะกรรมการ รวมถึงการเป็น เจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการพัฒนาของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น บริษัทข้าว การสาธารณสุข โภคภัณฑ์ เช่น บริษัทก่อสร้างต่าง ๆ การธนาคาร ซึ่งล้วนแต่เป็นแหล่งที่สามารถจะสร้างรายได้ให้แก่ กลุ่มผู้นำดังกล่าวได้ ตัวอย่างเช่น ในเรื่องของการส่งออกข้าว นั้น เนื่องจากรัฐบาลมีภาระผูกพันในการส่งออกข้าวไม่คิดมูลค่าให้แก่อังกฤษ ทำให้รัฐบาลให้สำนักงานข้าว ซึ่งอยู่ในการควบคุมของกระทรวงพาณิชย์ในการรับซื้อข้าวจากพ่อค้า และเป็นผู้ส่งออกเพียงผู้เดียว³³ แต่เมื่อได้มี

²⁸ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2526), หน้า 131-133.

²⁹ กุลลดา เกษบุญชู, “ธนาคาร โลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย,” หน้า 31-34.

³⁰ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)*, หน้า 174.

³¹ แต่หลังปี ค.ศ. 1952 (พ.ศ. 2495) นายทหารที่มีอิทธิพลทางการเมืองได้เข้าไปเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจอย่างไม่จำกัด เรื่องเดียวกัน.

³² จตุรงค์, “ทหารทำอะไรกับเศรษฐกิจ (วิเคราะห์บทบาทของทหาร ช่วงปี 2490-2516),” ใน *ทหารไทย: ทำอะไรกับเศรษฐกิจ (ช่วง 2490-2523)* (กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ร่วมกับคณะกรรมการนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524), หน้า 3.4.

³³ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)*, หน้า 118.

การยกเลิกสัญญาส่งข้าวให้กับอังกฤษแล้วรัฐบาลยังคงมิได้ยกเลิกการผูกขาดการส่งออกข้าวแต่ประการใด ซึ่งรัฐบาลเรียกมาตรการดังกล่าวว่านโยบายโควตาข้าว³⁴

ทั้งนี้ ผู้นำคณะรัฐประหารเองได้มีการก่อตั้งบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกข้าวเพื่อสร้างผลประโยชน์จากโควตาการส่งออกข้าว โดย บริษัททหารสามัคคี ซึ่งเป็นของฝ่าย พลโท ผิน ชุณหะวัณ และพันตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ เป็นบริษัทที่ผูกขาดการส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดก่อนปี ค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500)³⁵ ในขณะที่ พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีบริษัทบางกอกสากลการค้าในการรับโควตาการส่งออกข้าวเช่นกัน³⁶ ซึ่งนอกจากจะได้ผลประโยชน์โดยตรงจากบริษัทส่งออกข้าวแล้วนั้น ทำให้บริษัทที่จะต้องส่งออกข้าวจำเป็นที่จะต้องใช้อิทธิพลทางการเมืองเข้าเกี่ยวข้องกับด้วยเสมอ เป็นผลให้กลุ่มผู้นำคณะรัฐประหารยังได้รับผลประโยชน์จากโควตาข้าวให้แก่บริษัทเอกชนต่างๆ ผ่านการเข้าเป็นประธานกรรมการบริษัทเหล่านั้นแลกับโควตาในการส่งออกข้าว เช่น บริษัทผดุงสินพาณิชย์ได้เชิญ พลโท สฤษดิ์ มาเป็นประธานกรรมการบริษัทในปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494)³⁷ รวมถึงบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เช่น บริษัทสามัคคีก่อสร้าง (พลตำรวจโท เผ่า) และวิจิตราก่อสร้าง (พลโท สฤษดิ์) ก็มีการดำเนินการเช่นเดียวกับบริษัทข้าวที่รับประมูลงานจากรัฐบาลมาสร้างประโยชน์ให้บริษัทตนเช่นเดียวกัน³⁸

นอกจากนี้ ยังมีการหาประโยชน์จากการตั้งบริษัทการค้าระหว่างประเทศ เพื่อส่งสินค้าต่างๆ ให้แก่ วิชากิจของรัฐบาลที่มีผู้นำคณะรัฐประหาร เช่น พลตำรวจโท เผ่า และพลโท สฤษดิ์ เข้าดำรงตำแหน่ง ในช่วงหลังปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) เป็นต้นมาไม่ว่าจะเป็น กิจการของ พลโท สฤษดิ์ เช่น บริษัทบางกอกสากลการค้าในเรื่องโควตาข้าว บริษัทพิภพประกันภัยในเรื่องของการรับประกันภัยจากสถานที่ราชการ³⁹ ในส่วนของ พลโทเผ่า นั้น มีบริษัทพิภพสามัคคี ทำหน้าที่พ่อค้าคนกลางในการค้าอาวุธของกรมตำรวจ ส่งหินให้กรมทาง และขอโควตาข้าวจากรัฐบาล⁴⁰ ทั้งนี้ การที่ผู้นำทหารมีส่วนในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงของระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม เนื่องจากการที่จะสามารถเข้าควบคุมกิจการของฝ่ายปรีดีที่มีอยู่เดิมให้เข้าเป็นของกลุ่มผู้นำคณะ

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 119.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 181.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 181, 122.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 122-123.

³⁸ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ คริส เบเกอร์, เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ (เชียงใหม่: ตรัสวิน (ซิลค์เวอร์มบุ๊คส์), 2539, หน้า 471.

³⁹ สังคีต พิริยะรังสรรค์, ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503), หน้า 245.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 188-190.

รัฐประหารได้ ย่อมเป็นการบั่นทอนทรัพยากรทางการเงินที่ฝ่ายปรีดีจะนำมาใช้ในการเคลื่อนไหวต่อต้านคณะรัฐประหารได้ รวมถึงการเข้าควบคุมทรัพยากรทางเศรษฐกิจของประเทศในด้านต่างๆ ย่อมเป็นการนำผลประโยชน์ดังกล่าวมาใช้ในกา คำจูนฐานอำนาจของตน⁴¹ ดังนั้น ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผู้นำทหารในคณะรัฐประหาร ย่อมจะเป็นสิ่งที่เสริมให้ระบอบของจอมพล ป. มีความมั่นคงทางการเมืองได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจยังมีส่วนต่อความมั่นคงของตำแหน่งทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เองเช่นกัน เนื่องจาก อำนาจบริหารของจอมพล ป. ในทางปฏิบัติแล้วนั้น อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะรัฐประหาร โดยแม้ว่าจอมพล ป. จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายหลังปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) แต่ก็มีได้มีอิทธิพลอยู่เหนือคณะรัฐประหาร ที่มีอำนาจในการควบคุมกองทัพอยู่ ไม่ว่าจะเป็น พลโท ผิน ชุณหะวัณ (ยศขณะนั้น) ที่ควบคุมกองทัพบก ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491)⁴² พลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์ (ยศขณะนั้น) ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมตำรวจตั้งแต่ปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) และพลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ยศขณะนั้น) ที่ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ 1 ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) ที่รวมถึงในการรัฐประหาร 2490 นั้น จอมพล ป. มิได้มีส่วนในการวางแผนหรือมีส่วนในการปฏิบัติการ⁴³ แต่เป็นเพียงผู้นำที่คณะ รัฐประหาร ต้องการให้เข้ามาสร้างให้มีภาพลักษณ์ ที่เป็นเอกภาพของกลุ่มรัฐประหารเท่านั้น โดยตำแหน่งผู้นำจึงเป็นเพียงตำแหน่งที่มีได้มีอำนาจที่แท้จริงในการสั่งการหรือควบคุมคณะ รัฐประหาร⁴⁴ ซึ่งคุณหญิงละเอียด พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นภริยาของจอมพล ป. นั้น เห็นว่า บทบาทของจอมพล ป. ในหมู่ผู้นำคณะ รัฐประหาร มิได้มีอำนาจเหนือ พลโท ผิน พันตำรวจโท เผ่า และ พลโท สฤษดิ์ แต่ประการใด⁴⁵

⁴¹ ชุมสาย ไชยวัฒน์, “บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ. 2490-2500,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 71.

⁴² กนก วงษ์ตระหง่าน, *คู่มือการเมืองไทย 2475-2525: ข้อมูลพื้นฐานทางการเมืองไทย* (กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 164.

⁴³ ชุมสาย ไชยวัฒน์, “บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ. 2490-2500,” หน้า 20-21. และ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุณนาค, “การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463 – 2506),” หน้า 93.

⁴⁴ ตีความจาก ตามไท ศิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 55.

⁴⁵ La-Iad PhiBul Songgram, “Political Memoirs of Lady La-Iad PhiBul Songgram,” in *Portraits of Thai politics*, ed. Jayanta K. Ray (New Delhi: Orient Longman Ltd., 1972), p. 211.

ทำให้ผู้เขียนเห็นว่า การพยายามที่จะสร้างความมั่นคงในตำแหน่งทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม อาจเป็นการพยายามสนับสนุนให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่กลุ่มผู้นำทหารเหล่านั้น ซึ่งเมื่อสหรัฐอเมริกา มีแผนการที่จะสนับสนุนความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ช่วงปลายเดือน มกราคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)⁴⁶ จอมพล ป. จึงได้ร้องขอกับ เอ็ดวิน แสตตัน (Edwin Stanton) ซึ่งเป็นเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยถึงส่วนแบ่งดังกล่าว⁴⁷ ซึ่งจากการที่กลุ่มทหารเข้าไปมีส่วนในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือเหล่านั้น ที่อาจเข้ามาสู่รัฐบาลในการใช้พัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ ผ่านการเข้าไปมีอำนาจในวิสาหกิจของรัฐ และการมีบริษัทที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจดังกล่าว จากที่นำเสนอมา และหากจอมพล ป. สามารถที่จะนำความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ (รวมถึงความช่วยเหลือทางด้านทหาร) เข้ามาได้ ย่อมที่จะทำให้สถานะทางการเมืองของเขาในหมู่ผู้นำทหารมีความมั่นคงขึ้น⁴⁸

จากที่นำเสนอมานั้น จะเห็นได้ว่าประเด็นภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกลุ่มต่อต้านทางการเมืองภายในทั้งจากในสภาจากพรรคประชาธิปัตย์ และวุฒิสภา รวมถึงการต่อต้านภายนอกสภาของฝ่ายปรีดี ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงของระบอบจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาตั้งแต่ภายหลังการเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่จะต้องจัดการมิให้ฝ่ายต่อต้านต่างๆ สามารถขัดขวางการดำเนินงานของรัฐบาล รวมไปถึงการล้มล้างรัฐบาลได้ ในส่วนประเด็นทางเศรษฐกิจที่ยังต้องการรายได้เข้ามาสนับสนุนประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และที่สำคัญการที่ผู้นำคณะรัฐประหารเข้าไป มีส่วนทางโครงสร้างเศรษฐกิจไทย หลังปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) ย่อมต้องการที่จะนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาเสริมสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของตน รวมถึงการที่จอมพล ป. นั้น มิได้มีอำนาจ หรืออิทธิพลเหนือคณะรัฐประหาร การใช้ประเด็นทางเศรษฐกิจสร้างผลประโยชน์แก่ผู้นำทหารเหล่านั้น ย่อมจะสร้างความมั่นคงทางการเมืองของจอมพล ป. ได้ และทำให้ในส่วนต่อไปจะเป็นการอธิบายของงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 ถึงประเด็นทางการเมืองภายใน รวมถึงประเด็นทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้เกิดนโยบายการเข้าร่วมเป็น พันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี เพื่อนำความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาทั้งด้านการทหาร และเศรษฐกิจมาสร้างความมั่นคงให้กับระบอบโดยรวม และรวมถึงความมั่นคงทางการเมืองของ จอมพล ป. เอง

⁴⁶ Daniel Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997), p.115

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ ตามไท ดิลกวิฑร์ตัน, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 56.

4.1.3 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีจากสถานะแวดล้อมภายในประเทศ

จากที่ผู้เขียนนำเสนอมา จะเห็นได้ว่าสถานะแวดล้อมภายในประเทศเองก็มีความสำคัญต่อความมั่นคงของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มิใช่แต่เพียงประเด็นของภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศไทยเท่านั้น และเมื่อสถานะแวดล้อมภายในประเทศไทยก่อนสงครามนั้นมีผลต่อการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย จากการอธิบายของงานวิชาการก่อนทศวรรษที่ 1990 ทำให้ผู้เขียนเห็นว่าสถานะแวดล้อมภายในประเทศไทยเอง ย่อมมีส่วนต่อการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทย เช่นเดียวกัน ซึ่งจากการศึกษาของผู้เขียน งานวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมานั้น ได้กล่าวถึงการเข้าสู่สงครามเกาหลีของรัฐบาลจอมพล ป. ที่มาจากสาเหตุภายในประเทศ เช่น ในด้านการเมืองจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล ที่มาจากการพยายามขัดขวาง และล้มล้างรัฐบาลของจอมพล ป. ที่ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองที่ไม่ชอบธรรม จากการทำรัฐประหาร 2490 ทั้งจากฝ่ายเสรีไทย และฝ่ายอนุรักษนิยม และทำให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล จอมพล ป. ในการเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น ย่อมต้องการหาความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่สนับสนุนรัฐบาล (ระบอบ) เข้ามาจัดการฝ่ายที่พยายามต่อต้านได้เช่นกัน ซึ่งงานที่นำเสนอถึงการสร้างพันธมิตรเพื่อจัดการกับภัยทางการเมืองภายในประเทศ เช่น

แดเนียล ไฟน์แมน (Daniel Fineman) อธิบายสาเหตุการเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจากประเด็นของความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาล โดยเขาเห็นว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามต้องการที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับรัฐบาลตน และเล็งเห็นผลว่าการที่ส่งทหารไปในสงครามเกาหลีนั้น อาจจะได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐเป็นการตอบแทน ซึ่งจะส่งผลให้เขาสามารถที่จะลดหรือจำกัดการต่อต้านจากการเมืองภายในที่มาจากในสภา รวมถึงฝ่ายที่ต่อต้านจากภายนอกสภาได้⁴⁹

“...ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาทำให้สามารถสร้างความแข็งแกร่งให้กับรัฐบาล (ทหาร) ของตนผ่านการที่ทหารมีศักยภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้จำกัด หรือลดการต่อต้านจากฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาลได้ ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายพลเรือนที่อยู่ในรัฐบาล(กระทรวงต่างประเทศ) หรือ ฝ่ายค้านในรัฐสภา...”⁵⁰

⁴⁹ แม้ว่าเขาจะไม่อธิบายโดยตรงว่าการเข้าสู่สงครามเกาหลีมาจากความต้องการจำกัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองภายในแต่ ผู้เขียนตีความจากการอธิบายของเขา โปรดดู Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, pp. 114 -125.

⁵⁰ Ibid., p. 120 .

ธวัชรัตน์ เเด่นนภาสุรพงศ์ ได้อธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีที่อธิบายจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งผู้เขียนตีความว่า เขาได้ให้น้ำหนักกับประเด็นภายในประเทศในการอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวของรัฐบาลไทย

“...จอมพล ป. พิบูลสงครามเห็นว่าสหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจที่มีอาวุธปรมาณู และสามารถช่วยเป็นเกราะคุ้มครองประเทศไทย และร่วมกันป้องกันไม่ให้คอมมิวนิสต์ขยายตัวเข้ามาในภูมิภาคนี้ได้ ในฐานะเป็นข้ออ้างในการดำเนินนโยบายในระดับระหว่างประเทศ สำหรับภายในประเทศ ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์จากสหรัฐอเมริกา ก็จะช่วยค้ำจุนสถานะทางการเมืองของรัฐบาลให้มีความเข้มแข็งทางการเมืองมากยิ่งขึ้น...”⁵¹

“...การดำเนินการ...ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม...สร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นให้กับสหรัฐอเมริกา...ส่งผลให้...สหรัฐอเมริกา...เริ่มเสนอความช่วยเหลือกับประเทศไทย...ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นพันธมิตรที่ดำเนินนโยบายในการร่วมต่อต้านคอมมิวนิสต์กับสหรัฐอเมริกาอย่างใกล้ชิด...และที่สำคัญที่สุดก็คือ ทำให้สถานะรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น...ความช่วยเหลือที่รัฐบาลได้รับจากสหรัฐอเมริกายังช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับตำแหน่งและสถานะทางการเมืองภายในของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และรัฐบาลด้วย...”⁵²

สร้อยमुख์ ยิ่งชัยยะกมล ได้แสดงให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนท่าทีของประเทศต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนตามผลประโยชน์ของระบอบทั้งระดับภายใน และระดับระหว่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนตีความรวมถึงในประเด็นของภัยคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน⁵³ ซึ่งในการเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น ก็มาจากการอ้างภัยดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับรัฐบาลในการจัดการปัญหาภายในประเทศ และเพื่อสร้างการยอมรับจากภายนอกประเทศต่อระบอบ

“... สงครามเกาหลีเป็นโอกาสที่ทำให้ไทยแสดงตนผูกพันกับฝ่ายโลกเสรี และสหรัฐอเมริกาอีกครั้งเมื่อรัฐบาลไทย...เข้าร่วมรบพร้อมกับกองกำลังของสหประชาชาติใน

⁵¹ ธวัชรัตน์ เเด่นนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย ค.ศ. 1948-2495,” หน้า 127.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 128.

⁵³ สรุปล และตีความจาก สร้อยमुख์ ยิ่งชัยยะกมล, “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 15-50.

สงครามเกาหลี..ความปรารถนาที่จะส่งเสริมชื่อเสียง และได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศโดยผ่านนโยบายต่างประเทศสัมฤทธิ์ผล...”⁵⁴

“...การดำเนินนโยบายเป็นพันธมิตรกับมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรี และการแสดงท่าที่เป็นปฏิปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงเกิดจากการคิดคำนวณของผู้นำใน รัฐบาลอย่างรอบคอบแล้วว่า นโยบายดังกล่าวมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ สถานการณ์นั้น มิใช่การแพร่ขยายของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ หากแต่เป็นสถานะของ รัฐบาลที่อ่อนแอทั้งในระดับภายในประเทศ และในระดับระหว่างประเทศที่ผลักดันให้รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายในทางที่คิดว่าช่วยให้ตนอยู่รอดได้ ...”⁵⁵

งานของแฟรงค์ ซี ดาร์ลิง (Frank C. Darling) แม้ว่าจะอยู่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 แต่ก็เห็นว่าการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยนั้น มาจากความต้องการเสถียรภาพทางการเมือง ภายใน โดยได้อธิบายว่า

“ ...จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รับโอกาสที่ดีจากความช่วยเหลืออย่างมหาศาลของสหรัฐอเมริกา เพื่อจะรักษาอำนาจทางการเมืองของเขาเอาไว้

...เขาคาดคะเนปฏิกริยาของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการตัดสินใจของเขาในการส่งกองทัพเข้าไปในเกาหลีได้อย่างถูกต้องและฉลาด และเขาก็ได้ใช้สถานะที่ดีของเขาในหมู่ชาวอเมริกัน เพื่อเสริมสร้างบทบาทในหมู่ผู้นำทั้งหลาย...

...สถานะภาพที่สูงขึ้นของผู้นำทางการเมืองซึ่งได้มาตั้งแต่การได้รับความช่วยเหลือที่เพิ่มขึ้นจากสหรัฐอเมริกาและหลังสงครามเกาหลี ได้ทำให้ฝ่ายทหารสามารถบรรลุ ภารกิจในการกำจัดอำนาจทางการเมืองของฝ่ายตรงข้ามได้...”⁵⁶

ในส่วนองประเด็นทางด้านเศรษฐกิจนั้น แม้ว่าจะงานทั้งในช่วงก่อน และในช่วงทศวรรษที่ 1990 นั้น จะไม่ได้อธิบายถึงความเกี่ยวข้องของประเด็นทางเศรษฐกิจกับการเข้าสู่สงครามเกาหลีโดยตรง แต่การเกิดขึ้นของการพัฒนาต่างๆ รวมถึงการได้รับเงินช่วยเหลือจากสหรัฐ รวมถึงธนาคารโลกที่มีสหรัฐอเมริกา เป็นผู้สนับสนุนนั้น ได้เกิดขึ้นภายหลังการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยในปีเดียวกันนั่นเอง (เกิดความตกลงทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1950 และเงินที่เข้ามาช่วยเหลือในปี ค.ศ 1951) ทำให้ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นทางเศรษฐกิจนั้นมีส่วนต่อการเข้าสู่สงครามเกาหลีเช่นเดียวกันซึ่งงานของวิวัฒน์ มุ่งการดี และแถมสุข นุ่มนนท์เองนั้น แม้จะไม่ได้กล่าวถึงประเด็นความช่วยเหลือที่มีผลต่อการเข้าสู่สงครามเกาหลี แต่ ก็ได้อธิบายให้เห็นถึงความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาภายหลังจาก

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 45-46.

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

⁵⁶ Frank C. Darling, *Thailand and the United States* (Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965), p.87.

ไทยตัดสินใจส่งทหารและเข้าสงคราม⁵⁷ ในส่วนของ Darling นั้นได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากจะมีการสนับสนุนทางทหารที่เขาเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ประเด็นที่ตามมาคือ เรื่องของการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ ซึ่งมาจากการอธิบายผ่านทรรศนะของเอกอัครราชทูตแสดนต์ัน ที่เห็นว่าสหรัฐอเมริกาเข้าสนับสนุนไทยทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่นั้น มาจากการที่ไทยเข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติในการเข้าสู่สงครามเกาหลี ซึ่งเป็นผลให้ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทางเศรษฐกิจต่างๆ ตามมา⁵⁸

“ ในการดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความชำนาญเฉพาะทาง (Economic and Technical Cooperation Agreement) (ในเดือน กันยายน ค.ศ.1950) นั้นเริ่มต้นด้วยเงินสนับสนุนประมาณ 8,000,000 เหรียญสหรัฐอเมริกา... ภายในหนึ่งปีก็มีการก่อตั้งคณะทำงานพิเศษทางเศรษฐกิจและความชำนาญเฉพาะด้าน (Special Technical and economic Mission : STEM) ขึ้นในกรุงเทพ เพื่อสนับสนุนในการพัฒนาด้านการเกษตรกรรม การชลประทาน การขนส่ง การสื่อสาร การค้า และการสาธารณสุข และเพิ่มเติมจากข้อตกลงทวิภาคีที่จะได้รับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ...ไทยยังได้รับเงินกู้ 25,400,000 เหรียญสหรัฐอเมริกา ในการนำไปใช้ ในโครงการชลประทาน การสร้างทางรถไฟ รวมถึงการปรับปรุงท่าเรือในกรุงเทพ ซึ่งเงินดังกล่าวเป็นเงินกู้ครั้งแรกจากธนาคารโลกที่ให้กับประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้...”⁵⁹

ที่สำคัญ งานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เช่น ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์⁶⁰ ได้อธิบายถึงสภาพการเมืองไทยในขณะที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีว่า มีทั้งการพยายามถ่วงดุลอำนาจภายในคณะ รัฐประหารเอง รวมถึงการพยายามจัดการกับฝ่ายต่อต้านทางการเมืองอื่นๆ ซึ่งทำให้สถานะทางการเมืองของจอมพล ป. เองที่ต้องการความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาทางทหารที่จะช่วยในการจำกัดอำนาจฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองภายใน และทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างสถานะความมั่นคงของจอมพล ป. เองในคณะรัฐประหาร

“...ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และการทหารจากสหรัฐอเมริกาก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นยิ่ง เพราะนอกจากความช่วยเหลือดังกล่าวจะช่วยเพิ่มศักยภาพของกองทัพ ในการ

⁵⁷ วิวัฒน์ มุ่งการดี, “ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2,” ใน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1833-ค.ศ. 1950). ทรงศรี อัจจรูณ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, 2519), หน้า 325-326. และ แฉมสุข นุ่มนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525), หน้า 4-10.

⁵⁸ Darling, **Thailand and the United States**, pp. 78-80.

⁵⁹ Ibid.

กำจัดศัตรูทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลได้แล้ว เงินช่วยเหลือเหล่านั้นยังจะช่วยให้สถานะของ จอมพล ป. ในคณะรัฐประหารมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น...”⁶⁰

ดังนั้น จากการอธิบายของงานส่วนใหญ่ในช่วงก่อน และช่วงทศวรรษที่ 1990 รวมถึง จากการศึกษาของผู้เขียน ในการเข้าสู่สงครามเกาหลีของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น ปัจจัยภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นประเด็นด้านการเมืองภายใน หรือเศรษฐกิจของผู้นำคั้งที่นำเสนอมา ย่อมมีส่วนต่อการดำเนินนโยบายดังกล่าวและอาจสำคัญกว่าปัจจัยภายนอก หรือภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ และเมื่อการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยได้แสดงถึงนัยของการเข้าเป็นฝ่ายกับโลกเสรี และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพันธมิตรที่เป็นรูปธรรมกับสหรัฐอเมริกา สามารถอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวได้จากทฤษฎี หรือแนวคิดการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของรัฐที่มาจากภัยคุกคามภายนอกประเทศ ดังที่นำเสนอมาในบทที่ 3 และทำให้ การเข้าสู่สงครามเกาหลีที่แสดงนัยการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาย่อมสามารถที่จะนำทฤษฎี หรือกรอบความคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ให้น้ำหนักกับการสร้างพันธมิตรจากประเด็นภายในประเทศมาอธิบายการดำเนินนโยบายดังกล่าวของไทยได้เช่นเดียวกัน ซึ่งในส่วนต่อไปจะเป็นการอธิบายถึงสาระสำคัญของทฤษฎี และแนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องของการสร้างพันธมิตรระหว่างรัฐที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายในประเทศ ที่จะนำมาใช้ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

4.2 ทฤษฎี และแนวคิดในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศในโลกที่สาม

จากการอธิบายของนักวิชาการข้างต้น ที่ให้น้ำหนักการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา ในสงครามเกาหลี จากประเด็นด้านการเมืองภายใน และประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ และความช่วยเหลือต่างๆ นั้น ผู้เขียนเห็นว่ามิตฤษฎี และแนวคิดที่อธิบายการเข้าเป็น พันธมิตร หรือการเข้าเป็นฝักฝ่ายของประเทศโลกที่สามที่อาจนำมาปรับใช้ นั้นคือ 1.การอธิบายที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยการเมืองภายในของ สตีเวน อาร์ เดวิด (Steven R. David) 2.การอธิบายที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยเศรษฐกิจภายในประเทศของ ลอริรี่ เอ แบรินด์ (Laurie A. Brand) และ 3.การอธิบายที่ให้น้ำหนักกับทั้งภัยจากภายนอกและเสถียรภาพภายในประเทศของ ไมเคิล เอน บาร์เน็ต และ แจค เอส ลีวี (Michael N. Barnett และ Jack S. Levy) โดยทั้งสามเป็นทฤษฎี และแนวคิดการสร้างพันธมิตรระหว่างรัฐ ที่นำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการสร้างพันธมิตร หรือการเข้าฝักฝ่ายระหว่างรัฐในโลกที่สาม ที่มีสาระสำคัญแตกต่างกัน โดย David นั้น ได้ให้ความสำคัญของการเมืองภายในในการสร้างพันธมิตร ส่วน Brand นั้น ได้ให้ความสำคัญในประเด็นทางเศรษฐกิจภายในประเทศ และ

⁶⁰ ตามไท ดิลกวิษรัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 56.

ท้ายสุด Barnett และ Levy นั้น ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเสถียรภาพภายในประเทศ เศรษฐกิจภายในประเทศ และภัยจากภายนอกประเทศตามลำดับ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าทฤษฎี และแนวคิดทั้งสามนั้นสามารถที่จะปรับใช้กับการอธิบายการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับ สหรัฐอเมริกาจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยได้เช่นเดียวกับการอธิบายการของ Walt จึงขอนำเสนอสาระสำคัญของทฤษฎี และแนวคิดทั้งสามก่อนการนำไปปรับใช้ในการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย

4.2.1 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากการเมืองภายในของ Steven R. David⁶¹

Steven R. David ได้เสนอถึง ทฤษฎี “ถ่วงดุลย์ทุกทิศทาง” หรือ “Omnibalancing” ที่เป็นการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตร หรือฝักฝ่ายใน โลกที่สาม ที่ส่วนหนึ่งมาจากการนำตรรกของทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกรัฐมาปรับใช้ และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะของปัจจัยภายในรัฐ โดยเฉพาะการเมืองภายในประเทศลงไป ทำให้เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายการเป็นพันธมิตรใน โลกที่สาม ที่ให้ความสำคัญของสาเหตุการเป็นพันธมิตรของรัฐ จากปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน และเขาได้นำทฤษฎีดังกล่าว ไปอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศอียิปต์ และเอธิโอเปีย ซึ่งเป็นประเทศโลกที่สาม และแสดงให้เห็นว่ามันสามารถอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศดังกล่าวชัดเจนกว่าจะใช้เพียงดุลแห่งอำนาจ

David เห็นว่าทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) ไม่เพียงพอที่จะอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐใน โลกที่สาม เนื่องจากดุลแห่งอำนาจนั้น รัฐจะคำนึงถึงในการเข้าเป็นฝักฝ่ายเพื่อป้องกัน โดยการถ่วงดุลย์ต่อต้านรัฐใด ๆ หรือกลุ่มรัฐใด ๆ จากการประสบความสำเร็จในการมีอำนาจมากกว่า และยอมรับว่าการเกิดขึ้นของประเทศมหาอำนาจ (ประเทศที่มีอำนาจเหนือกว่า) นั้นจะเป็นภัยร้ายแรงต่อความอยู่รอดของรัฐอื่น ๆ ดุลย์แห่งอำนาจนั้นเน้นว่า สิ่งที่จะใช้ในการพิจารณาการเข้าเป็นฝักฝ่ายนั้นมาจากโครงสร้างของระบบระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของภัยที่ เกิดจากภายนอกประเทศ และลักษณะภายในของรัฐนั้น มิได้นำเข้ามาพิจารณาถึงความเกี่ยวพันต่ออิทธิพลของการเข้าฝักฝ่าย⁶²

อย่างไรก็ตาม David เห็นว่า สิ่งที่จะต้องตัดสินใจการเข้าเป็นฝักฝ่ายของโลกที่สามนั้นก็คือการคำนวณอย่างสมเหตุสมผล (rational calculation) ของผู้นำใน โลกที่สามต่ออำนาจภายนอกใด ๆ ที่

⁶¹ สรุปและตีความจาก Steven R. David, “Explaining Third World alignment,” *World Politics* 43, No. 2 (January, 1991): 233-256.

⁶² Ibid.: 234.

สามารถเป็นประโยชน์ต่อการคงอยู่ในอำนาจของผู้นำเหล่านั้น เนื่องจากผู้นำประเทศโลกที่สามจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน ความอันตราย และความรุนแรงของธรรมชาติ ที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ และทางการเมืองภายในประเทศที่เป็นตัวกำหนดลักษณะของโลกที่สาม⁶³

การศึกษาของ David พยายามจะเปลี่ยนความเข้าใจว่าทำไมผู้นำโลกที่สามเข้าเป็นฝักฝ่ายและยังอธิบายการตัดสินใจดังกล่าวได้ดีกว่าดุลย์แห่งอำนาจ โดยเขาเห็นว่าโลกที่สามนั้นมีลักษณะที่แตกต่างจากโลกในศตวรรษที่ 18 และ 19 ที่ทฤษฎีดุลย์แห่งอำนาจอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐได้อย่างถูกต้อง ซึ่ง David อธิบายว่าโลกที่สามนั้นมีลักษณะพื้นฐานร่วมกันคือ สถานการณ์ที่ทำให้ภัยคุกคามภายใน (ที่มากับการสนับสนุนจากภายนอกหรือไม่ก็ตาม) เป็นไปได้สูงที่จะทำทลายการคงอยู่ในอำนาจของผู้นำรัฐได้มากกว่าภัยจากรัฐอื่นๆ และเขายังได้เสนอ ข้อเท็จจริงว่า รัฐส่วนมาก มีประสบการณ์การถูกโค่นล้มรัฐบาลจากภายใน โดยภายหลังปี ค.ศ. 1945 สงครามภายในประเทศมีจำนวนมากว่าสงครามภายนอกประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในโลกที่สาม และการทำรัฐประหาร (Coup d'etat) นั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบของรัฐในโลกที่สามประมาณ 200 ระบอบ⁶⁴

นอกจากนี้แล้วลักษณะที่เหมือนกันของโลกที่สาม ได้แก่ รูปแบบการปกครองที่เป็นลักษณะที่ขาดความชอบธรรม (legitimacy) โดยหลายระบอบในโลกที่สาม นั้นมีพื้นฐานการได้มาซึ่งอำนาจจากการใช้กำลังและการใช้การบังคับ ซึ่งในการที่จะคงไว้ซึ่งอำนาจนั้น เนื่องจากพวกเขาขาดความชอบธรรม จึงต้องเผชิญกับภัยคุกคามต่อเนื่องจากการปกครองของเขาและผู้นำโลกที่สาม มักจะมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองนำมาสู่อำนาจและความมั่งคั่ง⁶⁵ รัฐจะอ่อนแอและเปราะบางเป็นพิเศษ เพราะทุก ๆ กลุ่มในสังคมต้องการครอบครองอำนาจในการปกครอง ซึ่งในขณะเดียวกัน ผู้ซึ่งอยู่ในอำนาจก็จะพยายามต่อต้านการเปลี่ยนแปลงหรือการแทนที่ เพราะไม่ต้องการที่จะเสียโอกาสในการได้ความร่ำรวยและอิทธิพล และที่สำคัญ ผลที่ตามมาจากการเสียดำนาจในโลกที่สามก็คือ ชีวิตของผู้นำ ทำให้ผู้นำโลกที่สาม มักจะก้าวร้าวมากกว่าผู้นำคนอื่น ๆ ในโลก⁶⁶

⁶³ Ibid.: 235.

⁶⁴ Ibid.: 238-9.

⁶⁵ ผู้เขียนตีความจากคำอธิบายของ David ที่ว่า “ ...Gaining control of the states is therefore the any means by which the ambitious can meet their needs...” Ibid.: 240.

⁶⁶ Ibid.: 240.

David ยังเห็นว่า เนื่องจากรัฐขาดความชอบธรรม และมาจากการใช้อำนาจบังคับในการเข้าปกครอง ทำให้ส่วนมากของรัฐในโลกที่สาม การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มิได้เกิดขึ้นในการเมืองการตัดสินใจโดยเฉพาะในเรื่องนโยบายต่างประเทศนั้นอยู่กับตัวบุคคลหรือกลุ่มผู้นำเสียเป็นส่วนใหญ่ และ David เห็นว่า หมายถึงการไม่ตอบสนองต่อสำนึกในชาติหรือสถาบันเหมือนกับผู้นำอื่น ๆ ความเห็นสาธารณะในโลกที่สามนั้น มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายน้อยมาก รวมถึงระบบราชการก็มีบทบาทน้อยในนโยบายต่างประเทศ⁶⁷ โดยเขาเห็นว่าสมมุติฐานของผู้นำในการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สามจะคำนึงว่า “นโยบายนี้จะส่งผลอย่างไรต่อความเป็นไปได้ในการอยู่ในอำนาจของฉัน” และ “อำนาจภายนอกใดที่เป็นไปได้มากที่สุดในการป้องกัน “ฉัน” จากภัยคุกคามภายนอกและภายใน (หรือทั้งสองรวมกัน)ที่กำลังเผชิญอยู่”⁶⁸ ซึ่งแตกต่างจากการอธิบายของคูลแห่งอำนาจ ที่จะมองว่า “นโยบายนี้จะส่งผลอย่างไรต่ออำนาจของรัฐ” และ “อำนาจภายนอกใดที่เป็นไปได้มากที่สุดในการป้องกันรัฐ ของฉันจากภัยคุกคามที่มาจากรัฐอื่น ๆ”⁶⁹

ดังนั้น David เห็นว่าตัวผู้นำของรัฐ ที่เป็นหน่วยการวิเคราะห์ที่เหมาะสมในการเข้าใจนโยบายต่างประเทศโลกที่สาม ซึ่งต่างจากหน่วยในการวิเคราะห์ของทฤษฎีคูลแห่งอำนาจ ที่ให้ความสำคัญกับรัฐเป็นระดับในการวิเคราะห์หลัก มิใช่ตัวบุคคล โดยเฉพาะประเด็นการเข้าเป็นพันธมิตรฝักฝ่ายของรัฐในโลกที่สาม เพราะจากสมมุติฐานข้างต้น ผลประโยชน์ของผู้นำอาจไม่ ตรงกับผลประโยชน์ของรัฐ⁷⁰ ซึ่งเหล่านี้เป็นจริงเมื่อความอยู่รอดของผู้นำเริ่มมีความเสี่ยง พวกเขาไม่กังวลว่าประเทศจะสูญเสียอะไร ซึ่งระดับทางศีลธรรมของโลกที่สามนั้นต่ำมาก และเป็นการ สมเหตุผลที่ผู้นำโลกที่สามจะกังวลมากในการจะถูกถอดถอนจากอำนาจซึ่งหากเลือกได้ระหว่างการเป็นพันธมิตรที่ทำให้ประเทศได้ประโยชน์แล้ว ผู้นำเกิดภัยกับการเป็นพันธมิตรแล้วผู้นำได้ประโยชน์ แต่ประเทศจะเกิดภัย ผู้นำจะเลือกสิ่งหลัง

จากที่เสนอมานี้ เพื่อให้คูลแห่งอำนาจยังสามารถที่จะปรับใช้ในการอธิบายการเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สามได้ เขาได้เสนอแนวทางเพิ่มเติมในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของประเทศในโลกที่สาม ที่มากกว่าการต่อต้านอำนาจจากภายนอกประเทศ 3 ประการ ได้แก่

⁶⁷ Ibid.: 240.

⁶⁸ Ibid.: 238.

⁶⁹ Ibid.: 238.

⁷⁰ Ibid.: 243.

แนวทางในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สาม⁷¹

1) ไม่เพียงแต่ถ่วงดุลย์ต่อต้านภัยคุกคามหรืออำนาจ ผู้นำของรัฐจะต้องสร้างความสงบ นั่นคือ การเป็นพันธมิตรกับศัตรูอันดับที่สอง (secondary advisers) เพื่อจัดการกับรัฐที่เป็นภัยคุกคามที่ใหญ่กว่า

2) ขณะที่ผู้นำโลกประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ นั้น สงบศึกกับภัยคุกคามลำดับรอง เพื่อที่จะต่อต้านภัยคุกคามที่มากกว่า แต่ในโลกที่สาม ยังหมายถึงการสงบศึกกับรัฐอื่น ๆ (ซึ่งเห็นว่าเป็นภัยที่ลำดับรองลงมา) เพื่อที่จะต่อต้านกับภัยที่อันตรายและเกิดขึ้นทันควันจากภายใน ซึ่งผู้นำจะค้นหาความเป็นฝักฝ่าย เพื่อต่อต้านภัยจากภายในและให้ความสำคัญในการผันทรัพยากรรวมถึงพลังงานต่อการจัดการ ภัยคุกคามจากภายในหากเป็นภัยที่สำคัญที่สุด รวมถึงการเข้าเป็นฝักฝ่ายกับประเทศที่เป็นพันธมิตรกับฝ่ายตรงข้ามภายในประเทศ

3) เนื่องจากเป้าหมายหลักของผู้นำในโลกที่สามคือการคงไว้ซึ่งอำนาจ พวกเขาจะปกป้องตนเองโดยมิได้คำนึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก

จากแนวทางดังกล่าว ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจจึงถูกเปลี่ยนไปเป็นทฤษฎีถ่วงดุลย์ทุกทิศทางที่ได้มาจากการศึกษาและปรับใช้กับประเทศโลกที่สาม โดยรวมเข้าด้วยกันระหว่างความจำเป็นของผู้นำในการสงบศึกกับศัตรูอันดับสอง และความจำเป็นเพื่อถ่วงดุลย์ต่อต้านทั้งจากภายใน และภายนอกเพื่อความอยู่รอดของผู้นำ ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า ผู้นำนั้น อ่อนแอ มิได้มีความชอบธรรม และความเล็งเห็นถึงการเมืองภายในสูง⁷² ซึ่งหมายถึงสภาวะที่เกิดขึ้นกับโลกที่สามมากกว่าที่อื่น ๆ และยังมีสมมติฐานว่า อำนาจในการตัดสินใจสูงสุดในการสร้างการเป็นฝักฝ่ายนั้นมาจากแรงผลักดันของผู้นำในโลกที่สามที่จะสร้างหลักประกันทางความอยู่รอดทางการเมือง และทางกายภาพ⁷³

สรุปแล้ว David ได้พยายามแสดงให้เห็นว่า ในการจะเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สาม นอกเหนือจากการพิจารณาปัจจัยจากภายนอกจากมุมมองของคุณแห่งอำนาจแล้วนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ของโลกที่สาม คือ ภัยคุกคามภายในนั้น มีบทบาทหลักในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรหรือเป็นฝักฝ่าย ดังนั้นจำเป็นต้องมีการอธิบายแบบถ่วงดุลย์ทุกทิศทางเข้ามาประกอบด้วย เพราะ แนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนและหลากหลายด้านของภัยคุกคามที่ผู้นำโลกที่สามต้องเผชิญ นั่นคือ การยอมรับกับภัยหลากหลายชนิด โดยเฉพาะแหล่งที่มาของภัยคุกคามที่ส่วนใหญ่แล้วมาจาก

⁷¹ แม้ว่า David อธิบายในบทความว่าเป็นสามแนวทางเป็นข้อแก้ไขของทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ แต่ผู้เขียนตีความได้ว่าทั้งสามคือแนวทางในการสร้างพันธมิตรของโลกที่สาม Ibid.: 235-6.

⁷² Ibid.: 236.

⁷³ Ibid.: 236.

ภายใน และภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สามได้ดียิ่งขึ้น

4.2.2 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับประเด็นทางเศรษฐกิจของ Laurie A. Brand⁷⁴

Laurie A. Brand เห็นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีส่วนต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะนโยบายการสร้างพันธมิตรของรัฐ กับรัฐอื่นๆ ของประเทศกำลังพัฒนา หรือประเทศในโลกที่สาม ซึ่งเขาเสนอว่าการศึกษาเรื่องความมั่นคงและเศรษฐศาสตร์การเมืองนั้น มีความเกี่ยวพันกัน โดยอธิบายว่า เศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะแหล่งรายได้ภายใน นั้นจะเป็นกุญแจที่ทำให้เกิดความเข้าใจและการคาดการณ์ได้ของการเข้าเป็นพันธมิตรและการเปลี่ยนแปลงพันธมิตร รวมถึง ความเข้าใจเรื่องของความมั่นคงของทางการเงินหรืองบประมาณ (financial/budget Security)⁷⁵ นั้น จะช่วยให้เห็นถึงสาเหตุของการตัดสินใจเป็นพันธมิตรได้ และเขานำแนวคิดดังกล่าวไปปรับใช้ได้กับการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของจอร์แดนและประเทศกลุ่มอาหรับในช่วงปี ค.ศ. 1975-1990

เขาอธิบายว่า ภายหลังจากสงครามเย็นนั้น การศึกษาหลายสำนักได้พยายามปรับเปลี่ยนสูตรใหม่ของ แนวคิดในการอธิบายนโยบายต่างประเทศของรัฐ ซึ่งมีใช้เพียงการอธิบายพฤติกรรมของรัฐที่ขึ้นอยู่กับอำนาจของรัฐ โดยเปรียบเทียบ ซึ่งได้แก่ อำนาจทางทหารหรืออำนาจทางเทคโนโลยีเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาประเด็นอื่นๆ เช่น ความเสื่อมของสิ่งแวดล้อม การเพิ่มของประชากร การปฏิบัติภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น หนี้ต่างประเทศ ตลาดล่วงหน้า ซึ่ง Brand นั้นเห็นด้วยกับนักวิชาการต่างๆ ว่า ความมั่นคง ที่มองหรือวัดจากกำลังทางทหารนั้น จะถูกแทนที่ด้วยความเข้าใจภัยที่หลากหลายที่ครอบคลุมมากกว่า ซึ่งประเด็นเหล่านี้ส่วนใหญ่อาจเป็นเรื่อง ภายในรัฐและไม่เกี่ยวข้องกับทางทหาร⁷⁶

ดังนั้น Brand พยายามทดสอบปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ ที่อาจถูกละเลยไปในฐานะของตัวตัดสินใจการเกิดพฤติกรรมของรัฐ และจากหลักฐานในงานของเขาทำให้เห็นว่า นอกเหนือจากข้อสังเกตแบบดั้งเดิม นั่นคือ การเข้าเป็นพวกหรือการถ่วงดุลย์กับภัยหรืออำนาจที่มาจากภายนอกแล้วนั้น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น โครงสร้างของ

⁷⁴ สรุป และตีความจาก Laurie A. Brand, *Jordan's inter- Arab relations: The political economy of alliance making* (New York: Columbia University Press, 1994), pp. 1-34.

⁷⁵ Ibid., p. 2.

⁷⁶ Ibid.

รายรับของรัฐ และข้อบังคับทางการเงินนั้น สามารถเป็นตัวอธิบายพฤติกรรมกรเข้าเป็น พันธมิตร หรือการเปลี่ยนพันธมิตรซึ่งเป็นนโยบายต่างประเทศของรัฐได้เช่นกัน

Brand พยายามที่จะเชื่อมระหว่างประเด็นทางเศรษฐศาสตร์การเมือง และความมั่นคงจากการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่อาจมีผลเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและการเมืองภายในประเทศ โดยเห็นว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของรัฐ โดยเฉพาะแหล่งที่มาของรายรับนั้นจะเป็นพื้นฐานในการเข้าใจว่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีความสำคัญอย่างไรในทุกๆ ประเทศ และความพยายามในการหาหลักประกันในเรื่องดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดพฤติกรรม หรือ นโยบายต่างประเทศของรัฐ หนึ่ง ๆ ได้ ซึ่งในงานของเขาก็คือการเกิดพฤติกรรมเข้าเป็นพันธมิตรของจอร์แดน

โครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น อาจจะเป็นสาเหตุของนโยบายต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการเป็นพันธมิตร ซึ่งการศึกษาทดสอบอย่างจริงจังใน โครงสร้างเศรษฐกิจภายใน และ แหล่งที่มาของรายรับของรัฐ จะเป็นพื้นฐานที่ตัดสินใจว่าจะเกิดการเป็นพันธมิตร หรือการฝักฝ่ายลักษณะใดขึ้น⁷⁷ นอกจากนี้เขาให้ความสำคัญในเรื่องของหน่วยในการวิเคราะห์ เนื่องจากมักจะเกิดความตึงเครียดระหว่างความมั่นคงของชาติ (national security) กับความมั่นคงของระบอบ (regime security) ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อประเด็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และเขาเห็นว่า ประเทศโลกที่สาม หรือประเทศกำลังพัฒนานั้น ภัยคุกคามมาจากภายในประเทศ ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของระบอบ เช่น สงครามกลางเมือง การพยายามล้มล้างรัฐบาล การบ่อนทำลาย มากกว่า ภัยจากภายนอกที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐในเรื่องเขตแดน⁷⁸ และประเด็นทางเศรษฐกิจจะมีความสำคัญหากภัยคุกคามนั้นมาจากภายในเช่น การขึ้นราคาสินค้าอาจมีผลต่อการจลาจล หนี้ต่างประเทศอาจส่งผลต่อการแก้ปัญหาทางการเงินภายใน ซึ่งทำให้เกิดการปฏิรูปหรือการล้มล้างผู้นำระบอบ⁷⁹

นอกจากนี้ Brand มีความเห็นเพิ่มเติมในความแตกต่างระหว่างความมั่นคงของรัฐ กับความมั่นคงของผู้นำหรือระบอบว่า ขณะที่ความมั่นคงของชาติอาจถูกเข้าใจอย่างง่าย ๆ ในประเด็นของภัยคุกคามจากภายนอก หรือเป็นเรื่องทางทหารเป็นพื้นฐาน ภัยที่คุกคามผู้นำหรือระบอบส่วนใหญ่ จะมาจากภายในมากกว่า และยิ่งไปกว่านั้น ภัยดังกล่าวจะมาในลักษณะทางเศรษฐกิจมิใช่ด้านการเมืองหรือด้านการทหาร⁸⁰ เช่น งบความช่วยเหลือถูกตัดลง จะทำให้รัฐต้องหาแหล่งรายได้สนับสนุนใน

⁷⁷ Ibid., p. 19.

⁷⁸ ตีความจาก Laurie A. Brand, Ibid., pp. 22-23.

⁷⁹ Ibid., p. 24.

⁸⁰ Ibid., p. 33.

การจ่ายเรื่องทหารและ หน่วยงานราชการ รวมถึงเมื่อตลาดในประเทศหนึ่งๆ นั้น ไม่สามารถรองรับการส่งออกได้ รัฐจำเป็นต้องหาตลาดแห่งใหม่เพื่อสร้างรายได้ที่สูญเสียไป ซึ่งเขาเห็นว่าการตัดสินใจเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐนั้น เกิดขึ้นเพื่อหาหลักประกันความมีเสถียรภาพของระบอบผ่านความมั่นคงทางรายได้รัฐ⁸¹

นอกจากนี้ เขาเห็นว่า ผู้นำของประเทศ จะดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะการสร้างพันธมิตร ในการจัดการประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ทำให้สิ่งที่จะบ่งบอกว่าทิศทางใดที่รัฐจะเข้าเป็นพันธมิตรกับรัฐใดนั้น อาจมีสาเหตุมาจากประเด็นของเศรษฐกิจภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงสร้างของรายรับของรัฐ⁸² และทำให้เขาได้ข้อสรุปว่า การเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐเล็ก ๆ หรือรัฐที่ต้องพึ่งพิงรัฐอื่นๆ เป็นผลมาจากการตระหนักถึงภัยที่มีต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้ของรัฐมากกว่าการถ่วงดุลหรือการร่วมขบวนกับอำนาจ หรือภัยที่มาจากภายนอก⁸³

Brand อธิบายให้เห็นความสำคัญความมั่นคงทางการเงิน หรือการแก้ปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความมั่นคงของระบอบ (ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับรัฐ) และประเด็นทางด้านการเงิน ก็จะเป็นส่วนประกอบหนึ่งของเศรษฐกิจความมั่นคง (economic security) ที่เป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดขึ้นนโยบายต่างประเทศขึ้น โดยเฉพาะการสร้างพันธมิตร โดยประเด็นด้านการเงินและงบประมาณนั้น มีผลต่อความอยู่รอดของระบอบรวมถึงรัฐ เพราะความจำเป็นในการสร้างชาติและการคงไว้ซึ่งระบอบหรือความเป็นผู้นำนั้น ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้หากปราศจากเงิน⁸⁴ เช่น ในเรื่องของความมั่นคงของรัฐนั้น จำเป็นต้องมีเงินในการสนับสนุนทางการทหาร และทางการข่าวกรองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการป้องกันประเทศ และในเรื่องของความมั่นคงของระบอบ กลุ่มผู้นำหรือพรรคร่วมรัฐบาล ต้องมีความแน่ใจว่าพวกเขามีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินนโยบายต่างๆ รวมถึงการคงไว้ซึ่งการไหลเวียนของรายรับเพื่อให้เศรษฐกิจสังคมสามารถอยู่ได้ และสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการหรือทำลายความไม่พอใจจากภายในรัฐ รวมถึงการซื้อ (buy off) ผู้ที่จะขึ้นมาท้าทาย⁸⁵

ดังนั้นสำหรับการตัดสินใจเข้าเป็นพันธมิตรประเด็นด้านเศรษฐกิจภายในจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรัฐ หรือกระบวนการทำให้เกิดความเข้มแข็งของรัฐ และเขาเห็นว่าความปลอดภัยของ

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid., p. 28.

⁸³ Ibid., p. 16.

⁸⁴ Ibid., p. 25.

⁸⁵ Ibid., p. 26.

ระบอบ ก็คือ ความมั่นคงทางงบประมาณ (budget security) ที่กลุ่มผู้นำจะต้องรักษาไว้ในการดำเนินความสามารถในการชำระหนี้ การเข้าจับจองบางอย่างก่อนการพัฒนาของกลุ่มแข่ง เพิ่มเสถียรภาพสนับสนุนภายในที่จะสร้างความเหนียวแน่น (coercion) ต่อต้านกลุ่มดังกล่าวในการทำทลายอำนาจเดิมได้⁸⁶

Brand ต้องการแสดงให้เห็นว่าคณะผู้นำอาจเลือกนโยบายในการเป็นพันธมิตร หรือเข้าฝักฝ่าย เพื่อตอบสนองต่อวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เขาได้รับรู้ โดยการเป็นพันธมิตร หรือฝักฝ่ายดังกล่าว จะสามารถ จัดการกับภัยทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เช่น การหาผู้ค้า สร้างความมั่นคงต่อแหล่งรายได้ทางความช่วยเหลือทางการเงิน รวมไปถึงการตัดสินใจเป็นพันธมิตรจะถูกเข้าใจในลักษณะการสร้างเครื่องมือ หรือวิธีการในการประกันหรือสร้างเสริมการแก้ปัญหาทางการเงินซึ่งมีผลทางตรงต่อความมั่นคงของผู้นำหรือระบอบ ดังนั้น พฤติกรรมของรัฐ หรือระบอบในโลกที่สาม อาจมิใช่เพียงแค่ถ่วงดุลทุกทิศทางจากที่ David เสนอ แต่ควรจะเป็นลักษณะของเศรษฐกิจถ่วงดุลย์ทุกทิศทาง (economic omnibalancing) นั่นคือ การเป็นพันธมิตรกับรัฐ หลาย ๆ รัฐ หรือองค์การที่ไม่ใช่รัฐ เพื่อจัดการปัญหาที่มีผลต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของระบอบ⁸⁷

สรุปแล้ว Brand พยายามจะชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะการสร้างพันธมิตรของรัฐในโลกที่สาม หรือประเทศกำลังพัฒนา ที่มาจากการที่ผู้นำของรัฐนั้น ๆ ให้ความสำคัญกับ ความมั่นคงของเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะรายได้ของรัฐว่าเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าเรื่องของความร่วมมือทางทหาร เพื่อความมั่นคงทางด้านเขตแดน จากการคุกคามของรัฐอื่นๆ เพราะเขาเห็นว่าไม่มีรัฐใดๆ สามารถที่จะอยู่รอดได้โดยปราศจากเงิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความมั่นคง ทางด้านการทหาร การบริหารงานผ่านระบบราชการ การศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจ และสวัสดิการทางสังคม ล้วนแต่ต้องการเงินในการดำเนินการ ดังนั้นการรักษาไว้ซึ่งแหล่งรายได้ของรัฐเพื่อความมั่นคงทางงบประมาณนั้น จะเป็นปัจจัยภายในทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในการผลักดันให้ผู้นำรัฐดำเนินนโยบายสร้าง หรือเปลี่ยนการเป็นพันธมิตรกับประเทศต่างๆ

4.2.3 การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกและเสถียรภาพภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคมของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy⁸⁸

⁸⁶ Ibid., p. 26.

⁸⁷ Ibid., p. 34.

⁸⁸ สรุปสาระสำคัญ และ ตีความจาก Michael N. Barnett and Jack S. Levy, "Domestic sources of alliances and alignments: The case of Egypt, 1962-73," *International Organization* 45, No. 3 (Summer, 1991): 369-395.

Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ได้เสนอแนวทางการอธิบายการสร้างพันธมิตรหรือการเข้าร่วมกลุ่มของประเทศ อียิปต์ โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย สามประการคือ 1.ภัยคุกคามจากภายนอก (external threat) 2.เศรษฐกิจภายในประเทศ (domestic economy) และ 3.ความมีเสถียรภาพภายในประเทศ (domestic stability)⁸⁹ โดยทั้งสองได้อธิบายถึงการเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐผ่านการศึกษาของประเทศอียิปต์ในช่วงปี ค.ศ. 1967-1973 ว่าระดับของความตึงเครียดที่จะเป็นพันธมิตรหรือเป็นฝักฝ่ายของรัฐนั้นจะประกอบด้วยการคำนวณจากทั้งภัยคุกคามที่มาจากภายนอกประเทศ รวมถึงการคำนวณถึงเสถียรภาพโดยรวมทั้งทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งทั้งสองให้ความสำคัญกับการอธิบายจากภายในประเทศที่ให้น้ำหนักกับประเด็นเศรษฐศาสตร์การเมืองภายในของรัฐ ต่อการที่รัฐคำนวณผลได้เสียในการการเป็นพันธมิตรเพื่อสร้างความความมั่นคงของทั้งรัฐและรัฐบาลในการจัดการภัยจากภายนอกและภายในประเทศ โดยมีข้อเสนอสองประการ⁹⁰

ประเด็นแรก ข้อจำกัดทางการเมืองภายในและเศรษฐกิจ อาจมีผลในการจำกัดความสามารถของรัฐในการระดมทรัพยากรภายใน เพื่อความมั่นคงภายนอก รวมถึงผลกระทบด้านลบต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของผู้ดำเนินการรักษาไว้ซึ่งอำนาจ ดังนั้นมันอาจจะให้สิ่งจูงใจที่มากสำหรับผู้ดำเนินการเข้าฝักฝ่ายกับพันธมิตรภายนอก ในฐานะยุทธศาสตร์ที่สร้างความมั่นคงให้กับผู้ดำเนินการเผชิญกับภัยภายนอกประเทศ

ประเด็นที่สอง ภัยจากภายในต่อการปกครองของรัฐบาลนั้นให้แรงจูงใจเพิ่มสำหรับผู้ดำเนินการในการค้นหาพันธมิตรภายนอกที่จะทำให้พวกเขามีหลักประกันทางด้านทรัพยากรที่จะใช้ในการจัดการภัยภายในที่ต่อต้านระบอบ หรือรัฐบาล

ในขณะที่ สัจนิยมมองว่ารัฐพยายามหาพันธมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถผ่านการร่วมกับรัฐอื่น ๆ ที่จะช่วยพวกเขาในการจัดการผู้รุกรานและหลีกเลี่ยงการเกิดสงคราม และการเสริมความมั่นคงของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในอนาคตหรือกับที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน ส่วนประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทางด้านอุดมการณ์และด้านภายในประเทศเป็นความสำคัญลำดับที่สอง⁹¹ แต่ทั้งสองเห็นว่าในโลกที่สามนั้น รูปแบบการรวมกันเพื่อความสามารถของพันธมิตรระหว่างประเทศดังกล่าวนี้ มีข้อจำกัด เช่น การละเลยถึงประเด็นของเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศที่เป็นสาเหตุที่สำคัญในการที่รัฐจะคำนวณการเข้าเป็นพันธมิตรกับรัฐอื่นๆ รวมถึง

⁸⁹ สรุปสาระสำคัญ และ ตีความจากตารางรูปแบบการเข้าฝักฝ่ายของอียิปต์ Ibid.: 394.

⁹⁰ Ibid.: 369.

⁹¹ Ibid.

คุณค่าของพันธมิตรในฐานะแหล่งทรัพยากรทางทหารและเศรษฐกิจเท่า ๆ กับเป็นหลักประกันทางความมั่นคง⁹²

นอกจากนี้สมมุติฐานของสัจนิยมที่ว่า ความมั่นคงจากภายนอกนั้นเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของรัฐ อาจจะถูกตั้งในแง่ของเขตแดน และการบูรณาการของรัฐ เพราะสิ่งที่เป็นที่ต้องการก่อนบรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์ที่สำคัญอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าภัยภายนอกต่อรัฐต่าง ๆ นั้นจะมีการเกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือมีผลกระทบอย่างรวดเร็วเสมอไป ความแข็งแกร่งของระบบรัฐทำให้ภัยคุกคามทางด้านเขตแดนอย่างถอนรากถอนโคนนั้นเป็นเรื่องที่อยู่ไกลตัว แต่ในขณะเดียวกันความมั่นคงและความอยู่รอดของรัฐบาลในหลาย ๆ รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกที่สามกลายเป็นปัญหาเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ทั้งสองเห็นว่าข้อจำกัดที่มาจากภายในประเทศและความแตกแยกทางการเมืองในหลาย ๆ ระบอบนั้น เป็นสาเหตุสำคัญสำหรับประเทศโลกที่สามในการสร้างพันธมิตร และความสัมพันธ์ของรัฐกับสังคมในรูปแบบเฉพาะของโลกที่สาม อาจจะทำให้ความแตกต่างของรูปแบบพฤติกรรมการสร้างพันธมิตรได้ และหากมองว่ารัฐนั้นประกอบไปด้วยโครงสร้างทางระบบและโครงสร้างภายใน จะทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ดีขึ้นถึงผลได้ผลเสียของการสร้างพันธมิตรรัฐที่มีใช่เป็นการตอบสนองต่อความมั่นคงภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่เป็นวิธีการปกป้องทรัพยากรที่มีอยู่น้อยเพื่อจัดการกับประเด็นภายในประเทศ และทั้งสองยังเห็นว่าการสร้างพันธมิตรจากภายนอกจะสามารถช่วยรัฐในการตอบสนองต่อภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกได้โดยให้เหตุผล 5 ประการ⁹³

ประการแรก บางประเทศขาดทรัพยากรในการสนับสนุนกองทัพอย่างเพียงพอในการจัดการกับภัยคุกคามและมีทางเลือกไม่มากนัก นอกจากการพึ่งพาการสนับสนุนจากภายนอก โดยเฉพาะประเทศในโลกลที่สามเช่น ในการผลิตอาวุธ ที่ต้องมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ดี รวมถึงมีพื้นฐานทางอุตสาหกรรม ที่หลากหลายและมีอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งแม้ว่าหลายประเทศในโลกลที่สามต้องการที่จะพัฒนาการผลิตอาวุธด้วยตนเอง แต่เป้าหมายดังกล่าวถูกจำกัดด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจ การขาดพื้นฐานทางอุตสาหกรรมและขาดเทคโนโลยีที่เพียงพอ

⁹² Ibid.

⁹³ สรุปและตีความจาก Michael N. Barnett and Jack S. Levy, Ibid.: 375-377.

ประการที่สอง ประเทศอาจจะมีทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างความมั่นคงทางการทหารในระยะสั้นๆ แต่ในที่สุดแล้วมันจะเพิ่มค่าใช้จ่ายในระยะยาวจากประเด็นทางเศรษฐกิจ ทางการทหาร และความมั่นคงของรัฐ และการใช้จ่ายทางการทหารนั้นยังสามารถลดความสามารถของรัฐในการสนับสนุนที่ดีพอสำหรับประเด็นด้านสวัสดิการภายในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดความไม่พอใจจากสังคมและบ่อนทำลายการสนับสนุนทางการเมืองของรัฐบาลได้

ประการที่สาม การใช้จ่ายทางการทหารอาจทำให้เกิดผลเสียต่อผู้นำได้ในการได้มาซึ่งการสนับสนุนทางการเมือง หากค่าใช้จ่ายนั้นมาจากการนารายได้หรือรางวัลหรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่ผู้นำให้แก่ผู้สนับสนุนหรือพรรคพวก ประเด็นเหล่านี้เห็นได้ชัดเจนในโลกที่สาม เนื่องจากหลาย ๆ รัฐบาลในโลกที่สามที่ผู้นำมีความแปลกแยกกับสังคม การปกครองของพวกเขานั้นถูกทำให้คงอยู่จากการสนับสนุนทางการเมืองที่ไม่มากนัก และการมีพรรคร่วมรัฐบาลที่แตกแยกได้ง่าย จึงต้องสร้างการรวมเป็นปึกแผ่นของรัฐบาลจากการ จูงใจทางผลประโยชน์มากกว่าการจูงใจทาง อุดมการณ์ ยิ่งไปกว่านั้นความอยู่รอดทางการเมืองทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องให้รางวัลผู้สนับสนุน และติดสินบนหรือสงบศึกกับศัตรูฝ่ายตรงข้าม

ประการที่สี่ ในเรื่องของการขาดทรัพยากร มันได้มีโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจบางประการที่ทำให้จำกัดอำนาจทางการเมืองในการเข้าถึงทรัพยากรของสังคม และทำให้เกิดผลเสียทางการเมืองมหาศาล หากพยายามเข้าไปใช้ทรัพยากรเหล่านั้น และมันก็เป็นที่ยอมรับว่าประเทศในโลกที่สามส่วนใหญ่มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพต่ำ และมีนโยบายเล็กน้อยในการดึงทรัพยากรจากสังคม ทำให้การสร้างพันธมิตรเป็นวิธีหนึ่งที่ดีในการได้มาซึ่งทรัพยากรของรัฐ

ประการที่ห้า ผู้นำโลกที่สามมักจะเลือกการเข้าเป็นพันธมิตร ถ้าภัยจากภายในต่อรัฐบาลนั้นมีความโดดเด่นมากกว่าภัยจากภายนอก ซึ่งมันเกิดขึ้นเป็นประจำสำหรับโลกที่สาม ที่ผู้นำมักจะเลือกที่จะปกป้องทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการกับภัยดังกล่าว ผ่านการเข้าเป็นพันธมิตรมากกว่าการระดมจากสังคมที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและความแปลกแยกทางการเมืองอยู่ นั่นคือ ผู้นำในโลกที่สามมักจะสร้างพันธมิตรเพื่อเป็นเครื่องมือในการเผชิญกับภัยคุกคามจากภายใน

ทั้งสองเห็นว่าการมองจากระบบนั้นทำให้เห็นถึงระดับของการมองภัยคุกคามความมั่นคงภายนอก ความเป็นไปได้ของการเป็นพันธมิตร หลักประกันทางความมั่นคงทางทหารที่พันธมิตรจะให้แก่รัฐนั้น ๆ แต่ตัวแปรจากระบบอย่างเดียวไม่สามารถจะเพียงพอในการอธิบายการเข้าฝักฝ่ายของรัฐได้ เพราะจุดประสงค์ของผู้นำรัฐ และข้อจำกัดทางสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงการเมืองที่จำกัดทรัพยากรที่มีอยู่ในรัฐซึ่งสร้างข้อจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรของรัฐบาล จะต้องถูกนำมาพิจารณาด้วย

และสำหรับโลกที่สาม ที่ซึ่งภัยจากภายในต่อระบอบนั้นถูกมองว่าอันตรายและเกิดขึ้นมากกว่าภัยภายนอก ทำให้การเป็นพันธมิตรหรือฝักฝ่ายกับภายนอกนั้นถูกตีคุณค่าเพื่อการสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศและเพื่อเสถียรภาพทางการเมืองเท่า ๆ กับ เพื่อความมั่นคงจากภายนอก⁹⁴

สรุปแล้ว Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ได้อธิบายถึงการเป็นพันธมิตรของรัฐที่ผสมผสานการคำนวณความมั่นคงที่มาจากปัจจัยภายนอกในเรื่องของภัยคุกคามความมั่นคงจากภายนอก รัฐเข้ากับระดับความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกที่ 3 ที่ผู้นำรัฐต้องเผชิญกับข้อจำกัดทางทรัพยากร และภัยคุกคามที่สำคัญต่อเสถียรภาพทางการเมืองภายในแล้วนั้น ปัจจัยภายในทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจ และของการเมือง เป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ของผู้ดำเนินการตัดสินใจที่จะสร้างพันธมิตร และจะเป็นสาเหตุที่สำคัญในการอธิบายการสร้างพันธมิตรของโลกที่สาม

จากที่นำเสนอมานั้น การอธิบายถึงการสร้างพันธมิตรของทั้งสามแนวทางข้างต้นที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในประเทศไม่ว่าจะเป็น David ที่ให้นำหน้าการสร้างพันธมิตรกับประเด็นการเมืองภายใน Brand ที่ให้นำหน้าการสร้างพันธมิตรกับประเด็นเศรษฐกิจ หรือรายรับของรัฐ และ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ที่ให้นำหน้าการสร้างพันธมิตรกับประเด็นเสถียรภาพภายในและภัยจากภายนอก ซึ่งแตกต่างกับการอธิบายของ Walt ที่เห็นว่าการสร้างพันธมิตรของรัฐนั้นมาจากปัจจัยภายนอก หรือประเด็นของภัยคุกคามจากนอกประเทศ ซึ่งเป็นการอธิบายที่สนับสนุนตรรกของสำนักสังคมนิยม ดังนั้นในส่วนต่อไป จะเป็นการอธิบายการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีที่มาจาก การปรับใช้ทฤษฎีการสร้างพันธมิตรที่ให้นำหน้ากับปัจจัยภายในประเทศ

⁹⁴ Ibid.: 374.

4.3 การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากแนวคิดการสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายในประเทศ

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะนำทฤษฎีและแนวคิดในเรื่องของการสร้างพันธมิตรจากปัจจัยภายในที่ได้นำเสนอข้างต้น มาใช้ในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา จากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยจะแสดงให้เห็นประโยชน์ และข้อจำกัดของแต่ละแนวคิดในประเด็นดังกล่าว โดยผู้เขียนจะแสดงให้เห็นว่าการอธิบายจากปัจจัยภายในของ David ที่ให้ความสำคัญกับการเมืองภายใน และ Brand ที่ให้น้ำหนักกับเรื่องของเศรษฐกิจ หรือรายได้ของรัฐ นั้นมีส่วนในการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจสำคัญกว่าการอธิบายที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกของ Walt แต่โดยสรุปแล้วนั้น การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการดำเนินนโยบายการสนับสนุนเกาหลีได้ผ่าน สหประชาชาติในสงครามเกาหลีนั้น จำเป็นต้องมีการอธิบายจากปัจจัยภายในทางด้านการเมือง และด้านเศรษฐกิจพร้อมๆ กับการอธิบายจากปัจจัยภายนอกในเรื่องของภัยคุกคามด้วย ทำให้แนวคิดของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ที่นำทั้งปัจจัยภายนอก และภายในประเทศเข้ามาอธิบายการเป็นพันธมิตรของรัฐ มีความเหมาะสมกว่าแนวคิดอื่นๆ ในการอธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับ สหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี

4.3.1 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากการเมืองภายในของ Steven R. David

David นั้น เห็นว่า การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของโลกที่สามนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการรักษาไว้ซึ่งความอยู่รอดทางการเมืองภายในที่เป็นตัวที่จะตัดสินใจให้ผู้นำประเทศโลกที่สามตัดสินใจที่จะสร้างพันธมิตร หรือเข้าเป็นฝักฝ่าย ซึ่งผู้เขียน เห็นว่าแนวคิดของเขานั้นสามารถอธิบายกรณีของจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ เนื่องจากการส่งทหาร เข้าสู่สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นนั้น ได้แสดงถึงโอกาสที่ดีของรัฐบาล โดยเฉพาะตัวของจอมพล ป. พิบูลสงครามเอง ที่ต้องการนำสร้างพันธมิตรจากภายนอกประเทศเพื่อ นำความช่วยเหลือที่จะได้รับจากพันธมิตรดังกล่าว เข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการปัญหาภาคการเมืองภายในประเทศที่มีความไม่สงบ เพราะภายหลังจากที่จอมพล ป. ได้เข้ามาบริหารประเทศในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) นั้น ทำให้เกิดการต่อต้านการบริหารงานจากทั้งในสภานี้เนื่องจากการเข้าบริหารงานในปีดังกล่าวของ รัฐบาลจอมพล ป. เป็นผลมาจากการบังคับให้รัฐบาลชุดก่อนของนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นรัฐบาล ที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคประชาธิปัตย์ รวมถึง สภาสูงที่สนับสนุนระบบพระมหากษัตริย์ให้ ลาออกจากการเป็นรัฐบาล ทำให้เกิดความไม่พอใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค ประชาธิปัตย์

รวมถึงสมาชิกวุฒิสภา นอกจากนี้ รัฐบาล จอมพล ป. ยังเผชิญกับการพยายามล้มล้างรัฐบาลจากผู้ที่สนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ เนื่องจาก ก่อนการบริหารงานของนายควงนั้น เป็นการบริหารงานของผู้ที่สนับสนุนนาย ปรีดี ซึ่งต่อมาก็ได้ถูกฝ่ายทหารที่สนับสนุนจอมพล ป. โคนล้มลง และจากการนำเสนอถึงสภาวะแวดล้อมภายในก่อนสงครามเกาหลีนั้น แสดงให้เห็นว่า มีการพยายามจะขัดขวางการทำงานจากทั้งภายในสภา ไม่ว่าจะเป็นการขัดขวางการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงนโยบายการส่งทหาร และจากภายนอกสภาไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของ กบฏเสนาธิการ ระบบสังหารผู้อพยพ กบฏวังหลวง และกบฏแบ่งแยกดินแดน ในช่วงปี ค.ศ. 1948-1949 (พ.ศ. 2491-2492) ซึ่งการได้มาซึ่งการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาทางการทหารจากข้อตกลงการ สนับสนุน ทางทหารในตุลาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2491) นั้นจะทำให้เกิดความสามารถของ รัฐบาลในการที่จะจัดการฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองทั้งที่อยู่ในรัฐสภา รวมถึงฝ่ายที่พยายามใช้กำลังล้มล้าง รัฐบาล โดยมีงานของนักวิชาการที่สนับสนุนแนวคิดของ David ดังที่นำเสนอมาไม่ว่าจะเป็น Fineman Darling ตามไท สร้อยมุกข์ และชวลรัตน์ ดังที่นำเสนอมา

นอกจากนี้ David ยังได้อธิบายถึงการที่รัฐบาลใน โลกที่สามนั้น ขาดความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งสามารถที่จะปรับใช้ได้กับลักษณะของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ไม่ว่า จากการที่รัฐบาลของจอมพล ป. เองในการบังคับให้รัฐบาลของนายควง ลาออก รวมถึงในการที่ส่งทหารเข้าสู่สงครามนั้น ประชาชน หรือผู้แทนของประชาชนที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิได้มีส่วนในการกำหนดนโยบายดังกล่าว เพราะเป็นการประชุมและลงมติเอกฉันท์จากสภาป้องกัน ราชอาณาจักรในวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตกลงกันก่อน และเมื่อมีมติเอกฉันท์จึงนำเรื่องเข้าสู่สภา โดยจอมพล ป. ได้กล่าวไว้ในการแถลงการณ์ในการประชุมรัฐสภาในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)⁹⁵ ซึ่งแม้จะมีการคัดค้านของสมาชิกทั้งจากสภาผู้แทนราษฎร และจากวุฒิสภานั้นก็ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมติการส่งทหารเข้าสู่สงครามแต่ประการใด⁹⁶

และจากการที่ผู้แทนของประชาชนไม่ได้มีสิทธิในการกำหนดหรือตัดสินใจให้เกิดนโยบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น ผู้เขียนจึงเห็นด้วยกับ David ว่าการกำหนดนโยบายของประเทศโลกที่สามนั้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้ผู้นำ มิใช่เพียงเพื่อประเทศอย่างเดียวเท่านั้น โดยการมีนโยบายดังกล่าวอาจตีความได้ว่าทำเพื่อผลประโยชน์ของรัฐบาล หรือตัวของจอมพล ป.

⁹⁵ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494 (พระนคร: โรงพิมพ์อำพลพิทยา, 2507), หน้า 741.

⁹⁶ โปรดดูจากบทที่ 3 ในส่วนของทำทีของไทยต่อสงครามเกาหลี และ Fineman, A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958, pp. 117-118.

พิบูลสงคราม เอง ซึ่ง Fineman ได้อธิบายว่า การตัดสินใจเข้าสู่สงครามนั้น มาจากความต้องการด้านการสนับสนุนของจอมพล ป. รวมถึงผู้นำคนอื่นๆ โดยในช่วงต้นปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ภายหลังจากที่มีการประชุมเอกอัครราชทูตในเรื่องการสนับสนุนโครงการความช่วยเหลือแก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Bangkok ambassadors' conference for a Southeast Asian aid program) นั้น ได้มีความเห็นว่าควรส่งความช่วยเหลือทางทหารเข้าสนับสนุนประเทศไทยในจำนวนเงิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา⁹⁷ อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือดังกล่าวได้ถูกระงับไว้ เนื่องจากความไม่พอใจต่อการที่ไทยไม่สามารถที่จะป้องกันการลักลอบส่งอาวุธเข้าไปสู่อินโดจีนเพื่อสนับสนุนฝ่ายคอมมิวนิสต์ในดินแดนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ มิใช่เพียงประเด็นความช่วยเหลือทางด้านทหารเท่านั้น ที่เป็นตัวเร่งการตัดสินใจส่งทหาร เพราะยังมีเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ จากการเข้ามาของคณะทำงานเพื่อสำรวจเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ที่นำโดย นายอาร์ เอลเลน กริฟฟิน (R. Allen Griffin) ในเดือน มีนาคมปีเดียวกัน และการที่สภาองเกรสมิมอดินูมัตตีให้มีการเปลี่ยนถ่ายการสนับสนุนเงินช่วยเหลือแก่ประเทศจีน ผู้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเดือนมิถุนายน⁹⁸ ซึ่งดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้ฝ่ายผู้นำทางทหารในรัฐบาลที่มีส่วนในโครงสร้างเศรษฐกิจไทยได้รับเร้าจอมพล ป. ถึงส่วนแบ่งจากความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา⁹⁹ และการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลีในช่วงเดือนปลายมิถุนายนนั้น ทำให้ จอมพล ป. ตระหนักได้¹⁰⁰ ถึงโอกาสที่จะทำให้การได้มาซึ่งการสนับสนุนทางทหาร รวมถึงทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาจากการสนับสนุนสหประชาชาติต่อเกาหลีได้ ต่อด้วยการรุกรานของเกาหลีเหนือ ดังนั้นนโยบายการส่งทหารที่เกิดขึ้นผู้เขียนจึงตีความได้ว่าส่วนหนึ่งนั้นเป็นนโยบายที่แสดงถึงผลประโยชน์ที่เป็นความต้องการของจอมพล ป. และผู้นำในคณะรัฐประหาร รวมไปถึงการได้มาซึ่งความช่วยเหลือดังกล่าวนั้นก็เพื่อการจำกัดการต่อต้านฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองของรัฐบาล

นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่ารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามอาจมิได้ให้ความสำคัญกับการที่สหรัฐอเมริกาจะสามารถปกป้องเกาหลีได้ มากไปกว่าการนำความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาสนับสนุนความอยู่รอดของระบอบ ทำให้งานวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมาได้อธิบายว่า ภัยจากคอมมิวนิสต์มิใช่ประเด็นที่สำคัญต่อความอยู่รอดของระบอบมากเท่ากับภัยจากการเมืองภายใน ดังนั้น จากที่นำเสนอมา การเข้าสู่สงครามเกาหลีของจอมพล ป. สามารถอธิบายได้ด้วยแนวความคิดของ David ซึ่งได้ตรงกับสองข้อแนะนำในการเป็นพันธมิตรของรัฐในโลกที่สาม

⁹⁷ Ibid., p. 114 .

⁹⁸ Ibid., pp. 115-116 .

⁹⁹ Ibid., p. 116 .

¹⁰⁰ ตีความจาก "...Phibun got the message..." Ibid.

ได้แก่ ในข้อสองคือการเป็นพันธมิตรเพื่อนำความช่วยเหลือเข้ามาสงบกับภัยที่เกิดขึ้นจากการเมืองภายในประเทศ และในข้อสามการตัดสินใจนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของการคงไว้ในการเมืองการปกครองของผู้เฝ้า¹⁰¹

สรุปแล้ว การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของ Steven R. David ที่ให้ความสำคัญกับการเมืองภายในประเทศ ว่าเป็นสาเหตุในการสร้างพันธมิตรระหว่างรัฐนั้น สามารถปรับใช้ได้กับการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในประเด็นของการเมืองภายในที่มีเหตุการณ์ที่สร้างความไม่สงบภายในประเทศ รวมถึงการพยายามต่อต้านจากกลุ่มที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากการที่รัฐบาลนั้นเข้ามาปกครองประเทศด้วยความไม่ชอบธรรม ดังนั้น การดึงพันธมิตรจากภายนอกซึ่งก็คือสหรัฐอเมริกา ที่จะสนับสนุนทางด้านความช่วยเหลือทางทหาร ซึ่งจะเข้ามาสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำทหารในคณะ รัฐประหาร รวมถึงระบอบจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ ที่จะทำให้เกิดความสามารถทั้งทางด้านกำลังคน อาวุธ และความชอบธรรมมากขึ้นแก่ฝ่ายรัฐบาล ในการดำเนินนโยบายต่างๆ รวมถึงการจัดการฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง

นอกจากประเด็นทางการเมืองภายในแล้วนั้น ในเรื่องของเศรษฐกิจภายในประเทศ หรือการได้มาซึ่งรายรับของรัฐ ก็มีผลต่อการคำนวณของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากประเด็นทางด้านเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการขาดเขี้ยวแก้อังกฤษ หรือรวมถึงการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ นั้นจำเป็นต้องมีการใช้เงินอย่างมาก การได้รับเงินช่วยเหลือจากภายนอกประเทศก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาของเศรษฐกิจภายใน และการพัฒนาประเทศได้ ที่สำคัญ การได้มาซึ่งเงินสนับสนุนดังกล่าว จะทำให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามเอง จากการพยายามจะสร้างความพอใจ หรือต่อผู้นำในคณะรัฐประหารไม่ว่าจะเป็น พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หรือ พลโท ผิน ชุณหะวัณ และ พลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสนับสนุนการคงอยู่ในอำนาจของจอมพล ป. และเข้าไปมีส่วนในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยหลังรัฐประหาร 2490 โดยแนวคิดของ Brand นั้นจะเสริมการอธิบายจากปัจจัยภายในทางด้านเศรษฐกิจ หรือรายรับของรัฐ

¹⁰¹ David, "Explaining Third World alignment," *World Politics* 43, No. 2: 236.

4.3.2 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับประเด็นทางเศรษฐกิจของ Laurie A. Brand

Brand เห็นว่าการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างรัฐในโลกที่สามนั้นมีสาเหตุสำคัญจากประเด็นเศรษฐกิจหรือในเรื่องของรายรับไม่ว่าจะเป็นรายรับของประเทศ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ การค้า ซึ่งการสร้างพันธมิตรนั้น จะช่วยให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน และการงบประมาณในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาของเศรษฐกิจภายในประเทศ และรวมไปถึงผลที่ได้จากการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่อผู้นำและรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาภายในจากฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และทั้งหมดจะส่งผลต่อการคงไว้ซึ่งอำนาจในการปกครองของผู้นำในโลกที่สาม ซึ่งจากการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น ผู้เขียนก็เห็นว่ามีกรกล่าวอ้างถึงประเด็นเรื่องเงินช่วยเหลือไว้ ไม่ว่าจะเป็น Fineman ที่ได้อธิบายว่า การส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้นมาจากการที่ฝ่ายทหารและจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องการส่วนแบ่งจากเงินช่วยเหลือที่มาจากด้านการทหาร ซึ่งเป็นเงินที่สหรัฐอเมริกาจะใช้ในภูมิภาคเอเชียประมาณ 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา¹⁰² นอกเหนือจากการให้ความช่วยเหลือทางทหาร 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่เป็นส่วนของประเทศไทย

“...ความคาดหวังที่มากในโอกาสที่ได้รับเงินเพิ่มนั้น...ทำให้ฝ่ายทหารได้รู้เข้าให้ จอมพล ป. ดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยได้ในส่วนแบ่งดังกล่าว...”¹⁰³

นอกจากนี้ Darling ยังแสดงให้เห็นว่าภายหลังจากการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา นั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้มีการใช้จ่ายเงินทางด้านการทหารเพิ่มมากขึ้น จาก 1,949,350,355 ล้านบาท ในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) เป็น 3,685,725,783 ล้านบาทในปี ค.ศ.1952 (พ.ศ. 2495) ซึ่งการที่สามารถใช้เงินเพิ่มขึ้นได้นั้นส่วนหนึ่งก็มาจากเงินที่เข้ามาสนับสนุนทางด้านการทหารจากสหรัฐอเมริกา¹⁰⁴ ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) ภายหลังจากที่มีข้อตกลงความร่วมมือทางทหาร (โปรดดูตารางที่ 3) นอกจากนี้ในในเรื่องของข้าวซึ่งเป็นปัญหาของประเทศไทย ภายหลังจากที่ต้องให้ข้าวที่ต่ำกว่าราคาแก่ประเทศอังกฤษจากความตกลงสมบูรณแบบ เพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่างไทยกับอังกฤษ ซึ่งทำให้ไทยต้องเสียเปรียบในเรื่องของราคาข้าว และสูญเสียรายได้ไปถึง 1,500,000 ตัน¹⁰⁵ ซึ่งจากการที่ไทยได้ส่งทหารและข้าวเข้าสู่สงครามนั้น ทำให้ระหว่างสงครามเกาหลี รัฐบาลไทยสามารถที่จะสร้างรายรับเพิ่มเติมจากการขายข้าวในราคาที่สูงกว่าปกติ รวมถึงยาง

¹⁰² Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, p. 116.

¹⁰³ Ibid., p. 116 .

¹⁰⁴ Darling, *Thailand and United States*, p. 88.

¹⁰⁵ ชาตรี ฤทธารมย์, “นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497),” หน้า 57.

ตารางที่ 3 การสนับสนุนทางทหารจากสหรัฐอเมริกาในรูปของเงินให้เปล่า (Grant) ปี ค.ศ. 1950- 1955
(พ.ศ. 2493-2498)

ปี	1950	0.0
ปี	1951	4.5
ปี	1952	12.0
ปี	1953	55.8
ปี	1954	38.9
ปี	1955	40.8

(ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา)

ที่มา: ดัดแปลงจาก AID Annual Report, **United States Overseas Loans and Grant (USOLAG)** in Surachart Bamrungsuk, **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977** (Bangkok: duangkamol, 1988), p. 57, 193.

และดิบูก ซึ่งทำให้ในปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) ประเทศไทย กลายเป็นประเทศที่ส่งออกข้าวมากที่สุด
ในโลกซึ่งรวมถึงรายรับจากต่างประเทศที่มากที่สุดเช่นกัน¹⁰⁶ นอกจากนั้น ภายหลังจากการส่งทหาร
เข้าสู่สงครามเกาหลีนั้นไทยกับสหรัฐอเมริกา ได้มีการสร้างความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจที่ แน่น
แฟ้นมากขึ้นจากข้อตกลงทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนภายในประเทศทั้งทางด้าน
เศรษฐกิจและ โครงสร้างพื้นฐานของประเทศซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ภายหลัง
สงครามโลกครั้งที่สอง ดังที่นำเสนอไว้โดยงานของนักวิชาการต่าง ได้อธิบายลักษณะดังที่ วิวัฒน์ และ
Darling กล่าวไว้

งานของ สุรชาติ บำรุงสุข แม้จะอยู่ในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 แต่ก็แสดงให้เห็นว่าฝ่าย
สหรัฐอเมริกานั้น พยายามที่จะทำให้เกิดการกระตุ้นการส่งออกของไทย ซึ่งจะมีผลต่ออิทธิพลของ
สหรัฐอเมริกาต่อไทยได้เนื่องจากฝ่ายรัฐบาล เช่น พลตำรวจโท เผ่า และ พลโท สฤษดิ์ นั้นเป็นเจ้าของ
กิจการส่งออกหลายกิจการ ซึ่งการเพิ่มของการส่งออกนั้น อาจเป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจทางบวก
ต่อการเมืองต่อฝ่ายทหารซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายในประเทศ ดังเช่น มีผลต่อการเสริมสร้างการ

¹⁰⁶ Darling, **Thailand and United States**, p. 88.

สนับสนุน แนวคิดทุนนิยม และต่อต้านคอมมิวนิสต์ไปในตัว¹⁰⁷ และเขาได้แสดงให้เห็นถึงตารางของการนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1946-1951 (พ.ศ. 2489-2494) (โปรดดูตารางที่ 3) ซึ่งจากตารางดังกล่าว ผู้เขียนตีความ ได้ว่า การค้าของไทยกับสหรัฐอเมริกา นั้นก็มีสูงขึ้นภายหลังปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) อย่างเห็นได้ชัด โดยจากตารางนั้นจะเห็นได้ว่ามูลค่าของการนำเข้าและส่งออก (โปรดดูตารางที่ 4) ในปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) นั้น สูงขึ้นเกือบเท่าตัวของมูลค่าของการนำเข้า และส่งออกในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) รวมถึงเงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ (โปรดดูตารางที่ 5) ที่ได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494)¹⁰⁸

ตารางที่ 4 การนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาปี ค.ศ. 1946-1951 (พ.ศ. 2489-2494)

	นำเข้า	ส่งออก
ปี 1946	1.67	2.83
ปี 1947	15.81	6.10
ปี 1948	9.09	22.99
ปี 1949	17.85	23.11
ปี 1950	19.28	43.11
ปี 1951	34.64	80.22

(ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา)

ที่มา: ดัดแปลงจาก Royal Thai Government, **Statistic Yearbook of Thailand** in Surachart Bamrungasuk, **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977** (Bangkok: duangkamol, 1988), p.68.

นอกจากนี้ ในช่วงที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้าบริหารประเทศรัฐบาลได้เข้าเป็นเจ้าของกิจการด้าน อุตสาหกรรมหลายประเภทเนื่องจาก ไม่ต้องการให้ต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาได้ผลประโยชน์จากการกิจการดังกล่าว และจากการที่เข้ามาบริหารด้วยการทำรัฐประหาร จึงต้องทำการตอบแทนกลุ่มทหารที่ช่วยในการปฏิวัติและการให้ผลประโยชน์ผู้จงรักภักดีของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผ่านการเข้าดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ เช่น องค์การทอผ้า เชื้อเพลิง อุตสาหกรรมป่าไม้

¹⁰⁷ Surachart Bamrungasuk, **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977** (Bangkok: duangkamol, 1988), pp. 67-69.

¹⁰⁸ Ibid., pp. 68-69.

ตารางที่ 5 เงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1950-1955 (พ.ศ. 2493-2498)

ปี	1950	0.0
ปี	1951	8.9
ปี	1952	8.2
ปี	1953	6.5
ปี	1954	8.8
ปี	1955	48.4

(ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา)

ที่มา: ดัดแปลงจาก AID Annual Report, **United States Overseas Loans and Grant (USOLAG)** in Surachart Bamrungsuk, **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977** (Bangkok: duangkamol, 1988), p.69.

กิจการด้านพาณิชย์และบริการ¹⁰⁹ เป็นผลให้ ทหารและตำรวจในคณะรัฐประหารได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยหลัง ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490) และเนื่องจากในสมัยของจอมพล ป. นั้น รัฐจะสามารถเข้าดำเนินธุรกิจแทนเอกชนอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายถึงการสามารถควบคุมเศรษฐกิจในประเทศ ผ่านกลไกซึ่งก็คือ กฎหมาย ข้าราชการ หน่วยงานของรัฐต่างๆ¹¹⁰ ทำให้ผู้นำคณะรัฐประหารได้ใช้กลไกดังกล่าว สร้างอิทธิพลเข้าควบคุมระบบเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่งให้แก่พวกเขา ผ่านการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่นำมาซึ่งรายได้ของประเทศ ผ่านการเข้าเป็นประธานคณะกรรมการ รวมถึงการเป็นเจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการพัฒนาของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น บริษัทข้าว การสาธารณสุข โภคต่างๆ เช่น บริษัทก่อสร้างต่าง ๆ การธนาคาร ซึ่งล้วนแต่เป็นแหล่งที่สามารถจะสร้างรายได้ให้แก่ กลุ่มผู้นำดังกล่าวได้ ดังนั้นการที่จะได้เงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่างๆจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะต้องผ่านกระทรวงที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลังนั้น ก็มีคนของฝ่ายคณะรัฐประหารอยู่ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่เงินดังกล่าวส่วนหนึ่ง

¹⁰⁹ กุลลดา เกษบุญชู, “ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย,” หน้า 31-34.

¹¹⁰ จตุรงค์, “ทหารทำอะไรกับเศรษฐกิจ (วิเคราะห์บทบาทของทหาร ช่วงปี 2490-2516),” ใน **ทหารไทย: ทำอะไรกับเศรษฐกิจ (ช่วง 2490-2523)** (กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ร่วมกับคณะกรรมการนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524), หน้า 3.4.

จะเข้ามาเป็นผลประโยชน์ต่อผู้นำทหารผ่าน ส่วนราชการของรัฐไปสู่บริษัทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศของผู้นำเหล่านั้น¹¹¹

วิทยานิพนธ์ของ อุกฤษณ์ ปัทมานันท์ ได้แสดงให้เห็นว่าเงินช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาต่อไทยจากสัญญาในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) นั้น ก็กลายเป็นผลประโยชน์แก่ผู้นำทหารในคณะรัฐประหารมากกว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศโดยรวม โดยข้อตกลงทางเศรษฐกิจที่สหรัฐอเมริกาจะช่วยเหลือไทยนั้น ต้องการให้ไทยมีนโยบายเศรษฐกิจเสรีนิยม นั่นคือ ลดสิ่งกีดขวางต่อการค้าระหว่างประเทศ และป้องกันมิให้ธุรกิจเอกชนมีการผูกขาดทางการค้าขึ้น¹¹² แต่ภายหลังการได้รับเงินช่วยเหลือดังกล่าว รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามมิได้ทำให้เกิดเศรษฐกิจเสรีนิยม แต่กลับสนับสนุนเศรษฐกิจที่เป็นลักษณะชาตินิยมที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการผ่านรัฐวิสาหกิจ¹¹³ ซึ่งจากการที่ผู้นำทหารในคณะรัฐประหารนั้นดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจต่างๆ รวมถึงสนับสนุนให้มีการนำงบประมาณของรัฐ (ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากเงินช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา) มาลงทุนในการดำเนิน รัฐวิสาหกิจ¹¹⁴ ทำให้เกิดรัฐวิสาหกิจมากถึง 141 แห่งในปี ค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500)¹¹⁵ ซึ่งกลุ่มผู้นำทหาร นอกจากจะได้ประโยชน์จากเบี้ยประชุมที่ตนที่เป็นประธานกรรมการแล้วนั้น จากการที่ผู้นำทหารเหล่านั้นได้ก่อตั้งบริษัทเอกชนที่ทำการค้าขายกับ รัฐวิสาหกิจเหล่านี้ ย่อมจะส่งผลให้เกิดการเข้ามาผูกขาดของบริษัทที่เป็นของผู้นำทหารดังเช่น บริษัท ทหารสามัคคี ของพลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์และบริษัท บางกอกสากลการค้า ของพลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ได้โควตาข้าวจากสำนักงานข้าวของกระทรวงเศรษฐกิจ ที่ได้นำเสนอมา

นอกจากนี้ใน ค.ศ. 1954 (พ.ศ. 2497) ได้มีการนำเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา¹¹⁶ ที่มาจากธนาคารโลก (World Bank) ที่ให้แก่ประเทศไทยมาสนับสนุนธุรกิจส่วนตัวของ พลโทผิน และ พลตำรวจเอกเผ่า นั่นคือ การขอกู้เงินดังกล่าวของบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติซึ่งเป็นบริษัทของทั้งสอง¹¹⁷ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งหมายถึงการที่

¹¹¹ จตุรงค์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 469-474. และ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2526), หน้า 112-123.

¹¹² อุกฤษณ์ ปัทมานันท์, “สหรัฐอเมริกากับนโยบายเศรษฐกิจไทย (1960-1970) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 32.

¹¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน.

¹¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

¹¹⁶ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)*, หน้า 176.

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน.

รัฐบาลต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับการกู้เงินของรัฐ และการกระทำได้กล่าวว่ามีได้มีการขออนุมัติต่อรัฐสภาในเรื่องนี้เลย¹¹⁸ และเมื่อได้เงินกู้มาก็มาทำการสร้างผลกำไรแก่ตนจากการนำไปดำเนินธุรกิจ ในรูปโรงงานต่างๆ เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานกระสอบ¹¹⁹ ซึ่งในท้ายที่สุดได้กลายเป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องรับผิดชอบเมื่อบริษัทดังกล่าวอยู่ในภาวะล้มละลาย และต้อง นำเข้ามาเป็นรัฐวิสาหกิจ¹²⁰

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า เงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาย่อมส่งผลประโยชน์ต่อกลุ่มผู้นำทหารทั้งทางตรงในการนำไปใช้ในการสร้างผลประโยชน์แก่ตน รวมถึงส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามเอง ที่ไม่มีความมั่นคงจากการที่ไม่มีอิทธิพลเหนือคณะรัฐประหาร ดังนั้น การสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจากเข้าสู่สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ในทางกลับกันก็มีความเป็นไปได้ ที่จอมพล ป. นั้น ตระหนักได้ถึงสิ่งที่จะได้รับเพิ่มขึ้นจากด้านเศรษฐกิจหรือเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ลักษณะเดียวกับการต้องการการสนับสนุนด้านการทหาร ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมาจากตระหนักได้ถึงประเด็นทางเศรษฐกิจดังกล่าว ซึ่งจะสร้างความพอใจกับฝ่ายทหารที่มีผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพื่อนำมาใช้สำหรับการคงไว้ซึ่งอำนาจในการบริหารประเทศของจอมพล ป. เอง

สรุปแล้ว หากมองจากแนวคิดของ Brand นั้น ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นเงินสนับสนุน การเพิ่มขึ้นของการค้า และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ และการสร้างความมั่นคงทางการเงินของรัฐบาล ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในกรณีการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี แม้ว่าจะ ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนว่ามีการคำนวณถึงผลได้เสียทางเศรษฐกิจเข้าไป แต่จากหลักฐานที่เป็นมูลค่าของการส่งออก การได้รับเงินกู้จากธนาคารโลก การเข้ามาช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในประเทศ รวมถึงการที่ทหารและตำรวจในคณะรัฐประหารมีส่วนในโครงสร้างทางเศรษฐกิจผ่าน กลไกของรัฐ เช่น รัฐวิสาหกิจ การธนาคาร บริษัทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการส่งออก ทำให้ความต้องการเงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ของประเทศ หรือเป็นผลประโยชน์ของฝ่ายรัฐบาล หรือ คณะรัฐประหารนั้น ย่อมส่งผลดีต่อจอมพล ป. ในการดำรงไว้ซึ่ง

¹¹⁸ จตุรงค์, “ทหารทำอะไรกับเศรษฐกิจ (วิเคราะห์บทบาทของทหาร ช่วงปี 2490-2516),” ใน *ทหารไทย: ทำอะไรกับเศรษฐกิจ (ช่วง 2490-2523)*, หน้า 3.10.

¹¹⁹ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)*, หน้า 177-178.

¹²⁰ โปรคตุ จตุรงค์, “ทหารทำอะไรกับเศรษฐกิจ (วิเคราะห์บทบาทของทหาร ช่วงปี 2490-2516),” ใน *ทหารไทย: ทำอะไรกับเศรษฐกิจ (ช่วง 2490-2523)*, หน้า 3.9-3.13 และ สังคีต พิริยะรังสรรค์, *ทุนนิยมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)*, หน้า 176-179.

อำนาจในการปกครอง และถือเป็นหนึ่งในความมั่นคงทางการเงินหรือการงบประมาณของผู้นำของ
รัฐในโลกที่สามที่จะต้องเผชิญตามการอธิบายของ Brand

ดังนั้น จากการนำเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจาก
การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น สามารถอธิบายได้จากปัจจัยภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความไม่
มั่นคงของตัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะรัฐประหาร รวมถึงความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ
ทั้งจากฝ่ายคณะรัฐประหาร และความต้องการเพื่อการพัฒนาของประเทศไทย ซึ่งนอกจากแนวคิดใน
การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรจากปัจจัยภายใน จะมีแนวทางที่อธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรที่
แตกต่างจาก การอธิบายของ Walt ที่ให้ความสำคัญจากปัจจัยภายนอกที่นำเสนอมาในบทที่ 3 แล้วนั้น
แนวคิดดังกล่าวดูเหมือนจะสนับสนุนความเห็นของงานทางวิชาการต่างๆ ในช่วงทศวรรษที่ 1990
เป็นต้นมา ที่พยายามจะแสดงให้เห็นว่าคอมมิวนิสต์ในไทยไม่ใช่ภัยคุกคามระบอบของจอมพล ป.
ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยไม่ว่าจะเป็น Danial Fineman และ ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์
(วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่กล่าวอ้างถึงประเด็นภัยคอมมิวนิสต์) ที่เห็นว่ามีคาม
เป็นไปได้ต่ำที่จะมีการใช้กำลังทหารจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ในการรุกรานประเทศไทย ทั้งที่มาจากจีน
แผ่นดินใหญ่ เนื่องจากการขนส่งกำลังทหารนั้นแตกต่างจากเกาหลีเหนือที่มีพรมแดนติดกัน ใน
ส่วนของภัยคุกคามจาก เวียดนาม มลายู และพม่า เขาเห็นว่าขบวนการคอมมิวนิสต์ดังกล่าวจะ
ให้ความสำคัญกับการต่อสู้ภายในประเทศมากกว่า และในส่วนของกรบ่อนทำลายภายในประเทศนั้น ก็
มีจำนวนน้อยและสนใจเพียงการต่อสู้ภายในประเทศเท่านั้น ทำให้นโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์
ของจอมพล ป. นั้น ไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ ที่ได้ผล¹²¹ นอกจากนี้ งานของ ธวัชรัตน์ เค้น
นภาสุรพงศ์ (วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่กล่าวอ้างถึงประเด็นการขัดแย้งในการดำเนิน
นโยบายต่างประเทศของไทย) และสร้อยमुख ยิงชัยะกมล (วิทยานิพนธ์ในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ที่
กล่าวอ้างถึงประเด็นการการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน) นั้น เห็น
ว่าภัยจากคอมมิวนิสต์ ในระบอบจอมพล ป. หลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เกิด
การยอมรับจากสหรัฐอเมริกา และสร้างประโยชน์จากการช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา ในการใช้เพื่อ
ปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองภายใน¹²²

¹²¹ Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, pp. 66-125. และ ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 48-86. นอกจากนี้ยังมี
งานก่อนทศวรรษที่ 1990 เช่น Darling, *Thailand and the United States*, pp. 84-87.

¹²² ธวัชรัตน์ เค้นนภาสุรพงศ์, “ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย ค.ศ. 1948-2495,” หน้า
100-128. และสร้อยमुख ยิงชัยะกมล, “นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957),” หน้า 15-50.

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าเพียงปัจจัยภายใน ไม่ว่าจะป็นด้านด้านการเมือง หรือทางด้านเศรษฐกิจนั้น ไม่สามารถที่จะอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา ได้อย่างสมบูรณ์ หากขาดการอธิบายจากปัจจัยภายนอกหรือภัยคอมมิวนิสต์ ที่แม้ว่านักวิชาการต่างๆ ข้างต้น ได้แสดงว่าภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ไม่ใช่สิ่งที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตระหนักว่า เป็นภัยที่สำคัญต่อความมั่นคงของระบอบ¹²³ แต่ผู้เขียนเห็นว่าความคิดของท่านสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังเช่น การที่จอมพล ป. นั้นต้องการที่จะส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตยที่ได้รับมาจากการเดินทางรอบโลก และประทับใจการแสดงความคิดเห็นของชาวอังกฤษที่ไฮปาร์ก และส่วนหนึ่งต้องการที่ใช้เวทีดังกล่าวในการทำลายความน่าเชื่อถือของ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์¹²⁴ ซึ่งต่อมา ได้มีการ จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นลักษณะดังกล่าวได้ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ซึ่งภายหลังเมื่อเกิดการวิพากษ์รัฐบาลอย่างรุนแรงนั้นในท้ายที่สุดจอมพล ป. ก็ต้องใช้กำลังของคณะรัฐประหารในการห้ามการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว ซึ่งสถานการณ์ ดังกล่าวทำให้เห็นว่าจอมพล ป. ในช่วงแรกนั้นอาจไม่ได้ตระหนักถึงผลเสียที่มาจากแสดงความคิดเห็นในช่วงต้น แต่เมื่อเหตุการณ์ได้บานปลาย และมีทีท่าว่าจะรุนแรงขึ้นนั้นจึงได้ตระหนักถึงและได้ทำการยกเลิกไฮปาร์กเสีย¹²⁵ จากกรณีดังกล่าวนี้ ผู้เขียนนำมาปรับใช้กับประเด็นการตัดสินใจของจอมพล ป. ได้ว่า ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ตระหนักถึงการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ว่าจะส่งผลต่อความมั่นคงของระบอบ แต่ในช่วงที่สงครามเกาหลีได้ เกิดขึ้น โดยเฉพาะในช่วง 1 เดือนแรก (ปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม) นั้น ฝ่ายเกาหลีเหนือซึ่งเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้บุกลงมาและได้ชัยชนะในดินแดนของเกาหลีใต้เรื่อยมา รวมถึง ความได้เปรียบนั้นมาจากการสนับสนุนทางด้านทหารของสหภาพโซเวียต และจีน ทำให้ใน ช่วงเวลาดังกล่าวนั้น อาจทำให้จอมพล ป. ตระหนักถึงภัยคุกคามจากภายนอกที่มาจากคอมมิวนิสต์ได้ และการตัดสินใจส่งทหารก็เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งก็คือในช่วงเดือนกรกฎาคม ดังนั้น ผู้เขียนไม่ได้ปฏิเสธความเห็นนักวิชาการ และงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 ที่เห็นว่า จอมพล ป. นั้น มิได้ตระหนักว่าภัยจากคอมมิวนิสต์เป็นภัยที่สำคัญต่อระบอบ แต่ผู้เขียนเห็นว่า ในการตัดสินใจส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีในช่วงเดือนกรกฎาคมนั้น ประเด็นภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ย่อมมีส่วนในการถูกคำนวณ

¹²³ Fineman, *A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958*, p. 76. และ ตามไท ดิลกวิทย์รัตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 58.

¹²⁴ เนื่องจากช่วงหลัง ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) มีความแตกแยกในกลุ่มรัฐประหารและจอมพล ป. ทำให้จอมพล ป. พยายามสร้างความชอบธรรมในการปกครองจากกลุ่มอื่น เช่น ประชาชน รัฐสภา ไปรูดุ ทักษ์ เถลิงเศียรหม, การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์, แปลโดย พรรณี ถัทรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 132-136.

¹²⁵ ดิความจาก คำว่า “... จอมพล ป. และพวกไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจที่จะรับการรณรงค์ที่ไม่เป็นมิตรดังกล่าวเลย...” รายละเอียดโปรดดู ลิขิต ธีระเวคิน, *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), 147-148.

ร่วมไปกับประเด็นความต้องการจัดการฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และประเด็น ผลประโยชน์ ทางด้านเศรษฐกิจ ในการตัดสินใจดังกล่าวของจอมพล ป. และคณะรัฐประหารด้วย

ดังนั้น จึงมีไม่เพียงแนวคิดที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน ที่ให้ความสำคัญกับการเมือง ภายใน ของ David เศรษฐกิจในประเทศของ Brand หรือ แนวคิดที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอก ที่ ให้ความสำคัญกับการคุกคามภัยภายนอกของ Walt เท่านั้น แต่เป็นการคำนวณทั้งหมดเข้าด้วยกันในการ ตัดสินใจสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และทำให้แนวคิดการ สร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกและเสถียรภาพภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคมของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy ใช้ในการสร้างพันธมิตร สามารถเติมเต็มใน การอธิบายของทั้งสามแนวคิดข้างต้น

4.3.3 การปรับใช้การสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับภัยจากภายนอกและเสถียรภาพ ภายในประเทศด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของ Michael N. Barnett และ Jack S. Levy

Michael N. Barnett และ Jack S. Levy เสนอ แนวการอธิบายการสร้างพันธมิตรหรือการเข้า รวมกลุ่มของรัฐ โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยสามประการคือ 1.ภัยคุกคามจากภายนอก 2. เศรษฐกิจภายในประเทศ และ 3.ความมีเสถียรภาพภายในประเทศ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นแนวทางใน การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้อย่างสมบูรณ์กว่า แนวคิดให้ น้ำหนักเพียงปัจจัยภายนอก หรือภายใน ดังที่นำเสนอมา โดยแม้ว่าแนวคิดดังกล่าวของทั้งสองอาจจะ ไม่สามารถปรับใช้ได้ทั้งหมด เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นการอธิบายในเรื่องของการระดมทรัพยากรใน การทำสงคราม แต่ในส่วนอื่นๆ ของแนวคิดนั้น ผู้เขียนเห็นว่ามันเหมาะสมในการอธิบายการสร้าง พันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยแม้ว่าทั้งสองจะให้ความสำคัญกับเรื่องภายในประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นเสถียรภาพภายใน ทั้งทางการเมือง สังคมรวมไปถึง เศรษฐกิจภายในประเทศว่ามี ส่วนสำคัญต่อการสร้างพันธมิตรของรัฐในโลกที่สาม แต่ก็มิได้ละเลยที่จะกล่าวถึงการคำนวณปัจจัย ภายนอกประเทศ เช่นภัยคุกคาม เข้าไปในการสร้างพันธมิตรระหว่างรัฐด้วย

ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา เป็นการประกอบกันจาก สามส่วน โดยส่วนที่เห็นได้ชัดอาจเป็นเรื่องของความต้องการที่จะจัดการกับภัยที่มีต่อเสถียรภาพ ภายในประเทศโดยเฉพาะทางการเมือง ที่มีทั้งการพยายามจะแย่งชิงอำนาจของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากการก่อความไม่สงบในปี ค.ศ 1948 และ 1949 (พ.ศ. 2491-2492) รวมถึงการ พยายามขัดขวางการทำงานจากภายในสภาของพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้การสร้างพันธมิตรกับ

สหรัฐอเมริกา นั้น จะมาสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ฝ่ายจอมพล ป. มากขึ้น รวมถึงการได้มาซึ่งการสนับสนุนทางด้านกำลังทหารยอมทำให้ฝ่ายรัฐบาลมีความแข็งแกร่ง และสยบฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองได้ นอกจากนี้สถานะทางการเมืองของจอมพล ป. เองนั้น ก็ได้มีความมั่นคง เนื่องจากการที่ได้มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้นเป็นการเข้ามาสร้างดุลระหว่างกลุ่มภายในคณะรัฐประหาร และเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันของคณะรัฐประหาร ซึ่งแม้ว่าจอมพล ป. จะมีชื่ออยู่ในกลุ่มคณะรัฐประหาร แต่มิได้เป็นผู้วางแผนในการทำรัฐประหาร¹²⁶ นอกจากนี้จอมพล ป. ไม่ได้มีกองกำลังทางทหารเป็นของตนเองเนื่องจากมิได้มีตำแหน่งที่ควบคุมกำลังพล รวมไปถึง มิได้มีอำนาจเหนือกลุ่มรัฐประหาร¹²⁷ ทำให้การตัดสินใจต่างๆในการดำเนินนโยบายนั้นจอมพล ป. มิได้มีส่วนร่วม และทำให้ไม่มีอำนาจที่จะประกันความ มั่นคงในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของตนแต่ประการใด¹²⁸ ดังนั้นการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นแก่กลุ่มรัฐประหารยอมจะเกิดประโยชน์แก่ตัวของผู้นำ หรือจอมพล ป. ด้วย และทำให้การเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา จะทำให้ได้มาซึ่งมาซึ่งเงินสนับสนุนทั้งจากทางทหาร และทางเศรษฐกิจ และจะช่วยให้สถานะของจอมพล ป. ในคณะรัฐประหารมีความมั่นคงมากขึ้น¹²⁹

ในส่วนที่สองก็คือ สภาพทางเศรษฐกิจที่แม้ว่าอาจไม่ได้ส่งผลทางตรงต่อการสร้างพันธมิตร แต่ดังที่นำเสนอมาว่าทั้งผู้นำในคณะรัฐประหารได้เข้ามามีส่วนในโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย ดังนั้นการสร้างความปลอดภัยให้กับทางด้านผู้นำในคณะรัฐประหาร ไม่ว่าจะ เป็น พลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์ หรือ พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จากการได้มาซึ่งเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ย่อมส่งผลทางบวกต่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจของไทยเอง ที่ต้องการการสนับสนุนด้านการเงิน รวมถึงมีส่วนในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นการเกิดขึ้นของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มาจากเงินช่วยเหลือ และบุคลากรจากต่างประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ภายหลัง ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) เช่น เขื่อน ถนน การรักษาพยาบาล¹³⁰ ดังนั้นประเด็นสภาพทางเศรษฐกิจอาจหมายถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคณะรัฐประหาร และเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ที่ทำให้เกิดการสร้างพันธมิตรขึ้น

¹²⁶ ชุมสาย ไชยวัฒน์, “บทบาททางการเมืองของ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ. 2490-2500,” หน้า 20-21. และ Ray, *Portraits of Thai politics*, pp. 26-27.

¹²⁷ ทักษิ์ เกลิมเตียรณ, *การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์*, แปลโดย พรรณี ฉัตรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข, หน้า 71.

¹²⁸ ตามไท ดิลกวิฑริตน์, “คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย,” หน้า 55.

¹²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56. และ ทักษิ์ เกลิมเตียรณ, *การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์*, แปลโดย พรรณี ฉัตรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข, หน้า 129.

¹³⁰ *สิบปีแห่งความร่วมมือระหว่างไทย-อเมริกัน 2493-2503* (Bangkok : USOM, 1960)

ท้ายสุดประเด็นทางด้านความมั่นคง ซึ่งผู้เขียน ได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 ว่าเป็นปัจจัยที่ต้องนำมาคำนวณอยู่ด้วยในการสร้างพันธมิตร ซึ่งแม้ว่าอาจจะไม่ใช่ประเด็นที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะรัฐประหารให้ความสำคัญมากเท่ากับประเด็นการเมืองภายใน แต่ในช่วงที่เกิดการปะทุขึ้นของสงคราม และการที่เกาหลีเหนือได้บุกลงมาและได้ชัยชนะต่อเกาหลีใต้ในช่วงเดือนแรกนั้น มีความเป็นไปได้ที่จอมพล ป. จะตระหนักถึงการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย รวมไปถึงประเทศเพื่อนบ้านนั้น มีขบวนการคอมมิวนิสต์ทั้งใน อินโดจีน พม่า และมลายู ซึ่งแม้ว่านักวิชาการต่างๆ จะเห็นว่ามิชชันนารีคอมมิวนิสต์อยู่ รวมถึงการเคลื่อนไหวของผู้ที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์อยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน มีความเป็นไปได้ว่าในการที่จะรุกรานไทย แต่พัฒนาการของสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนแรกที่ฝ่ายเกาหลีเหนือได้ชัยชนะในดินแดนของเกาหลีได้มาเรื่อยๆ นั้น ผู้เขียนเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวย่อมทำให้ จอมพล ป. ตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ที่มาจากภายนอกประเทศไทยได้ และความต้องการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา นั้นนอกจากเพื่อความอยู่รอดทางการเมืองภายในของรัฐบาล และตัวจอมพล ป. ด้านเศรษฐกิจแล้วนั้น ส่วนหนึ่ง ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งกำลังสนับสนุนรัฐบาล เมื่อมีภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศจากสหรัฐอเมริกา

ดังนั้นจึงไม่ใช่เพียงการมองจากระบบ เพื่อถ่วงดุลกับภัยจากภายนอก ของ Walt ที่มุ่งเพียงแต่ประเด็นภัยจากภายนอก และละเลยความสำคัญกับประเด็นภายในประเทศ หรือการมองจากปัจจัยภายในทั้งในส่วนของ David ที่เน้นถึงเรื่องของการเข้าเป็นพันธมิตรภัยจากภายใน โดยเฉพาะเรื่องของการเมืองภายใน และการสร้างพันธมิตรเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกันเรื่องของความมั่นคงทางทหารของ Brand เท่านั้น แต่เป็นทั้งสามประเด็นที่มีน้ำหนักแตกต่างกันไป ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Barnett และ Levy ที่อธิบายให้เห็นถึงระดับที่แตกต่างกันของการมองภัยหรือปัจจัยที่มีส่วนต่อการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งภัยคุกคามจากภายในนั้น จะมีน้ำหนักหรือมีความสำคัญกว่า ภัยคุกคามจากภายนอก และเศรษฐกิจภายในประเทศ แต่ผู้เขียนเห็นว่า ทั้งภัยจากคอมมิวนิสต์ และเศรษฐกิจภายในประเทศ ย่อมมีส่วนต่อการคำนวณของจอมพล ป. ต่อการที่จะสร้างพันธมิตรของไทย และแม้ว่าจริงๆ แล้ว ทั้ง Barnett และ Levy ก็ให้ความสำคัญในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน เพียงแต่ ทั้งสองมิได้ละเลยที่จะอธิบายถึงปัจจัยภายนอก เช่นในเรื่องของภัยคุกคามจากภายนอก ซึ่ง David เองที่แม้ว่าจะยอมรับในประเด็นของปัจจัยภายนอกจริงแต่ในการอธิบาย และตัวอย่างในการสร้าง พันธมิตรของเขา นั้น ก็ไม่ได้แสดงถึงการให้น้ำหนักหรือความสำคัญกับภัยคุกคามจากภายนอก ส่วน Brand ก็มุ่งในการให้ความสำคัญกับเรื่องของเศรษฐกิจความมั่นคงของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ ซึ่งนั่นก็มีสาเหตุหลักในการสร้างพันธมิตรของรัฐบาลจอมพล ป. ตามความเห็นของผู้เขียน ในขณะที่

สมมุติฐานของ Walt นั้นมีข้อจำกัดในเรื่องของการไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องภายในประเทศ ซึ่งการเข้าสู่สงครามเกาหลีของประเทศไทยนั้นไม่สามารถที่ขาดบริบทภายในประเทศซึ่งมีความสำคัญ (ที่อาจจะมากกว่าภัยคุกคามจากภายนอก)ไปได้ ทำให้ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดของ Barnett และ Levy ที่นำการคำนวณ จากปัจจัยภายนอกหรือการอธิบายจากระบบ (systematic explanation) และการคำนวณจากปัจจัยภายในที่มองการอธิบายจากภายในประเทศ (domestic explanation) จึงมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกว่าแนวคิดของ Stephen M. Walt Steven R. David และ Laurie A. Brand ในการที่จะอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากกรณีการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี

4.4 สรุป

จากการอธิบายถึงการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายนอกประเทศของนักวิชาการต่างๆ ช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ในบทที่ 3 ที่อธิบายถึงการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยเพื่อแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่เหมือนกับสหรัฐอเมริกา เพื่อหาหลักประกันทางความมั่นคงหากถูกรุกรานจากภัยคอมมิวนิสต์ ตามกรอบการอธิบายการสร้างพันธมิตรของรัฐที่ให้มีความสำคัญกับปัจจัยภายนอกประเทศของสังคมนิยมนำมาสู่การอธิบายสาเหตุที่แตกต่างกันจากงานในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมาและการตีความของผู้เขียนเองจากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายการดำเนินนโยบายเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยว่าการเข้าสู่สงครามของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น ย่อมมาจากความต้องการที่จะสร้างความมั่นคงภายในประเทศทางการเมือง เศรษฐกิจ จากความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา เช่นกัน และทำให้ผู้เขียนพบว่า ปัจจัยภายในซึ่งได้แก่การเมืองและด้านเศรษฐกิจภายในประเทศที่ไม่เอื้อต่อสถานะทางการเมืองของจอมพล ป. นั้น ก็เป็นอีกส่วนสำคัญซึ่งไม่อาจจะละเลยได้ในการอธิบายพฤติกรรมการเข้าเป็น พันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกับปัจจัยภายนอก

จากการนำทฤษฎี และแนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องการสร้างพันธมิตรที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน มาปรับใช้ในการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในการเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น สรุปได้ว่า การอธิบายของ David ที่ให้ความสำคัญกับภัยจากการเมืองภายในที่มีทั้งกลุ่มต่อต้านรัฐบาล ทั้งจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ และวิถีทางการใช้กำลังในการ ล้มล้างระบอบ จอมพล ป. พิบูลสงคราม จะทำให้การเข้ามาของสหรัฐอเมริกา ช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมือง รวมถึงการสนับสนุนทางกำลังทหารให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม สามารถจะจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้ และการอธิบายของ Brand ที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยภายในด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะ

เงินช่วยเหลือ เงินกู้ การให้การช่วยเหลือทางการศึกษา ที่ได้รับอนุมัติภายหลังจากที่จอมพล ป. ตกลงใจที่จะส่งทหารไปช่วยสหประชาชาติในสงครามเกาหลีนั้น นำมาซึ่งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจภายในประเทศที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน ของเศรษฐกิจ และสังคมจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญ การได้มาซึ่งความช่วยเหลือดังกล่าวจะนำไปสู่ความมั่นคงของตำแหน่งทางการเมืองของจอมพล ป. ที่ไม่มีอำนาจ และอิทธิพลเหนือผู้นำในคณะรัฐประหารได้ เนื่องจากผู้นำทหารและตำรวจในคณะรัฐประหารที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทย และสามารถหาประโยชน์จากเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาได้ ซึ่งย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจต่อจอมพล ป. ในฐานะของผู้ที่สามารถทำให้เกิดการเข้ามาของความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าแนวคิดอธิบายถึงการเข้าเป็นพันธมิตร หรือการฝักฝ่ายของรัฐ ที่ให้ความสำคัญกับภัยคุกคามภายนอก ซึ่งก็คือ ภัยภายนอก ภัยคุกคามจากการเมืองภายใน และเศรษฐกิจ ซึ่งก็คือภัยภายใน นั้นมีส่วนต่อการอธิบายถึงการเกิดขึ้นของการสร้างพันธมิตร ระหว่างสหรัฐอเมริกาและไทย ซึ่งไม่สามารถที่จะอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวได้หากละเลยปัจจัยใด ๆ ไป ทำให้ผู้เขียนเห็นว่าแนวคิดของ Barnett และ Levy ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้งภายใน และ ภายนอก ประเทศในการคำนวณถึงการตัดสินใจเข้าเป็นพันธมิตรของรัฐ จะสามารถอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐ จากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยแสดงให้เห็นถึงการที่ได้คำนึงถึงทั้งปัจจัยภายนอกประเทศที่ต้องการการปกป้องจากภัยภัยจากคอมมิวนิสต์ ที่หากเกิดขึ้นแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่ออำนาจในการปกครองของประเทศโดยรวม หรือในด้านการเมืองภายในและเศรษฐกิจในประเทศ ที่การสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา นำมาซึ่งการสามารถที่จะจัดการหรือสยบการต่อต้านจากภายในประเทศ และการได้มาซึ่งเงินช่วยเหลือและการสนับสนุนต่างๆ ก็สร้างความพอใจให้กับฝ่ายผู้นำในรัฐบาล ซึ่งมีผลต่อการคงอยู่ในอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม อีกทั้งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่นเดียวกัน

ดังนั้นการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการดำเนินนโยบายการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลีของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น หากนำมาอธิบายในเชิงทฤษฎี และแนวคิดในเรื่องของการเป็นพันธมิตร หรือการเข้าฝักฝ่ายของรัฐ ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังที่นำเสนอมานั้น ทำให้ผู้เขียนได้ข้อสรุปว่า การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี มิได้มีสาเหตุมาจากการมีภัยคุกคามร่วมกันตามคำอธิบายของสำนักสังคมนิยมเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงทางการเมืองของระบอบ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และผลได้ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มผู้นำทหารไทยจะได้รับจาก สหรัฐอเมริกาตามคำอธิบายของทฤษฎีที่นำเสนอโดย Michael N. Barnett และ Jack S. Levy

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 สรุป

การเข้าสู่สงครามเกาหลีของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในการสนับสนุนเกาหลีใต้ ตามการร้องขอของสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) นั้น หากมองในบริบทของ สงครามเย็น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ถูกแบ่ง ออกเป็นฝ่าย ระหว่างประเทศที่นิยมการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา และ ประเทศที่นิยมการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งนำโดยสหภาพโซเวียต ประเทศมหาอำนาจทั้งสอง พยายามจะ แข่งขันกันมีอิทธิพลในระบบโลก โดยการขยายแนวคิดของฝ่ายตนผ่านวิธีการต่างๆ เข้า ไปใน แต่ละประเทศ ซึ่งเริ่มจากภูมิภาคยุโรป และต่อมาขยายเข้ามาในภูมิภาคเอเชีย นั้น นโยบายต่างประเทศของไทยดังกล่าว ย่อมแสดงถึงนัยการเลือกที่จะหรือเข้าเป็นฝ่ายโลกเสรี ที่มี สหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุนหลักของสหประชาชาติ ต่อเกาหลีใต้ในการทำสงครามเกาหลี ต่อต้าน เกาหลีเหนือที่มีการสนับสนุนโดยสหภาพโซเวียต (และสาธารณรัฐประชาชนจีน) และผู้เขียนเห็น ว่า การดำเนินนโยบายสนับสนุนมติสหประชาชาติในสงครามเกาหลีของไทยนั้น เป็นการแสดงถึง การดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นการฝักใฝ่กับสหรัฐอเมริกาที่ชัดเจน รวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นของ การสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เนื่องจากภายหลังจากการดำเนิน นโยบายต่อเกาหลีของไทย ในปีเดียวกันมีการเข้ามาสนับสนุนประเทศไทยในด้านต่างๆ จาก สหรัฐอเมริกาที่เป็นรูปธรรมในรูปแบบของสัญญา หรือข้อตกลงความร่วมมือที่แสดงความผูกมัด ของไทยและสหรัฐอเมริกา ทั้งทางด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทหาร และการเข้ามา ของความช่วยเหลือดังกล่าว ส่งผลต่อประเทศไทยในด้านต่างๆ และมีส่วนต่อวิวัฒนาการของ ประเทศตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 ถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ การเข้าเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น จากการสำรวจวรรณกรรมส่วนใหญ่ในช่วงก่อน ทศวรรษที่ 1990 ที่อธิบายถึงสาเหตุการเข้าสู่สงครามจากสภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศไทย และเห็นว่า ประเด็นเรื่องของภัยจากคอมมิวนิสต์ เป็นประเด็นหลักให้เกิดการดำเนินนโยบาย ดังกล่าวของรัฐบาลไทย ซึ่งในบริบทของสงครามเย็นที่มหาอำนาจทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซ เวียตพยายามจะสร้างอิทธิพลต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเริ่มขึ้นในยุโรปรวมถึงใน ภูมิภาคเอเชียตามมา และในภูมิภาคเอเชียเองที่การเปลี่ยนแปลงของจีนเป็นคอมมิวนิสต์ สถานการณ์การบ่อนทำลายและพยายามล้มล้างรัฐบาลในประเทศเพื่อนบ้าน จากกลุ่มต่อต้านที่

สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ทั้งในพม่า มลายู อินโดจีน และท้ายสุด การปะทุขึ้นของสงครามเกาหลี ที่แสดงนัยของการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค รวมถึงพัฒนาการของสงครามเกาหลีที่เกาหลีเหนือมีความได้เปรียบต่อเกาหลีใต้ในช่วงต้นสงครามทำให้ฝ่ายผู้นำไทยที่มีได้มีความเข้าใจถึงความไม่เป็นหนึ่งเดียวของฝ่ายคอมมิวนิสต์ (สหภาพโซเวียต จีน และเวียดนามห์) รวมถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้าน รัฐบาลที่มีอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ตระหนักถึงภัยที่มาจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศได้ ซึ่งการสนับสนุนของไทยต่อเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติ แสดงถึงนัยการเข้าเป็นฝ่ายกับโลกเสรี หรือ สหรัฐอเมริกา ย่อมคาดหวังถึงการหาหลักประกันทางความมั่นคงจากสหรัฐอเมริกาที่มีนโยบายในการปิดล้อม และต่อต้านการแผ่ขยายของภัยคอมมิวนิสต์ และเล็งเห็นถึงความช่วยเหลือทางทหาร หรือทางด้านอื่นๆ ที่สหรัฐอเมริกาสงสนับสนุนไทย เพื่อต่อต้านการคุกคามหรือบ่อนทำลายจากภัยคอมมิวนิสต์ต่อไทย ดังเช่น ลักษณะเดียวกับการเกิดขึ้นของนาโต หรือแผนการมาร์แชลล์ในยุโรป

นอกจากนี้ นโยบายการเข้าสู่สงครามเกาหลี ในทางหนึ่งนั้น หากมองในบริบทของการศึกษาทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้เขียนเห็นว่าสามารถที่จะนำทฤษฎีหรือแนวคิดทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องการสร้างพันธมิตร หรือการฝึกฝฝฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของรัฐ มาปรับใช้ในการอธิบายพฤติกรรมดังกล่าว และเนื่องจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย แสดงถึงจุดเริ่มต้นการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม รวมถึงการอธิบายของงานทางวิชาการในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1990 ได้อธิบายการเข้าสู่สงครามจากประเด็นภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ ภายนอกประเทศ ทำให้การอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยดังกล่าว สนับสนุนตรรกการอธิบายของสำนักสังคมนิยม หรือแนวคิดการสร้างพันธมิตรที่ให้ความสำคัญกับการอธิบายที่ให้ น้ำหนักกับภัยจากภายนอก และกรณีของไทยนั้น ทฤษฎีการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรที่ให้ความสำคัญจากภัยคุกคามภายนอกของ **Stephen M. Walt** ที่อธิบายในเรื่องของความสามารถ และความตั้งใจในการรุกรานของรัฐ ที่ทำให้รัฐเกิดพฤติกรรมสร้างพันธมิตรเพื่อถ่วงดุล (หรือการเข้าร่วมเป็นพวก) สามารถนำมาปรับใช้ได้ เพราะทฤษฎีของ **Walt** สามารถอธิบายการตระหนักถึงภัยจากคอมมิวนิสต์ของจอมพล ป. ได้ในช่วงสั้นๆ นั่นคือ ช่วงการตัดสินใจของรัฐบาลจอมพล ป. ในวันที่ 15-22 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ซึ่งอยู่ช่วงเริ่มต้นการเกิดขึ้นของสงครามที่เริ่มในวันที่ 25 มิถุนายน ถึง ปลายเดือน กรกฎาคม และเป็นช่วงที่เกาหลีเหนือมีความได้เปรียบต่อเกาหลีใต้ แม้จะมีการเข้าสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา แต่พัฒนาการของสงครามที่เกาหลีเหนือได้เปรียบต่อเกาหลีใต้ ทั้งด้านกำลังรวมถึงความตั้งใจที่จะรุกรานเกาหลีใต้ ที่เกิดจากการสนับสนุนของสหภาพโซเวียตและจีน ย่อมทำให้จอมพล ป. ตระหนักได้ถึงการพยายามแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค และอาจมีความเป็นไปได้ที่ไทยจะถูกคุกคามจากภัยดังกล่าวทำให้ความต้องการการสนับสนุนทางทหารเพื่อป้องกันภัยจากภายนอก

ย่อมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา รวมถึงสหรัฐอเมริกาที่เล็งเห็นถึงความเสี่ยงของประเทศในภูมิภาคเอเชียที่จะเปลี่ยนไปอยู่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ ตามตรรกของการเข้าร่วมเป็นพวกกับภัยคุกคามของ Walt หากไม่มีการเข้าสนับสนุนของ สหรัฐอเมริกา และเมื่อเห็นว่าไทยได้แสดงท่าทีในการต่อต้านคอมมิวนิสต์จากนโยบายดังกล่าว จึงเข้าสนับสนุนไทย เพื่อสร้างพันธมิตรในการป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย

อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น อาจมิใช่มาจากสภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศไทยเพียงประการเดียว และสภาวะแวดล้อมภายนอกอาจไม่ใช่ประเด็นหลักในการดำเนินนโยบายการสร้างพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าสู่สงครามเกาหลี แม้ว่าสภาวะแวดล้อมภายนอก จะมีส่วนต่อการดำเนินนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลไทย แต่เมื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมภายในประเทศแล้วนั้น ความไม่มีเสถียรภาพภายในประเทศ ภายหลังจากเข้ามาของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ไม่ว่าจะเป็น ประเด็นทางการเมืองภายในประเทศ เนื่องจากการเข้ามาที่ขาดความชอบธรรมของรัฐบาลจอมพล ป. ในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ซึ่งเป็นรัฐบาลที่มีคณะรัฐประหารควบคุมอยู่ ที่ทำให้เกิดการพยายามแย่งชิงอำนาจในการเข้าปกครองประเทศ ทั้งจากฝ่ายทหาร พลเรือน ผู้ที่นิยมราชวงศ์ ต่อรัฐบาลจอมพล ป. ซึ่งจะเห็นได้ จากการพยายามล้มล้างรัฐบาลจากการใช้กำลังทางทหารจากการก่อกบฏ ไม่ว่าจะเป็น กบฏวังหลวง กบฏเสนานิการ การพยายามขัดขวางภายในสภา รวมถึงความไม่มั่นคงในตำแหน่งทางการเมืองของ จอมพล ป. เอง จากการที่มีได้มีอำนาจควบคุมคณะรัฐประหาร รวมทั้งไม่มีตำแหน่งที่ควบคุมกำลังพลโดยตรง รวมถึงภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศที่ยังต้องการการพัฒนา ทั้งทางด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตรกรรม การชลประทาน การขาดรายได้จากปัญหาเรื่องข้าว ย่อมส่งผลให้รัฐบาลต้องการรายรับ หรือเงินสนับสนุนในการจัดการประเด็นดังกล่าว และที่สำคัญนั่นคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างทางเศรษฐกิจของผู้นำทหารในคณะรัฐประหาร ดังนั้น การพยายามรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางการเมืองของรัฐบาลจอมพล ป. จำเป็นต้องพึ่งพาสหรัฐอเมริกาในการเข้ามาสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลทางด้านภาพลักษณ์ และสนับสนุนทางด้านวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นการได้มาซึ่งการสนับสนุนทางทหาร และทางเศรษฐกิจ ในการนำมาจัดการภัยที่ต่อต้านระบอบ รวมถึงสนับสนุนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้นำทหารในคณะรัฐประหาร ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงของตำแหน่งทางการเมืองของจอมพล ป. และทำให้งานวิชาการในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมาจะอธิบายว่าภัยจากคอมมิวนิสต์ไม่ใช่สาเหตุหลักในการดำเนินนโยบายสนับสนุนสหประชาชาติในสงครามเกาหลี โดย จอมพล ป. และคณะรัฐประหาร มิได้เห็นว่าประเด็นของภัยคุกคามดังกล่าวจากภายนอกประเทศมีความสำคัญ แต่เป็นเรื่องของประเด็นจาก ภายในประเทศดังที่กล่าวมา และการใช้นโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ เช่น การเข้าสู่สงครามเกาหลีนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนทาง

ทหาร รวมถึงเงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาเพื่อ จัดการกับประเด็นความมั่นคงภายในประเทศ

จากการที่บริบทภายในประเทศไทยส่งผลต่อการดำเนินนโยบายเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจากการส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี ทำให้การอธิบายการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว ในอีกทางหนึ่งนั้น ย่อมจะนำไปสู่กรอบความคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อธิบายการสร้างพันธมิตรของรัฐที่แตกต่างจากการอธิบายของสังคมนิยม นั่นคือ ทฤษฎีที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายในประเทศ เช่น ทฤษฎีที่ให้น้ำหนักกับปัจจัยภายใน ในเรื่องความสำคัญกับความมั่นคงของระบอบ จากการเมืองภายในประเทศของ Steven R. David และความ มั่นคงทางเศรษฐกิจภายในประเทศของ Laurie A. Brand โดยการอธิบายของ David ที่เห็นว่า การเมืองภายในที่มีความไม่มั่นคงจากการที่รัฐบาลขาดความชอบธรรม การสร้างพันธมิตรจะเกิดขึ้นเพื่อหาผู้สนับสนุนมาชดเชยต่อความมั่นคงของระบอบ ซึ่งการเข้ามาของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามหลัง ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) ก็มิได้มีความชอบธรรม เนื่องจากการบังคับให้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออก รวมถึง ก่อนหน้านั้น ก็ได้ทำการรัฐประหารขับไล่รัฐบาลซึ่งเป็นรัฐบาลก่อนชุดนายควงที่สนับสนุน นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นฝ่ายเสรีไทย ดังนั้น หากดูจากบริบทของการเมืองภายใน รัฐบาลจอมพล ป. ต้องเผชิญกับการพยายามก่อความไม่สงบ ทั้งการก่อกบฏ การขัดขวางรัฐบาลจากในสภา ซึ่งเป็นประเด็นที่จอมพล ป. และคณะรัฐประหารตระหนักถึงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้น และสหรัฐอเมริกาได้เข้าสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านองค์การสหประชาชาติ การที่ไทยจะสนับสนุนเกาหลีใต้ ย่อมแสดงนัยการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และย่อมจะนำมาซึ่งการสนับสนุนทางการทหาร และด้านอื่นๆ ต่อประเทศไทย เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีนโยบายที่สนับสนุนประเทศที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการฝ่ายที่ต่อต้านภายในประเทศ ทำให้การสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกานั้น เกิดมาจากสาเหตุของการเมืองภายใน

ในส่วนของ Brand นั้น แม้ว่าเศรษฐกิจจะไม่ใช่อะไรที่ประเด็นหลักในการสร้างพันธมิตรแต่ก็เสริมการอธิบายถึงความไม่มั่นคงภายในคณะรัฐประหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยเฉพาะในการสร้างสถานะที่มั่นคงมากขึ้นของจอมพล ป. ต่อคณะรัฐประหาร เนื่องจากจอมพล ป. ในขณะนั้น มิได้มีอำนาจเหนือคณะรัฐประหาร รวมถึงอำนาจในการควบคุมกำลังทหาร อย่างไรก็ตาม คณะ รัฐประหารได้คาดหวังว่า จอมพล ป. จะสามารถนำเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเข้าสู่ไทยทั้งทางด้านการทหาร รวมถึงในประเด็นของเศรษฐกิจที่ผู้นำคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะกลุ่มของ พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงสร้างเศรษฐกิจไทย และย่อมได้รับผลประโยชน์หากมีการเข้ามาสนับสนุนทางเศรษฐกิจต่อไทยจาก

สหรัฐอเมริกา ซึ่ง จอมพล ป. ย่อมตระหนักได้ถึงประเด็นทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเด็นด้านการทหาร และการสร้างพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาย่อมสร้างความพึงพอใจต่อผู้นำคณะรัฐประหารจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ และส่งผลต่อสถานะทางการเมืองที่มั่นคงขึ้นของจอมพล ป. รวมถึง ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ในอีกทางหนึ่งนั้น ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ที่เป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจไทย โดยรวม ดังนั้น ทั้งสองแนวคิดจาก **David** และ **Brand** ที่เป็นการอธิบายการสร้างพันธมิตรจากปัจจัยภายในประเทศนั้น จะเข้ามาเสริมในการอธิบายพฤติกรรมกรรมการสร้างพันธมิตรจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ที่ให้ความสำคัญกับภัยคุกคามภายนอกของ **Walt** ที่อยู่ในกรอบการอธิบายของสังคมนิยม

ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่า การเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยนั้น มีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งแม้ว่าแต่ละปัจจัยอาจมีน้ำหนักที่แตกต่างกันในการอธิบาย แต่ทั้งสองปัจจัยย่อมต้องมีส่วนต่อการตัดสินใจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดังนั้น การอธิบายสาเหตุการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ควรจะมาจากการอธิบายของแนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการสร้างพันธมิตรของรัฐที่มาจากปัจจัยทั้งสองซึ่งได้แก่ แนวคิดของ **Michael N. Barnett** และ **Jack S. Levy** ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกและภายใน โดยผู้เขียนเห็นว่า การอธิบายของแนวคิดดังกล่าว ในเรื่องของ การอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างรัฐ ที่ให้ความสำคัญจากการอธิบายจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ ภัยจากภายนอก เสถียรภาพในประเทศ และเศรษฐกิจภายในนั้น เหมาะสมในการอธิบายการสร้างพันธมิตรของไทยกับสหรัฐ-อเมริกาผ่านนโยบายการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย เนื่องจากทั้งสองได้ให้ความสำคัญกับการคำนวณ ปัจจัยจากภายนอก และปัจจัยจากภายในเข้าด้วยกันในการอธิบายการสร้างพฤติกรรมของรัฐ และแม้แนวคิดดังกล่าว จะให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในประเทศต่อการสร้างพันธมิตรเหมือน **David** และ **Brand** แต่มิได้ละเลยที่จะอธิบาย และแสดงถึงการอธิบายการสร้างพันธมิตรที่มาจากปัจจัยภายนอกของ **Walt** ด้วย และทำให้สามารถปรับใช้ได้กับ การอธิบายการสร้างพันธมิตรของ รัฐบาลจอมพล ป. กับสหรัฐอเมริกา ที่แม้ว่า ประเด็นภัยจากคอมมิวนิสต์มิใช่ประเด็นหลักในการสร้างพันธมิตร ต่างจากประเด็นความมั่นคงของระบอบ หรือความมั่นคงจากภายในทางด้านการเมือง และผลได้ทางเศรษฐกิจ ที่เป็นส่วนสำคัญ ผลักดันให้เกิดการสร้างพันธมิตรขึ้น แต่ การเกิดขึ้นและพัฒนาการของสงครามเกาหลีในช่วงต้นของสงครามย่อมทำให้รัฐบาลไทยตระหนักถึงการแผ่ขยายของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชีย และทำให้ความต้องการการสนับสนุนจากพันธมิตรเพื่อป้องกันภัยจากภายนอก ย่อมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจส่งทหารเข้าสู่สงครามเกาหลี

ผู้เขียนขอสรุปการอธิบายการเข้าสู่สงครามเกาหลี จากการอธิบายจากทฤษฎี และแนวคิด การสร้างพันธมิตร ด้วยรูปแบบตารางที่ 6 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการสร้างพันธมิตรของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับสหรัฐอเมริกา จากการสนับสนุนเกาหลีใต้ผ่านสหประชาชาติใน สงครามเกาหลี

ตารางที่ 6 การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลีเปรียบเทียบกับ ทฤษฎี และแนวคิดการสร้างพันธมิตร

การสร้างพันธมิตร	สาเหตุหลัก	สาเหตุรอง
การเข้าเป็นพันธมิตรของไทยกับ สหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)	ความมั่นคงของระบอบ	เศรษฐกิจของระบอบ ความมั่นคงของประเทศ และเศรษฐกิจของประเทศ
การเข้าเป็นพันธมิตรในมุมมอง ของ Walt	ความมั่นคงของประเทศ	ความมั่นคงของระบอบ เงินช่วยเหลือ และอุดมการณ์
การเข้าเป็นพันธมิตรในมุมมอง ของ David	ความมั่นคงของระบอบ	ความมั่นคงของประเทศ
การเข้าเป็นพันธมิตรในมุมมอง ของ Brand	เศรษฐกิจความมั่นคงของระบอบ และประเทศ	ความมั่นคงของประเทศ
การเข้าเป็นพันธมิตรในมุมมอง ของ Barnett และ Levy	ความมั่นคงของระบอบ	ความมั่นคงของประเทศ เสถียรภาพ และเศรษฐกิจ ภายในประเทศ

จากตารางการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลีนั้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดการอธิบายการเข้าเป็นพันธมิตรที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายใน และภายนอก ในมุมมองของ Barnett และ Levy เป็นการผสมผสานการอธิบายของสัจนิยมที่ให้ความสำคัญ กับปัจจัยภายนอกประเทศ และการอธิบายของแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในประเทศ ทั้ง ในส่วนของสาเหตุหลัก และสาเหตุรอง โดยสาเหตุหลักในการสร้างพันธมิตรที่มาจากปัจจัยภายใน นั่นคือ ความมั่นคงของระบอบ และของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และสาเหตุรองที่มาจาก เศรษฐกิจของกลุ่มผู้นำ และเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงปัจจัยภายนอกในการหาพันธมิตรมา ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในการป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศ

และจากการนำเสนอถึงสภาพปัญหาของวิทยานิพนธ์ และ การนำเสนอประเด็นต่างๆ ในแต่ละบทที่นำมาสู่การสรุปในบทที่ 5 นี้ ผู้เขียนได้ทำให้วิทยานิพนธ์บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งสองประการที่ได้นำเสนอในบทที่ 1 กล่าวคือ

1. อธิบาย และวิเคราะห์ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) โดยนำแนวคิดของสำนักสังคมนิยม ที่เน้นปัจจัยภายนอก คือ ภัยคุกคาม ร่วมกับแนวคิดที่เน้นปัจจัยภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงของ ผู้นำ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับมาใช้เป็นกรอบในการอธิบาย
2. อธิบายการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493)

ดังนั้น เมื่อวิทยานิพนธ์ได้บรรลุวัตถุประสงค์ ย่อมนำมาสู่ ข้อสรุปของวิทยานิพนธ์ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) ซึ่งจากการที่ผู้เขียน นำเสนอประเด็นต่างๆ มาในบทที่ 2 3 และ 4 รวมถึงการอธิบายต่างๆ ได้นำหลักฐานทั้งจากงานของนักวิชาการ และหลักฐานต่างๆ ที่ผู้เขียนได้ค้นคว้ามาทำการวิเคราะห์สมมติฐานของวิทยานิพนธ์ว่า การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของไทยกับสหรัฐอเมริกาในสงครามเกาหลี มิได้มีสาเหตุมาจากการมีภัยคุกคามร่วมกันตามคำอธิบายของสำนักสังคมนิยมเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงทางการเมืองของระบอบ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และผลได้ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มผู้นำทหารไทยจะได้รับจากสหรัฐอเมริกาตามคำอธิบายของทฤษฎีที่นำเสนอโดย Michael N. Barnett และ Jack S. Levy สามารถพิสูจน์ได้ว่า สมมติฐานข้างต้น เป็นจริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ไทย กับสหรัฐอเมริกาจากการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทย ในมุมมองของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่อธิบายการเกิดขึ้นของนโยบายดังกล่าว จากการนำแนวคิดการสร้างพันธมิตรเข้ามาเป็นกรอบ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามิข้อเสนอแนะ 3 ประการ ที่มีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษานโยบายต่างประเทศไทย กล่าวคือ

5.2.1 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้อธิบายนโยบายต่างประเทศไทยในเรื่องของการเข้าสู่สงครามเกาหลีของไทยจากมุมมองที่มีไขให้มีความสำคัญเพียงปัจจัยภายนอก แต่ต้องมองถึงบริบท

ภายในประเทศด้วย ซึ่งผู้ที่สนใจการศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยไม่ว่าจะเป็นในยุคสมัยใด ควรต้องตระหนักถึง และไม่ละเลยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไป ทั้งปัจจัยภายใน ไม่ว่าจะเป็นบริบทของการเมือง และเศรษฐกิจ และปัจจัยภายนอก นั่นคือ การป้องกันภัยคุกคามทางทหาร ซึ่งการมองที่หลากหลายจะทำให้เกิดความเข้าใจนโยบายต่างประเทศไทยได้สมบูรณ์ขึ้น

5.2.2 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สร้างแนวทางการศึกษานโยบายต่างประเทศของไทยที่เข้าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา กรณี สงครามเกาหลี จากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ที่สนใจศึกษางานในเชิงประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น หากมีความรู้ และความเข้าใจถึงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะทำให้เพิ่มเติมภาพการอธิบายการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความสมบูรณ์ขึ้น จากมุมมองที่มาจากทฤษฎี และการอธิบายในเชิงประวัติศาสตร์

5.2.3 ท้ายสุด ในการศึกษา และการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ย่อมต้องมีการนำทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้ามาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งทฤษฎีนั้นจะมีคุณค่าหรือประโยชน์ ก็ต่อเมื่อมันสามารถที่จะปรับใช้ในการอธิบายเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ถูกต้องทั้งหมด ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้มีได้เพียงนำทฤษฎีมาอธิบายปรากฏการณ์เท่านั้น ในทางกลับกัน ปรากฏการณ์เองได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างของทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นการสร้างความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนให้แก่ตัวทฤษฎี และย้ำถึงความสำคัญ และคุณค่าในการอธิบายงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อาจจุดประกายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้สนใจศึกษา ความสำคัญของทฤษฎี และผลิตผลงานในเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศลำดับต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนก วงษ์ตระหง่าน. **คู่มือการเมืองไทย 2475-2525: ข้อมูลพื้นฐานทางการเมืองไทย**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- กระมล ทองธรรมชาติ. **การเมืองระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2516.
- กลาโหม, กระทรวง กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. **ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2541.
- กุดลดา เกษบุญชู. **ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- จตุรงค์. **ทหารทำอะไรกับเศรษฐกิจ (วิเคราะห์บทบาทของทหาร ช่วงปี 2490-2516)**. ใน **ทหารไทย: ทำอะไรกับเศรษฐกิจ (ช่วง 2490-2523)**, หน้า 3.1-3.42. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมชาติและคณะกรรมการนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- จันทรา นูรณฤกษ์ และ ปิยนาด บุนนาค. **การศึกษา ผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย – สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463 – 2506)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- จุลชีพ ชินวรรโณ. **นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น**. ใน **ชัยโชค จุลศิริวงศ์ (บรรณาธิการ), 5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ**, หน้า 121-143. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ พีรศักดิ์ จันทวรินทร์. **ข้อมูลพื้นฐานกึ่งศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.
- ชาญ อังสุโชติ. พลโท. **สัมภาษณ์**, 11 กรกฎาคม 2544.
- ชาติรี ฤทธารมย์. **นโยบายต่างประเทศของไทย (2488-2497)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

- ชุมสาย ไชยวัฒน์. **บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ. 2490-2500.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- เจ็ดชาย เหล่าห้ำ. **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2517.
- ดิเรก ชัยนาม. **ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2.** พระนคร: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2510.
- ตามไท ดิลกวิทยรัตน์. **คอมมิวนิสต์ในการเมืองไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- แถมสุข นุ่มนนท์. **ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง.** กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. **การเมืองระบบฟอซูนอุปถัมภ์.** แปลโดย พรรณี นัทรพล และ ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ธวัชรัตน์ เค่นนภาสุรพงศ์. **ความขัดแย้งภายในกับนโยบายต่างประเทศไทย พ.ศ. 2491-2495.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- แบรดลีย์, วิลเลียม แอล และ จูลซีฟ ชินวรณ โน, บรรณาธิการ. **เส้นทางมหาอำนาจ เอกสารด้านนโยบายต่างประเทศอเมริกาต่อเอเชีย,** แปลโดย วริยา ศ. ชินวรณ โน. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คอบไฟ, 2544.
- ประทุมพร วัชรเสถียร. **ไทยกับสงครามเวียดนาม: ประเมินผลจากนโยบายในอดีต. ใน** ชัยโชค จุลศิริวงศ์ (บรรณาธิการ), **5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ,** หน้า 145-155. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ประยูทธ สิทธิพันธ์. **ประวัติการเมืองไทย.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นครชน, 2511.
- ป๋วย อึ๊งภากร. **เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย.** พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2499.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ คริส เบเกอร์. **เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ.** เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ตรีศวิน (ซิลค์เวอร์มบुकส์), 2539.
- เพ็ญศรี คุ้ม. **การต่างประเทศกับเอกราชและอำนาจอธิปไตยของไทย.** กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- เพ็ญศรี คุ้ม. **การต่างประเทศกับเอกราชและอำนาจอธิปไตยของไทย.** กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2542.

- ภูมรัตน์ ทักษาคิพงษ์. **กลวิธีทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2510.
- ยุพเรศ มลิลิเกน. **บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- รัศมี ศรีวรพงษ์พันธ์. **อิทธิพลทางอุดมการณ์คอมมิวนิสต์จีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ลิขิต ชีระเวคิน. **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- เลขาธิการรัฐสภา, สำนักงาน. **รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2492 เล่ม 1 และ รายงานการประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา พ.ศ. 2492-2494**. พระนคร: โรงพิมพ์อำพลพิทยา, 2507.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่ 2
ชุดที่ 1 พ.ศ. 2493**. พระนคร: โรงพิมพ์สหการพิมพ์, 2493.
- วิมลวรรณ ภัทรโรดม. **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิโสภากการพิมพ์,
2544.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. **ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2**. ใน ทรงศรี อางอรุณ
(บรรณาธิการ), **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2376 - พ.ศ. 2493 (ค.ศ.
1833-ค.ศ. 1950)**, หน้า 277-332. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, 2519.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. **การต่างประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1940-1950**. ใน ชัยโชค จุลศิริวงศ์
(บรรณาธิการ), **5 ทศวรรษการต่างประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ**, หน้า
109-117. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ: คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สมพงษ์ ชูมาก. **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 และแนวโน้ม)**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สร้อยมุกข์ ยิ่งชัยยะกมล. **นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต่อสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (ค.ศ. 1948-1957)**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. **ทฤษฎีมขุนนางไทย (พ.ศ. 2475-2503)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
สร้างสรรค์, 2526.

- สัญญาชัย สุวังบุตร. **ยุโรปสามทศวรรษหลังสงคราม: ค.ศ. 1945-1975.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- สันติ ทางชนกุล. **รัฐบาลผสมในการเมืองไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ลิปปีแห่งความร่วมมือระหว่างไทย-อเมริกัน 2493-2503. Bangkok: USOM, 1960.
- สุจิต บุญบงการ. **การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย.** กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2521.
- สุชิน ตันติกุล. **ผลสะท้อนทางการเมืองของรัฐประหาร พ.ศ. 2490.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- สุภาวดี พ่วงภักดี. **การศึกษาเรื่องนโยบายต่างประเทศไทยกับความเป็นกลาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- อ. พิบูลสงคราม. **จอมพล ป. พิบูลสงคราม.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มนตรี, 2518.
- อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. **สหรัฐอเมริกากับนโยบายเศรษฐกิจไทย (1960-1970).** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ภาษาอังกฤษ

- AID Annual Report. **United States Overseas Loans and Grants (USOLAG)** Cited in Surachart Bamrungsuk. **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977.** Bangkok: duangkamol, 1988.
- Barnett, M. N., and Levy, J. S. Domestic sources of alliances and alignments: The case of Egypt, 1962-73. **International Organization** 45, No. 3 (Summer, 1991): 369-395.
- Brand, L. A. **Jordan's Inter- Arab relations: The political economy of alliance making.** New York: Columbia University Press, 1994.
- Catchpole, B. **The Korean War 1950-53.** London: Constable, 2000.
- Chae, H. K. **The Korean War: Vol I.** Seoul: Korea Institute of Military History, Republic of Korea, 1997.

- Chae, S. L. Conflict cooperation: the Pacific powers and Korea. In N. Eberstadt and R. J. Ellings (eds.), **Korea's future and the great powers**, pp. 51-87. London: University of Washington Press, 2001.
- Colbert, E. **Southeast Asia in international politics 1941-1956**. London: Cornell University Press, 1977.
- Darling, F. C. **Thailand and the United States**. Washington, D.C.: Public Affairs Press, 1965.
- David, S. R. Explaining Third World alignment. **World Politics** 43, No. 2 (January 1991): 233-256.
- Eberstadt, N., and Ellings, R. J. Introduction. In N. Eberstadt and R. J. Ellings (eds.), **Korea's future and the great powers**, pp. 1-48. London: University of Washington Press, 2001.
- Elsey, G. M. **George M. Elsey Papers**. 26 June 1950, box 71. Harry S. Truman Library (Independence, Missouri) Cited in Melvyn P. Leffler. **The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War, 1917-1953**. New York: Hill and Wang, 1994.
- Ewan, G., and Newnham, J. **The dictionary of world politics**. New York: Harvester Wheatsheaf, 1992.
- Fifield, R. H. **Americans in Southeast Asia: The roots of commitment**. New York: Thomas Y. Crowell, 1973.
- Fineman, D. **A special relationship: The United States and military government in Thailand, 1947-1958**. Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997.
- FRUS**. 1950, Vol.3. Washington, D.C.: Government Printing Office, 1976, p. 349. Cited in Melvyn P. Leffler. **The specter of Communism: The United States and the origins of the Cold War, 1917-1953**. New York: Hill and Wang, 1994.
- Gaddis, J. L. **We now know: Rethinking Cold War history**. Oxford: Oxford University Press, 1997.
- Harland, B. **Collision course: America and East Asia in the past and the future**. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1996.
- Higgins, H. **The Cold War**. London: Heinemann Educational Books, 1974.
- Higgins, R. **United Nations Peacekeeping, 1946-1967: Documents and commentary** (London: Oxford University Press, 1970).

- Holsti, K. J. International relations theory and domestic war in the Third World: Limits of relevance. In S. G. Neuman (ed.), **International relations theory and the Third World**, pp. 103-132. London: Macmillan Press, 1998.
- Keyler, W. R. **The Twentieth-century world: An international history**. New York : Oxford University Press, 1984.
- Kim, C. K. **The Korean War; 1950-1953**. Seoul: Kwangmyong Publishing Company, 1973.
- Kubkua Suwannathat-Pian. **Thailand's durable premier: Phibun through three decades 1932-1957**. Oxford: Oxford University Press, 1995.
- Kurland, G. **The origin of the Cold War**. New York: Simon & Schuster, 1975.
- La-Iad PhiBul Songgram. Political Memoirs of Lady La-Iad PhiBul Songgram. In J. K. Ray (ed.), **Portraits of Thai politics**, pp. 189-217. New Delhi: Orient Longman, 1972.
- Latourette, K. S. **The Americans record in the Far East, 1945-1951**. New York: Macmillan Company, 1952.
- Layne, C. **Rethinking American grand strategy: Hegemony or balance of power in the twenty-first century?** [online]. (n.d.). Available from: <http://fox.rollins.edu/~tclairson/intro/ushegemony5.html>[2001, May 5]
- Leffler, M. P. **The specter of Communism: The United States and the origin of the Cold War**. New York: Hill and Wang, 1994.
- Liem, C. **The Korean War: An unanswered question**. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1993.
- Lowe, P. **The origins of the Korean War**. New York: Longman, 1985.
- MacNair, H. F., and Lachand, D. F. **Modern Far Eastern international relations**. New York: D. Van Nostrand, 1955.
- McDonald, D. J. The Truman administration and global responsibility: The birth of the falling domino principle. In R. Jervis and J. Snyder (eds.), **Dominoes and bandwagons strategic: Beliefs and great power competition in the Eurasian rimland**, pp.112-144. New York: Oxford University Press, 1991.
- Melby, J. F. Melby Mission Final Report. December 11, 1950, HSTL. **John F. Melby Papers**. Chronological File, 1950: Box 10. Cited in Douglas J. McDonald, "The Truman administration and global responsibility: The birth of the falling domino principle," In R. Jervis and J. Snyder (eds.), **Dominoes and bandwagons strategic: Beliefs and great**

- power competition in the Eurasian rimland**, pp.112-144. New York: Oxford University Press, 1991.
- Mossman, B. C. **East asia** [online]. (n.d.). Available from: http://www.army.mil/cmh-pg/books/korea/maps/map1_full.jpg[2002, August 17]
- NSC 68: United States Objectives and Programs for National Security (April 14, 1950)**[online]. (n.d.). Available from: <http://www.fas.org/irp/offdocs/nsc-hst/nsc-68.htm>[2002, May 5]
- Nuechterlein, D. E. **Thailand and the struggle for Southeast Asia** (NewYork: Cornell University Press, 1965.
- Nye, J. **Understanding international conflicts: An introduction to theory and history**. New York: Harper Collins College, 1993.
- Oberdorfer, D. **The Two Koreans: A contemporary history**. Indianapolis: Basic Books, 1997.
- Oliver, R. T. **Why war came in Korea**. New York: Fordham University Press, 1950.
- Olsen, E. A. Northeast Asia. In R. S. Litwak and S. F. Wells, Jr. (eds.), **Superpower competition and security in the Third World**, pp. 179-201. Cambridge, Mass.: Ballinger, 1988.
- Patrish, S. D. The turn towards confrontation: the Soviet reaction to the Marshall Plan, June 1947. Paper delivered at the Conference on New Evidence on Cold War History. Moscow, 1993, p. 28. Cited in Melvyn P. Leffler. **The specter of Communism: The United States and the origin of the Cold War, 1947-1953**. New York: Hill and Wang, 1994.
- Randolph, R. S. **The United States and Thailand: Alliance dynamics, 1950-1985**. Berkeley: Institute of East Asian Studies, 1986.
- Ray, J. K., ed. **Portraits of Thai politics**. New Delhi: Orient Longman, 1972 .
- Rees, D. **The age of containment: The Cold War 1945-1965**. London: Macmillan, 1967.
- Royal Thai Government, **Statistic Yearbook of Thailand**. Cited in Surachart Bamrungasuk. **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977**. Bangkok: duangkamol, 1988.
- Skinner, G. W. **Chinese society in Thailand: An analytical history**. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1957, p. 288. Cited in Donald E. Nuechterlein, **Thailand and the struggle for Southeast Asia**. NewYork.: Cornell University Press, 1965.

- Spanier, J. **American foreign policy since World War II**. Washington D.C.: Congressional Quarterly, 1991.
- Stanton, E. **Brief authority: Excursions of a common man in an uncommon world**. New York: Harper, 1956.
- Surachart Bamrungsuk. **United States foreign policy and Thai military rule 1947-1977**. Bangkok: duangkamol, 1988.
- U.S. Department of State Bulletin** (July 3, 1950), อ้างถึงใน แบรดลีย์, วิลเลียม แอล และ จูลซีฟ ชินววรรณโน, บรรณาธิการ. **เส้นทางมหาอำนาจ เอกสารด้านนโยบายต่างประเทศอเมริกาต่อเอเชีย**, แปลโดย วริยา ศ. ชินววรรณโน. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2544.
- U.S. Department of State Bulletin** (December 30, 1945), pp. 1030, 1035 Cited in Harley Farnsworth MacNair and Donald F. Lachand. **Modern Far Eastern international relations**. New York: D. Van Nostrand, 1955.
- Walt, S. M. **The origins of alliances**. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1987.
- Wiwat Mungkandi. The security syndrome: 1941-1975. In W. Mungkandi and W. Warren (eds.), **A century and a half of Thai – American relations**, pp. 61-114. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1982.
- Yahuda, M. **The international politics of the Asia-Pacific, 1945-1995**. New York: Routledge, 1996.
- Ziegler, D. W. **War, peace, and international politics**, 5th ed. Glenview, Ill: Scott, Foresman and Co, 1990.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย นที เจียมเจริญ เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 ณ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2542 และได้เข้าศึกษาปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย